

ISSN 1905-4950

วารสาร
การบริหารและนิเทศการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Journal of Educational Administration and Supervisor, Mahasarakham University

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2560
Volume 8 Number 2 May - August 2017

วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ISSN 1906-4950

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม พ.ศ. 2560

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการสาขาวิชาทางการศึกษา การวิจัยและพัฒนา การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การพัฒนานวัตกรรมด้านการบริหารและพัฒนา และการจัดการความรู้ ตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความทั่วไป

การตรวจสอบทางวิชาการ

บทความได้ผ่านการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิบทความละ 2 ท่าน

กำหนดการพิมพ์เผยแพร่

พิมพ์เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

เจ้าของ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตำบลตลาด อำเภอมือ จังหวัดมหาสารคาม 44000

โทรศัพท์ 0-4374-3143-4 ต่อ 6234 โทรสาร 0-4374-3174

เว็บไซต์: <http://edu.msu.ac.th/journal>

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เลขานุการและเหรัญญิก

นางสาวณัชชลิตา เหลี่ยมไธสง

อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นความคิดเห็นของผู้นิพนธ์ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

ราคาปก 200 บาท Web site: <http://edu.msu.ac.th/journal>
พิมพ์วันที่ 31 สิงหาคม 2560 E-mail: Jeas.msu@gmail.com

ออกแบบปก: สมร เหล็กกล้า

สำนักพิมพ์ส่วนหนังสือ: 189 หมู่ 12 ราชวดีการ์เด้นวิลล์
ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150
โทรศัพท์: 09-2956-2419

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2560 ซึ่งประกอบด้วยบทความวิจัยจำนวน 20 เรื่อง ซึ่งครอบคลุมสาขาวิชาต่างๆ ทางการศึกษา โดยทุกบทความได้รับการพิจารณาทางวิชาการอย่างเข้มข้นจากผู้ทรงคุณวุฒิบทความละ 2 ท่าน เพื่อคงคุณภาพทางวิชาการและการเผยแพร่ ในฐานะข้อมูลวารสารทั้งระดับชาติและนานาชาติ กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีแก่วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนันท์
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย	
Twenty first Century Learning Skills of Non-Teaching License Teachers	7
<i>Veena Prachagool and Prasart Nuangchaleram</i>	
การพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	15
<i>กตัญญูตา เจริญถนอม, สุรชา อมรพันธุ์</i>	
การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3	27
<i>กาญจนา จันทะโยธา, สุรชา อมรพันธุ์</i>	
การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	35
<i>ชมภู มุ่งหมาย, มานิตย์ อาษานอก</i>	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21	45
<i>ธารินทร์ ระคร, พงษ์นิมิตร พงษ์ภิญโญ, พิมพ์พร จารุจิตร</i>	
การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนนาคูการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์	55
<i>บุญหลาย มุ่งหมาย, มานิตย์ อาษานอก</i>	
การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2	65
<i>ประจูดาว บรรดาศักดิ์, สมชาย แก้ววังชัย</i>	
สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27	76
<i>พนม วิลัยหล้า, สุจินต์ อังกรวิวิทย์, ญาณภัทร สีหะมงคล</i>	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	87
<i>พรนภา บุราณรัมย์, สุชาติ บางวิเศษ, พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ</i>	
การพัฒนาแนวทางการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4	98
<i>พัชรินทร์ ยืนนาน, ธรินธร นามวรรณ</i>	
พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนนักเรียนออกทิสติก ศูนย์การเรียนรู้สำหรับบุคคลออทิสติก โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล จังหวัดกาฬสินธุ์	112
<i>ภาสินี ใจมาลัย, อาทิตย์ อาจหาญ, อรัญ ชูยกระเดื่อง</i>	
การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา	124
<i>รัตนภรณ์ อนันวรรตน์วงศ์, จตุพร เพ็งชัย, ยูพาศรี ไพวรรรณ</i>	
แนวทางการพัฒนาการสร้างความเข้มแข็ง สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24	137
<i>ลดาวลัย พุททวิช, พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ</i>	
โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6	148
<i>วรรณษา เลขนอก, จตุพร เพ็งชัย, ยูพาศรี ไพวรรรณ</i>	
การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	162
<i>วรรรณ วงศ์ศรีจันทร์, ศชาภุช เหลี่ยมไธสง, สถิติพงษ์ เอื้ออารีมิตร</i>	
การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26	172
<i>วัลลภ ปุยสุวรรณ, สวัสดิ์ รัตนภาสสุวรรณลี</i>	
การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ	184
<i>ศิริพร ศรีปัญญา, ธรินธร นามวรรณ</i>	
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT	199
<i>สุนทรทิพย์ บัวชุม, นีราศ จันทร์จิตร, สรร ธงยศ</i>	
การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังกระแจะวิทยาคม จังหวัดนครพนม	208
<i>สุทธิดา เชื้อชาติ, บุญรอด ดอนประเพ็ญ, สมสมร เรืองวรรณ</i>	
การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	218
<i>อดิพร อูระงาม, สวัสดิ์ รัตนภาสสุวรรณลี</i>	

Contents

Research Articles

Twenty first Century Learning Skills of Non-Teaching License Teachers <i>Veena Prachagool and Prasart Nuangchalem</i>	7
A study of development of the academic administration in case of teaching and learning management on school-based management of extended-school under the office of Roi-Et primary education service area 1 <i>Katanyuta Charoenthanom, Suracha Amornpan</i>	15
The Developing a Program to Developing of Teacher Learning Management for Schools under the ROI-ET Primary Educational Service Area Office 3 <i>Kanjana Juntayotha, Suracha Amornpan</i>	27
Developing Guideline the Implementation of Health Promoting School for School Under the Office of Mahasarakham Primary Education Service Area Office 3 <i>Chompoo Mungmai, Manit Asanok</i>	35
Factors Affecting Teacher's Happiness at Work in Under the Secondary Educational Service Area Office 21 <i>Tharin Rasom, Phongnimit Phongphinyo, Pimporn charuchit</i>	45
Developing Guideline the Implementation of Bank School under the Secondary Education Service Area Office of "ROI KAEN SARN SIN" Cluster Provinces <i>Boonlai Mungmai, Manit Asanok</i>	55
Developing the of Internal Supervision Model of Smallsized School under the Nongbualamphu Primary Educational Service Area Office 1 <i>Praduddao Bandasak, Somchai Keawwangchai</i>	65
States, Problems and Guidelines for the Development of Academic Affairs Administration for Schools under the Office of Secondary Educational Service Area 27 <i>Panom Wilaila, Sujint Anguravirut, Yannapat Seehamongkon</i>	76
Factors affecting the effectiveness of academic administration Under Mahasarakham Primary educational Service Area Office 3 <i>Pornnapa Buranrom, Suchat Bangwiset, Pacharawit Chansirisira</i>	87
Development of Budgeting Management Guidelines in Schools under Udon Thani Primary Educational Service Area 4 <i>Patcharin Yuennan, Tharinthorn Namwan</i>	98
Teaching Behavior of Teachers for Teaching Students with Autism at the Learning Center for Autistic Individuals KalasinPanyanukul School Kalasin Province <i>Pasinee Jaimalai, Athit Athan, Arun Suikraduang</i>	112
Developing a Guideline for Participation on Academic Administrative of Basic Educational Committee Members in Secondary Schools under Nakhonratchasima Provincial Administrative Organization <i>Rattapanom Aniwatwongsa, Jatuporn Pengchai, Yupasri Praiswan</i>	124
Guideline Development Team Building of Teacher Under The Secondary Education Service Area 24 <i>Ladawun Puttawat, Pacharawit Chansirisira</i>	137
Development Programs Teacher of Learning Management under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6 <i>Woranita Laknak, Chatuporn Phengchai, Yuphasri Phraiswan</i>	148
Developing Multimedia Using Intelligent Thinking Method to Promote Creativity of Students in Matthayomsuksa 1 <i>Worawan wongsrijantr, Khanchakrit Liamthaisong, Sathitipong Uea-Arreemitr</i>	162
Development of Academic Leadership Enhancement Program for Educational Institution Administrators under Secondary Education Service Area 26 <i>Wanlop Puyuswan, Sawitree Ratanopatsuanlee</i>	172
The Development of Guideline Teacher Competency for Learning management of learners Under The Office of Beungkan Educational Service Area. <i>Siriporn Sripunya, Tharinthron Namwan</i>	184
A compariosn of Learning Achievement in using Microsoft PowerPoint Program on The computer subject for Prathmsuksa 6 Student by using Problem – based learning and Learning 4 MAT Approaches <i>Sukontip Buachum, Nirat Janthajit, Sun Thongyot</i>	199
A Study of Learning Achievement Using by BBL Model in Thai Language about Part of Speech in Mathayomsuksa 1 under Wungkrasaewittayakom School Nakhon Phanom Province <i>Suttida Chueachat, Boonrod Donprapeng, Somsamorn Ruangworaboon</i>	208
Development of Academic Administration Guidelines for the Educational Institutions under Surin Office of Primary Education Service Area 3 <i>Ataporn Urangam, Sawitree Ratanopatsuanlee</i>	218

Twenty first Century Learning Skills of Non-Teaching License Teachers

Veena Prachagool¹ and Prasart Nuangchalem¹

Abstract

Twenty first century learning skills are necessary for our lives and vital tools to self-development. This study aimed to study 21st century learning skills of non-teaching license teachers. The instrument used was a questionnaire. Forty eight of non-teaching license teachers who enrolled program of professional standard in curriculum development were asked to answer the questionnaire, then presented in terms of percentage, mean, and standard deviation. The result showed that they had perception towards 21st century learning skills were at the high level. Discussion is need more criticized to teacher development and preparation.

Keywords: necessary skills, learning skills, teacher, teacher development, professional standard

¹ Faculty of Education, Maharakham University, Maharakham, THAILAND
Corresponding e-mail author: veena.p@msu.ac.th

Introduction

Since 2003, Teacher Council of Thailand announced and regulated that to earn certification through the traditional route, teachers must earn a five years bachelor's degree in education. If teachers already have a bachelor's degree in any area outside teaching, but did not complete a teacher preparation program, there is an alternative pathway to earn teacher certification through training programs (SEAMEO Innotech Regional Education program, 2010 ; Prachagool et.al., 2016). If teachers lack of these standards or less requirements, it might need to reorganize teaching and learning process. However, the motivation of learning in teacher preparation program in Thailand right now and in the future is very high expectation, but some high proficiency students cannot enter to the program of teacher education. Then, they studied in any course or non-teacher program of study. Finally, 4-year graduated they re-entered to teacher profession by teacher training program which approved by Teacher Council of Thailand. The program allowed them learned how to be a good teacher ; have responsibility to self, society, and environment.

Additionally, the program for professional development for getting teaching license helps them to gain knowledge and understanding in the philosophy of education, classroom managerial skills, materials creation, creative and problem thinking in classroom, and classroom research (Darling-Hammond, 2004 ; SEAMEO Innotech Regional Education program, 2010). It can committed to society

that the program of teacher production which approved by Teacher Council of Thailand make quality of teachers in both contents and pedagogy. The nature of learners have changed and differed from previous society. That is a reason why school also need reforming in policy and educational administrators, nature of learning, learning environments, and support system. Due to nature of learning is developed, contents seem to be less emphasized, but skills are raised for modernized schooling. Contents will not be denied for school, but it still need for standard testing.

The education in Thailand is now rapidly changed by the educational philosophy, 21st century learning, policy of Education 4.0, and innovative competitiveness for preparing our children to be 21st century learners. Moreover, 21st century learning skills need to be implemented i.e., communication, collaboration, ICT, and thinking skills (Quasthoff and Wild, 2014). These changes are flipped by vital change agent through concepts of professional development. There are new thought, new practices in teacher education. However, Thailand had limitation in teacher production before entering to school, they have to hold teaching license for showing society that they are ready to be professional teachers as professional standards determined. Even though they passed many courses and learn much more contents in college or university, but professional contents and practices must be accepted by Teacher Council of Thailand. If they are not graduate in bachelor degree in non-teacher education program (5 yrs). They have to complete program for

professional standards and then Teacher Council of Thailand make a consideration their teacher qualification.

Increasingly, contents are presented in various kind of medias, students can access and learn from variety sources of internet. Learning skills are made to new fresh look of instructional dimension in this era. Twenty first century learning is now called for school in terms of changing world of knowledge and educational policy, the new approach of thinking and doing should be created. We have to prepare our children to face with many situations by providing vital tools and learning process appropriateness. Learning skills are proposed in terms of 4H4C4R approach, teachers and learners are expected and implemented by the process of education. Head, heart, hand, and health (4H) ; Communication, collaboration, creativity, and critical thinking (4C) ; Reading, writing, arithmetic, and research are elements of 21st century learning (Nuangchalerm, 2016). It can fulfill in the characteristics of smart citizens.

This study focused on the 21st century learning skills of non-teaching license teachers. Due to, these skills are widely distributed in all education level, aims to promote characteristics in 21st century teacher. Thus, teachers must be known and skilled as well as nature of adaptive and flexible learners (Saavedra and Opfer, 2012). However, non-teaching license teachers have less understanding

in education or no experiences in school practicum. They may not be 21st century learning skills which necessary for modern classroom management. These learning skills are invited them to new approach of rapidly changed by classroom design. Faculty of Education, Mahasarakham University launched program for non-teaching license teachers based on 11 standards of teacher profession. The study aims to explore 21st century learning skills of non-teaching license teachers. If they have no 21st century learning skills, it can predict that students may be less necessary skills to face with unpredictable society.

Methodology

The participants were 48 non-teaching license teachers who have been working for school and waiting for entering school system. They have to register program to fulfill their professional standard based on Teacher Council of Thailand regulation. The program for crediting in teaching license comprised of 11 standards. They attended in the teacher professional standards 5 (Curriculum development). The participants in this study can be summarized by sex, age, and educational level. Most of them are female (83.33%), ages between 20 and 25 years (75.00%), and educational level (97.92%). The demographic information of participants can be shown in in Table 1.

Table 1: Demographic information of participants

Sex	Male	8 (16.67%)
	Female	40 (83.33%)
Age	20-25 yrs.	36 (75.00%)
	26-30 yrs.	9 (18.55%)
	More than 30 yrs.	3 (6.25%)
Educational level	Bachelor degree	47 (97.92%)
	Master degree	1 (2.08%)

They were asked the 21st century learning skills with 25-item in 5 elements. The questionnaire was rated from 1 to 5 by meaning of lowest, low, medium, high, and highest, the questionnaire was developed from Siriluk et.al. (2014). Then let participants to express their perception by hand in hand. The level of perception was considered with Likert's five-point rating scale. Each respondent was asked to rate each item on some response scale. They could rate each item on a 1-5 response scale where ; 1 = lowest, 2 = low, 3 = medium, 4 = high and 5 = highest. Data were collected and then analyzed by statistical package to the level of their perception in terms of mean, standard deviation.

Finding

Non-teaching license teachers showing their 21st century learning skills is

in the high level. Finding can be showed the 21st century learning skills of non-teaching license teachers in Table 2. They had high mean score in all elements: critical thinking ; creativity ; communication ; ICT, medias, information technology ; and life and career skills in the following form those less score to high score. However, they had some opinion about their 21st century learning skills by different perception. They are ready to face with new era of professional teachers due to the uncertainty of educational policy, also the teacher production need more alternative ways for selecting new teachers to school. They had all elements of 21st century learning skills in high at all, but that's it, they focus on necessary skills in which teacher have to do and recognize in the field of teacher development.

Table 2: Level of learning skills of non-teaching license teachers

Learning skills	Mn	SD	Level of skills
Creativity	3.94	0.70	High
Critical Thinking	3.92	0.68	High
ICT, Medias, Information Technology	4.08	0.69	High
Communication	4.05	0.66	High
Life and Career	4.23	0.64	High
Mean score	4.07	0.68	High

The descriptive analysis supported that they are ready to express 21st century learning skills as well. They are new generation that sensitive to rapidly changed learning environments, especially ICT and communication by various kind of learning tools. The data can be presented as below.

“...searching information need to incorporate in teaching and learning...” F1

“...designing and planning based on differences of instructional medias and information technology make a constructive and productive...” F3

“...effective communication needs language literacy and more knowledgeable...” F4

“...Good teachers is just modernized person, access to a variety of medias, and also accept moral and ethics...” F5

They are also focused on innovative thinking and innovation skills which is called for Thailand 4.0. The culture of teaching and learning should be adapted and implied by concept of 21st century learning. The data can be presented as below.

“...understanding individual differences helps us to comprehend students, and invite innovation to classroom are important...” F2

“... planning and designing instructional medias, and technology allow students to use and abuse for creative learning...” F6

“...Good teachers is just modernized person, access to a variety of medias, and also accept moral and ethics...” F7

“...responsibility in teacher role and good role model leads effective classroom...” F8

“...teachers must to have self-development, no need only knowledge, but also teaching culture for 21st century learning is recognized...” F9

Expression to new teachers in 21st century schooling can be revealed that they are agree to change classroom and instructional cultures. Learning skills in critical thinking ; creativity ; communication ; ICT, medias, information technology ; and life and career skills cannot be separated from professionalism. They have to create learning environments to meet requirements of

professional standards that 21st century learning are necessary skills for future ; uncertainty society ; creative problem-solving bases ; knowledge-based society ; and nature of learning of learners.

Discussion

Non-license teachers had high level at all elements that mean they are ready to direct into school. Twenty first century learning skills are vital tools not only teachers, but also students must be done. The new era of learning managements have been changing progress of ICT and technology engage teacher-student interaction than those the past and traditional classroom. It makes them to pay much more attention about information literacy, digital literacy, and also science literacy (Robin, 2008 ; Kereluik et.al., 2013). The learning environments are rapidly adapted to theory of learning, they are conditioned with many information and diversity of tools of learning (Lambert and Gong, 2010). They have a greater open access and distance communication, thinks to beyond philosophy and psychology of educational implication (Gut, 2011).

However, they have to had a criticized information providing more feedback to one another as well as efficiently and effectively communication (Archambault et.al., 2010). These skills need to elaborate the processes and strategies for collaborative problem-solving

skills. Also, learning skills will be improved if they had critical thinking, critical reflection, communication, and collaboration to use information technologies in creative contexts (Häkkinen et.al., 2017). The program of study for non-license teachers who aim to meet and pass requirements of professional standards as Teacher Council of Thailand regulation, they had high level of 21st century learning skills, it is not indicated that they had professional experiences or mind-set of professionalism. They have to incubate teacher profession in thinking, practice, and attributes.

Twenty first century learning skills must be concurrent with teacher professionalism. Responsibility, public mind, and being teaching are virtues and symbols of expected teacher who have a great academic skills, learning skills, and life skills. These skills cultivate the virtues of being teacher in this era (Smith and Hu, 2013). Self-development in cognitive, attributes, and skills be fulfill 21st century teachers. Learning and innovation skills considered to life long learning which professional teacher should be and should have (Rabi and Masran, 2016). Twenty first century learning skills are necessary, but not enough to be a good teacher. In terms of creativity ; critical thinking ; ICT, medias, information technology ; communication ; and life and career that are crucial skills. Teacher attributes and professional standards should be decided for teacher development and preparation as well as 21st century learning skills.

References

- Archambault, L., Wetzel, K., Foulger, T. S., & Kim Williams, M. (2010). Professional development 2.0: Transforming teacher education pedagogy with 21st century tools. *Journal of Digital Learning in Teacher Education*, 27(1), 4-11.
- Darling-Hammond, L. (2006). Constructing 21st-century teacher education. *Journal of teacher education*, 57(3), 300-314.
- Gut, D. M. (2011). *Integrating 21st century skills into the curriculum*. In Bringing schools into the 21st Century (pp. 137-157). Springer Netherlands.
- Häkkinen, P., Järvelä, S., Mäkitalo-Siegl, K., Ahonen, A., Näykki, P., & Valtonen, T. (2017). Preparing teacher-students for twenty-first-century learning practices (PREP 21): a framework for enhancing collaborative problem-solving and strategic learning skills. *Teachers and Teaching*, 23(1), 25-41.
- Kereluik, K., Mishra, P., Fahnoe, C., & Terry, L. (2013). What knowledge is of most worth: Teacher knowledge for 21st century learning. *Journal of Digital Learning in Teacher Education*, 29(4), 127-140.
- Lambert, J., & Gong, Y. (2010). 21st century paradigms for pre-service teacher technology preparation. *Computers in the Schools*, 27(1), 54-70.
- Nuangchalem, P. (2016). Moderate class, more knowledge: Policy to theory and practice. *Praewa Wichakarn, Kalasin University Journal*, 3(1), 137-146. (in Thai)
- Prachagool, V., Nuangchalem, P., Subramaniam, G., & Dostal, J. (2016). Pedagogical decision making through the lens of teacher preparation program. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 4(1), 41-52.
- Quasthoff, U., & Wild, E. (2014). Learning in context from an interdisciplinary perspective. *Learning, Culture and Social Interaction*, 3(2), 69-76.
- Rabi, N. M., & Bin Masran, M. N. (2016). Creativity characteristics in teaching students with learning disabilities among pre-service teacher in UPSI. *International Journal of Advanced and Applied Sciences*, 3(11), 66-72.
- Robin, B. R. (2008). Digital storytelling: A powerful technology tool for the 21st century classroom. *Theory into practice*, 47(3), 220-228.
- Saavedra, A. R., & Opfer, V. D. (2012). Learning 21st-century skills requires 21st-century teaching. *Phi Delta Kappan*, 94(2), 8-13.
- SEAMEO Innotech Regional Education program. (2010). *Teaching competency standards in south east Asian countries*. SEAMEO Innotech. Philippines

- Siriluk, W., Prachanban, P. & Parnichparinchai, T. (2014). Indicators Development of Student's Skills in the 21st Century. *Journal of Education Naresuan University*, 16(4), 155-165.
- Smith, J., & Hu, R. (2013). Rethinking teacher education: Synchronizing eastern and western views of teaching and learning to promote 21st century skills and global perspectives. *Education Research and Perspectives*, 40, 86.

การพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

A study of development of the academic administration in case of teaching and learning management on school-based management of extended-school under the office of Roi-Et primary education service area 1

กัตัญญา เจริญอนอม¹, สุรชา อมรพันธุ์²

Katanyuta Charoenthanom¹, Suracha Amornpan²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และ 2) พัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะคือระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 39 คน ครูผู้สอน จำนวน 259 คน รวม 298 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ระยะที่ 2 แบ่งเป็น 2.1) การศึกษาการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครুর้อยเอ็ดวิทยาลัยและโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด รวม 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ 2.2) การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผู้ประเมิน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการดำเนินการเรียนการสอน ด้านการดำเนินงานธุรการของการจัดการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการจัดการสอน ด้านการจัดสื่อการสอนและเทคโนโลยี และด้านการวัดและประเมินผลการสอน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการดำเนินการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อการสอนและเทคโนโลยี ด้านการดำเนินงานธุรการของการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการสอนและด้านการเตรียมการจัดการสอน

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed.Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Acting Director of Mahasarakham University Demonstration School (Elementary) Mahasarakham University

2. แนวทางการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 สรุปได้ดังนี้

1) ด้านการวัดและประเมินผลการสอน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ประชุมวางแผนเพื่อกำหนดระยะเวลาดำเนินงานการวัด และเปิดเวทีเสวนารับฟังความคิดเห็นจากผู้ปกครองและชุมชน จัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลการเรียนตามรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา 2) ด้านการจัดสื่อการสอนและเทคโนโลยีมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ กำหนดแนวทางในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) ด้านการเตรียมการจัดการสอนมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ จัดให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดทำแผนการเรียนรู้อย่างเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อนำมาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจัดทำแผนยกระดับคุณภาพผู้เรียน และการดำเนินการจนส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนสูงขึ้น 4) ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ กำหนดแนวนโยบายและวางแผนการจัดการเรียนการสอน สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรและเสนอผลงานจัดการเรียนรู้ต่อฝ่ายต่างๆ ของชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแก้ไขปัญหาาร่วมกันในทุกภาคเรียน 5) ด้านการดำเนินการเรียนการสอนมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ ดำเนินการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ให้ปราชญ์ชาวบ้านหรือภูมิปัญญาในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุล ระหว่างสถานศึกษา ประชาชนและ ส่วนกลาง

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทาง, การบริหารสถานศึกษา, การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

Abstract

This research aimed to 1) study current and desirable situation and 2) develop of the academic administration in case of teaching and learning management on school -based management of extended-school under the office of Roi-Et primary education service area 1. The research was divided into three phases: Phase 1, study of the present and desirable academic management of teaching and learning using the school as a base. The sample consisted of 39 administrators, 259 teachers consisted 298 people. Materials used in the research were questionnaires. Phase 2, such as 2.1 study of academic administration of teaching and learning management using the school as a base of schools with good practices (Best Practice). Data providers included school administrators and teachers were eight people. Materials used in research, including interviews. 2.2 A study of development of the academic administration in case of teaching and learning management on school -based management of extended-school under the office of Roi-Et primary education service area 1. Evaluators were the 5 experts. Materials were evaluated form. Statistic for data analysis

used percentage, mean and standard deviation. The research found that

1. The current of academic teaching and learning using the school as a base management of extended school under the office of Roi-Et primary education service area 1 was at a moderate level. Sort by the average of descending rating included the implementation of the teaching of the administration of education, the preparation of the instructional materials, technology and the measurement and evaluation of teaching. The overall of desirable condition was excellent. The average arranged from highest score to the least score such perform of teaching, teaching media and technology management, functional instruction management, measurement and evaluation of teaching and the preparation and training management.

2. Summarized of development of the academic administration in case of teaching and learning management on school-based management of extended-school under the office of Roi-Et primary education service area 1 as follows: 1) the measurement and evaluation of teaching: The development used the plan meeting to define the period for measurement action and used the forum for comments by parents and community. There was a making evaluation plan to measure and evaluate the students on the course in accordance by using the education standard. 2) In case of the preparation of teaching materials and technology, using the development by follow a set of guidelines on the procurement of materials, equipment and teaching materials to supply the teaching activities. Encouraged the mobilization of resources for education furthermore guest lecturers and knowledge local teachers. 3) In case of the teaching preparation, used development manner by the each department making the individual learning guidelines to plan for learning by focusing on the learners importantly. Associated on problems analyze and needs of the local community and to be prepared school curriculum . 4) In case of operational support of teaching and learning, there were followed development a set policy and planning for teaching and learning. Create a network of cooperation between teachers, parents, community and other organizations. Both public and private sectors exchanged information for teaching and learning. There were allowed school board to approve the curriculum and presentation of learning the different factions of the community to exchange knowledge and solve problems together on every event of teaching semester accordingly. 5) In case of the teaching implementation, using development of the teaching implementation by forms of networking mobilization cooperation and resources from all sectors to support teaching and learning opportunities for school board to participate in up to date and there were development of teaching by the learning activities that allow scholars or local wisdom person took a part teaching. There was opportunity to check and balance between public education and public on the power of each other.

Keywords: development instruction, school management, teaching and learning by school-based

บทนำ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา มีขอบข่ายครอบคลุมงานด้านการจัดการเรียนการสอน อันประกอบด้วย การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการจัดการเรียนการสอน การเตรียมการจัดการเรียนการสอน การจัดสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยี และการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนนั้นก็ เป็นไปส่วนที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพ การศึกษาของผู้เรียน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ ผู้เรียนโดยตรง อีกทั้งยังสามารถสะท้อนคุณภาพ การศึกษาของชาติได้ ซึ่งในการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนนี้จะต้องอาศัยหลัก การของโรงเรียนเป็นฐาน สถานศึกษาจึงสามารถ บริหารจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management: SBM) เป็นรูปแบบการ บริหารที่มีการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วน กลางหรือเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา โดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่และความ รับผิดชอบในการบริหารโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จ มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจใน การบริหารในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของ สถานศึกษา ทั้งด้านหลักสูตรด้านงบประมาณ การ บริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป โดยมุ่งเน้นให้ สถานศึกษามีอิสระ มีความคล่องตัวในการบริหาร งานด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารงาน บุคคล และการบริหารทั่วไป โดยอยู่บนพื้นฐานการ บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5 ด้าน คือ 1) หลัก การกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลัก การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน 4) หลัก การบริหารตนเอง และ 5) หลักการตรวจสอบ และถ่วงดุล เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจและให้มีการบริหารในรูปคณะกรรมการ โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทน

ครู ผู้แทนชุมชน โดยมีความเชื่อว่าการตัดสินใจที่ดีที่สุดเกิดจากการตัดสินใจของคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ ชิด และมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด (อุทัย บุญประเสริฐ. 2542: 1-3)

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบแรก (พ.ศ. 2544 - 2548) ของสำนักงานประเมินมาตรฐาน การศึกษา (สมศ.) พบว่าด้านผู้บริหารข้อที่ยังไม่ได้ มาตรฐานคือ การบริหารงานวิชาการโดยเฉพาะการ มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่นมีสื่อ การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (สำนักงาน ประเมินมาตรฐานการศึกษา. 2549: 1) สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 นั้น ประกอบด้วยโรงเรียนจำนวน 236 โรงเรียน และในจำนวนนี้ 63 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา รับนโยบายทางด้านการ จัดการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด มีการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา วางแผนกลยุทธ์และดำเนิน งานด้านการบริหารจัดการ โดยมีนโยบายด้าน การศึกษาที่สำคัญคือ การดำเนินงานเพื่อยกระดับผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เครือข่ายโรงเรียนเป็น ฐาน ผลสถานการณ์เทศตาม ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีคุณภาพภายในปี พ.ศ. 2561 แม้ว่าใน ปัจจุบันสังคมไทยอยู่ในยุคข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน เทคโนโลยีต่าง ๆ ก้าวหน้า แต่คุณภาพการศึกษา พื้นฐานของไทยกลับเรียกได้ว่าถึงขั้นที่ตกต่ำ จาก การทดสอบ PISA ยังพบว่าเด็กไทย 74% อ่านไม่ ออก อ่านแล้วตีความไม่ได้ วิเคราะห์ความหมาย ไม่ถูก (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี 2555: 244-246) แม้แต่การดำเนินการ ด้านการบริหารวิชาการและการจัดการเรียนการสอน ในปัจจุบัน ก็ยังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร เนื่องจาก ยังขาดความพร้อมด้านการบริหารงานวิชาการด้าน การจัดการเรียนการสอน ที่จะยกระดับผล สัมฤทธิ์ ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระในเกือบทุกโรงเรียน อีกทั้งในการปฏิบัติจริงผู้บริหารและครูยังคงยึด ติดกับแนวคิดในการบริหารตนเองเป็นหลัก ทำให้

เกิดความขัดแย้งระหว่างครูกับผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา ทำให้ขาดความมั่นใจไม่กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ อำนาจการตัดสินใจต่างๆ ยัง คงอยู่ที่ผู้บริหารเหมือนเดิม ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทไม่ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึง มีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึง ประสงค์ของการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียน การสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อแก้ ปัญหาและ หาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมงานวิชาการ เพื่อให้ การจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อเด็กโดยตรง เกิดความรักศรัทธา สนิทสามัคคีของครู ผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียน และชุมชน อันจะส่งผลต่อความเจริญของชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่ พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการด้านการจัดการ เรียนการสอน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการ ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม ศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการ วิจัยออกเป็นระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพ ที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการด้านการจัดการ เรียนการสอน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการ ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม

ศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1.1 การบริหารวิชาการด้านการ จัดการเรียนการสอน ประกอบไปด้วยการดำเนินงาน ธุรการด้านการจัดการเรียนการสอน การเตรียม การจัดการเรียนการสอน การจัดสื่อการเรียน การสอนและเทคโนโลยี การดำเนินการเรียน การสอน และการวัดผลและประเมินผลการเรียน การสอน

1.1.2 การบริหารวิชาการด้านการ จัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้แก่ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การบริหาร ตนเอง และการตรวจสอบและถ่วงดุล

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 63 คน และ ครู 1,093 คน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการ ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม ศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ในปีการศึกษา 2559 รวม 1,156 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารสถาน ศึกษาและครู ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ในปีการศึกษา 2559 กำหนดรวม ทั้งสิ้น จำนวน 298 คนโดยใช้การเทียบประชากร ทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling technique)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหาร งานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

2.1 การศึกษาการบริหารวิชาการด้าน การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานใน

โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 2 โรงเรียน

2.1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษา โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้านการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) ศึกษา สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ตามรูปแบบโรงเรียนเป็นฐาน

2.1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัยและโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 2 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 2 คน และครูผู้สอน 2 คน รวมเป็น 8 คน

2.2 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ร่างการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งหมด 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. จบการศึกษาระดับปริญญาโท / ปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา
2. มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป
3. มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารของสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. เป็นผู้บริหารหรืออดีตผู้บริหารและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหรือการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 10 ปี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เสน่ห์ ชาวโต (2550) นวพร นุ่นหลักคำ (2557) และพัฒนันรี ศรีสุข (2557) มาเป็นกรอบแนวคิดประกอบการวิจัยครั้งนี้

2. การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2557) จรุณี แก้วเอี่ยม (2557) และสมจิต จันทร์ฉาย (2557) มาเป็นกรอบแนวคิดประกอบการวิจัยครั้งนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้บริหาร 63 คน และครู 1,093 คน รวม 1,156 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 39 คน ครูผู้สอน จำนวน 259 คน รวม 298 คน ใช้การเทียบประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling technique)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ (Likert Type) 5 ระดับได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง และบางส่วนส่งแบบสอบถามไปที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามทั้งหมดหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามในแต่ละด้านแต่ละข้อและวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร PNI modified ของ นางลักษณะ วิรัชชัย และ สุวิมล ร่องวาณิช (สุวิมล ร่องวาณิช, 2550: 279)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.1 การศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเลิศ (Best Practice)

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 2 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 2 คน และครูผู้สอน จำนวน 2 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเลิศ (Best Practice) รวมเป็นผู้ให้ข้อมูล 8 คน จาก 2 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่มีค่าสูงมาใช้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้

ดำเนินการโดยนัดหมายวันเวลาและสถานที่ไว้ล่วงหน้ากับผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยการสรุปประเด็นการและนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

2.2 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.2.1 ขั้นตอนดำเนินการ

1) นำผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2) ร่างการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (จัดทำคู่มือการใช้)

3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินการเรียนการสอน ด้านการดำเนินงานธุรการของการจัดการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการจัดการสอน ด้านการจัดสื่อการสอนและเทคโนโลยี และด้านการวัดและประเมินผลการสอน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อการสอนและเทคโนโลยี ด้านการดำเนินงานธุรการของการจัดการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผลการสอน และด้านการเตรียมการจัดการสอน

2. แนวทางการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 สรุป ดังนี้

2.1 ด้านการวัดและประเมินผลการสอน มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ โรงเรียนต้องมีการประชุมวางแผนเพื่อกำหนดระยะเวลาดำเนินงานการวัดและการประเมินผล เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในการวัดและการประเมินผลการศึกษา

2.2 ด้านการจัดสื่อการสอนและเทคโนโลยี มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ โรงเรียนต้องกำหนดแนวทางในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษาและมีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน จัดระบบสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการตรวจสอบและมีการประเมินผล

การพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านการเตรียมการจัดการสอน มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ โรงเรียนต้องจัดให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดทำแผนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและกำหนดขั้นตอนและผู้รับผิดชอบในการควบคุม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ไปรับใส่ตรวจสอบได้ ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา ประสานความร่วมมือ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

2.4 ด้านการดำเนินงานธุรการของการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ โรงเรียนต้องกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการเรียนการสอนและแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นคณะกรรมการผู้รับผิดชอบแผนงาน/โครงการการจัดการเรียนการสอน แต่งตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบการจัดการเรียนการสอนของครูให้ตรงตามหลักสูตรของสถานศึกษา และมีแผนการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

2.5 ด้านการดำเนินการเรียนการสอน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ โรงเรียนต้องดำเนินงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย ส่งเสริม และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ประชาชนชาวบ้าน จัดหาวิทยากรจากภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น มาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดำเนินการประกันคุณภาพทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกและเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน ระหว่างสถานศึกษา ประชาชน และส่วนกลาง

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะด้านการวัดและประเมินผลการสอน มีคะแนนเฉลี่ย การดำเนินงานน้อยที่สุด การดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือหลักการกระจายอำนาจ สอดคล้องกับการวิจัยของ ชุนชัย หุยเวียง (2551: 71-75) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 5

ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการวิจัยของ ประดิษฐ์ โกมุทธานนท์ (2551: 123-126) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของศูนย์เครือข่ายตำบลบ่อสุพรรณ ผลการวิจัยพบว่า หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของศูนย์เครือข่ายตำบลบ่อสุพรรณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละหลักการพบว่าหลักการกระจายอำนาจมีการปฏิบัติมากที่สุด

2. แนวทางการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 สรุปได้ ดังนี้

2.1 ด้านการวัดและประเมินผลการสอน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้โรงเรียนต้องมีการประชุมวางแผนเพื่อกำหนดระยะเวลาดำเนินการวัดและการประเมินผลพร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบและมีการจัดทำระเบียบการวัดและการประเมินผลการศึกษาของโรงเรียน เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วน

ร่วมในการวัดและการประเมินผลการศึกษา มีการจัดทำปฏิทินการวัดและการประเมินผลอย่างชัดเจน สอดคล้องกับการวิจัย ของวัฒนา โรจน์เจริญชัย (2553: 123) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเบญจมิตร อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาโดยใช้หลักการกระจายอำนาจ อยู่ในระดับมาก คือ มีการจัดทำระเบียบการวัดและการประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษา มีการจัดวางแผนการดำเนินการวัดและประเมินผลการศึกษา สถานศึกษาจะเป็นผู้จัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน

2.2 ด้านการจัดสื่อการสอนและเทคโนโลยี มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ โรงเรียนต้องกำหนดแนวทางในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลิตสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นชุมชนมีส่วนร่วม ใช้สื่อการเรียนที่หลากหลาย ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนและมีการจัดสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้จัดกิจกรรม การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาวิชาการ จัดระบบสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการตรวจสอบและมีการประเมินผล การพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการวิจัยของ ชนิษฐา อินทวล (2554: 110-125) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอชายแดน จังหวัดตาก ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน

อำเภอชายแดน จังหวัดตาก ด้านการส่งเสริมและการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนควรให้การสนับสนุนการผลิตสื่อในด้านต่าง ๆ เช่น เงิน วัสดุ อุปกรณ์ ครูผู้สอนควรเข้ารับการอบรม และศึกษาดูงานในการจัดทำสื่อ และการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.3 ด้านการเตรียมการจัดการสอน มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ โรงเรียนต้องจัดให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดทำแผนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและกำหนดขั้นตอนและผู้รับผิดชอบในการควบคุม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ไปรษณีย์ตรวจสอบได้ ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา ดำเนินการพัฒนาตามแผนและติดตามตรวจสอบปรับปรุงตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของสถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรพล สุดสายเนตร (2556: 71-79) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จากผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านหลักการบริหารตนเอง ด้านกระจายอำนาจอำนาจ ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุลด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนและด้านการมีส่วนร่วม

2.4 ด้านการดำเนินงานธุรการของการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ โรงเรียนต้องกำหนดแผนนโยบายและวางแผนการจัดการเรียนการสอนและแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้รับผิดชอบแผนงาน/โครงการการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชนแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ สุข

พิทักษ์และคณะ (2555: 219-224) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า มีการบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายงานวิชาการ 10 ด้าน ปัญหาการบริหารงานวิชาการที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ขาดแคลน ครู และบุคลากรทางการศึกษาทำให้สูญเสียศักยภาพในการสร้างคุณภาพงานวิชาการรอง ลง มาคือขาดทีมงานวิชาการที่เข้มแข็ง ทำให้ระดับผลการปฏิบัติงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์

2.5 ด้านการดำเนินการเรียนการสอน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ โรงเรียนต้องดำเนินการวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษาและส่งเสริม และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน มีการให้ความรู้เสริมสร้างความคิด และเทคนิคทักษะทางวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของสภาพรุธทองก้าน (2557: 70) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนวัดพวงแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8. โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือ ข้อ 2. โรงเรียนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ใน

ระดับมากที่สุด เรียงลำดับความต้องการจำเป็นมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล การสอน ด้านการจัดสื่อการสอนและเทคโนโลยี ด้านการเตรียมการจัดการสอน ด้านการดำเนินงานธุรการของการจัดการเรียนการสอนและด้านการดำเนินการเรียนการสอน ดังนั้น โรงเรียนควรมีการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็น จากชุมชน เพื่อส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้รูปแบบหรือเทคนิคการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในรายละเอียดแต่ละด้านของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ผลการวิจัย ในเชิงลึกมากขึ้น

2.2 ควรทำการวิจัยถึงการบริหารวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ่อื่นเพื่อนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการบริหารวิชาการของโรงเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ขุนชัย ทูยเวียง. (2551). การบริหารวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- จรูณี แก้วเอี่ยม. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา: กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2 สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง. (2557). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคกลางของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- นวพร นุ่นหลักคำ. (2557). การศึกษาสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์. ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประดิษฐ์ โกมุทธิยานนท์. (2551). แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของศูนย์เครือข่ายตำบลบ่อสุวรรณ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พงษ์ศักดิ์ สุขพิทักษ์และคณะ. (2555). กลยุทธ์การบริหารคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- พัฒนศรี ศรีสุข. (2557). บทบาทการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์. ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วัชรพล สุดสายเนตร. (2556). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. การบริหาร การศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัฒนา โรจน์เจริญชัย. (2553). การบริหารงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเบญจมิตร อำเภอแม่แจ่ม. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.

- สถาพร ภูทองก้าน. (2557). *สภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนวัดพวงแก้ว* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. การค้นคว้าอิสระ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สมจิต จันทร์ฉาย. (2557). *การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- เสน่ห์ ชาวโต. (2550). *การกระจายอำนาจและการบริหารและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). *รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก 2544-2548*. ม.ป.ท.,
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: เอส ดี เพรส.
- Krejcie, Robert V. Morgan, Daryle W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. V. 30, 247.
- Likert, Rensis. (1970). *The Human Resources: Cases and Concept*. Hart Cout Brace B. World in cooperated New York.

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

The Developing a Program to Developing of Teacher Learning Management for Schools under the ROI-ET Primary Educational Service Area Office 3

กาญจนา จันทะโยธา¹, สุรชา อมรพันธุ์²

Kanjana Juntayotha¹, Suracha Amornpan²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัด 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และ 3) เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 รวม 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ระยะที่ 3 พัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การใช้วิธีสอนที่หลากหลายมี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 การส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเองมี 5 ตัวชี้วัดและ องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ มี 5 ตัวชี้วัด 2. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และการใช้วิธีสอนที่หลากหลาย ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การใช้วิธีสอนที่หลากหลาย การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และ การส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามลำดับ 3. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 3.1 โปรแกรมพัฒนาครู

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² วิชาการผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายประถม) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายประถม)

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Acting Director of Mahasarakham University Demonstration School (Elementary) Mahasarakham University Demonstration School (Elementary)

ด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีองค์ประกอบดังนี้ 1) บทนำ ประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา และความสำคัญของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 2) หลักการและเหตุผลประกอบด้วย เหตุผลและความจำเป็นในการสร้างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ความมุ่งหมาย ประกอบด้วยเป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุผลในการใช้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 4) ผู้เข้ารับการพัฒนา ประกอบด้วย บุคคลที่ควรเข้ารับการพัฒนาในโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 5) ระยะเวลา ประกอบด้วย ระยะเวลาในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 6) โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา ประกอบด้วย 3 โมดูล ได้แก่ โมดูล 1 การใช้วิธีสอนที่หลากหลาย โมดูล 2 การส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง และโมดูล 3 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ 7) วิธีการพัฒนา ประกอบด้วย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การฝึกอบรม การสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยง การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 8) สื่อ ประกอบด้วยเอกสารประกอบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องฉายโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการนำเสนอ ใบความรู้ ใบงาน และใบกิจกรรม แบบทดสอบ และแบบบันทึกการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และ 9) การวัดและการประเมิน ประกอบด้วย การประเมินผู้เข้ารับการพัฒนา และประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 3.2 การประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาโปรแกรม, การจัดการเรียนรู้

Abstract

The research aimed to: 1) study elements and indicators. The teacher development learning management for schools under the ROI-ET Primary Educational Service Area Office 3. 2) current and desirable situation, 3) Developing a program to developing of teacher learning management for schools under the ROI-ET Primary Educational Service Area Office 3. The research is divided into three stages. The study found that ;

1. Elements and indicators of teacher development. Learning Management. Consists of three elements 15 Indicators. The first composition using a variety of teaching methods. The second element that encourages students to learn on their own. Component 3 Promoting learning atmosphere. 2. Current conditions Current conditions Overall is moderate Sort by descending include promoting students to learn on their own. Promoting a learning environment and use a variety of teaching methods, respectively desirable condition. Were at the highest level. Order from the most to the least. Using a variety of teaching methods Promoting a learning environment and. To encourage students to learn on their own, respectively. 3. Developing a program to developing of teacher learning management for schools under the ROI-ET Primary Educational Service Area Office 3. 3.1 Developing a program to developing of teacher learning management for schools under the ROI-ET

Primary Educational Service Area Office 3. Has the following elements: 1) Introduction comprises theories related to teacher development curriculum. Current Situation Problems And the importance of The teacher development. Management Learning 2) Rationale include The reasons and the need for teacher development programs. Management Learning 3) The objective consists in achieving the desired goals of the program teachers. Management Learning 4) The development consists of individuals that should be developed in teacher development programs. Management Learning 5) During the period of development programs include teacher development. Management Learning 6) structure and scope consists of three modules, including modules, one using a variety of teaching two modules promote students to learn on their own and Module 3 Promoting learning atmosphere. 7) How to develop a self-learning feature. Training, coaching. And mentoring Learning from Practice. And the exchange of learning. 8) consists of media documents teachers. Management Learning Overhead projector Computer And a projector to present the program and the application knowledge quizzes and activities to learn from practice. And 9) Measurement and evaluation includes an assessment of the development. And satisfaction of the developed learning programs, teacher development for schools under the ROI-ET Primary Educational Service Area Office 3. 3.2 Assessment of teacher development program. Management Learning for schools under the ROI-ET Primary Educational Service Area Office 3. overall fitness at the highest level. And the possibility is high.

Keywords: Developing a program, Developing of teacher learning management

บทนำ

จากนโยบายการศึกษา การเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญยิ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้เจริญเติบโตงอกงามไปสู่ความสมบูรณ์พร้อมของชีวิต คือเป็นคนดี คนเก่ง ที่มีความสุข และมีความใฝ่รู้ เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรม นำความรู้สร้างคุณตระหนัก สำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงความสมานฉันท์สันติวิธี วิธีชีวิตประชาธิปไตย พัฒนาคคน โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชนและสถาบันการศึกษาปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทุกระดับและประเภทการศึกษา พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถจัดทำหลักสูตร

และการเรียนการสอนสร้างเครือข่ายคุณธรรมในทุกเขตพื้นที่การศึกษา เชื่อมโยงความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำของบ้าน วัด โรงเรียน (บวร) ซึ่งนโยบายดังกล่าวเห็นได้ว่าการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาถือว่าเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างมีระบบและต่อเนื่อง เนื่องด้วยครูและบุคลากรทางการศึกษา ล้วนมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับผู้เรียนโรงเรียนจะสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหลักทางการศึกษานั้นคือคุณภาพของผู้เรียนได้นั้น กระบวนการจัดการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดมวลงประสพการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนควรได้รับ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อคุณภาพผู้เรียน บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการรู้มากที่สุดคือ ครูที่ปฏิบัติการสอน ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นผู้กระตุ้นและสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดการ

เรียนรู้และสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง การปฏิรูปการศึกษาจะต้องปรับรูปแบบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ต้องมีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาครู รูปแบบ และวิธีการในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้าง สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งปัญญา และการเรียนรู้ โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหาและต่อสูชีวิต ซึ่งกระบวนการคิด การจัดการ และการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนบทบาทมาทำหน้าที่จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้ลงมือปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น และรักการเรียนรู้ (วรรณจริย มังสิงห์. 254 1:17)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 3 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ประชากรวัยเรียนได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษาอย่างทั่วถึง พร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียนบนพื้นฐานของความเป็นไทยและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด และการที่จะทำหน้าที่ให้สมบูรณ์นั้น บุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะครูจะต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร แต่ในปัจจุบันบุคลากรครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 ยังมีปัญหาในการด้านการจัดการเรียนรู้ เพราะผลการประเมินด้านผู้เรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้ในองค์กรไม่ชัดเจน

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 เพื่อให้ครูมีรูปแบบแนวคิดใหม่ๆ ที่จะสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางานด้าน

การจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัด การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3
3. เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

วิธีการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

1. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน ความเหมาะสมขององค์ประกอบ และตัวชี้วัด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบประเมินด้วยตนเอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบประเมินทั้งหมดหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินในแต่ละด้าน แต่ละข้อ

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 รวม 2,192 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 รวม 327 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ตามจำนวนที่ได้จากการเทียบกับตาราง เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด 2554: 46-47)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการพัฒนาครูด้าน การจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง และบางส่วนจัดส่งในซองรับส่งเอกสารของแต่ละโรงเรียนที่ประจำในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามทั้งหมดหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามในแต่ละด้านแต่ละข้อ

ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

1. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยจำแนกข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert Scale) กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยนัดหมายวันเวลาและสถานที่ไว้ล่วงหน้ากับผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบประเมินทั้งหมดหาค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินในแต่ละด้านแต่ละข้อ

ผลการวิจัย

1. องค์กรประกอบ และตัวชี้วัดของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 องค์กรประกอบ 15 ตัวชี้วัด ดังนี้ องค์กรประกอบที่ 1 การใช้วิธีสอนที่หลากหลายมี 5 ตัวชี้วัด องค์กรประกอบที่ 2 การส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเองมี 5 ตัวชี้วัด และองค์กรประกอบที่ 3 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ มี 5 ตัวชี้วัด

2. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และการใช้วิธีสอนที่หลากหลาย ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ การใช้วิธีสอนที่หลากหลาย การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และการส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามลำดับ

3. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 สรุปได้ดังนี้

โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีองค์ประกอบดังนี้ 1) บทนำ ประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา และความสำคัญของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 2) หลักการและเหตุผล ประกอบด้วย เหตุผลและความจำเป็นในการสร้างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ความมุ่งหมาย ประกอบด้วย เป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุผลในการใช้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 4) ผู้เข้ารับการพัฒนา ประกอบด้วย บุคคลที่ควรเข้ารับการพัฒนาในโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 5) ระยะเวลา ประกอบด้วย ระยะเวลาในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 6) โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา ประกอบด้วย 3 โมดูล ได้แก่ โมดูล 1 การใช้วิธีสอนที่หลากหลาย โมดูล 2 การส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง และโมดูล 3 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ 7) วิธีการพัฒนา ประกอบด้วย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การฝึกอบรม การสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยง การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 8) สื่อ และ 9) การวัดและการประเมิน ประกอบด้วย การประเมินผู้เข้ารับการพัฒนา และประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนา โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 การใช้วิธีสอนที่หลากหลาย องค์ประกอบที่ 2 การส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง และองค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ทั้งนี้ เนื่องจากการปฏิรูปการศึกษาจะต้องปรับรูปแบบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ต้องมีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาครู รูปแบบและวิธีการในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้าง สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งปัญญา และการเรียนรู้ โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหาและต่อสู้ชีวิต ซึ่งกระบวนการคิด การจัดการและการประยุกต์ความรู้ไป ใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนบทบาทมาทำหน้าที่จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้ลงมือปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็นและรักการเรียนรู้ (วรรณจริย มังสิงห์. 2541: 17)

2. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การใช้วิธีสอนที่หลากหลาย การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และการส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ครูเป็นผู้ให้การศึกษาและการเรียนรู้ ทั้งในด้านวิชาการและประสบการณ์ ตลอดจนเป็นผู้มีความเสียสละดูแลเอาใจใส่ สั่งสอนอบรมให้ผู้เรียนได้พบกับแสงสว่างแห่งปัญญา อันเป็นหนทางแห่งการประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเอง รวมทั้งนำพาสังคมประเทศชาติก้าวไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง การจัดการเรียนรู้ต้อง

เน้นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยในการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ครูจึงถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพรรณ ดลิกวัฒนา นันท์ (2551:164) ได้ทำวิจัยเรื่องความต้องการในการพัฒนาสู่มาตรฐานวิชาชีพครูของบุคลากรครูโรงเรียนพระหฤทัยจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูในระดับมากถึง 9 ด้าน คือ ด้านภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาสำหรับครู การวัดและประเมินผล การศึกษา การบริหารจัดการในห้องเรียน การวิจัยทางการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาและความเป็นครู นอกจากนี้ยังพบว่าบุคลากรครูมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาคุณภาพของตนเองในการประกอบวิชาชีพครู อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนสถานศึกษาและสังคมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับวิธีการพัฒนาสู่มาตรฐานวิชาชีพครู ที่ครูต้องการมากที่สุด คือ การศึกษาดูงานและฝึกอบรมระยะสั้น

3. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ บทนำ หลักการและเหตุผล ความมุ่งหมาย ผู้เข้ารับการพัฒนาระยะเวลา โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา วิธีการพัฒนา สื่อและการวัดและ การประเมินผล สำหรับโครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา ประกอบด้วย 3 โมดูล ได้แก่ โมดูล 1 การใช้วิธีสอนที่หลากหลาย โมดูล 2 การส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง และโมดูล 3 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ สำหรับวิธีการครูด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 วิธีการได้แก่ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การฝึกอบรม การสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยง การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้

เกิดองค์ความรู้และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรมเป็นหน่วยที่จัดขึ้นเพื่อทำกิจกรรมพิเศษหรือให้บริการตามความต้องการของสถาบันหรือบุคคล มีการจัดลำดับการปฏิบัติตามที่วางแผนไว้เป็นแผนกิจกรรมที่วางไว้เพื่อเป้าหมายเฉพาะ ประกอบด้วยรายละเอียดของแนวการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาผู้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้มากที่สุด โปรแกรมเป็นเสมือนสื่อหน้าที่ก่อให้เกิดลำดับขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จำเป็นโดยการมีภาระที่สำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพให้กับผู้เสริมสร้างจากความสามารถหรือพฤติกรรมในระดับกว้างๆ ในตอนต้นไปสู่ความสามารถหรือพฤติกรรมที่มีเฉพาะเจาะจงในตอนท้าย (Rothwell and Cookson. 1997: 78) ซึ่งสอดคล้องกับอ่าร บัวศรี (2542: 176) กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของโปรแกรม แบ่งออกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญๆ ได้ดังต่อไปนี้ 1) เป้าหมายและนโยบายทางการศึกษา 2) จุดมุ่งหมายโปรแกรม 3) รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร 4) จุดประสงค์รายวิชา 5) เนื้อหา 6) จุดประสงค์ของการเรียนการสอน 7) กลยุทธ์การเรียนการสอน 8) การประเมินผล 9) วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวัลย์ รัตนพร (2556: 164) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะการเป็นวิทยากรนั้นหนทางการของ นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะการเป็นวิทยากรนั้นหนทางการของ นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบคือ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของโปรแกรม 3) โครงสร้างของโปรแกรม 4) เนื้อหาสาระในการฝึกอบรมตามโปรแกรม 5) วิธีการหรือขั้นตอนการฝึกอบรม 6) สื่อประกอบการฝึกอบรม คือคู่มือประกอบการฝึกอบรมที่มีความเหมาะสม เป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก สามารถพัฒนาสมรรถนะการเป็น

วิทยาการนั้นหนาของการของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี
7) การประเมินผล เป็นมาตรฐาน ประกอบด้วย
แบบสอบถามและแบบทดสอบของแต่ละชุดฝึก
อบรมโดยมุ่งวัดและประเมินผลการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยที่พบว่าครูมีความต้องการ
พัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการ
เรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากฉะนั้นสถานศึกษา
ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมโปรแกรม
ต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการ

พัฒนาตามโปรแกรมการพัฒนาและครูควรได้รับ
การสนับสนุนให้ได้รับการพัฒนาตนเองในหลาย ๆ
รูปแบบ อาทิ การเข้ารับการฝึกอบรม การประชุม
การศึกษาต่อ และศึกษาดูงาน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการ
พัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากการ
วิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจเฉพาะตัวแปรที่เป็นองค์
ประกอบของพฤติกรรมการพัฒนาครูด้านการ
จัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ดัง
นั้นหากมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจะมีประโยชน์
ในการอธิบายการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้
ได้ชัดเจนขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชัชวาลย์ รัตนพร. (2556). *โปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะการเป็นวิทยากรนันทนาการของ นักศึกษาสถาบัน
การพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อึ้งรัง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พัฒนา
ศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณจริย์ มังสิงห์. (2541). *ปรัชญาสร้างสรรค์ความรู้นิยม (Constructivism)*. *เอกสารประกอบการ
ประชุมวิชาการ Constructivism and Application to Teaching*. หน้า 7. 6-8 กรกฎาคม:
ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริพรรณ ดิลกวัฒนานันท์. (2551). *ความต้องการในการพัฒนาสู่มาตรฐานวิชาชีพครูของบุคลากรครู
ในโรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
เชียงใหม่
- Rothwell and Cookson. (1997). *The Personnel Function in Education Administration*.
New York: Macmillan Publishing.

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

Developing Guideline the Implementation of Health Promoting School for School Under the Office of Mahasarakham Primary Education Service Area Office 3

ชมภู มุ่งหมาย¹, มานิตย์ อาษานอก²

Chompoo Mungmai¹, Manit Asanok²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาตัวชี้วัดตามองค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 และ 3) พัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูอนามัย และกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 210 คน จาก 70 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน และหาค่าความถี่การจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ 41 ตัวชี้วัด มีผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) สภาพปัจจุบันการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สภาพปัจจุบัน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก 3) แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ 92 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ การดำเนินการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทั้ง 10 องค์ประกอบ ควรมีแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจนทุกระดับ มีการแต่งตั้งคณะทำงานระบุนหน้าที่ชัดเจน มีการจัดระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน มีโครงการดำเนินการร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งผู้บริหาร ครู ครูอนามัย นักเรียน บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน มีการจัดเก็บข้อมูลด้านสุขภาพ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Education Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Faculty of Education, Mahasarakham University

อย่างเป็นระบบ ด้านโภชนาการเห็นความสะอาดและถูกสุขอนามัย ส่งเสริมให้บุคลากร และนักเรียน รักการออกกำลังกายและการดูแลสุขภาพ

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทาง, แนวทางการดำเนินงาน, โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

Abstract

This research aimed to 1) Investigate the indicators of components of health promoting school implementation, 2) study the current state and desirable state of health promoting school implementation for school under the office of Maharakham primary education service area office 3, and 3) develop of implementation guideline on health promoting school for school under the office of Maharakham primary education service area office 3. Group of the study were 210 person include administrators teachers and school committees from 70 schools selected by stratified random sampling method. The research instruments were questionnaires of current and desirable conditions. Descriptive statistics used in this research and PNI modified. The research were found: 1) The implementation of health promoting school including 10 components 41 indicators. The result of evaluation from seven respondents at high level. 2) The current conditions of health promoting school implementation for school under the office of Maharakham primary education service area office 3 at moderate level. The desirable conditions of health promoting school implementation at high level. 3) The implementation guideline on health promoting school for school under the office of Maharakham primary education service area office 3 including 10 components 92 indicators. In conclusion: school health promoting implementation all components should have school health promoting plan, work by the school health promoting committee respond other missions. The system of supervision and reporting the result of school health promoting implementation report. School and community have the continuing projects, the participation and support from administrator, teacher, teacher of infirmary room, student, school personnel, and school committee.

Keywords: Developing Guideline, Guideline of Implementation, School Health Promoting

บทนำ

การส่งเสริมด้านสุขภาพของประชาชนทุกช่วงอายุเป็นสิ่งสำคัญที่และจำเป็นที่ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมแรงร่วมใจให้เกิดการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม รัฐบาลให้ความสำคัญในด้านสุขภาพของประชาชนทุกช่วงวัยโดยได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-

2564 (ราชกิจจานุเบกษา, 2559: 15-16) ระบุสภาพแวดล้อมการพัฒนาและประเด็นการพัฒนาสำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 หัวข้อการเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพสูง ดังที่จุดเน้นในการพัฒนาคนที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ข้อ 6) การ

สร้างเสริมให้คนมีสุขภาพดี เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพและการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ในการดูแลสุขภาพ การพัฒนารูปแบบการออกกำลังกายและโภชนาการที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย การใช้มาตรการทางกฎหมายและภาษีในการควบคุมและส่งเสริมอาหารและผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ การสร้างกลไกในการจัดทำนโยบายสาธารณะที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพที่จะไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี

แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 (กระทรวงสาธารณสุข, 2559: 4-5, 43) อยู่ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ดำเนินการภายใต้วิสัยทัศน์: ระบบสุขภาพไทยเข้มแข็ง เป็นเอกภาพ เพื่อคนไทยสุขภาพดีสร้างประเทศให้มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และพันธกิจ: เสริมสร้าง สนับสนุนและประสานให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน นักวิชาการและภาคประชาสังคม ในการอภิบาลและพัฒนาระบบสุขภาพไทยให้เข้มแข็งรองรับกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเกิดจากข้อเสนอแนะของคณะผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมสุขภาพและสุขศึกษาขององค์การอนามัยโลก ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการดำเนินงานด้านอนามัยโรงเรียน (School Health Program) มีหลักการสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ สุขศึกษาในโรงเรียน (School Health Education) อนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (School Health Environment) และบริการอนามัยโรงเรียน (School Health Service) ซึ่งมีลักษณะการปฏิบัติแบบสั่งการจากบนลงล่างไปสู่การส่งเสริมสุขภาพแนวใหม่ (สำนักส่งเสริมสุขภาพ, 2556: 18) องค์การอนามัยโลก (World Health Organization (WHO), 1998) ได้ให้คำจำกัดความของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไว้ว่า คือโรงเรียนที่มีขีดความสามารถแข็งแกร่งมั่นคง ที่เป็นสถานที่ที่มีสุขภาพอนามัยที่ดี เพื่อการอาศัย

ศึกษาและทำงาน ส่วนสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้ความหมายของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ คือ โรงเรียนที่มีความร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมให้อื้อต่อสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการมีสุขภาพดีของทุกคนในโรงเรียน โดยสำนักส่งเสริมสุขภาพได้ดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนด้านสุขภาพควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านการศึกษา โดยการพัฒนาศักยภาพโรงเรียนให้เป็นจุดเริ่มต้นและศูนย์กลางของการพัฒนาสุขภาพ รวมทั้งพัฒนาชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพตนเองและครอบครัวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 จนถึงปัจจุบัน โดยการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เป็นการพัฒนาที่มีความครอบคลุมทุกมิติด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทุกคนทั้งในโรงเรียนและชุมชน ให้สามารถนำความรู้และทักษะด้านสุขภาพมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยการดูแลใส่ใจสุขภาพของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถตัดสินใจในการควบคุมสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ โดยเฉพาะนักเรียนจะได้รับการปลูกฝังทัศนคติ ฝึกทักษะและพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม สมาชิกในชุมชนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาดและปลอดภัย ทำให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (สำนักส่งเสริมสุขภาพ, 2558: 3)

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินงานเกี่ยวกับโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามนโยบายมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ก้าวแรกของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ปี พ.ศ. 2541 มีโรงเรียนต้นแบบของจังหวัด ศูนย์อนามัย และส่วนกลาง รวม 89 โรงเรียน พ.ศ. 2543 มีการจัดทำเกณฑ์ประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

ด้านกระบวนการ 5 องค์ประกอบ และในปี พ.ศ. 2544 มีโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพผ่านการประเมิน ร้อยละ 9.60 และมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 32 และมีการพัฒนาการดำเนินงานเรื่อย

มา จนในปี พ.ศ. 2550 มีโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพผ่านการประเมินร้อยละ 93.60 ปี พ.ศ. 2552 มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และผ่านการประเมินค่อนข้างสูงร้อยละ 96.80 กรมอนามัยจึงได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานในระดับที่สูงขึ้นคือ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ซึ่งเน้นคุณภาพโดยวัดผลลัพธ์ที่เกิดจากกระบวนการดำเนินงานตาม 10 องค์ประกอบ และในปี พ.ศ. 2555 มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมินเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร จำนวน 105 แห่ง ผลการดำเนินงานดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ที่มีการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องและมีผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จเป็นที่น่าภาคภูมิใจ (สำนักส่งเสริมสุขภาพ, 2558: 3-6)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และมีการดำเนินงานด้านโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่องร่วมกับภาคีเครือข่าย ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านสุขภาพและสถานศึกษา มีการนำนโยบายด้านโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพลงสู่การปฏิบัติร่วมกันจนเกิดผลเป็นที่ประจักษ์ เกิดความร่วมมือระหว่างโรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุข และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีการจัดประชุมทำความเข้าใจและเสริมสร้างความรู้ในการดำเนินงานด้านโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพขึ้นประจำทุกปี มีการอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้บุคลากรการศึกษา บุคลากรสาธารณสุขให้มีความรู้ความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทุกระดับ นำแนวคิด หลักการพัฒนาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานระหว่างผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรสาธารณสุข เพื่อให้เกิดเครือข่ายการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรขึ้น และเกิดการขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนในวงกว้าง เพื่อให้เด็กวัยเรียนมีสมรรถนะดี มีพื้นฐานในการคิด พื้นฐานการเรียนรู้ ทักษะการจัดการ และทักษะการดำรงชีวิต ที่สามารถเผชิญ

กับปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3, 2560: เว็บไซต์)

แม้ว่าการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในปัจจุบัน จะมีการจัดระบบและวิธีการปฏิบัติที่ดีและมีผลเป็นที่น่าพอใจ สภาพปัญหาเดิม ๆ ที่โรงเรียนไม่เข้าใจวิธีการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ได้ถูกแก้ไขไปแต่ปัญหาด้านสุขภาพของเด็กไทยก็มีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ปัญหาที่พบในสังคมไทยทุกวันนี้ ได้แก่ เด็กที่มีภาวะโภชนาการเกิน เพราะการบริโภคอาหารและขนมที่ไม่มีคุณค่าทางอาหาร การบริโภคอาหารขยะ อาหารจานด่วน การใช้โทรศัพท์มือถือ ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านสายตา และปัญหาสุขภาพจากการขาดการออกกำลังกาย เด็กกลุ่มวัยเรียน (อายุ 5-14 ปี) พบภาวะเริ่มอ้วนในเด็กวัยเรียน ร้อยละ 12.2 จากการคัดกรองภาวะสายตาผิดปกติในเด็กก่อนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาโดยครูในโรงเรียน 17 แห่ง พบว่า เด็กมีภาวะสายตาผิดปกติ ร้อยละ 6.6 และจำเป็นต้องใส่แว่นตา ร้อยละ 4.1 การตรวจสอบสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ พบว่าเด็ก ป.1 มีระดับสติปัญญาเฉลี่ย 93.1 และความฉลาดทางอารมณ์เท่ากับ 45.1 ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐาน (กระทรวงสาธารณสุข, 2559: 29)

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพถือเป็นโครงการที่มีบทบาทสำคัญในการควบคุมดูแลปัญหาด้านสุขภาพของเด็กในวัยเรียน จากปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของเด็กวัยเรียนที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อพัฒนาการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพผู้เรียนให้ครอบคลุมภารกิจ และเป็นระบบที่สามารถช่วยดูแลแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของเด็กวัยเรียนในปัจจุบันได้ เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายตามนโยบายการพัฒนาประเทศที่มีความมุ่งหวังพัฒนาทุนมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1. ผู้ให้ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูอนามัย และกรรมการสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 147 โรงเรียน จำนวนประชากร 441 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน จาก 70 โรงเรียน แล้วใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนจำนวนสถานศึกษาของอำเภอต่างๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยประสานความร่วมมือไปยังโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างสังกัดได้แบบสอบถามกลับมาจำนวน 210 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

1.1 ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 6 คน

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ โรงเรียนต้นแบบในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ 41 ตัวชี้วัด มีผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับเรียงตามลำดับ ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน โภชนาการอาหารที่ปลอดภัย และการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ

2. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สภาพปัจจุบัน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม บริการอนามัยโรงเรียน และการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การบริหารจัดการในโรงเรียน การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และสุขภาพในโรงเรียน

3. ผลการวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น

ปรับปรุง พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสามอันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม ลำดับที่ 2 การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ ลำดับที่ 3 บริการอนามัยโรงเรียน แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ 92 แนวทางสรุปได้ดังนี้ การดำเนินการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทั้ง 10 องค์ประกอบควรมีแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน ทั้งแผนระดับโรงเรียนและแผนการดำเนินงานแต่ละฝ่าย มีการแต่งตั้งคณะทำงาน ซึ่งระบุหน้าที่ชัดเจน มีการจัดระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน มีโครงการดำเนินการร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนอย่างต่อเนื่องสนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน บันทึกผลการตรวจสุขภาพและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ผลการตรวจสุขภาพและแก้ไขกรณีที่พบความผิดปกติโดยเร่งด่วน การปรุงอาหารกลางวันแก่นักเรียน ความสะอาดของสถานที่รับประทานอาหาร ควบคุมคุณภาพของสินค้าที่นำมาจำหน่ายให้แก่นักเรียน ส่งเสริมให้บุคลากร และนักเรียนรักการออกกำลังกาย ดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ให้ความสำคัญกับการคัดกรองนักเรียน การบันทึกผล การส่งต่อ การแก้ไขปัญหาของนักเรียน ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา ต้องร่วมกันวางแผน และให้ความสำคัญ กับการประพฤติดนเป็นแบบอย่างด้านสุขภาพแก่บุคลากร งานทุกฝ่ายมีการติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบและตัวชี้วัด การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ 41 ตัวชี้วัด มีผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับเรียงตามลำดับ ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน โภชนาการอาหารที่ปลอดภัย และการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ การศึกษาของนิสิตวิวัฒน์ ฝ่ายหมื่นไวย์ (2556: 102 - 108) ได้ทำการวิจัย ปัจจัยบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของครูอนามัยโรงเรียนในจังหวัดหนองคาย การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของครูอนามัยโรงเรียนในจังหวัดหนองคาย พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพยังไม่เพียงพอ และยังขาดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน งบประมาณในการดำเนินงานในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพยังไม่เพียงพอ งบที่ได้รับการจัดสรรมาไม่เพียงพอ ในการใช้งบประมาณ อุปกรณ์ในการดำเนินงานในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ไม่เพียงพอ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานยังไม่ทันสมัยผู้รับผิดชอบมีภาระงาน และมุ่งเน้นการทำงานไปที่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการศึกษามากกว่าการดำเนินงานในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

2. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สภาพปัจจุบันโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม บริการอนามัยโรงเรียน และการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การบริหารจัดการในโรงเรียนการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และสุขภาพศึกษาในโรงเรียน การศึกษาของชัยภูมิ เพ็ชรประดับ (2556: 171 - 187) ได้ทำการวิจัย การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 2) ระดับการดำเนินงานของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และ 4) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนและการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 84 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอนามัย คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำนวน 336 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอยู่ระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 2) การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อยู่ระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 4) ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชนและการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ ชุมชนและผู้ปกครอง มีรายได้น้อย ไม่มีเวลามาร่วม

กิจกรรมกับโรงเรียน หรือดูแลเอาใจใส่สุขภาพของนักเรียน ดังนั้น โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักรู้ด้านสุขภาพของนักเรียนให้แก่ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มงบประมาณในการสนับสนุนการทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ

3. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ 92 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แนวทางการดำเนินงาน สรุปได้ดังนี้ การดำเนินการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทั้ง 10 องค์ประกอบ ควรมีแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน ทั้งแผนระดับโรงเรียนและแผนการดำเนินงานแต่ละฝ่าย มีการแต่งตั้งคณะทำงาน ซึ่งระบุหน้าที่ชัดเจน สอดคล้องกับการศึกษาของ วิลคาลักษณ์ ภิริยะแสง (2557: 89 - 100) ได้ทำการวิจัยแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า

แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา ได้แก่ แนวทางนโยบายของโรงเรียน แนวทางการบริหารจัดการในโรงเรียน แนวทางโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน แนวทางการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ โดยอาจจัดให้มีกิจกรรมหรือโครงการด้านการส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตอย่างสม่ำเสมอ

โรงเรียนควรมีการจัดระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน มีโครงการดำเนินการร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน

บันทึกผลการตรวจสุขภาพและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ผลการตรวจสุขภาพและแก้ไขกรณีที่พบความผิดปกติโดยเร่งด่วน การปรุงอาหารกลางวันแก่นักเรียน ความสะอาดของสถานที่รับประทานอาหาร ควบคุมคุณภาพของสินค้าที่นำมาจำหน่ายให้แก่นักเรียน

ส่งเสริมให้บุคลากร และนักเรียนรักการออกกำลังกาย ดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ (จตุพล ยงศร และคณะ. 2554: 7-12) ที่ได้นำเสนอองค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ชื่อนี้ว่า โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมหรือโครงการด้านการส่งเสริมสุขภาพร่างกาย และสุขภาพจิตเพื่อการดำรงชีวิต มีการกำหนดแนวทางบริการอนามัยโรงเรียน แนวทางสุขศึกษาในโรงเรียน แนวทางโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย แนวทางการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ แนวทางการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม แนวทางการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการคัดกรองนักเรียน การบันทึกผล การส่งต่อ การแก้ไขปัญหาของนักเรียน ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา รวมถึงคณะกรรมการจากหน่วยงานด้านสุขภาพ ต้องร่วมกันวางแผน และให้ความสำคัญกับการประพฤติดนเป็นแบบอย่างด้านสุขภาพแก่บุคลากร งานทุกฝ่ายมีการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการร่วมแรงร่วมกันในการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จ ลุล่วง สอดคล้องกับการศึกษาของ Mitchell และคณะ (2000: 242-246) ได้ทำการศึกษาทดลองพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในประเทศออสเตรเลีย: ศึกษาในฝั่งตะวันตกเฉียงใต้ของซิดนีย์ พบว่า สิ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้พัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้ คือ การสนับสนุนจากบุคลากรสุขภาพในการวางแผนงาน และร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ควรศึกษาการกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยศึกษาจากบริบทของโรงเรียนของตน แล้วจึงวางแผนด้านบุคลากรและวิธีการปฏิบัติงาน สำหรับการดำเนินงานด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ควรประกอบด้วยคณะกรรมการที่เป็นครูและบุคลากรของโรงเรียนและบุคคลภายนอกที่มาจากชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมากขึ้น

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับครู ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของนักเรียน โดยอาจกำหนดบทบาทให้นักเรียนร่วมรับผิดชอบอย่างชัดเจน และเป็นระบบ

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาควรร่วมมือในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และเป็นผู้ประสานงานระหว่างโรงเรียนและชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อทราบถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน และทราบถึงปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษาด้านการส่งเสริมสุขภาพ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมการดำเนินงานและใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2559). *ร่างแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- จตุพร ยงศรี และคณะ. (2554). องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงเรียนนายเรืออากาศ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 5(1), 7-17.
- ฉัตรทิวัฒน์ ฝ่ายหมื่นไวย. (2556). *ปัจจัยบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของครูอนามัยโรงเรียนในจังหวัดหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ ส.ม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ชญัญญากัด เพ็ชรประดับ. (2556). *การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. เล่ม 133 ตอนที่ 115 ก 30 ธันวาคม 2559.
- วิลาศลักษณ์ ภิริยะแสง. (2557). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. (19 มิถุนายน 2557). *ส่งเสริมสุขภาพเด็กส่งเสริมการลงทุนที่คุ้มค่า*. [<http://www.obec.go.th/news/50813>]. (สืบค้น 14 มีนาคม 2560).

- สำนักส่งเสริมสุขภาพ. (2558). *คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2558*. กรุงเทพฯ: ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักส่งเสริมสุขภาพ. (2556). *คู่มือการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม.
- Mitchell, J. et. al. (2000). A Randomized Trial of an to Develop Health Promoting School in Australia: the South Western Sydney Study. *Promotion International Journal*, 13(3), 242-246.
- World Health Organization (WHO). (1998). *Health Promotion Glossy*. Geneva: WHO.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

Factors Affecting Teacher's Happiness at Work in Under the Secondary Educational Service Area Office 21

ธารินทร์ ระสร¹, พงษ์นิมิตร พงษ์ภิญโญ², พิมพรรณ จารุจิตร³

Tharin Rasorn¹, Phongnimit Phongphinyo², Pimporn charuchit³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงานของครู 2) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูกับความสุขในการทำงานและเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 92 คน ครูผู้สอน จำนวน 331 คน ได้จากวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูเท่ากับ 0.96 และความสุขในการทำงานเท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายปัจจัยทุกปัจจัย 3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูกับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง 4. สมการพยากรณ์ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยใช้ปัจจัยความสุขของครูผู้สอนเป็นตัวแปรพยากรณ์ เป็นดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .160 + .269(X_2) + .196(X_1) + .146(X_3) + .039(X_5)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .455(X_2) + .267(X_1) + .202(X_3) + .070(X_5)$$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู, ความสุขในการทำงาน

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² ดร.ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³ ดร.ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University

² Dr., Educational Administration, Faculty of Udon Thani Rajabhat University

³ Dr., Educational Administration, Faculty of Udon Thani Rajabhat University

Abstract

This research aimed to: 1) study the level of teacher's working happiness, 2) study the factors of teacher's working happiness, 3) study the correlation between the factor of teacher's happiness and the teacher's working happiness, and 4) create the forecast equations of teacher's working happiness under the Secondary

Educational Service Area Office 21. The sample group consisted of 92 Administrators and 331 teacher using the Stratified Random Sampling method. The 5 level rating real questionnaire was used as the research instrument. The reliabilities of section two: the teacher's working happiness and section three: the factors of teacher's working happiness were 0.81 and 0.96 consecutively. Analysis were mean, standard deviation, Pearson product-moment correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis using the Statistical Package for the Social Sciences. The results were as follows:

1. The teacher's working happiness under the Secondary Educational Service Area Office 21 as a whole was at high level and for each aspect was at high level as well.

2. The factor of teacher's working happiness under the Secondary Educational Service Area Office 21 as a whole and for each aspect were at high level.

3. The correlation between the factors of teacher's working happiness and the teacher's working happiness under the Secondary Educational Service Area Office 21 was positive at medium level.

4. The forecast equation for the teacher's working happiness under the Secondary Educational Service Area Office 21 by using the factors of teacher's working happiness as predictor follows:

The prediction equation in form of raw score:

$$\hat{Y} = .160 + .269(X_2) + .196(X_1) + .146(X_3) + .039(X_5)$$

The prediction equation in form of standard score:

$$\hat{Z} = .455(X_2) + .267(X_1) + .202(X_3) + .070(X_5)$$

Keywords: Happiness of Teachers at Work, Happiness Factors of Teachers at work, Teacher's working happiness, Factors of teacher's working happiness.

บทนำ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในอีกหลายประเทศทั่วโลกที่ให้ความสนใจ และให้ความสำคัญกับเรื่องของคุณสุขเป็นอย่างมาก (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2552: ออนไลน์) โดยสำนักนายกรัฐมนตรี ได้สำรวจจำนวนครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ พบว่า เกิดภาวะการขาดแคลนครูจำนวน 77,920 คน ซึ่งมีสาเหตุมาจากจำนวนครูที่เกษียณอายุราชการก่อนกำหนดเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2550 มีครูเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดจำนวน 111,960 คน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2550) ซึ่งการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดเป็นจำนวนมากของครูสะท้อนให้เห็นว่าในปัจจุบันมีปัญหาบางประการที่ส่งผลต่อการประกอบอาชีพครู และสาเหตุของปัญหานั้นอาจเกิดจากการที่ครูไม่มีความสุขในการทำงาน ปัญหาการไม่มีความสุขในการทำงานของครูเกิดจากปัจจัยที่หลากหลาย ดังแนวคิดของ โรจนรินทร์ โกมลหิรัญ (2551) ที่กล่าวว่า ครูเป็นอาชีพหนึ่งที่เกี่ยวข้องต่อการมีความเครียดในการทำงาน เนื่องจากครูมีภาระงานมากและต้องมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งในขณะเดียวกันครูต้องประสานงานกับผู้ปกครองของนักเรียนตลอดเวลา นอกจากนี้ครูยังต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานของตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนหลักสูตรใหม่เพื่อให้ผ่านการตรวจมาตรฐานของสถานศึกษาจากหน่วยงานภายนอก ขณะที่ วีระศักดิ์ อัครบวร (2542) กล่าวว่า ครูที่ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขจะต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด มีความมัธยัสถ์ เพราะหากครูใช้เงินฟุ่มเฟือยเกินตัวก็อาจก่อให้เกิดภาวะหนี้สิน และอาจทำให้เกิดความเครียดได้มากครูผู้สอนคือหนึ่งในบุคลากรที่สำคัญของโรงเรียน และเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาการศึกษา ปัญหาการไม่มีความสุขในการทำงานของครูเกิดจากปัจจัยที่หลากหลาย ดังแนวคิดของโรจนรินทร์ โกมลหิรัญ (2551: 2) ที่สอดคล้องกับรายงานผล

การวิจัย ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสุขในการทำงานของครู ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว รองลงมาคือ ความสัมพันธ์กับนักเรียน (นายสพลกิตติสังข์ทิพย์, 2552: 81)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 (2559: ออนไลน์) ได้กำหนดนโยบายให้มีการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดความเข้มแข็ง พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ในการทำงานของครูผู้สอนความสุขของครูผู้สอนสามารถนำไปพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการและพัฒนาการดำเนินการของโรงเรียน ครูผู้สอนถือเป็นผู้นำที่มีบทบาทสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ในการทำงานอย่างมีความสุขย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ให้เกิดความรู้สึกพอใจ เต็มใจในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ และเกิดประสิทธิผลต่อองค์กรได้

ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงานของครู เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงาน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัย ด้านการเป็นที่ยอมรับ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านความรักในการทำงาน ด้านผลตอบแทน ด้านความสำเร็จในการทำงานที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู และสร้างสมการพยากรณ์ในการทำนายความสุขการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ซึ่งผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางข้อเสนอแนะเพื่อนำไปพัฒนาการบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่จะเกิดขึ้นกับครูผู้เรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการเป็นที่ยอมรับ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านความรักในการทำงาน ด้านผลตอบแทน ด้านความสำเร็จในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเป็นที่ยอมรับ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านความรักในการทำงาน ด้านผลตอบแทน ด้านความสำเร็จในการทำงาน กับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ในการทำนายความสุขการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จากตัวแปรปัจจัยด้านความรื่นรมย์ ด้านอารมณ์ทางบวก ด้านความพึงพอใจในการทำงาน

สมมุติฐาน

1. ปัจจัยด้านการเป็นที่ยอมรับ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านความรักในการทำงาน ด้านผลตอบแทน ด้านความสำเร็จในการทำงาน กับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
2. ปัจจัยด้านการเป็นที่ยอมรับ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านความรักในการทำงาน ด้านผลตอบแทน และด้านความสำเร็จในการทำงาน อย่างน้อย 1 ปัจจัย สามารถทำนายความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

วิธีการวิจัย

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 56 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 122 คน ครู จำนวน 2,326 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน ปีการศึกษา 2559 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน (Krejicic & Morgan, 1970 อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 42-43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 92 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 331 คน จากนั้นคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรแต่ละโรงเรียนตามสัดส่วนที่คำนวณโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรพยากรณ์ (Predictor Variables) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู ประกอบด้วย 1) การติดต่อสัมพันธ์ 2) ความรักในงาน 3) การเป็นที่ยอมรับ 4) ผลตอบแทน 5) ความสำเร็จในการทำงาน ตัวแปรเกณฑ์ (Criterion Variables) คือความสุขในการทำงานของครู ประกอบด้วย 1) ด้านความรื่นรมย์ 2) ด้านอารมณ์ทางบวก 3) ด้านความพึงพอใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ได้แก่ สถานภาพ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานสูงสุดและขนาดโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดระดับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การมัธยมศึกษา เขต 2 ประกอบด้วย ความรื่นรมย์ อารมณ์ทางบวก ความพึงพอใจ ลักษณะแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ระดับค่าความเชื่อมั่น 0.81

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ประกอบด้วย การติดต่อสัมพันธ์ ความรักในงาน การเป็นที่ยอมรับ ผลตอบแทนและความสำเร็จในการทำงาน ลักษณะแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับค่าความเชื่อมั่น 0.96

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ขอความร่วมมือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีให้ทำหน้าที่ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 2) นำแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถาม 3) ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม 4) เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้คือ 423 ชุดแล้วผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์สรุปข้อมูล อภิปรายผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ทางสังคมศาสตร์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาแจกแจงความถี่ และร้อยละ ตอนที่ 2 ความสุขในการทำงานตอนที่ 3 ปัจจัยความสุขในการทำงานของครู โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์

หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความสุขในการทำงานของครูกับความสุขในการทำงาน โดยใช้วิธีการสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และวิเคราะห์ปัจจัยความสุขของครูผู้สอน โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อหาตัวแปรพยากรณ์ใดที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แล้วนำตัวแปรนั้นไปสร้างสมการพยากรณ์

ผลการวิจัย

1. ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายปัจจัยทุกปัจจัย 3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู กับความสุขในการทำงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง 4. สมการพยากรณ์ความสุขในการทำงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยใช้ปัจจัยความสุขของครูผู้สอนเป็นตัวแปรพยากรณ์ เป็นดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .160 + .269(X_2) + .196(X_1) + .146(X_3) + .039(X_5)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .455(X_2) + .267(X_1) + .202(X_3) + .070(X_5)$$

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความสุขในการทำงานของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต

21 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เพราะ ในการทำงาน ของครูงานหลักคือจัดการเรียนการสอนเป้าหมาย สำคัญคือนักเรียนซึ่งจะประสบความสำเร็จได้ตาม เป้าหมายในการจัดการศึกษานั้นต้องมีหลาย ๆ ส่วน ประกอบกันจึงจะเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลตาม เป้าหมายซึ่งการที่ครูผู้สอนมีความรักในการทำงาน การมีความรู้ลึกถ่องารมณเฑาะวก เกิดความรื่นรมย์ใน การทำงานมีความพึงพอใจในการทำ การทำงานก็ จะมีความสุขและงานที่ออกมาก็มีประสิทธิภาพด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของซุมซุซ ซุซหั้น(2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสุขในการทำงาน ของครูโรงเรียน เอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช พบ ว่า 1) ครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความสุข ในการทำงานด้านความพึงพอใจในชีวิต อยู่ในระดับมาก ด้านความพึงพอใจในงานอยู่ใน ระดับมาก ด้านอารมณ์ทางบวกอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของลู,ซิน,ลินและโจ (Lu,Shin,Lin,&Ju. 1997) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างบุคลิกภาพส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อม กับความสุขของประชากรในชุมชน 494 ชุมชน ในเมือง เกาฉง ประเทศไต้หวัน มีอายุระหว่าง 18 – 65 ปี จำนวน 600 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) เพศหญิงและเพศชายมีความสุขแตกต่างกัน 2) บุคลิกภาพเปิดเผยและมีการควบคุมตนเองมีความสุขแตกต่างจากคนที่บุคลิกไหวหวั่นทางอารมณ์ 3) ลักษณะของเหตุการณ์ในชีวิตมีผลต่อความสุขทั้ง 2 แบบ ไม่ว่าจะป็นด้านบวกหรือด้านลบ 4) การได้ รับการสนับสนุนทางด้านสังคมสามารถเพิ่มระดับ ความสุขของบุคคลได้

2. ผลการศึกษาปัจจัยความสุขในการทำงาน ของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัย อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย โดย ประกอบด้วยปัจจัยด้านผลตอบแทน ปัจจัยการ เป็นที่ยอมรับและปัจจัยด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านความรักในงาน และด้านความสำเร็จในงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การทำงานจะมีคุณภาพได้

ก็ต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิตซึ่งต้อง ประกอบด้วยปัจจัยสี่ ดังนั้นการทำงานซึ่งต้องมีผล ตอบแทนที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวัน การ ทำงานจึงจะมีประสิทธิภาพรวมถึงในการทำงาน นั้นการมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร เพื่อน ร่วมงานและบุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งเกิดจาก การติดต่อสื่อสารพูดคุยอย่างเป็นมิตรจากเพื่อน ร่วมงาน การเป็นที่ยอมรับในการทำงานรวมถึง การยอมรับฟังผู้อื่นการยอมรับในการทำงานของผู้ อื่น ร่วมแรงร่วมใจทำให้เกิดความผูกพันกับเพื่อน ร่วมงานผู้บริหารและบุคลากรภายในโรงเรียนส่งผลให้เกิดความสำเร็จของงานมีความภาคภูมิใจใน ความสำเร็จของงานร่วมกัน สอดคล้องกับที่ รวม ศิริ เมนะโพธิ (2550: 83-95) กล่าวว่าความรัก ในงานเป็นกิจกรรมหนึ่งที่บุคคลต้องปฏิบัติเพื่อใ้ ภารกิจที่ตนได้รับมอบหมายนั้น ๆ บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ได้วางเอาไว้ โดยบุคคลที่ปฏิบัติ ภารกิจดังกล่าวมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่ ตนเองได้กระทำ สอดคล้องกับแนวคิดของแมนเนียน (Manion, 2003 อ้างถึงในประทุมทิพย์ เกตุแก้ว, 2551: 39) ที่กล่าวถึงความรักในงานไว้ว่า เป็นการ รับรู้ถึงความรู้สึกรักและผูกพันอย่างแน่นเหนียวกับ งาน รับรู้ว่าตนมีพันธกิจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ กระตือรือร้น ดีใจ เพลิดเพลิน ในการทำงานและปรารถนาที่จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ มีความพึงพอใจ ภาคภูมิใจต่อความสำเร็จที่ได้มา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความสุข ในการทำงานของครูกับความสุขในการทำงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ใน ระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนมีการติดต่อสัมพันธ์ มีมิตรภาพที่ดีต่อกัน ทำให้เกิดความผูกพัน ส่งผล ให้เป็นที่ยอมรับจากครูผู้สอนด้วยตนเอง และใ้ รับการยกย่องสรรเสริญบุคคลอื่น ๆ สอดคล้องกับ แนวคิดของรวมศิริ เมนะโพธิ (2550: 83-95) ที่ กล่าวถึงความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ไว้ว่าการ มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กันในที่ทำงานระหว่าง

เพื่อนร่วมงานด้วยกันโดยลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าวนั้นจะต้องมีความผูกพันที่แน่นแฟ้นภายในกลุ่ม ครูผู้สอนได้กระทำในสิ่งที่ตนรักและชอบ เกิดความผูกพันอย่างแน่นเหนียว เต็มใจในงานที่ตนกระทำ สอดคล้องกับแนวคิดของไดเนอร์ (Diener, 2003 อ้างถึงใน จงจิต เลิศวิบูลย์มงคล, 2547: 26) ที่กล่าวถึง ความพึงพอใจในงาน ไว้ว่าการที่บุคคลได้กระทำ ในสิ่งที่ตนรักและชอบพอใจกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในการทำงานมีความสุขเมื่องานที่กระทำสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย รวมถึงการมีผลตอบแทนที่เป็นธรรม ค่าตอบแทนที่องค์การจ่ายให้และเพียงพอในการใช้สอย ส่งผลให้ครูคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี สอดคล้องกับแนวคิดของวอร์ (Warr, 1987: 11-13) ที่กล่าวถึงผลตอบแทนว่า ความเพียงพอในการใช้สอย (Availability of Money) เกี่ยวข้องกับรายได้ เงินเดือนค่าตอบแทน จำนวนเงินที่ต้องจ่าย และแหล่งเงินที่สามารถหาได้ของบุคคล และเมื่อเกิดความสำเร็จในงานที่ปฏิบัติ งานบรรลุตามเป้าหมาย มีความพึงพอใจ ภาคภูมิใจต่อความสำเร็จในการทำงาน

4. ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยใช้ปัจจัยความสุขของครูผู้สอน 5 ปัจจัยเป็นตัวแปรพยากรณ์ พบว่า ปัจจัยความสุขในการทำงานของครู 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการติดต่อสัมพันธ์ ปัจจัยด้านการเป็นที่ยอมรับและปัจจัยด้านความสำเร็จในงาน เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

4.1 ปัจจัยด้านความรักในงาน เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ลำดับที่แรก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนมีความรักในงานสิ่งที่ทำให้ครูผู้สอนได้กระทำในสิ่งที่ตนรักและชอบ เกิดความผูกพันอย่างแน่น

เหนียว ยินดี กระตือรือร้น ภูมิใจ เพลิดเพลิน ชอบใจ เต็มใจในงานที่ตนกระทำ ระบุว่าตน มีพันธกิจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ เป็นความสุขที่สมบูรณ์ ลึกล้ำ กว่าที่ตามองเห็น ซึ่งสอดคล้องกับรวมศิริ เมนะโพธิ (2550: 83-95) กล่าวว่าความรักในงานเป็นกิจกรรมหนึ่งที่บุคคลต้องปฏิบัติเพื่อให้งานที่ตนได้รับมอบหมายนั้น ๆ บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้วางเอาไว้ โดยบุคคลที่ปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวมีความสุขต่อกิจกรรมที่ตนเองได้กระทำ สอดคล้องกับไดเนอร์ (Diener, 2003 อ้างถึงใน จงจิต เลิศวิบูลย์มงคล, 2547: 26) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจในงาน (Work Satisfaction) หมายถึง การที่บุคคลได้กระทำในสิ่งที่ตนรักและชอบพอใจกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในการทำงานมีความสุขเมื่องานที่กระทำสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย ตลอดจนงานทำให้เกิดคุณประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

4.2 ปัจจัยด้านการติดต่อสัมพันธ์ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ลำดับที่สอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ครูมีความสัมพันธ์อันดีต่อผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน บุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์การ ได้รับการยอมรับพูดคุยอย่างเป็นมิตร มีการติดต่อสัมพันธ์อันดีต่อกัน สร้างความผูกพัน มีมิตรภาพ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รวมถึงการได้รับความหวังใญ่อย่างจริงจังจากผู้บริหาร เพื่อนร่วมงานและชุมชนเพราะการติดต่อสัมพันธ์ ทำให้ครูผู้สอนสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนร่วมงาน บุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์การ มีการติดต่อสัมพันธ์อันดีต่อกัน สร้างความผูกพัน มีมิตรภาพ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้เกิดมิตรภาพที่ดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรวมศิริ เมนะโพธิ (2550: 83-95) ที่ว่าการติดต่อสัมพันธ์ เป็นการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กันในที่ทำงานระหว่างเพื่อนร่วมงานด้วยกันโดยลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้จะต้องมีความผูกพันที่แน่นแฟ้น ภายในกลุ่ม ซึ่งเมื่อกลุ่มให้การยอมรับซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับแนวคิดของประคัลล์

บัณฑิตวิทยาลัย (2556: ออนไลน์) ที่ว่าการติดต่อสัมพันธ์เป็นวิธีที่ทำให้พนักงาน เกิดความผูกพันกับการทำงานในองค์กร มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงานในองค์กรเดียวกัน

4.3 ปัจจัยด้านการเป็นที่ยอมรับ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ลำดับที่ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานในความรู้ความสามารถที่มี รวมถึงได้รับการยกย่องสรรเสริญ ได้รับกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่และความไว้วางใจจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน รวมถึงบุคคลอื่นเห็นคุณค่าเห็นความสำคัญมียศศักดิ์ และตำแหน่งที่เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประคัลภ์ บัณฑิตวิทยาลัย (2556: ออนไลน์) กล่าวไว้ว่าการเป็นที่ยอมรับเป็นวิธีที่ทำให้พนักงานเกิดความผูกพันกับการทำงานในองค์กร จากผลการศึกษารายวิจัยในการสร้างความผูกพัน ให้เกิดขึ้นกับพนักงานในองค์กรนั้น คือพนักงานรู้สึกถึงการได้รับความสำคัญจากหัวหน้า และจากองค์กร ว่าตนเองก็มีความสำคัญในการสร้างผลงานให้กับองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ เฮอริชเบิร์ก (Herzberg, 1991 อ้างถึงใน สิรินทร ชาญฉวี, 2553: 44) ที่กล่าวว่า การยอมรับนับถือคือการที่บุคคลได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บังคับบัญชา ซึ่งแสดงออกจากการยกย่องชมเชย การให้กำลังใจหรือการแสดงออกที่เป็นการยอมรับในความ สามารถ เมื่อได้ทำงานอย่างหนึ่งบรรลุผลสำเร็จ

4.4 ปัจจัยด้านความสำเร็จในงาน เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ลำดับที่สุดท้าย ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ครูผู้สอนปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประสบความสำเร็จสามารถแก้ไขและป้องกันปัญหา รับรู้คุณค่าของการบรรลุผลสำเร็จ รวมถึงมีความพึงพอใจ ภาคภูมิใจต่อความสำเร็จที่ได้มา สอดคล้องกับแนวคิดของเฮอริชเบิร์ก (Herzberg, 1991 อ้างถึงใน สิรินทร ชาญฉวี, 2553: 44) ที่กล่าวว่า

ความสำเร็จ ของงานคือการที่บุคคลทำงานประสบ ความสำเร็จสามารถแก้ไขและป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น เมื่อผลงานสำเร็จจึงเกิดความรู้สึกพึงพอใจ และปลาบปลื้มในผลสำเร็จของงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ความสุขในการทำงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย และเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับสุดท้ายคือด้านความรื่นรมย์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นแนวทางทำให้เกิดความสุข การทำงานน่ายุติธรรมเพื่อให้ครูและบุคลากรเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งจะทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ลำดับสุดท้ายคือปัจจัยด้านการติดต่อสัมพันธ์ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ควรให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นในการพิจารณาการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้มีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรให้ได้รับการเชื่อมสัมพันธ์อันดี และทำให้ครูมีขวัญกำลังใจและปฏิบัติงานตามนโยบายของผู้บริหารด้วยความเต็มใจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลกับโรงเรียนต่อไป

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความสุขในการทำงานของครูกับกับความสุขในการทำงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนควรนำปัจจัยการบริหารทั้ง 4 ปัจจัย มาบูรณาการประยุกต์และหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้ครูเกิดความสุขและเต็มใจในการปฏิบัติงานให้กับโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีกับโรงเรียนต่อไป

4. จากสมการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยความสุขในการทำงานของครูกับกับความสุขในการทำงานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ปัจจัยความสุขของครูผู้สอนที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือด้านความรักในการทำงาน ควรให้ความสำคัญกับด้านความรักในการทำงาน เป็นอันดับแรก เพื่อพัฒนาการจัดการจัดการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู เพื่อนำมาเปรียบเทียบกันซึ่งจะเป็น

2. ข้อมูลในการพัฒนารูปแบบหรือแนวทางในการสร้างความสุขในการทำงานต่อไป

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยความสุขในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ

4. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาระดับโรงเรียนหรือจังหวัดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาครูผู้สอนหรือบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จงจิต เลิศวิบูลย์มงคล. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การได้รับรางวัลสร้างเสริมพลังอำนาจในงานแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความสุขในการทำงานของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยรัฐ*. วิทยานิพนธ์ พย.ม.การบริหารการพยาบาล. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุมสุข สุขหิ้น. (2553). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์ กษ.ม. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2542). *ความเป็นครู*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ก. พลพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประคัลภ์ ปัทมพลังกูร. (2556). *วิธีง่ายๆ ที่ทำให้พนักงานเกิดความผูกพันกับการทำงานในองค์กร*. สืบค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2559, จาก: <http://www.learners.in.th/blogs/posts/535168>.
- ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณลักษณะความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคกับความสุขในการทำงานของพยาบาล งานการพยาบาลผ่าตัด: กรณีศึกษาในโรงพยาบาลรัฐแห่งหนึ่ง*. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยธรรมศาสตร์.
- รวมศิริ เมนะโพธิ. (2550). *เครื่องมือวัดการทำงานอย่างมีความสุข กรณีศึกษานักศึกษาภาคพิเศษระดับปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาระบบบริหารคนและองค์การ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สพลกิตต์ สังข์ทิพย์. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้าง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สิรินทร แซ่ฉั่ว. (2553). *ความสุขในการทำงานของบุคลากรเชิงสร้างสรรค์: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์กลุ่มสื่อและกลุ่มงานสร้างสรรค์เพื่อการใช้งาน*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพัฒนาศาสตร์มนุษยและองค์การ, คณะพัฒนาศาสตร์มนุษย, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.(2550). *โครงการวางระบบมาตรฐานดำเนินการพัฒนาข้าราชการก่อนปฏิบัติราชการ: รายงานฉบับสมบูรณ์ เล่มที่ 1*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.(2552). *การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2*. สืบค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2559 จาก,<http://gotoknow.org/blog/kulkanit2/313729>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21. *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2559-2562*. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2559 จาก, <http://www2.spm21.com/sec21/>
- โรจนรินทร์ โกมลหิรัญ. (2551). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความเครียดในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Lu, Lo. & Shih, J.K. (1997). *Source of happiness: A quality approach*. Retrieved June 17, 2015, <http://www.wesrehappy.in.th>. of Nursing Administration, 33(12), 652-665.
- Warr, P. (1987). *Work, unemployment, and mental health*. Oxford University. 11-13.

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

Developing Guideline the Implementation of Bank School under the Secondary Education Service Area Office of “ROI KAEN SARN SIN” Cluster Provinces

บุญหลาย มุ่งหมาย¹, มานิตย์ อาษานอก²

Boonlai Mungmai¹, Manit Asanok²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัด การดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ 3) พัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานโรงเรียนธนาคาร และเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรประจำโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 144 คน จาก 36 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 29 ตัวชี้วัด มีผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) สภาพปัจจุบันการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก 3) แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 54 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทาง, โรงเรียนธนาคาร, ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Education Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Faculty of Education, Mahasarakham University

Abstract

This research aimed to 1) Investigate the indicators of components of bank school implementation, 2) study the current state and desirable state of bank school implementation for school under the secondary education service area office of “ROI KAEN SARN SIN” cluster provinces, and 3) develop of implementation guideline on bank school implementation for school under the secondary education service area office of “ROI KAEN SARN SIN” cluster provinces. Group of the study were 144 person include administrators teachers and bank of agriculture and agricultural cooperatives employees from 36 schools selected by cluster random sampling method. The research instruments were questionnaires of current and desirable conditions, the structured interview and the evaluation form of suitability and possibility. Descriptive statistics used in this research were mainly percentage, average and standard deviation. The research were found: 1) The implementation of bank school including 6 components 29 indicators. The result of evaluation from seven respondents at high level. 2) The current conditions of bank school implementation for school under the secondary education service area office of “ROI KAEN SARN SIN” at high level and the desirable conditions at high level too. 3) The implementation guideline of bank school for school under the secondary education service area office of “ROI KAEN SARN SIN” including 6 components 54 indicators. The result of suitability and possibility both at high level.

Keywords: Developing Guideline, Bank School, Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives

บทนำ

การออมมีความสำคัญทั้งต่อบุคคล สังคม และเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศ ในประเทศไทย ได้มีการจัดตั้งกิจการออมสินเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2456 โดยเริ่มดำเนินกิจการแบงก์สี่ฟอยเทีย ตามพระประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เพื่อให้เป็นตัวอย่างของการปลูกฝังการออมอย่างถูกวิธีแต่เยาว์วัย สามารถพัฒนาเป็นค่านิยมที่ดีด้านการประหยัด และการออมเงิน เพราะหากว่าประชาชนในทุก ระดับเศรษฐกิจสังคม รู้จักใช้จ่ายทรัพย์สินของตน อย่างมีประสิทธิภาพ สังคมและประเทศชาติก็จะมีฐานะเศรษฐกิจที่ดี มีความเป็นปึกแผ่นมั่นคง ด้วยเหตุผลนี้ การพัฒนาคุณภาพประชากร จึงเป็นเรื่อง

สำคัญและคุณธรรมที่เอื้อต่อการฟื้นฟูและพัฒนา เศรษฐกิจก็คือ พฤติกรรมประหยัด ดังพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 9) พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย ในโอกาสขึ้นปีใหม่เมื่อปีพุทธศักราช 2503 ความว่า “ข้าพเจ้าใคร่จะได้กล่าวถึงความสำคัญของการประหยัด ซึ่งรัฐบาลได้ชักชวนให้แต่ละคนปฏิบัติคงจะได้ตระหนักอยู่ทั่วกันแล้วว่า การใช้จ่ายโดยการประหยัดนั้น จะเป็นหลักประกันความสมบูรณ์พูนสุขของผู้ประหยัดเองและครอบครัว ช่วยป้องกันความขาดแคลนในวันข้างหน้าการประหยัดดังกล่าวนี้ จะมีผลดีไม่เฉพาะกับผู้ประหยัดเท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอันขึ้นอยู่กับฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนพลเมือง ถ้าแต่ละคนทำการประหยัดและช่วยผดุงฐานะของตนเองเป็นส่วนรวม” จากกระแส

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัววราชกาลที่ 9 พระราชทานแก่บุคคลที่เข้าเฝ้า เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542 ว่า “ขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พออยู่พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐาน ตั้งปณิธานในทางนี้ที่จะทำให้เมืองไทย อยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรื่องอย่างยอด แต่ว่าความพออยู่พอกินมีความสงบเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยิ่งยวดได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ให้ประชาชนชาวไทย มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง รู้จักการประหยัด อดออม ไม่สุรุ่ยสุร่าย ไม่ฟุ่มเฟือย ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของโรงเรียนในเรื่องของการประหยัด และอดออม (ธนาคารออมสิน, 2559: เว็บไซด์)

การออม คือการเก็บสะสมเงินที่ละเล็กละน้อยให้พอกพูนขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป ซึ่งการออมส่วนใหญ่มักจะอยู่ในรูปของเงินฝากกับธนาคาร หรือบริษัทเงินทุน (เสกสรร ศุภแสง, 2536: 13-16) “การประหยัด” หรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “การออม” การประหยัดและการออมมีความหมายคล้ายคลึงกัน ซึ่งหมายถึงการลดการบริโภคในปัจจุบันเพื่อสามารถบริโภคในอนาคตได้มากขึ้น อาจกล่าวได้ว่าการประหยัดหรือการออมคือการบริโภคอย่างฉลาด รู้จักบริโภคเศรษฐกิจทรัพย์ ในปริมาณที่พอดีกับความต้องการหรือความจำเป็นจริงๆ จึงมีผลให้มีรายได้เหลือเก็บเป็นเงินออมเพื่อการใช้จ่ายในอนาคตได้ บุคคลที่มีการกระทำให้เกิดการประหยัด ควรมีลักษณะดังนี้คือ มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ไม่แปรเปลี่ยนไปตามแฟชั่น ใช้จ่ายเงินจำนวนน้อยของตนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด คิดก่อนใช้จ่ายและจ่ายเท่าที่จำเป็นเสมอ ไม่ใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือย แต่ก็ได้ตระหนัถึเหนียวจนเกินสมควรแก่เหตุ รู้จักใช้ ดูแลและบูรณะทรัพย์สินของเครื่องใช้ทั้งของตน และของส่วนรวม มีการวางแผนใช้จ่ายให้รอบคอบ โดยมีสัดส่วนและรู้จักมีความคิดเพิ่มพูนทรัพย์ ด้วยการแบ่งเก็บหรือนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อีก (ชาติรี

ศิริสวัสดิ์, 2541: 13)

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540: 50-51) เสนอแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมประหยัต์ว่า บุคคลควรมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มีความพอดีในการบริโภค ละเว้นการฟุ้งเฟ้อที่เกินความสามารถ ใช้ทรัพยากรและเวลาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด คำนึงถึงฐานะและเศรษฐกิจคิดก่อนจ่าย และใช้เท่าที่จำเป็นไม่ใช้สุรุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือยหรือตระหนัถึเหนียวจนเกินไป จัดงานและพิธีต่างๆ โดยใช้เท่าที่จำเป็น เพิ่มพูนทรัพย์ด้วยการเก็บและนำไปทำให้เกิดประโยชน์ รู้จักใช้ดูแลรักษา และบูรณะทรัพย์สินทั้งของตนเองและของส่วนรวม รวมถึงวางแผนการใช้จ่ายให้รอบคอบ มีสัดส่วนและออมไว้บ้างตามสมควร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นธนาคารของรัฐบาล สังกัดกระทรวงการคลัง มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาชนบทและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องพร้อมกันนี้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้จัดทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครอบครัว ชุมชนและสังคม มีความเข้มแข็ง โดยจัดกิจกรรมในรูปแบบโครงการต่างๆ ภายใต้นโยบายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อสรรค์สร้างประโยชน์ตอบแทนคืนแก่สังคม อาทิเช่น โครงการธนาคารต้นไม้ โครงการธนาคารความดี และโครงการโรงเรียนธนาคาร เป็นต้น (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, ม.ป.ป.: 1) และมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุน การออมเงินในกลุ่มเยาวชนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 โดยดำเนินงานในรูปแบบของ “เงินออมในกลุ่มเยาวชน” และมีการพัฒนาระบบการออมเงินมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปี พ.ศ. 2551 ได้เริ่มจัดทำโครงการ “โรงเรียนธนาคาร” โดยการจำลองรูปแบบการทำงานของธนาคารไปไว้ในโรงเรียนเพื่อเป็นห้องเรียนที่มีชีวิตมุ่งหวังให้เยาวชนได้มีความรู้ ความเข้าใจในด้านการเงิน การธนาคาร ให้เห็นความสำคัญของการ

ออมเงิน ซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง ในอนาคต ตามแนวทางพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนเปิดโอกาสให้เยาวชนได้ฝึกฝน เรียนรู้และปฏิบัติจริง ในการบริหารจัดการ และการให้บริการด้านการเงินการธนาคาร

โครงการโรงเรียนธนาคาร ให้บริการรับฝากเงินจากนักเรียนโดยการส่งพนักงานของธนาคารออกไปรับฝากเงินตามโรงเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียนซึ่งไม่สามารถไปใช้บริการในวันธรรมดาหรือเวลาทำการของธนาคารได้ โรงเรียนธนาคารเป็นธนาคารจำลองที่ดำเนินการโดยนักเรียนในโรงเรียนและอาจารย์ รวมทั้งพนักงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่งทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการปฏิบัติงานและระบบงานของธนาคาร ส่งเสริมให้มีการออมอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับการส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการปฏิบัติงาน ให้เกิดทักษะ มีประสบการณ์ตรง และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในอนาคตได้ เด็กและเยาวชนได้เห็น รู้จัก สถาบันการเงินและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการออมเงินอย่างใกล้ชิด (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, ม.ป.ป.: 2)

อีกประการหนึ่งนโยบายของรัฐบาลในการสนับสนุนแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม คือ การปรับลดเวลาเรียนของเด็กให้น้อยลง เป็นการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาปรับลดชั่วโมงเรียนของบางวิชาให้น้อยลง ครูต้องใช้ความสามารถในการอธิบายและบูรณาการให้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และกำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง โดยเฉพาะแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หมวดที่ 4 สร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพ และทักษะชีวิต กลุ่มกิจกรรมที่ 14 ฝึกการทำงาน ทักษะทางอาชีพ

ทรัพย์สินทาง ปัญญา อยู่อย่างพอเพียงและมีวินัยทางการเงิน (นโยบายรัฐบาล, 2558) กิจกรรมมีวินัยทางการเงิน สามารถใช้จ่ายเงิน เก็บออมเงินอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร และโรงเรียนทุกแห่งได้ปฏิบัติเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

จากเหตุผลและความสำคัญของการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสำหรับโรงเรียนที่ได้ดำเนินการโรงเรียนธนาคารร่วมกับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ที่อยู่ในสังกัดจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคามและกาฬสินธุ์ โดยมุ่งหวังที่จะพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานโรงเรียนธนาคารที่ดี เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร และส่งผลให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการบริหารและการทำงานอย่างมีขั้นตอน เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีในเรื่องการดำเนินงานโรงเรียนธนาคารและเป็นการสนับสนุนการออมของเยาวชนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัด การดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

1. ผู้ให้ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 7 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานเกี่ยวกับโรงเรียนธนาคาร และเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้ดูแลโรงเรียนธนาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวนรวม 230 คน จาก 54 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานเกี่ยวกับโรงเรียนธนาคาร และเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้ดูแลโรงเรียนธนาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 144 คน จาก 36 โรงเรียน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan และการใช้เทคนิควิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยประสานความร่วมมือไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 144 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

1. ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

1.1 ผู้บริหาร และครูที่ปรึกษาโรงเรียนธนาคาร จำนวน 6 คน

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ โรงเรียนต้นแบบในการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลวิธีการดำเนินงานโรงเรียนธนาคารจากผู้บริหาร และครูที่ปรึกษาโรงเรียนธนาคารต้นแบบ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูล การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบประเมินกลับคืนมา จำนวน 7 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาโรงเรียนธนาคารต้นแบบ ใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์

4.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ใช้วิธีวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 29 ตัวชี้วัด มีผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิโดยภาพรวมว่า มีความอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ ได้แก่ การให้บริการของโรงเรียนธนาคาร การประชาสัมพันธ์และกิจกรรมส่งเสริมกิจการโรงเรียนธนาคาร และการตรวจสอบ สรุป รายงาน และปรับปรุงผลการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร

2. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ผลการประเมินสภาพปัจจุบัน การดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยคณะผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การให้บริการของโรงเรียนธนาคาร การจัดการด้านบุคลากร การตรวจสอบ สรุป รายงานและปรับปรุงผลการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร

ผลการประเมินสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยคณะผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ โดยอันดับหนึ่งมีสองข้อ คือ สถานที่และอุปกรณ์การดำเนินงาน และการตรวจสอบ สรุป รายงานและปรับปรุงผลการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร อันดับสอง คือ การให้บริการของโรงเรียนธนาคาร และอันดับสาม คือ การจัดการด้านบุคลากร

3. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 54 แนวทาง สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านสถานที่และอุปกรณ์ดำเนินงานจัดสถานที่ของโรงเรียนธนาคารให้มีความสะดวกต่อการมาใช้บริการ และมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น น้ำดื่ม จุดพักรอ และดูแลรักษาความสะอาดสถานที่อยู่เสมอ ควรมีการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ กระดาษ เอกสารแบบฟอร์มต่าง ๆ ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์พร้อมโปรแกรม ให้เพียงพอสำหรับการใช้งาน และจัดทำ

คู่มือการใช้งานโปรแกรมให้ให้พร้อมด้วย

3.2 ด้านการจัดการด้านบุคลากร จัดทำบอร์ดผังโครงสร้างการบริหารและการปฏิบัติงานของโรงเรียนนาคูฯ ทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดอบรมคณะกรรมการครูที่ปรึกษาและพนักงานโรงเรียนนาคูฯ เพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามตำแหน่ง (ตามคู่มือบริหารจัดการโรงเรียนนาคูฯของ อ.ก.ส.) และให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานแก่พนักงานโรงเรียนนาคูฯ ได้แก่ การเปิด-ปิดบัญชี การรับฝากเงิน การถอนเงิน การคิดดอกเบี้ย การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อบันทึกข้อมูล และวิธีการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ

3.3 ด้านการให้ความรู้ และผลตอบแทนแก่พนักงานโรงเรียนนาคูฯและสถานศึกษา จัดทำหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการออม ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การธนาคาร การประหยัด การออม การคำนวณอัตราดอกเบี้ยและองค์ความรู้อื่นๆ ที่สอดคล้องและเหมาะสม จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการออม สอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความสอดคล้องและเหมาะสมของเนื้อหา จัดกิจกรรมฝึกทักษะการสร้างรายได้ จัดระบบการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการออม เช่นเดียวกันกับการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาปกติ (วัดความรู้ ทักษะเจตคติ) โรงเรียนและ อ.ก.ส. จัดทำเกียรติบัตรผู้ปฏิบัติงานพนักงานโรงเรียนนาคูฯ

3.4 ด้านการให้บริการของโรงเรียนนาคูฯ ควรกำหนดวันและเวลาเปิดทำการโรงเรียนนาคูฯอย่างน้อย 3 วันต่อสัปดาห์ จัดระบบบัตรคิว ให้บริการเปิด-ปิดบัญชี ถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเป็นรายสัปดาห์ สรุปยอดการเปิดบัญชี ปิดบัญชี ฝากถอน และยอดนำส่งเงินฝากที่ อ.ก.ส. โดยบันทึกทุกสัปดาห์เป็นประจำ จัดทำกล่องรับความคิดเห็นติดไว้ในจุดที่เหมาะสม

3.5 ด้านการประชาสัมพันธ์ และกิจกรรมส่งเสริมกิจการโรงเรียนนาคูฯ โรงเรียนและ อ.ก.ส. ร่วมกันจัดทำแผนการส่งเสริมการออม เพื่อให้นักเรียนรู้จักประหยัด อดออม และดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.6 ด้านการตรวจสอบ สรุป รายงานและปรับปรุงผลการดำเนินงานโรงเรียนนาคูฯ จัดทำแผนการตรวจสอบผลการดำเนินงานโรงเรียนนาคูฯครอบคลุมทุกด้าน โดยตรวจสอบผลการดำเนินงานและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเป็นประจำทุกเดือน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนนาคูฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนนาคูฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 29 ตัวชี้วัด มีผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิโดยภาพรวมว่า มีความอยู่ในระดับมาก

2. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานโรงเรียนนาคูฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ผลการประเมินสภาพปัจจุบันโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก สภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนนาคูฯ โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนนาคูฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 54 แนวทาง สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านสถานที่และอุปกรณ์ดำเนินงาน ประกอบด้วยแนวทาง 11 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ จัดสถานที่ของโรงเรียนธนาคารให้มีความสะดวกต่อการมาใช้บริการ และมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น น้ำดื่ม จุดพักรอ และดูแลรักษาความสะอาดสถานที่อยู่เสมอ ควรมีการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ กระดาษ เอกสารแบบฟอร์มต่าง ๆ ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ พร้อมโปรแกรม ให้เพียงพอสำหรับการใช้งาน และจัดทำคู่มือการใช้งานโปรแกรมให้ให้พร้อมด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ จำนงศรี ก่อเกิด (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้บริการธนาคารโรงเรียน (กรณีศึกษาธนาคารออมสิน) จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมของลูกค้าที่มีต่อการใช้บริการธนาคารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อการใช้บริการธนาคาร โรงเรียน ส่วนใหญ่ใช้บริการธนาคารเพราะมีบริการให้เลือกหลากหลาย และมีความสะดวกง่ายในการติดต่อ

3.2 ด้านการจัดการด้านบุคลากร ประกอบด้วย 7 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ จัดทำบอร์ดผังโครงสร้างการบริหารและการปฏิบัติงานของโรงเรียนธนาคาร ทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดอบรมคณะกรรมการครูที่ปรึกษาและพนักงานโรงเรียนธนาคาร เพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามตำแหน่ง (ตามคู่มือบริหารจัดการโรงเรียนธนาคารของ ธ.ก.ส.) และให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานแก่พนักงานโรงเรียนธนาคาร ได้แก่ การเปิด-ปิดบัญชี การรับฝากเงิน การถอนเงิน การคิดดอกเบี้ย การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อบันทึกข้อมูล และวิธีการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ

3.3 ด้านการให้ความรู้ และผลตอบแทนแก่พนักงานโรงเรียนธนาคารและสถานศึกษาประกอบด้วย 6 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ จัดทำหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการออม ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การธนาคาร การประหยัด การออม การคำนวณอัตราดอกเบี้ยและองค์ความรู้อื่น ๆ ที่สอดคล้องและเหมาะสม จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงและการออม สอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความสอดคล้องและเหมาะสมของเนื้อหา จัดกิจกรรมฝึกทักษะการสร้างรายได้ จัดระบบการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการออม เช่นเดียวกันกับการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาปกติ (วัดความรู้ ทักษะ เจตคติ) โรงเรียนและ ธ.ก.ส. จัดทำเกียรติบัตรผู้ปฏิบัติงานพนักงานโรงเรียนธนาคาร ซึ่งการให้ความรู้แก่นักเรียนและการปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการประหยัดและการออม จะส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบทางการเงินของตนเองได้ดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Sherraden และคนอื่น ๆ (2011: 385-399) ได้ศึกษาผลของการมีส่วนร่วมที่โรงเรียนเป็นฐานการศึกษาด้านการเงินและโปรแกรมการออมเงิน ที่น่าสนใจในความสามารถของคนหนุ่มสาวที่จะเข้าใจและจัดการกับการตัดสินใจทางการเงิน ได้สร้างความสนใจในความรู้ทางการเงินและประสิทธิผลของการศึกษาทางการเงิน การศึกษานี้เป็นการศึกษานวัตกรรมสี่ปีในโรงเรียนการศึกษาทางการเงินและการออมโปรแกรมที่เรียกว่า “ฉันสามารถออม” (ICS: I Can Save) ใช้การออกแบบกึ่งทดลอง การศึกษาตรวจสอบข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ ในการวิเคราะห์ผลกระทบโปรแกรมเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน เด็กที่เข้าร่วมใน ICS คะแนนที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในการทดสอบความรู้ทางการเงินกว่านักเรียนกลุ่มเปรียบเทียบในโรงเรียนเดียวกันโดยไม่คำนึงถึงการศึกษาผู้ปกครองและรายได้ ผลการวิจัยแนะนำว่าเด็กเพิ่มขีดความสามารถทางการเงินเมื่อพวกเขาเข้าถึงการศึกษาด้านการเงินและมันจะมาพร้อมกับการมีส่วนร่วมในการให้บริการทางการเงินที่มีความหมาย

3.4 ด้านการให้บริการของโรงเรียนธนาคารได้แนวทางการดำเนินงาน 12 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ ควรกำหนดวันและเวลาเปิดทำการโรงเรียนธนาคารอย่างน้อย 3 วันต่อสัปดาห์ จัดระบบบัตรคิว ให้บริการเปิด-ปิดบัญชี ถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเป็น

รายสัปดาห์ สรุปยอดการเปิดบัญชี ปิดบัญชี ผากถอน และยอดนำส่งเงินฝากที่ ธ.ก.ส. โดยบันทึกทุกสัปดาห์เป็นประจำ จัดทำกล่องรับความคิดเห็นติดไว้ในจุดที่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กุทธิรงค์ นาถมทอง (2558: 87 – 95) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาการดำเนินงานธนาคารโรงเรียนโคกประสิทธิ์วิทยาแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการพัฒนาการดำเนินงานธนาคารโรงเรียน มีจุดเน้นใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านกระบวนการทำงาน 2) ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่

3.5 ด้านการประชาสัมพันธ์ และกิจกรรมส่งเสริมกิจการโรงเรียนธนาคาร ประกอบด้วย 9 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ โรงเรียนและ ธ.ก.ส. ร่วมกันจัดทำแผนการส่งเสริมการออม เพื่อให้นักเรียนรู้จักประหยัด อุดออม และดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับการศึกษาของ เศษจันทศักดิ์ (2559: 1,109-1,120) ได้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรม ของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้านการอดออม และ ด้าน ความประหยัด นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงว่า คณะ ได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ตาม พระบรมราโชวาท ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้าน การอดออม และด้านความประหยัดได้อย่าง เหมาะสมจึงทำ นิสิต คณะศึกษาศาสตร์ ได้ มีความตระหนักในการใช้จ่ายในปัจจุบัน และอนาคตได้เป็นอย่างดี

3.6 ด้านการตรวจสอบ สรุป รายงานและปรับปรุงผลการดำเนินงานโรงเรียนธนาคารประกอบด้วย 9 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ จัดทำแผนการตรวจ

สอบผลการดำเนินงานโรงเรียนธนาคารครอบคลุมทุกด้าน โดยตรวจสอบผลการดำเนินงานและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเป็นประจำทุกเดือน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านผู้บริหาร ควรเปิดโอกาสให้มีการจัดตั้งงบประมาณสนับสนุนหรือโครงการเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในด้านที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนธนาคาร เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนานักเรียนร่วมกันระหว่างโรงเรียนและธนาคาร

1.2 ด้านผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร การพิจารณาและจัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโรงเรียนธนาคาร ควรมีการจัดทำปฏิทินการทำงานที่ชัดเจน เพื่อง่ายต่อการปฏิบัติงาน โดยอาจทำปฏิทินเป็นรายเดือน และรายภาคเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการประชาสัมพันธ์กิจการโรงเรียนธนาคารที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การออมของนักเรียน เพื่อทราบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรม การออม ซึ่งจะสามารถนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนานักเรียนได้

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยด้านเจตคติของนักเรียนที่ปฏิบัติเป็นพนักงานโรงเรียนธนาคาร ที่มีต่อการเลือกประกอบอาชีพในอนาคต เพื่อศึกษาว่าในเชิงพยากรณ์ว่า การที่นักเรียนได้ปฏิบัติงานในโรงเรียนธนาคาร ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (21 ตุลาคม 2525). *ประกาศคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เรื่องค่านิยมพื้นฐาน*.
- จำนงศรี ก่อเกิด. (2559). *การศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้บริการธนาคารโรงเรียน (ธนาคารออมสิน)*. [<http://research1.pongsawadi.ac.th/2012/11/29>]. (สืบค้น 25 สิงหาคม 2559).
- เดชา จันทศักดิ์. (2559). *การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 10(พิเศษ), 1,109-1,120*.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (ม.ป.ป.). *คู่มือบริหารจัดการโรงเรียนธนาคารสาขานักการการเงินวัยเยาว์*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- ฤทธิรงค์ นาถมทอง. (2558). *การพัฒนาการดำเนินงานธนาคารโรงเรียนโคกประสิทธิ์วิทยาแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม*.
- Sherraden, M. S. and others. (2011). Financial Capability in Children: Effects of Participation in a School-based Financial Education and Savings Program. *Journal of Family & Economic, 32(3), 385-399*.

การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2

Developing the of Internal Supervision Model of Small sized School under the Nongbualamphu Primary Educational Service Area Office 1

ประจูดาว บรรดาศักดิ์¹, สมชาย แก้ววังชัย²

Praduddao Bandasak¹, Somchai Keawwangchai²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 23 คน ครู จำนวน 157 คน รวม 180 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัจจุบันและปัญหาของการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 แยกเป็นด้านได้ดังนี้ ด้านที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของการดำเนินการนิเทศ ด้านที่ 2 การวางแผนและกำหนดทางเลือกของการดำเนินการนิเทศ ด้านที่ 3 การสร้างสื่อและเครื่องมือในการดำเนินการนิเทศ ด้านที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านที่ 5 การประเมินผลและรายงาน

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายใน, โรงเรียนขนาดเล็ก

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Educational Administration, Faculty of Education Mahasarakham University

² Assistant Professor., Faculty of science Mahasarakham University

Abstract

The purposes of research were as to: 1) Study for the current state and problems of internal supervision in small sized school under the Office of Nongbualamphu Primary Educational Service Area 2. 2) Study for developmental approach of internal supervision in small sized school under the Office of Nongbualamphu Primary Educational Service Area 2.

The research samples consisted of 25 school administrators and 157 teachers, total added of 180 samples, which were attained by simple random sampling method. The research instruments were used for gathering data composed of the questionnaire, and the interviewing form for conducting the concerned opinions from 9 experts. The qualitative data from interviewing was analyzed by narrative method and quantitative data was analyzed using the frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results were as the following ; 1) The current state of internal supervision in small sized school under the Office of Nongbualamphu Primary Educational Service Area 2, revealed for the supervisory status at the average level and had the problematic status at a high level 2) The developmental approach of internal supervision in small sized school under the Office of Nongbualamphu Primary Educational Service Area 2, composed of 5 elements, which were: 1) Studying of current state and problems of internal supervision, 2) Planning and providing of alternative executing for internal supervision, 3) Constructing of medias and instruments for internal supervision, 4) Operating on internal supervision in school, and 5) Evaluating and reporting for internal supervision.

Keywords: Developing the of Internal Supervision Model, Smallsized School

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 8)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่ง ที่สำคัญในการช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการร่วมมือกันเพื่อปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอน อันจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ นโยบาย การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย และบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะทำให้การปฏิรูปด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนสำเร็จ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ผู้สอน ซึ่งแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตจริงเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547: 28)

การนิเทศภายในเป็นกระบวนการดำเนินงานภายในโรงเรียน ที่จะพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้จัดให้มีการพัฒนาบุคลากร ให้ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการนิเทศภายในต้องตั้งอยู่บนหลักการด้านวิชาการ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม ทั้งด้านความคิดเห็นและการกระทำ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีประสบการณ์ ความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของหลักสูตร สิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จในการพัฒนาครู คือ การนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารและคณะครูร่วมมือกันค้นหาหรือสืบข้อมูลที่จะนำมาพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การนิเทศภายในจะทำให้ครูรู้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และทำให้มีบรรยากาศการนิเทศเป็นกันเอง รู้ปัญหาและ หาแนวทางแก้ไขได้ตรงจุด และสามารถติดตามผลได้ตลอดเวลา การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศในสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูที่ผู้บริหารมอบหมายดำเนินการ โดยใช้ภาวะผู้นำให้เกิด ความร่วมมือร่วมใจประสานงาน และใช้ศักยภาพ การทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยส่วนรวม กำหนดให้การนิเทศภายในโรงเรียนจะต้องปฏิบัติอย่างจริงจังอย่างต่อเนื่องถูกต้องและ

ครบกระบวนการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้มีการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพต่อไป และถือเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องหาทางแก้ไขและพัฒนาครู ให้มีความรู้ความสามารถ และเกิดความร่วมมือร่วมใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากรทุกคนในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547: 179 – 180)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 สภาพการบริหารการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยทั่วไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 105 โรงเรียน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา 1,313 คน มีนักเรียน 20,386 คน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 43 โรงเรียน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา 292 คน มีนักเรียน 3,106 คน ดูแลการจัดการศึกษาใน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนากลาง อำเภอนาวัง และอำเภอสวรรคคูหา ภายในพื้นที่บริการแบ่งเป็น 11 ศูนย์เครือข่าย รายงานสรุปการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีข้อมูลการนิเทศภายใน และไม่ได้ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ครูไม่เข้าใจกระบวนการนิเทศโรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากประสบปัญหาด้านการบริหารจัดการ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียน เข้าสู่มาตรฐานและยุทธศาสตร์หนึ่งก็คือ การนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อยกระดับการเรียนรู้อยู่โดยโรงเรียนใช้กระบวนการนิเทศภายในขับเคลื่อน

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมอย่างน้อย ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง พร้อมทั้งรายงานผลการนิเทศภายในให้ผู้รับการนิเทศรับทราบ เพื่อจะได้ดำเนินการปรับปรุง แก้ไขปัญหาตามรายงานผลการนิเทศภายใน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. 2557: 11)

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 อันจะส่งผลดีต่อคุณภาพการบริหารจัดการ คุณภาพนักเรียน ให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติเพื่อเป็นข้อมูลและเป็นทางเลือกสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กนำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยการนิเทศภายในโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ กระบวนการนิเทศภายในเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2534: 9 – 11)

- 1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ
- 1.2 การวางแผนและกำหนดทางเลือก
- 1.3 การสร้างสื่อและเครื่องมือ
- 1.4 การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน
- 1.5 การประเมินผลและรายงานผล

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ทราบสภาพปัจจุบันและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. ทำให้ทราบแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
3. ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลที่สามารถนำมาพิจารณาประกอบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนเพื่อพัฒนาเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ใช้หาสภาพปัจจุบันปัญหาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 335 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 180 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ สภาพปัจจุบันปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยเลือกแบบเจาะจง 9 คน คือศึกษานิเทศก์ 3 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก 3 คน และครูโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับการแต่งตั้งให้รับผิดชอบการนิเทศภายใน 3 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ได้ข้อค้นพบสรุปผลดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้านต่างๆ มีดังนี้ เพศชาย จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 41.21 เพศหญิง จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 58.79 ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ผู้บริหาร จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.12 ครูผู้สอน จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 87.88 วุฒิปริญญาตรี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 47.88 ปริญญาตรี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 52.12 ประสบการณ์การสอน ประสบการณ์

การสอน 0-5 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 12.73 ประสบการณ์การสอน 6-10 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 23.63 ประสบการณ์การสอน 11-15 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 18.79 ประสบการณ์การสอน 16 ปีขึ้นไป จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 44.85

2. สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 4 ชั้น ระดับมาก 1 ชั้น ชั้นตอนโดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ชั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการลำดับรองลงมา คือ การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน การประเมินผลและรายงานผล และการวางแผนและกำหนดทางเลือก ตามลำดับ ด้านที่มีระดับสภาพปัจจุบันจริงต่ำสุด คือ การสร้างสื่อและเครื่องมือ

2.1 สภาพปัจจุบันการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายข้อ ของด้าน สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการของการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ข้อที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในโรงเรียน รองลงมา คือ ข้อที่ 7 มีการกำหนดองค์ประกอบในการนิเทศอย่างชัดเจน และลำดับต่ำสุดคือ ข้อที่ 6 ผู้บริหารสถานศึกษามีการเยี่ยมชั้นเรียนให้คำปรึกษาและแนะนำอย่างสม่ำเสมอ

2.2 สภาพปัจจุบันการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายข้อ ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ

พบว่า ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ข้อที่ 9 มีการประชุมคณะกรรมการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย จุดประสงค์และแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน และข้อที่ 10 มีการจัดทำปฏิทินเพื่อใช้เป็นกำหนดการในการนิเทศภายในโรงเรียน รองลงมา คือ ข้อที่ 13 มีแผนการนิเทศที่ตรงตามความสามารถและความต้องการของครูผู้สอน และลำดับต่ำสุด คือ ข้อที่ 11 มีการศึกษาสภาพปัญหาในปัจจุบันและวางแผนหาแนวทางแก้ไข

2.3 สภาพปัจจุบันการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายข้อ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ข้อที่ 20 เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศมีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้รับการนิเทศ รองลงมา คือ ข้อที่ 15 มีการใช้เครื่องมือและสื่อในการนิเทศภายในโรงเรียน และข้อที่ 16 มีห้องปฏิบัติการศูนย์สื่อภายในโรงเรียน ข้อที่ 18 มีสื่อและเครื่องมือในการตรวจสอบสำหรับผู้รับการนิเทศ ข้อที่ 19 มีการใช้สื่อและเครื่องมือสำหรับการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และลำดับต่ำสุด คือ ข้อที่ 21 มีการจัดเก็บเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศอย่างเป็นระบบ และข้อที่ 22 มีการเก็บข้อมูลและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

2.4 สภาพปัจจุบันการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายข้อ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ข้อที่ 23 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศก่อนการนิเทศ รอง

ลงมา คือ ข้อที่ 28 ดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และลำดับต่ำสุด คือ ข้อที่ 26 บรรยากาศการนิเทศเป็นไปด้วยความเป็นกัลยาณมิตร

2.5 สภาพปัจจุบันการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายข้อ ด้านการประเมินผลและรายงานผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ข้อที่ 33 จัดทำรายงานผลการประเมินให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ รองลงมา คือ ข้อที่ 32 ประชุมสรุปผลการนิเทศ และลำดับต่ำสุด คือ ข้อที่ 29 จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามกรอบที่กำหนด

3. สภาพปัญหาของการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้านและอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ขั้นตอนโดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ขั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ลำดับรองลงมา คือ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ และการประเมินผลและรายงานผล การวางแผนและกำหนดทางเลือก ด้านที่มีระดับสภาพปัญหาจริงต่ำสุด คือ การสร้างสื่อและเครื่องมือ

3.1 สภาพปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายข้อ ด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ เรียงลำดับมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 คือ ข้อที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในโรงเรียน ลำดับที่ 2 คือ ข้อที่ 7 มีการกำหนดองค์ประกอบในการนิเทศอย่างชัดเจน

ลำดับที่ 3 คือข้อที่ 2 มีการพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ลำดับที่ 4 คือ ข้อที่ 4 มีการจัดอบรมให้ผู้นิเทศและผู้ที่ได้รับการนิเทศเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ลำดับที่ 5 คือ ข้อที่ 1 มีการประชุมเพื่อการบริหารการนิเทศภายในโรงเรียน

3.2 สภาพปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายข้อ ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือก โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 คือ ข้อที่ 10 มีการจัดทำปฏิทินเพื่อใช้เป็นกำหนดการในการนิเทศภายในโรงเรียน ลำดับที่ 2 คือ ข้อที่ 14 มีการมอบหมายงานของผู้นิเทศที่มีความสามารถในด้านที่นิเทศ ลำดับที่ 3 คือ ข้อที่ 11 มีการศึกษาสภาพปัญหาในปัจจุบันและวางแผนหาแนวทางแก้ไข ลำดับที่ 4 คือ ข้อที่ 9 มีการประชุมคณะกรรมการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย จุดประสงค์และแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน ลำดับที่ 5 คือ ข้อที่ 13 มีแผนการนิเทศที่ตรงตามความสามารถและความต้องการของครูผู้สอน

3.3 สภาพปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายข้อ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 คือ ข้อที่ 18 มีสื่อและเครื่องมือในการตรวจสอบสำหรับผู้รับการนิเทศ ลำดับที่ 2 คือ ข้อที่ 20 เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศมีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้รับการนิเทศ ลำดับที่ 3 คือ ข้อที่ 21 มีการจัดเก็บเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศอย่างเป็นระบบ ลำดับที่ 4 คือ ข้อที่ 16 มีห้องปฏิบัติการศูนย์สื่อภายในโรงเรียน ลำดับที่ 5 คือ ข้อที่ 22 มีการเก็บข้อมูลและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

3.4 สภาพปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายข้อ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดอยู่ 3 ข้อ ระดับมาก 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 คือข้อที่ 25 มีการปฏิบัติการนิเทศตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการนิเทศภายในโรงเรียน ลำดับที่ 2 คือ ข้อที่ 28 ดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่องและครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ลำดับที่ 3 คือ ข้อที่ 26 บรรยายภาคการนิเทศเป็นไปด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ลำดับที่ 4 คือข้อที่ 24 มีการนิเทศตรงตามปฏิทินการนิเทศภายในโรงเรียน ลำดับที่ 5 คือ ข้อที่ 23 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศก่อนการนิเทศ

3.5 สภาพปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายข้อ ด้านการประเมินผลและรายงานผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 คือ ข้อที่ 32 ประชุมสรุปผลการนิเทศ ลำดับที่ 2 คือ ข้อที่ 33 จัดทำรายงานผลการประเมินให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ลำดับที่ 3 คือ ข้อที่ 29 จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามกรอบที่กำหนด ลำดับที่ 4 คือ ข้อที่ 30 เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการนิเทศอย่างเป็นระบบและข้อที่ 31 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการนิเทศ ลำดับที่ 5 คือ ข้อที่ 34 นำผลการนิเทศจัดเก็บเป็นสารสนเทศเพื่อใช้ในการพัฒนาระบบการนิเทศต่อไป

4. แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 แยกเป็นด้านได้ดังนี้ ด้านที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของการดำเนินการนิเทศ ด้านที่ 2 การวางแผนและกำหนดทางเลือกของการดำเนินการนิเทศ ด้าน

ที่ 3 การสร้างสื่อและเครื่องมือในการดำเนินการนิเทศ ด้านที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านที่ 5 การประเมินผลและรายงานผลการดำเนินการนิเทศ ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4.1 ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา เขต 2 โรงเรียนต้องแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสำรวจ รวบรวม และกำหนดขอบเขตสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการและความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาอย่างชัดเจนเพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศ การนิเทศที่หลากหลายรูปแบบและมีความสอดคล้องกับแต่ละรายวิชาเนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแต่ละรายวิชามีความแตกต่างกัน ตามธรรมชาติของแต่ละรายวิชา มีพัฒนาศกยภาพการนิเทศภายในโรงเรียนโดยควรมีการจัดการอบรมให้กับผู้นิเทศและผู้เข้ารับการนิเทศและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายใน เพื่อให้การนิเทศภายในเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

4.2 ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือกของการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา เขต 2 โรงเรียนต้องวางแผนการนิเทศภายในเชิญผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินร่วมกันวางแผน กำหนดแนวทาง ขอบเขตการนิเทศภายใน แล้วออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน มีปฏิทินในการดำเนินงานและการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

4.3 ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา เขต 2 โรงเรียนต้องทำความเข้าใจร่วมกันในการสร้างสื่อและเครื่องมือให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน มีการนำเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการนิเทศ มีการจัดเก็บสื่อ เครื่องมืออย่างเป็นระบบ จัดตั้งห้องหรือศูนย์กลางในการเก็บข้อมูลและมีการนำข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนา

4.4 ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา เขต 2 การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนต้องผู้บริหารต้องตระหนักให้มีความสำคัญในการนิเทศ มีการดำเนินการปฏิทินที่กำหนด ต้องมีการแจ้งผู้รับการนิเทศล่วงหน้าก่อน การนิเทศต้องเป็นไปด้วยบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นต้องมีการให้คำปรึกษา คำแนะนำด้วยความสร้างสรรค์ เพื่อนำผลข้อมูลย้อนกลับไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป

4.5 ด้านการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา เขต 2 การประเมินผลต้องมีการประเมินจากบุคลากรภายนอก ร่วมด้วย และการประเมินผลควรตามสภาพจริง เมื่อดำเนินการประเมินผลเสร็จสิ้นต้องแจ้งผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ นำผลจากคำแนะนำไปปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการนิเทศต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 4 ชั้น ระดับมาก 1 ชั้น ชั้นตอนโดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ชั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการลำดับรองลงมา คือ การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน การประเมินผลและรายงานผล และการวางแผนและกำหนดทางเลือก ตามลำดับ ด้านที่มีระดับสภาพปัจจุบันจริงต่ำสุด คือ การสร้างสื่อและเครื่องมือ สอดคล้องกับ ชญาภาญจ์ ศรีเนตร (2558: 130) ได้ศึกษา รูปแบบการนิเทศ

ภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 พบว่า สภาพปัจจุบันการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับ ไสว โสภาศรี (2550: 59) ได้ศึกษา สภาพการปฏิบัติ ปัญหา และกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า สภาพการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ อยู่ในลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด และการสร้างสื่อและเครื่องมืออยู่ในลำดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อพิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีการกำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในอย่างชัดเจน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในการปฏิบัติการนิเทศภายในและให้ทั้งผู้บริหารและครูมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ ไสว โสภาศรี (2550: 57) ได้ศึกษา สภาพการปฏิบัติ ปัญหา และกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า สภาพการปฏิบัติการนิเทศภายในโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการปฏิบัติลำดับสูงสุดคือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ และยังสอดคล้องกับ พัทรี ศานติอาวรณ์ (2552: 94-97) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการนิเทศภายในของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่่นาวาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารร่วมกับครูปรับปรุงกิจกรรมในหลักสูตรได้ สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากยังขาดแคลนเครื่องมือและสื่อในการนิเทศภายในหรืออาจจะมีการจัดเก็บเครื่อง

มือและสื่ออย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ รัตนานครเทพ (2552: 89 – 91) ได้ศึกษาเรื่องการนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า ทุกสถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศภายในไม่ครบทุกขั้นตอน เนื่องจาก ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการศึกษา ตลอดจนบุคลากร และความตระหนักในคุณค่าของการนิเทศภายใน แต่ทุกสถานศึกษายังคงมีความต้องการให้มีการพัฒนาคุณภาพครูด้วยการนิเทศภายใน

2. สภาพปัญหาของการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ลำดับรองลงมา คือ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ และการประเมินผลและรายงานผล การวางแผน และกำหนดทางเลือก ด้านที่มีระดับสภาพปัญหาจริงต่ำสุด คือ การสร้างสื่อและเครื่องมือ สอดคล้องกับ ลิทธิพล พรหมินทร์ (2553: 88-90) ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 พบว่า สภาพปัญหาในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 พบปัญหาที่ควรแก้ไขเร่งด่วน 6 รายการ และยังสอดคล้องกับ ชญา กาญจณ์ ศรีเนตร (2558: 130) ได้ศึกษา รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 พบว่า ปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากอาจจะขาดการปฏิบัติการนิเทศตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการนิเทศภายในโรงเรียน การดำเนินการนิเทศอาจจะยังไม่ต่อเนื่องและครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงบรรยากาศการนิเทศอาจจะขาด

ความเป็นกัลยาณมิตร สอดคล้องกับ พัชรี ศานติ อวารณ์ (2552: 94-97) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการณ์เทศภายในของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารมีกริยามารยาทที่ดี น่านับถือ ให้โอกาสแก่ครูที่ทำผิดพลาดได้แก้ตัวใหม่ และเอาใจใส่ในการจัดหาสวัสดิการต่างๆ ให้ครูในโรงเรียน

3. การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 แยกเป็นด้านได้ดังนี้ ด้านที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของการดำเนินการนิเทศ ด้านที่ 2 การวางแผนและกำหนดทางเลือกของการดำเนินการนิเทศ ด้านที่ 3 การสร้างสื่อและเครื่องมือในการดำเนินการนิเทศ ด้านที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านที่ 5 การประเมินผลและรายงานผลการดำเนินการนิเทศ ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ประมวล พลับจ้อย (2550: 51 - 54) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลสุธินิ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร พบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารการนิเทศภายในโรงเรียนสุธินิ ควรประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียน 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การดำเนินการปฏิบัติงาน 4) การประเมินกระบวนการดำเนินงานและผลผลิต และ 5) การปรับปรุงแก้ไข โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของการนิเทศภายในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นองบัวลำภู เขต 2 ควรให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างแท้จริง มีมาตรการกำกับ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกฝ่าย ให้มีการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ให้ครูและผู้บริหารโรงเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจต่อกระบวนการนิเทศภายในทุกขั้นตอน และควรติดตามผลการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างจริงจัง

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นองบัวลำภู เขต 2 ควรมีการวางแผนการกำหนดเครื่องมือที่จะประเมินผลการนิเทศภายใน โดยการร่วมมือกันจากทุกฝ่าย ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนมีทิศทางในทางเดียวกัน เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

1.3 ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการปฏิบัติการนิเทศภายในที่เน้นการพัฒนาการเรียนการสอน โดยสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันเพื่อให้การยอมรับซึ่งกันละกันภายในโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาบริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 ในด้านต่างๆ เช่น วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ในการจัดการศึกษา เพื่อวางแผน กำหนดการแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครู ในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

2.3 ควรหาวิธีที่จะพัฒนาการปฏิบัตินิเทศการสอนของครู บุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- ชญาภาญจน์ ศรีเนตร. (2559). รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ 9 ฉบับพิเศษ 2559. หน้า 124-137.
- รัตนา นครเทพ. (2552). การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบจำลองมิติร ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ไสว โสภาคศรี. (2550). สภาพการปฏิบัติ ปัญหา และกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษศรีสะเกษ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- พัชรี คานตือวารณ์. (2552). สภาพการนิเทศภายในของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. ข้อมูลสารสนเทศ. ค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2556, จาก <http://www.nb2.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเองหลักสูตร ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ลิทธิพล พรหมมินทร์. (2553). การนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์.

สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

States, Problems and Guidelines for the Development of Academic Affairs Administration for Schools under the Office of Secondary Educational Service Area 27

พนม วิลัยหล้า¹, สุจินต์ อังกราวีรุทธ์², ญาณภัทร สีหะมงคล³

Panom Wilaila¹, Sujint Anguravirut², Yannapat Seehamongkon³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำนวน 461 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม คือ ผู้บริหารของโรงเรียน 6 โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 อยู่ในระดับมาก

ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 อยู่ในระดับปานกลาง 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 คือส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการวางแผนงานด้านวิชาการให้ครอบคลุมการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ครู ผู้บริหารมีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์โดยผู้บริหารและคณะครูอย่างสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาควรจัดให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกอย่างเพียงพอ และมีแผนงานการดำเนินโครงการต่างๆ ของสถานศึกษาที่จะส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ ดร. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Lecturer Dr., Faculty of Science, Mahasarakham University

³ Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Mahasarakham University

Abstract

The aim of the research was to investigate the states, problems and guidelines for developing the academic affairs of schools under the Secondary Educational Service Area Office 27. The research samples were 461 school staff consisting of administrators and teachers of schools in the Secondary Educational Service Area Office - 27, selected by the stratified random sampling method, and 6 additional informants which were administrators from 6 schools with best-practices. The research instruments were questionnaires and interviewing. Data were analyzed by using the computer program.

The results were as follows: 1) The overall state of the academic affairs administration of schools under the Secondary Educational Service Area Office 27 was at a high level part the overall problems of the academic affairs administration of schools under the Secondary Educational Service Area Office 27 was at a moderate level 2) In conclusion, the study suggested that the guidelines for the development of academic affairs administration for schools under the Office of Secondary Educational Service Area 27 were to provide the followings: an opportunity for the stakeholders to participate in developing the school curriculum ; planning of academic affairs administration focusing on academic assessment, evaluation, and various credit transfer methods ; research for teachers and administrators in order to develop student quality ; development of learning process ; constant educational supervision by administrators and teachers ; provision of sufficient internal and external learning resources ; and academic development projects for relevant staff and institutes.

Keywords: Academic affairs administration, Guideline for development of school's academic affairs administration

บทนำ

แนวทางการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ในหมวดที่ 4: แนวทางการจัดการศึกษา ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน โดยระบุไว้ในมาตรา 22 ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยที่กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ

และเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 24 ที่กำหนดไว้ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ใช้ การป้องกันและแก้ปัญหาให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ ต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน อำนวย

ความสะดวกให้แก่ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544: 24-33)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายและกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา ออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของรัฐที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการบริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการตามโครงสร้างใหม่ ที่ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้าน วิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไปมากขึ้น และดำเนินการได้อย่างคล่องตัวซึ่ง งานวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาการนิเทศการศึกษาการแนะแนวการศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ในการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีคุณภาพนั้น จะบรรลุผลมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ประการ ได้แก่ คุณภาพและประสิทธิภาพในการสอนของครู ซึ่งทั้งสองประการเป็นเรื่องของการบริหารวิชาการ โรงเรียนจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 33-34)

งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษาการบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน โดยทั่วไปงานวิชาการประกอบด้วยการศึกษาปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดเตรียมการเรียนการสอน การจัดพัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน การส่งเสริมการสอน การวัดและประเมินผล รวมถึงการประชุมทางวิชาการ (ศิริพร เมฆวิทยา. 2548: 2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุดด้วยเจตนาที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผลรวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น อย่างมีคุณภาพและประเมิน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เป็นส่วนราชการที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด จากการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27. 2556: 9) ปรากฏว่าจากภาพรวมผลการประเมินในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ตั้งเป้าหมายไว้

จากสภาพปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ายังมีความบกพร่องในการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจภายในสถานศึกษา ซึ่งมาตรฐานหรือคุณภาพการศึกษามักจะดูจากผลงานวิชาการเป็นหลัก โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงควรหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหาร การจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556: 35) สอดคล้องกับเพียงเพ็ญ เพียรสันเทียบ (2553: 111) พบว่า แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอ ตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ได้แก่ ควรจัดอบรมครูในโรงเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร โครงสร้างและแนวทางการดำเนินการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมกันวิเคราะห์ จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ส่งเสริมให้ครูทำ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัด การเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน จัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศใน โรงเรียน ส่งเสริมให้ครูแนะแนวการศึกษาให้กับนักเรียน เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือชุมชนเขามาศึกษาหา ความรู้ จัดตั้งสมาคม ชมรม หรือมูลนิธิเพื่อสนับสนุนด้านการศึกษาของโรงเรียน สนับสนุนวิชาการของบุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นและ อีรศักดิ์ อาษา (2554: 69-70) พบว่า แนวทางสำคัญในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ จัดอบรมครู ในโรงเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง

และแนวทางการดำเนินงานตามหลักสูตร จัดอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องเทคนิคการสอนและการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนในการวัดและประเมินผล ตลอดจน การสร้างเครื่องมือ วัดผลและประเมินผล จัดอบรมบุคลากรที่รับผิดชอบในการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ เทคนิค และวิธีการนิเทศเพื่อให้มีความพร้อมที่จะให้คำปรึกษาคำแนะนำ และให้การช่วยเหลือในด้านการจัดการเรียนการสอน

จากสภาพปัญหาและความจำเป็นดังกล่าว ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ที่ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องตระหนัก และให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีความสนใจที่จะศึกษา สภาพ ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ให้ครอบคลุม ทั้ง 9 ด้าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า เป็นแนวทางในการพัฒนางานในส่วนที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การวางแผนแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและ ประสพผลสำเร็จตามเป้าหมายยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำแนกตามประเภทการดำเนินการปฏิบัติงานของบุคลากร และขนาดของโรงเรียน

4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 158 คน และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 60 โรงเรียน จำนวน 2,897 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 110 คน และครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 351 คน รวม 461 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan (Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. 1970: 607-610) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 6 คน แบ่งตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 คน 2) ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 2 คน 3) ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดใหญ่หรือขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 2 คน ได้มาโดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศในเรื่อง การบริหารงานวิชาการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.21 - 0.80 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 แบ่งเป็น 9 ด้าน ประกอบ

ด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การนิเทศการศึกษา 7) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 8) การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การดำเนินการเก็บรวบรวมและกระทำข้อมูล

1. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม ให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 461 คน และเก็บรวบรวมได้คืนทั้งหมดครบ 461 ฉบับ

2. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์พบว่ามีความสมบูรณ์ครบทั้ง 461 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 ดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย ตามเกณฑ์(บุญชม ศรีสะอาด. 2546: 67-70)

3. นำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดมาดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS จากเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ปรากฏผลเป็นดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 คือส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการวางแผนงานด้านวิชาการให้ครอบคลุมการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ครู ผู้บริหารมีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การนิเทศภายในโดยผู้บริหารและคณะครูอย่างสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาควรจัดให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกอย่างเพียงพอ และมีแผนงานการดำเนินโครงการต่างๆ ของสถานศึกษาที่จะส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้างานวิชาการของโรงเรียนมีความตื่นตัวในเรื่องของการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก และต้องการแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา เพื่อส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ดังนั้นเมื่อ

ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายงานต่างๆ ตลอดจนครูผู้สอนได้ร่วมมือกันจึงจัดให้มีการอบรม ประชุม สัมมนา ทั้งในระดับโรงเรียน ระดับศูนย์เครือข่าย และระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรับรู้นโยบายและแนวปฏิบัติต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น โดยมีการกำกับติดตามอย่างใกล้ชิดและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับทราบถึงนโยบายต่างๆ และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้านเพื่อก้าวทันเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน การผลิตสื่อการสอน และการวัดผลประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับบุชา ศรีสร้อย (2551: 115-118) พบว่า สภาพของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สกลนครเขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเสถียรรัตน์ อังกูรภาสวิชัย (2553: 124-129) พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และพิมกานต์ สิงห์แก้ว (2554: 175-176) พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจาก โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งได้ มีการเตรียมความพร้อมในเรื่องความเปลี่ยนแปลงตามแนวทางการปฏิรูปในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 อีกทั้งเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อต้องการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพทางด้านการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรม ประชุมสัมมนาและไปทัศนศึกษาดูงาน เพื่อเป็นการสร้าง ประสบการณ์ให้ทันต่อสถานการณ์

ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงส่งผลให้มีปัญหาในการในการบริหารงาน วิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ บุษยา ศรีสร้อย (2551: 115-118) พบว่า ปัญหาของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สกลนครเขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และธีรศักดิ์ อาษา (2554: 69-70) พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และ นิตยา พูลแสง (2554: 91) พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียนต่างกัน พบว่า ดังนี้

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่าพึงจะได้มีโอกาสได้เข้ามาทำงานวิชาการในสถานศึกษาจึงทำให้ลงมือปฏิบัติอย่างเต็มที่ แต่สำหรับผู้ที่ทำมานานอาจจะเกิดความเบื่อเพราะดำเนินการมานานจึงทำให้ผู้ที่บรรจุใหม่มีประสบการณ์น้อยกว่ามีความคิดเห็นในการดำเนินงานมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับบุษยา ศรีสร้อย (2551: 115-118) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกัน และ เพียงเพ็ญ เพียรสันเทียบ (2553: 111) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี และประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป โดยรวม มีปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน แตก

ต่างกันอย่างน้อยนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ Peter (2004: 56-57) พบว่า ปัญหาที่พบในการบริหารงานวิชาการคือประสพการณ์ในการบริหารงานของผู้บริหาร ผู้บริหารที่มีประสพการณ์น้อยจะส่งผลให้เกิดปัญหาในการบริหารวิชาการมากกว่า ผู้บริหารที่มีประสพการณ์มากและปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารคือ การขาดการได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้เสีย อันได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ชุมชน

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากถึงแม้โรงเรียนทุกโรงเรียนจะภายใต้การดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เหมือนกัน แต่แนวทางการดำเนินงานบริหารงานวิชาการภายใต้นโยบายเดียวกันอาจแตกต่างกัน สาเหตุอาจจะเกิดจากปัจจัยหลายประการ อาทิ หลัก และแนวทางการบริหารงานของผู้บริหาร งบประมาณ ตลอดจนความรู้ความสามารถ ประสพการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับ อโณทัย ใจกลาง (2555: 171 - 172) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และประธานกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นสภาพและปัญหาวิชาการ แยกขนาดของโรงเรียนพบว่า มีความคิดเห็นโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อนุยา อินทร์มั่ง (2551:91-95) พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ที่มีขนาดต่างกันมีสภาพ และปัญหาการบริหารงานวิชาการที่แตกต่างกัน และพิมพ์กานต์ สิงห์แก้ว (2554: 175-176) พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 26 ตามความคิดเห็นของ

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็น ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และจากการ เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานบริหารวิชาการ ตามขนาดสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานบริหารวิชาการโดยรวมแตกต่างกัน

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 27 ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผน งานด้านวิชาการให้ครอบคลุม การวัดผล ประเมิน ผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ครู ผู้บริหารการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้ เรียน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการนิเทศ ภายในโดยผู้บริหารและคณะครู อย่างสม่ำเสมอ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา จัดให้มีการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกอย่างเพียงพอ และมีแผนงานการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของ สถานศึกษาที่จะส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ อำไพ ดวงศรี ใส (2551: 74-78) พบว่า แนวทางการพัฒนาการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมือง ลำพูน ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน มากถึงมากที่สุด ได้แก่ ด้านแนวทางการประกัน คุณภาพการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียน กิจกรรรมพัฒนาผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและ การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ และผู้เชี่ยวชาญมีระดับ ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาเมื่ออยู่เพียงประเด็น เดียวเท่านั้น ได้แก่ กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ในแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพ และ เพียงเพ็ญ เพียรสันเทียบ (2553: 111) พบว่า แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ได้แก่ ควรจัดอบรมครูในโรงเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร โครงสร้างและแนวทางการดำเนินการ ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมกันวิเคราะห์

จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางใน การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ส่งเสริม ให้ครูทำ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มี การศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและ เทคโนโลยีเพื่อการจัด การเรียนการสอน ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน จัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศใน โรงเรียน ส่งเสริมให้ ครูแนะแนวการศึกษาให้กับนักเรียน เปิดโอกาสให้ ประชาชนหรือชุมชนเข้ามาศึกษาหา ความรู้ จัดตั้ง สมาคม ชมรม หรือมูลนิธิเพื่อสนับสนุนด้านการ ศึกษาของโรงเรียน สนับสนุนวิชาการของบุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น และ อีรศักดิ์ อาษา (2554: 69-70) พบว่า แนวทาง สำคัญในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ จัดอบรมครู ในโรงเรียน ให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และแนวทางการดำเนินงานตามหลักสูตร จัดอบรม เชิงปฏิบัติการในเรื่องเทคนิคการสอนและการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนใน การวัดและประเมินผล ตลอดจนการสร้างเครื่องมือ วัดผลและประเมินผล จัดอบรมบุคลากรที่รับผิดชอบในการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาความ รู้ เทคนิค และวิธีการนิเทศเพื่อให้มีความพร้อมที่ จะให้คำปรึกษาคำแนะนำ และให้การช่วยเหลือใน ด้านการจัดการเรียนการสอนแก่ครูจัดศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จด้านการประกันคุณภาพ การศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ตรงให้กับครู

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัย ไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรต้องสำรวจ และศึกษา ข้อมูลรวมทั้งความต้องการในการสนับสนุนงาน วิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบัน ที่จัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการ

และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการได้รับการศึกษา ของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษาจัดระบบภายในองค์กรให้ มีความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการ จัดการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาและแต่งตั้ง บุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถให้มีหน้าที่ประสาน ให้เกิดความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการ จัดการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา บุคลากร ทุกคนมีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ และเป็นตัวกลางสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของเพื่อให้ก้าวทัน โลกของการเปลี่ยนแปลง และเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป

1.2 ผู้บริหารควร สํารวจแหล่งการเรียนรู้ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งใน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในพื้นที่ การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง การจัดทำเอกสาร เผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบัน อื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง การจัดตั้ง และพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิด องค์ความรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งการ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งใน และนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดย ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ควรสนับสนุนและส่งเสริม ด้านการส่ง

เสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามา มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาจัดทำเอกสารเผย แพร่ความรู้เกี่ยวกับงานวิชาการให้กับนักเรียน ครูผู้ ปกครองและชุมชนทราบอยู่เสมอ จัดประชุมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสพการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่นให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของการบริหารงานวิชาการในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

2.2 ศึกษาควรทำการศึกษเกี่ยวกับ ด้าน การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่ จัดการศึกษา เป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากมีสภาพ การบริหารงาน อยู่ในระดับต่ำสุด

2.3 ควรศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยใช้เทคนิค วิจัยแบบอื่น ๆ เช่น การวิจัยและพัฒนา (R&D)

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

- นิตยา พูลแสง. (2554). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ธีรศักดิ์ อาษา. (2554). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุชา ศรีสร้อย. (2551). สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- พิมกานต์ สิงห์แก้ว. (2554). สภาพและแนวทางทางในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เพียงเพ็ญ เพียรสันเทียะ. (2553). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอพระยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ศิริพร เมฆวิทยา. (2548). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสฏฐนันท์ อังกูรภาสวิชัย. (2553). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ กรณีศึกษาโรงเรียนรังสีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา. (2544). การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานการรูปการศึกษา (สปศ) องค์กรมมหาชนเฉพาะกิจ.
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. (2556). รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา 2555. ร้อยเอ็ด: สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 27.
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. (2556). แผนปฏิบัติการ สพม.27 ปี 2556. ร้อยเอ็ด, มปท.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). วารสารวิชาการ. 13(3): กรกฎาคม - กันยายน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 - 2559. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- อนุญา อินทร์มั่ง. (2551). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพมหานคร.
- อโณทัย ใจกลาง. (2555). *สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อำไพ ดวงศรีใส. (2551). *แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.
- Krejcie, R.V. and D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610 ; March.
- Peter Shanahan. (2004). Quality in school student administration: stakeholder Conceptions. *Journal of Quality Assurance in Education*. 12(4): 166-174.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

Factors affecting the effectiveness of academic administration Under Mahasarakham Primary educational Service Area Office 3

พรนภา บุราณรมย์¹, สุชาติ บางวิเศษ², พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ³

Pornnapa Buranrom¹, Suchat Bangwiset², Pacharawit Chansirisira³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 174 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 18 คน และครูผู้สอน 156 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดลงมา คือ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การพัฒนาตนเอง การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การบริการที่ดี 2. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดลงมา คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศภายใน การประกันคุณภาพภายใน 3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 4. สร้างสมการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .872 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยร้อยละ 76.10 ($R^2 = .761$)

คำสำคัญ: ปัจจัย, ประสิทธิภาพ, การบริหารงานวิชาการ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

³ อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Lecturer, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Loei Rajabhat University

³ Lecturer, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

Abstract

The research was aimed to study the factors affecting the academic administration in the Office of basic education in Primary Schools Under the Office of Mahasarakham Area 3. The research sample consisted of 174 educational officials including 18 school administrators and 156 teachers. Rating scale questionnaire was used as a methodology for data collection. Collected data was analyzed by calculating percentage, average, standard deviation, Pearson Product Moment Correlation Coefficient and using Stepwise Multiple Regression Analysis.

The findings were: 1. The opinion of the school administrators and teachers with The factors affecting the academic administration in the Office of basic education in Primary Schools Under the Office of Mahasarakham Area 3 was given as “High” in overall and for each perspective. Anyway, if taking a look on each perspective, the highest to lowest average scores were Personnel developments, Self Development, Analysis and Synthesis, Good service. 2. The opinion of the school administrators and teachers with The factors affecting the academic administration in the Office of basic education in Primary Schools Under the Office of Mahasarakham Area 3 was given as “High” in overall and for each perspective. Anyway, if taking a look on each perspective, the highest to lowest average scores were Development of Learning Process, Curriculum Development, Internal supervision, Internal quality assurance. 3. There was a “Positive” relationship between the factors affecting the academic administration and effectiveness of academic administration with a statistical significance of 0.01. And 4. The equation to predict the relationship of the factors affecting the academic administration and effectiveness of academic administration in the Office of basic education in Primary Schools Under the Office of Mahasarakham Area 3 gave a coefficient of multiple correlation as 0.872 with statistical significance of 0.01 and coefficient of determination as 76.10 per cent ($R^2 = 0.761$).

บทนำ

สถานศึกษานับเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาให้กับประชาชนในลำดับแรกๆ ของระบบการศึกษา และเป็นหน่วยงานการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการนำเอานโยบายต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานอื่นเกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาทุกระดับ ไปบริหารจัดการและดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ตามนโยบายการศึกษานั้นๆ สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญ ต่อการปฏิรูปการศึกษาเป็นอย่างมาก ตามมาตรา 39

ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงาน การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง อันเป็นหลักการบริหารโดยการใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) (ศักดิ์จิต มาศจิตต์. 2548: 2) ดังนั้นการบริหาร

สถานศึกษาจึงมีลักษณะแตกต่างไปจากเดิม โดยสถานศึกษาจะมีอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น ต่อมาในปีพุทธศักราช 2546 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ตามมาตราที่ 35 ได้บัญญัติให้สถานศึกษา ภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นนิติบุคคล ที่มีขอบเขตในการกระทำกิจกรรมต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของตนเองได้ตามสิทธิและหน้าที่ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่นๆ ซึ่งกำหนดสิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติหน้าที่และวางหลักเกณฑ์ ในการดำเนินการต่างๆ ของสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคล โดยมีผู้บริหารเป็นตัวแทน (กระทรวงศึกษาธิการ 2546: 13) การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา มีขอบข่ายกว้างขวาง มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานทุกด้านของสถานศึกษา ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน การทำความเข้าใจเพื่อสร้างจุดมุ่งหมายร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา จึงเป็นความสำคัญอันดับแรก (ทัสนี วงศ์เย็น, 2557: 17) ผู้นำเป็นผู้ที่มีศิลปะที่สามารถมีอิทธิพลเหนือคนอื่นและนำบุคคลเหล่านั้น ได้โดยได้รับความไว้วางใจและเชื่อมั่นอย่างเต็มที่ ส่วนภาวะผู้นำเป็นศิลปะหรือความสามารถ ของบุคคลที่จะจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นในสภาพการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนาจการโดยใช้กระบวนการสื่อความหมาย ให้ต่อบุคคลอื่นในสภาพการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนาจการโดยใช้กระบวนการสื่อความหมายให้ผู้อื่นร่วมมือร่วมใจกับตนในการดำเนินการ จนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สุธรรม ธรรมทัตตานนท์, 2554: 47) ด้วยเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงได้เห็นปัญหาที่สะท้อนต่อการบริหารงานวิชาการ สมรรถนะของผู้บริหารต่อการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา

ประเด็นปัญหาด้านสมรรถนะของผู้บริหารที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ 1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2. การบริการที่ดี 3. การพัฒนาตนเอง 4. การทำงานเป็นทีม 5. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ 6. การสื่อสารและการจูงใจ 7. การพัฒนาคุณภาพบุคลากร 8. การมีวิสัยทัศน์ และในปีการศึกษา 2557 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 147 โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 11 โรงเรียนบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่ จำนวน 51 คน จำนวนข้าราชการครู 1,574 คน จำนวนนักเรียน 29,478 คน จัดการศึกษา 3 ระดับ ประกอบด้วย ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำเภอในเขตบริการ 4 อำเภอ อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเขียงยืน อำเภอกุตุรงค์ อำเภอชื่นชม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3, 2556: 2) ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยด้านสมรรถนะ ทางการบริหาร ปัจจัยด้านขนาดของสถานศึกษา และปัจจัยด้านประสิทธิภาพการบริหาร ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยเลือกศึกษาจาก สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและสถานศึกษาในการนำมาปรับปรุงและพัฒนาตนเองในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนช่วยในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของสมรรถนะซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคามเขต 3

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงาน
วิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3. เพื่อศึกษาสมรรถนะซึ่งประกอบด้วย
8 องค์ประกอบของผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์ต่อ
ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์สมรรถนะซึ่ง
ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบของผู้บริหารที่มีความ
สัมพันธ์ต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการใน
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้ มุ่งศึกษาสมรรถนะซึ่ง
ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบของผู้บริหารที่ส่งผล
ต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ซึ่งประกอบ
ด้วยสมรรถนะที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน
วิชาการ 4 องค์ประกอบหลักตามความเห็นของผู้
บริหารสถานศึกษาและคณะครูในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษามหาสารคาม เขต 3

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร
สถานศึกษา และครูผู้สอน ของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามหาสารคามเขต 3 ปี
การศึกษา 2557 จำนวน 1,417 คน ซึ่งประกอบ
ด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 147 คน และครู
ผู้สอน จำนวน 1,270 คน จำนวน 147 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่
ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูสถานศึกษาชั้นพื้น
ฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษามหาสารคาม เขต 3 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง
โดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (1970:
607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา
จำนวน 18 คน และครูผู้สอน จำนวน 156 คน
รวม 174 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน
(Multistage Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สมรรถนะซึ่งประกอบ
ด้วย 8 องค์ประกอบทางการบริหารของผู้บริหาร
(สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากร
ทางการศึกษา 2548: 5-10) สมรรถนะที่ประกอบ
ด้วย 1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2. การบริการที่ดี 3. การ
พัฒนาตนเอง 4. การทำงานเป็นทีม 5. การวิเคราะห์
สังเคราะห์ 6. การสื่อสารและการจูงใจ 7. การ
พัฒนาศักยภาพบุคลากร และ 8. การมีวิสัยทัศน์

ประสิทธิผลที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษา
ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักของการบริหารงาน
วิชาการ 4 องค์ประกอบ (ประยูร เจริญสุข, 2548:
5-10) คือ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้ 3) การนิเทศภายใน 4) การ
ประกันคุณภาพภายใน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน
18 คน และครูผู้สอน จำนวน 156 คน รวม 174
คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่
ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการใช้สมรรถนะ
ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบทางการบริหาร
ในแต่ละด้านที่ใช้ในการบริหารงานวิชาการของผู้
บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ลักษณะ
เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5
ระดับ ตามแบบลิเคิร์ท จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น
3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) สอบถามเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน นำมาหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละด้าน และเกณฑ์การแปลความหมายจากแนวคิดของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2547: 121) ดังนี้

5 หมายถึง บัณฑิตที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง บัณฑิตที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง บัณฑิตที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง บัณฑิตที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง บัณฑิตที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบัณฑิตที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการใน

สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 8 สมรรถนะ ได้แก่ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงานเป็นทีม 5) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิจัย 6) การสื่อสารและการจูงใจ 7) การพัฒนาศักยภาพบุคคล และ 8) การมีวิสัยทัศน์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในขอบเขตขององค์ประกอบหลักงานวิชาการ 4 องค์ประกอบคือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การนิเทศภายใน และ 4) การประกันคุณภาพภายใน นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแล้วคัดเลือกแบบวัดที่สมบูรณ์ นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

ผลการวิจัย

จากผลวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 ทั้ง 8 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, $S.D. = 0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, $S.D. = 0.55$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การบริการที่ดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, $S.D. = 0.64$)

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, $S.D. = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, $S.D. = 0.53$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การประกันคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, $S.D. = 0.70$)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลต่อการบริหารงานวิชาการ (X_{tot}) กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ (Y_{tot}) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า ภาพรวมระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลต่อการบริหารงานวิชาการ (X_{tot}) กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ (Y_{tot})

อยู่ในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .841$)

4. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย เมื่อเพิ่มค่าสมรรถนะหลักที่เป็นตัวแปรต้น จำนวน 8 ด้านทีละตัว พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ 6 ด้าน ส่วน การพัฒนาตนเองและการทำงานเป็นทีมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วิเคราะห์ความสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวพยากรณ์กับตัวเกณฑ์และสมการพยากรณ์ทำนายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .872 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 76.10 ($R^2 = .761$) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มากที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_8) ($B = 1.187$) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร (X_7) ($B = .809$) ด้านการสื่อสารและการจูงใจ (X_6) ($B = .712$) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_4) ($B = .681$) ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ (X_5) ($B = .571$) ด้านการบริการที่ดี (X_2) ($B = -.581$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .343, .300, .228, .197, .191 และ -.217 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปรายผล โดยได้นำเสนอการอภิปรายผลเป็นประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 โดยรวมและรายด้าน จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร รองลงมา คือ การพัฒนาตนเอง การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การสื่อสารและการจูงใจ และการบริการที่ดี ทั้งนี้ เนื่องจาก สมรรถนะในการบริหารงานมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 ซึ่งสอดคล้องกับ กนกวรรณ วิเชียรเขต (2551: 86-115) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยรวมและรายด้านในระดับมากอย่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 สอดคล้องกับ พิรพรรณ ทองปั้น (2552: 105-111) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์

ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านการระบุนิสัยทัศน์ ด้านการถือฤกษ์การยอมรับเป้าหมายของกลุ่ม ด้านการสนับสนุนเป็นรายบุคคล ด้านการปลุกเร้าทางปัญญา ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม ด้านการคาดหวังผลการปฏิบัติงานในระดับสูง อยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและรายด้าน จากผลการวิจัย ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศภายใน และการประกันคุณภาพภายใน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารการศึกษา ควรจะรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรกเพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการโดยการทำงานร่วมกับครูกระตุ้นเตือนครู ให้คำแนะนำครูและประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ ชาญชัย ไชยคำภา (2551: 78-152) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับมากทุก

ด้าน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้น ด้านกระตุ้นการใช้ปัญญา อยู่ในระดับปานกลางผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง ขนาด เล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความสัมพันธ์กัน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมกับประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านผู้เรียน ด้านครูและด้านผู้บริหาร พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับจินดา อุษมาน (2554:125-150) ได้ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของข้าราชการครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครูที่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผู้สอนพบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการพัฒนาบุคลากรที่มีความแตกต่างอย่างนัยสำคัญที่ 0.053) ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของข้าราชการครูที่ปฏิบัติในสถานศึกษาขนาดเล็ก กลางและใหญ่ พบว่าโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 4. ประสิทธิภาพ

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านสถานศึกษาและด้านผู้ปกครองและชุมชน พบว่าโดยรวมมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น 5. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่พบมากที่สุดคือสถานศึกษามีบุคลากรเกินเกณฑ์ แต่ขาดแคลนผู้สอนในบางกลุ่มสาระวิชาสื่อที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้งบประมาณที่จัดสรรไม่เพียงพอส่วนข้อเสนอแนะคือกระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดสรรงบประมาณให้เท่าเทียมและต่อเนื่องในทุกสถานศึกษาจัดสรรอัตรากำลังแก่สถานศึกษา ให้ครบทุกกลุ่มสาระสอดคล้องกับ สุกัทธิรา วีระวุฒ (2554:118-119) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนนทบุรีผลการวิจัย พบว่า 1. ประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าอิทธิพลเรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ คือ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คุณลักษณะความเป็นครู และภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สรุปได้ดังนี้ (1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และคุณลักษณะความเป็นครู มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน (2) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองคุณ ลักษณะความเป็นครูและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยมีค่าอิทธิพลเรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ คือปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักเรียนคุณลักษณะความเป็นครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (3) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคุณลักษณะความเป็นครูมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยส่งผ่านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งมีค่าอิทธิพลเรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ คือปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคุณลักษณะความเป็นครู 3)แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัย

ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ที่สร้างขึ้น มีความกลมกลืนกับข้อมูล เชิงประจักษ์

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลต่อการบริหารงานวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลต่อการบริหารงานวิชาการ กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า ภาพรวมระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลต่อการบริหารงานวิชาการ กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อแยกตามรายชื่อ ด้านการบริการที่ดีกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กันในทางบวกสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการสื่อสารและการจูงใจกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ด้านการพัฒนาตนเองกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ด้านการมีวิสัยทัศน์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูง ด้านการทำงานเป็นทีมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูง และด้านการพัฒนาศักยภาพบุคคลากรกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับ อุดมพิณธุรกิจ (2553: 78-97) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคล โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานี ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก มีภาวะ

ผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุดโดยภาพรวมและรายด้านเกือบทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน 2. ประสิทธิภาพผลการบริหารงานบุคคล ในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด อยู่ในระดับมากที่สุดโดยภาพรวมและเป็นรายด้านเกือบทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพผลการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด พบว่า ประสิทธิภาพผลการบริหารงานบุคคลโดยภาพรวมแตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีบางด้านแตกต่างกัน 3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลและเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำถึงปานกลาง สอดคล้องกับ สุกัญญา พันธุ์ธงไชย (2554: 50-70) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครู และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. สมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้าน อยู่ระดับมาก 3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้าน มีความ

สัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการที่สามารถพยากรณ์คุณภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จากผลการวิจัย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .872 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยร้อยละ 76.10 ($R^2 = .761$) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มากที่สุดคือ มากที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ด้านการบริการที่ดี ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ อินทอรุ โค้วงษ์ชัย (2554: 108-111) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ผลการวิจัยพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (r) เท่ากับ 0.715 สามารถพยากรณ์คุณภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมได้ร้อยละ 51.2 ($r^2 = 0.512$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย มากที่สุดคือ การสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมาคือ การกระตุ้นทางปัญญา การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ น้อยที่สุดคือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สมรรถนะ 8 องค์ประกอบหลัก ในการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญในทุกด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

คือ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ควรมีการต่อยอด เพื่อให้เกิดการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น และเพิ่มศักยภาพ ในการพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะการบริการที่ดี จะทำให้เกิดการรับรู้เป้าหมายของการให้บริการที่ ถูกต้อง ทำให้ตระหนักถึงบทบาทและพฤติกรรม ของการบริการที่ผู้ปฏิบัติงานบริการพึงปฏิบัติซึ่งเป็นภาพลักษณ์เบื้องต้น และทำให้รู้จักวิเคราะห์ ความต้องการและคุณลักษณะของการบริการที่สร้างความประทับใจรวมทั้งการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

1.2 งานวิชาการควรจะสร้างความเชื่อมั่น โดยเฉพาะการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นการ บริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจ ปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการ จัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและสร้างสรรค์ การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากร

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ วิเชียรเขต. (2551). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหาร สถานศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์การ รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.),
- จินดา อุษมาน. (2545). *ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,
- ชาญชัย ไชยคำภา. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน กับประสิทธิผลของโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์ ค.บ สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์,
- ทสณี วงศ์เย็น. (2557). *การบริหารงานวิชาการ*. [ออนไลน์]. ได้จาก<http://mystou.files.wordpress.com>, [สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2557]
- บุญชม ศรีสะอาด. (2547). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย 2*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- ประยูร เจริญสุข. (2553). *การพัฒนาตัวบ่งชี้งานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น,

ให้มีคุณภาพสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับองค์ ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ บริหารงานวิชาการด้านอื่นๆ ที่สามารถส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพที่ เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาเพื่อให้ได้องค์ความรู้ในเชิงลึกมากขึ้น

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร งานวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 กับเขตอื่น

2.4 ควรพัฒนาตัวชี้วัดปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

- พีรพรรณ ทองปั้น. (2552). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย,
- ศักดิ์จิต มาศจิตต์. (2548). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน: แนวคิดสำคัญสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษา*. *วารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*. 16(1): 2 - 12,
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). *หลักการทฤษฎีและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.,
- สุภัทรา วีระวุฒิ. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี*. ปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล,
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. (2556). *รายงานประจำปี. กลุ่มงานและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3*.
- สำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2548). *คู่มือการวางแผนกำลังคนสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา*. เอกสารการประกอบการประชุมปฏิบัติการวางแผนกำลังคนสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา,
- อินทอร โควังชัย. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4*. การศึกษาอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
- อุดม พินธุรัชช์. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี,
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.

การพัฒนาแนวทางการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

Development of Budgeting Management Guidelines in Schools under Udon Thani Primary Educational Service Area 4

พัชรินทร์ ยืนนาน¹, ธรินธร นามวรรณ²

Patcharin Yuennan¹, Tharinthorn Namwan²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบันบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 2. ศึกษาปัญหาการบริหารการงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 3. เปรียบเทียบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ตามขนาดของสถานศึกษาและตำแหน่ง 4. เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ประชากรจำนวน 156 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 224 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 112 คน และ หัวหน้างบประมาณ จำนวน 112 คน รวมทั้งสิ้น 224 คนซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คนวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารการควบคุมภายใน ด้านงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามขนาดโรงเรียน โดยทดสอบค่า t - test

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารการการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาอันดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการวางแผนงบประมาณ ($\bar{X} = 4.33$) และด้านการบริหารสินทรัพย์ ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการตรวจสอบภายใน ($\bar{X} = 4.07$) ด้านการรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.94$) การคำนวณต้นทุนการผลิต ($\bar{X} = 3.84$) ด้านที่มีปัญหาในระดับต่ำ สุด ได้แก่ การจัดระบบการจัดซื้อ 2. โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงบประมาณแตกต่างกันใน ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการคำนวณต้นทุนการผลิต ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ และด้านการควบคุมภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง 3. แนวทางการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 (1) ด้านสภาพแวดล้อมของ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Educational Administration, Faculty of Education Mahasarakham University

² Assistant Professor., Faculty of Education Mahasarakham University

การควบคุมผู้บริหารควรรู้แจ้ง ทำความเข้าใจกับบุคลากรในการจัดโครงสร้างการบริหารและกำหนดสายงานการบังคับบัญชาให้มีความเข้าใจตรงกันผู้บริหารต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร (2) ด้านการบริหารความเสี่ยง มีการกำหนดภารกิจและวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์งานและปัญหาเพื่อร่วมกันประเมินความเสี่ยงควรมีการกำหนดให้ผู้รับผิดชอบของแต่ละกิจกรรมรายงานผลการปฏิบัติเมื่อแล้วเสร็จ (3) ด้านกิจกรรมการควบคุมจัดทำคำสั่งมอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติอย่างชัดเจน (4) ด้านสารสนเทศและการสื่อสารจัดระบบสารสนเทศและการสื่อสารเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่มีคุณภาพและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการควบคุมภายในอย่างสม่ำเสมอ และมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานส่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นประจำ (5) ด้านการติดตามประเมินผล การระดมความคิดเห็นให้ทราบถึงปัญหาข้อบกพร่องเพื่อนำมาหาแนวทางการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาต่อไป กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน มีความมุ่งมั่นในการแก้ไขปรับปรุง และหาแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทางการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา

Abstract

This research aims to 1) study the current condition of budgeting management in schools under Udon Thani Primary Educational Service Area 4 2) to study problems on budgeting management in schools under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 4 3) to compare budgeting management in schools under the Office Udon Thani Primary Educational Service Area 4 regarding size and location and 4) to suggest guidelines for budgeting management development in schools under Udon Thani Primary Educational Service Area 4. The study focused on 156 schools and 224 people as a sample group. The sample group composed of 112 school directors and 112 budgeting directors is from stratified random sampling. Research tools used for collecting data in this research are questionnaire and interview for 9 specialists. The collected data was analyzed by using content analysis, frequency distribution, percentage, average, standard deviation and data analysis. Moreover, t – test was used to compare the differences of internal control management regarding budget in basic schools regarding school size.

Research findings are as follows: 1. Overall condition of internal control administration regarding budget of small schools was found with high level of action ($\bar{X} = 3.89$). The first 3 highest budget planning ($\bar{X} = 4.33$) asset management ($\bar{X} = 4.16$) The major source of internal audit ($\bar{X} = 4.07$) the financial statements and results of operations ($\bar{X} = 3.94$) cost of production ($\bar{X} = 3.84$) and with the lowest level, namely the system. 2. The differences between small and large schools regarding operating condition of internal control administration in budget were found with statistical significance at the level of '.05' in budget planning, unit cost calculation, financial management and budget control and internal control. Besides these, there was no other difference found. 3. Guidelines for budgeting management development in schools under Udon Thani Primary Educational Ser-

vice Area 4 are ; (1) In terms of internal control environment, administrators should explain details on administrative structure and chain of command to all staffs and also behave as a good role model for all staffs. (2) In terms of risk management, an organization's missions and objectives should be set. All parties should be encouraged to take part in task and problem analysis in order to conduct risk assessment together. People in charge of each activity should be assigned to do performance report after finishing activities. (3) In terms of control activities, clear assignment should be provided for all staffs. (4) Information and communication system regarding internal control should be up-to-date and efficient. Meetings should be held regularly to discuss and share information and news about internal control and performance report should be provided to related units regularly. (5) In terms of monitoring and evaluation, brainstorming, monitoring, inspection and evaluation should be conducted to identify problems and weakness to develop further improvement and development guidelines. All staffs should have determination to improve working method to achieve maximum benefits.

Keywords: Development of Budgeting Management Guidelines in Schools

บทนำ

ระบบการบริหารงบประมาณ เป็นกลไกสำคัญในการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐหมายถึงรวมถึงสำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่จะทำให้การปฏิบัติงานและการจัดการของหน่วยงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ภารกิจ วัตถุประสงค์ เนื่องจากระบบการควบคุมภายในเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการป้องกันและรักษาทรัพย์สินของหน่วยงาน ช่วยให้การใช้ทรัพยากรของหน่วยงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้การปฏิบัติงานในขั้นตอนต่างๆ เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่เต็มไปด้วย การแข่งขันในปัจจุบัน หากหน่วยงานต่างๆ ไม่มีการจัดการที่ดี หรือไม่มีการกำกับดูแลที่ดี (Good Governance) ไม่มีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม โอกาสเสี่ยงที่อาจเกิดความผิดพลาดในการดำเนิน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง

ศึกษาธิการ ดำเนินงานตามภารกิจหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับผู้เรียนในเขตพื้นที่บริการ ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผลงานยึดคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 .2553:14) การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในปัจจุบันเป็นการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เพื่อให้การบริหารงบประมาณของโรงเรียนดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมายตามนโยบายของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับของชุมชน องค์กรหน่วยงานอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544:30) การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาได้นำระบบนี้เข้ามาใช้ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 เป็นต้นมา ซึ่งสถานศึกษาจะต้องพัฒนามาตรฐานการจัดสรรทางการเงินให้มีทั้ง 7 ด้าน และต้องจัดทำรายงานการควบคุมภายในตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ข้อ 6 ระเบียบ 1 ครั้ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี

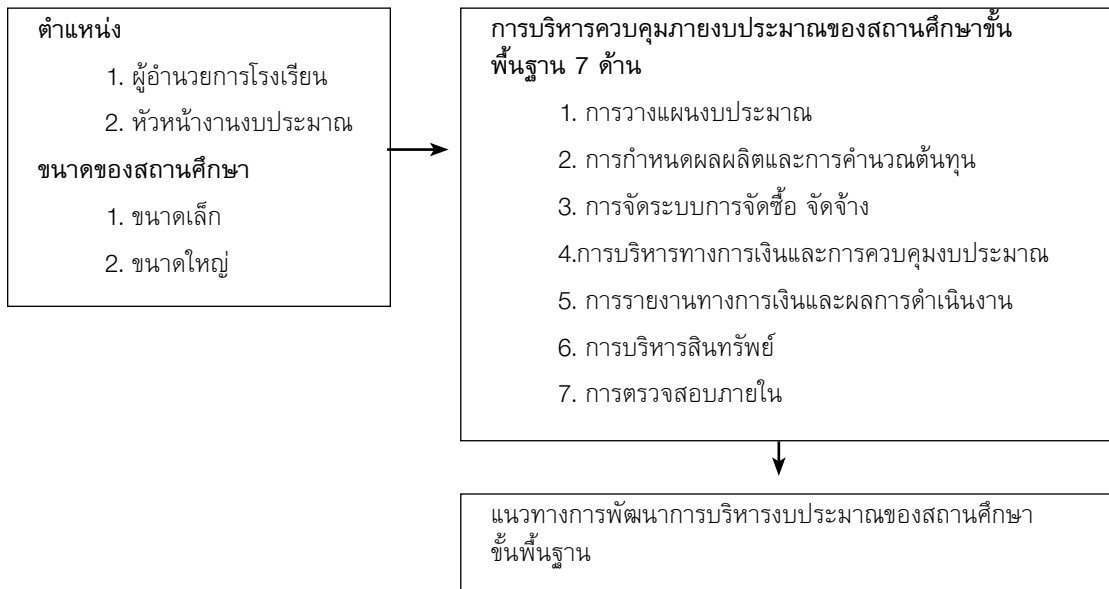
เขต 4. 2552: 25) ผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและมาตรการควบคุมของโรงเรียน จึงควรจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 โดยมีบุคลากรทำหน้าที่หลักในสถานศึกษาเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ต้องประสานการทำงานอย่างใกล้ชิดกับผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ดูแลรับผิดชอบงบประมาณของสถานศึกษาได้แก่หัวหน้ากลุ่มงบประมาณ จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ชี้ให้เห็นว่าทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายได้ตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ดังนั้นระบบการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษาที่ประหยัด คุ่มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งอย่างไรก็ตามจากการติดตามผลการบริหารงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคอยู่หลายประการทั้งนี้ เป็นปัญหาในขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและปัญหาการบริหารงบประมาณระดับสถานศึกษา ตัวอย่าง เช่น พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือ โรงเรียนได้รับงบประมาณล่าช้า ขั้นตอนในการดำเนินงานมีมากเกินไปการได้รับวัสดุไม่ตรงกับ

ที่ต้องการใช้ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่ส่วนกลางจัดให้ไม่มีคุณภาพมีการเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติอยู่บ่อยๆ ทำให้ยากต่อการปฏิบัติ และงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลมีอย่างจำกัด ไม่สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาการศึกษาได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นการจัดสรรและบริหารงบประมาณของโรงเรียนต่างๆ จะต้องมีการกำหนดนโยบายและแผนการใช้จ่ายงบประมาณเกิดประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาสูงสุด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 2553: 25)

จากสภาพปัญหาการควบคุมภายในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ปฏิบัติงานการควบคุมภายใน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 4 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการหาแนวทางการพัฒนาการควบคุมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาระบบการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการควบคุมภายในและการใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างประหยัด คุ่มค่าและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4
3. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ตามขนาดของสถานศึกษาและตำแหน่ง
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคคลากรในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม

ศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 156 โรงเรียน กำหนดผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และหัวหน้างานงบประมาณ 1 คน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 81 แห่ง โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 75 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน เป็น 2 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่ การกำหนดขนาดของกลุ่มจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 112 โรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 112 คน และ หัวหน้างานงบประมาณ จำนวน 112 คน รวมทั้งสิ้น 224 คน

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการเลือกแบบ

เจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 รับผิดชอบงานกลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์รับผิดชอบกลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน และหัวหน้างบประมาณ จำนวน 6 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาในการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

ระยะที่ 2 ร่างแนวทางและคู่มือการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

ระยะที่ 3 นำเสนอแนวทางการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คนวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามขนาดโรงเรียน โดยทดสอบค่า $t - test$

การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จากวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 และ ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาดำเนินการดังนี้

1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแต่ละฉบับ คัดเลือกเฉพาะที่สมบูรณ์

1.2 แยกข้อมูลเป็นกลุ่ม ๆ ตามสถานภาพของผู้ตอบ ในตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาหาความถี่และร้อยละ

1.3 นำเครื่องมือตอนที่ 2 ด้านการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มาลง รหัสข้อมูลและบันทึกโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางในการบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้วิจัยจะประมวลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 จะนำข้อมูลที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนา มาจัดระบบ ถอดเทปบันทึกเสียงคำต่อคำจัดพิมพ์ข้อมูลลงเครื่องคอมพิวเตอร์

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อความซ้ำกันหรือคล้ายกัน โดยรวบรวมข้อมูลที่อยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกันไว้ในที่เดียวกัน แล้วประมวลผล สรุปเป็นประเด็นสำคัญ

2.3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดจากประสบการณ์ในการศึกษาแนวคิด

ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. วิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรของการบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามขนาดโรงเรียนตาม โดยทดสอบค่า One-way ANOVA

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4 สภาพการบริหารงบประมาณงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารงบประมาณงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน คือ โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการปฏิบัติงานการบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณแตกต่างกันใน ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ และ ด้านการควบคุมภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

3. แนวทางการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4

3.1 การจัดสภาพแวดล้อมการควบคุมแนวทางในการบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมการควบคุมปรากฏดังนี้ 1) การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมดูแล กำกับ ติดตาม งานต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน 2) จัดโครงสร้างการบริหารงานให้ชัดเจน และทำความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความเข้าใจตรงกัน 3) กำหนด

ความรับผิดชอบของบุคลากรภายในสถานศึกษาแต่ละคน และกรอบงานของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน 4) จัดสรรและระดมทรัพยากรในสถานศึกษาให้มีความเหมาะสม เพียงพอต่อการดำเนินงานควบคุมภายในสถานศึกษา 5) ผู้บริหารจะต้องใช้การประชาสัมพันธ์ในองค์กรทุกรูปแบบ เพื่อให้ผู้ร่วมงานได้รับทราบแนวทางการทำงานของผู้บริหารที่ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต และมีจริยธรรมในการปฏิบัติงาน 6) ผู้บริหารควรกำหนดระดับของความรู้ความสามารถที่จำเป็น สำหรับการปฏิบัติงานแต่ละประเภท โดยระดับความรู้ความสามารถที่กำหนดขึ้น ควรเป็นระดับความรู้ความสามารถทางการศึกษา หรือประสบการณ์ความชำนาญในการปฏิบัติงาน

3.2 การประเมินความเสี่ยง แนวทางในการบริหารงบประมาณงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประเมินความเสี่ยงปรากฏ ดังนี้ 1) ควรมีการประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการ และร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายในการดำเนินงาน 2) ควรมีการประชุมคณะกรรมการ เพื่อกำหนดกระบวนการประเมินความเสี่ยงวิเคราะห์ความเสี่ยง และแนวทางการบริหารความเสี่ยง 3) ประชุมชี้แจงบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อระบุนปัจจัยเสี่ยง และแนะนำวิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยงในกรณีต่าง ๆ 4) บริหารและควบคุมความเสี่ยงร่วมกัน และเป็นแนวทางเดียวกันทั้งสถานศึกษาเพื่อให้เป็นเอกภาพในการบริหารงานและประสิทธิภาพของงาน 5) ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์งาน และปัญหา เพื่อร่วมกันประเมินความเสี่ยง

3.3 กิจกรรมการควบคุม แนวทางในการบริหารงบประมาณงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกิจกรรมการควบคุมปรากฏ ดังนี้ 1) นำผลการประเมินความเสี่ยงที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อใช้กำหนดกิจกรรมการควบคุมอย่างเหมาะสม 2) ผู้บริหารควรจัดให้มีการควบคุมหน้าที่ทุกระดับของการปฏิบัติงานตามความจำเป็นอย่างเหมาะสม โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ 3) จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการ

ควบคุมอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ 4) นำผลการประเมินการจัดกิจกรรมการควบคุมที่ได้มาปรับปรุงพัฒนา กิจกรรมการควบคุมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.4 สารสนเทศและการสื่อสาร แนวทางในการบริหารงบประมาณงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านสารสนเทศและการสื่อสารปรากฏดังนี้ 1) มีการจัดระบบสารสนเทศและการสื่อสารเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่เพียงพอเหมาะสม และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ 2) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมภายใน 3) จัดลำดับความสำคัญของสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของสารสนเทศและการสื่อสาร 4) ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับงบประมาณในการดำเนินงานในสถานศึกษา 5) จัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณอยู่เสมอ

3.5 การติดตามประเมินผล แนวทางในการบริหารงบประมาณงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการติดตามประเมินผลปรากฏดังนี้ 1) ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกเดือน 2) แต่งตั้งคณะทำงานติดตามประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้มีการติดตามประเมินผลอย่างครอบคลุม และเป็นระบบ 3) นำผลการประเมินที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาการควบคุมภายในของสถานศึกษา 4) จัดให้มีการรายงานการประเมินผลต่อสาธารณะเป็นประจำทุกปี 5) จัดให้มีการระดมความคิดเห็น เพื่อรับทราบปัญหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำมอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพการบริหารการควบคุมงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 สภาพการบริหารงบประมาณงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบดังนี้ การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารสินทรัพย์ และการรายงานการเงินและผลการดำเนินงานโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบดังนี้ การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การวางแผนงบประมาณ และการรายงานการเงินและผลการดำเนินงานสอดคล้องกับผลการสนทนากลุ่ม พบว่า โรงเรียนสามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้ตามแผนที่วางไว้ปัจจัยที่ประสบผลต่อความสำเร็จเนื่องจากโรงเรียนมีขนาดเล็กบุคลากรที่รับผิดชอบมีประสบการณ์ มีความชำนาญ จึงทำเรื่องนี้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ปัญหาคือเจ้าหน้าที่การเงินต้องทำงานหนัก เมื่อมีการโยกย้ายต้องมีปัญหา ผู้บริหารต้องดูแลให้เกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้ คนใหม่ที่จะรับตำแหน่งเจ้าหน้าที่งบประมาณต้องมีการศึกษาอบรมเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจกฎระเบียบ ข้อบังคับ ต้องให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันเนื่องจากบุคลากรและงบประมาณมีจำนวนจำกัดให้ใช้การบริหารงานเชิงบูรณาการ บริหารบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สอดคล้องกับ ปาฐกถา อุ่นเรือน (2551: 60) การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายใน ด้านการเงิน การบัญชี และการพัสดุของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 มีผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชี และการพัสดุอยู่ในระดับมากด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม พบว่า มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในด้านการเงินอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการบัญชีและด้านการพัสดุมีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก ด้านการประเมินความเสี่ยงพบว่ามี การปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในด้านการเงินอยู่ในระดับมากที่สุดส่วนด้าน

การบัญชีและด้านการพัสดุมีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมการควบคุม พบว่า มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในทั้งด้านการเงิน ด้านการบัญชี และด้านการพัสดุอยู่ในระดับมาก ด้านสารสนเทศและการสื่อสารพบว่า มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในทั้งด้านการพัสดุอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการเงินและด้านการบัญชีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบควบคุมภายในอยู่ในระดับมากด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการเงิน ด้านการบัญชี และด้านการพัสดุอยู่ในระดับมาก ปัญหาสำคัญที่พบ คือ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์และทักษะในการปฏิบัติงานและระบบสารสนเทศ ตรวจสอบติดตามไม่ทั่วถึง ไม่ต่อเนื่อง โรงเรียนจึงมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการจัดอบรมสัมมนาหรือฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้ สอนงานให้เจ้าหน้าที่ได้มีการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การบัญชีของโรงเรียนมากขึ้น อีกทั้งขอให้มีระบบการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยดูแลและแก้ไขปัญหอย่างทั่วถึง

2. แนวทางการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการวิจัยในภาพรวม พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กสามารถจัดการงบประมาณได้อย่างลงตัวเพราะงบประมาณมีน้อย ไม่ต้องจัดทำการประเมินความเสี่ยงและการติดตามประเมินผล ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่มากกว่า จึงทำให้ต้องจัดสภาพแวดล้อมการควบคุมโดยมีการจัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานในแต่ละด้านแยกจากกัน มีการจัดทำในเรื่องการบริหารความเสี่ยงและติดตามการใช้จ่ายงบประมาณเป็นระยะเพื่อให้เกิดความโปร่งใส ยุติธรรม ตรวจสอบได้ ตามหลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล สอดคล้องกับ ดีใหม่ อินทรพานิชย์ (2551:115-

116) สภาพปัญหาการดำเนินการควบคุมภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 มีสภาพการดำเนินการควบคุมภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาการดำเนินการควบคุมภายใน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณและผู้ตรวจสอบภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 มีสภาพการดำเนินการควบคุมภายใน โดยรวมแตกต่างกัน แต่มีปัญหาการดำเนินการควบคุมภายในไม่แตกต่างกันปาริชาติ อุ่นเรือน (2551: 60) การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายใน ด้านการเงิน การบัญชี และการพัสดุของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 มีผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในด้านการเงินการบัญชี และการพัสดุอยู่ในระดับมากด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม พบว่า มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในด้านการเงินอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการบัญชีและด้านการพัสดุ มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก ด้านการประเมินความเสี่ยง

พบว่า มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในด้านการเงินอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการบัญชีและด้านการพัสดุมีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมการควบคุม พบว่า มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในทั้งด้านการเงิน ด้านการบัญชี และด้านการพัสดุอยู่ในระดับมาก ด้านสารสนเทศและการสื่อสารพบว่า มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในทั้งด้านการพัสดุอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการเงินและด้านการบัญชีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า มีการปฏิบัติ

งานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการเงิน ด้านการบัญชี และด้านการพัสดุอยู่ในระดับมาก ปัญหาสำคัญที่พบ คือ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ และทักษะในการปฏิบัติงานและระบบสารสนเทศ ตรวจสอบ ติดตามไม่ทั่วถึง ไม่ต่อเนื่อง โรงเรียนจึงมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการจัดอบรมสัมมนาหรือฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้ สอนงานให้เจ้าหน้าที่ได้มีการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การบัญชีของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งขอให้มีระบบการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยดูแลและแก้ไขปัญหาอย่างทั่วถึง ดังนี้ 1) การจัดสภาพแวดล้อมการควบคุม แนวทางในการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมการควบคุมปรากฏดังนี้ 1) การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมดูแล กำกับ ติดตามงานต่างๆ ให้เป็นปัจจุบัน 2) จัดโครงสร้างการบริหารงานให้ชัดเจน และทำความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความเข้าใจตรงกัน 3) กำหนดความรับผิดชอบของบุคลากรภายในสถานศึกษาแต่ละคน และกรอปรงานของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน 4) จัดสรรและระดมทรัพยากรในสถานศึกษา ให้มีความเหมาะสมเพียงพอต่อการดำเนินงานควบคุมภายในสถานศึกษา 5) ผู้บริหารจะต้องใช้การประชาสัมพันธ์ในองค์กรทุกรูปแบบเพื่อให้ผู้ร่วมงานได้รับทราบแนวทางการทำงานของผู้บริหารที่ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต และมีจริยธรรมในการปฏิบัติงาน 6) ผู้บริหารควรกำหนดระดับของความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานแต่ละประเภท โดยระดับความรู้ความสามารถที่กำหนดขึ้น ควรเป็นระดับความรู้ความสามารถทางการศึกษา หรือประสบการณ์ ความชำนาญในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ พจนานัตน์ วสุวัฒน์ศรี (2551: 96) แนวทางการดำเนินงานการควบคุมภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด พบว่า การดำเนินงานการควบคุมภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำ

จังหวัดพบว่าสภาพการดำเนินงานการควบคุมภายในโดยภาพรวมเห็นว่าด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมอยู่ในระดับการดำเนินงานมากกว่าด้านอื่น แนวทางการดำเนินงานการควบคุมภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ควรดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ และมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการควบคุมภายในทุกขั้นตอนตามมาตรฐานของการควบคุมภายใน 2) การประเมินความเสี่ยง แนวทางในการบริหารงบประมาณงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประเมินความเสี่ยงปรากฏ ดังนี้ 1) ควรมีการประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการ และร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายในการดำเนินงาน 2) ควรมีการประชุมคณะกรรมการ เพื่อกำหนดกระบวนการประเมินความเสี่ยงวิเคราะห์ความเสี่ยง และแนวทางการบริหารความเสี่ยง 3) ประชุมชี้แจงบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อระบุนปัจจัยเสี่ยง และแนะนำวิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยงในกรณีต่างๆ 4) บริหารและควบคุมความเสี่ยงร่วมกัน และเป็นแนวทางเดียวกันทั้งสถานศึกษาเพื่อให้เป็นเอกภาพในการบริหารงานและประสิทธิภาพของงาน 5) ส่งเสริมให้ทุกฝ่าย ได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์งาน และปัญหา เพื่อร่วมกันประเมินความเสี่ยงสอดคล้องกับ นฤมล หลักคำ (2554:109) การบริหารงบประมาณงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. พบว่า 1) สภาพการบริหารงบประมาณงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขนาดเล็กโดยรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบดังนี้ การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารสินทรัพย์ และการรายงานการเงินและผลการดำเนินงาน โรงเรียนขนาดกลางโดยรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบดังนี้ การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การวางแผนงบประมาณ และการรายงานการเงินและผลการดำเนินงาน 2) โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียน

ขนาดกลางมีสภาพการปฏิบัติงานการบริหารงบประมาณงบประมาณแตกต่างกันใน ด้านการวางแผนงบประมาณด้านการคำนวณต้นทุนผลผลิต ด้านการบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณและด้านการควบคุมภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง 3) แนวทางการบริหารงบประมาณงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 (1) ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมผู้บริหารควรชี้แจง ทำความเข้าใจกับบุคลากรในการจัดโครงสร้างการบริหารและกำหนดสายงานการบังคับบัญชาให้มีความเข้าใจตรงกันผู้บริหารต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร (2) ด้านการบริหารความเสี่ยง มีการกำหนดภารกิจและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์งานและปัญหาเพื่อร่วมกันประเมินความเสี่ยงควรมีการกำหนดให้ผู้รับผิดชอบของแต่ละกิจกรรมรายงานผลการปฏิบัติเมื่อแล้วเสร็จ (3) ด้านกิจกรรมการควบคุมจัดทำคำสั่งมอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติอย่างชัดเจน (4) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร จัดระบบสารสนเทศและการสื่อสารเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่มีคุณภาพและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการควบคุมภายในอย่างสม่ำเสมอ และมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานส่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นประจำ (5) ด้าน การติดตามประเมินผล การระดมความคิดเห็นให้ทราบถึงปัญหาข้อบกพร่องเพื่อนำมาหาแนวทางการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาต่อไป 3) กิจกรรมการควบคุมแนวทางในการบริหารงบประมาณงบประมาณในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านกิจกรรมการควบคุมปรากฏ ดังนี้ 1) นำผลการประเมินความเสี่ยงที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อใช้กำหนดกิจกรรมการควบคุมอย่างเหมาะสม 2) ผู้บริหารควรจัดให้มีการควบคุมหน้าที่ทุกระดับของการปฏิบัติงานตามความจำเป็นอย่างเหมาะสม โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ 3) จัดให้มีการติดตามและประเมินผล

การจัดกิจกรรมการควบคุม อย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ 4) นำผลการประเมินการจัดกิจกรรมการควบคุมที่ได้มาปรับปรุง พัฒนา กิจกรรมการควบคุมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับพนาวิรัตน์ วสุวัฒน์ศรี (2551 96) ที่พบว่าควรดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ และมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการควบคุมภายในทุกขั้นตอนตามมาตรฐานของการควบคุมภายใน 4) สารสนเทศและการสื่อสาร แนวทางในการบริหารงบประมาณงบประมาณในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านสารสนเทศและการสื่อสารปรากฏ ดังนี้ 1) มีการจัดระบบสารสนเทศและการสื่อสารเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่เพียงพอเหมาะสม และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ 2) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมภายใน 3) จัดลำดับความสำคัญของสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของสารสนเทศและการสื่อสาร 4) ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับงบประมาณในการดำเนินงานในสถานศึกษา 5) จัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณอยู่เสมอซึ่งสอดคล้องกับโสวรรณี แผลงหล้า (2553: 98-99) การพัฒนาระบบการควบคุมภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานีเขต 3 พบว่า 1. สภาพการปฏิบัติงานการควบคุมภายในโรงเรียน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ใน 5 องค์ประกอบอยู่ระดับมาก โดย 1) สภาพแวดล้อมของการควบคุม มีการมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบได้ระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน 2) การประเมินความเสี่ยง มีการกำหนดวัตถุประสงค์โดยรวมขององค์กรในรูปของพันธกิจ เป้าประสงค์ และวัตถุประสงค์ ซึ่งมีการระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี 3) กิจกรรมการควบคุม มีการกำหนดให้ มีนโยบายและระเบียบปฏิบัติที่เหมาะสมเป็นลายลักษณ์อักษร 4) สารสนเทศและการสื่อสารมีการจัดทำและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน

การเงิน และการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ไว้อย่างถูกต้องครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน และ 5) การติดตามประเมินผล คณะผู้ประเมินมีความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอถึงภารกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์และการดำเนินงานขององค์กร

2. ปัญหาการปฏิบัติงานการควบคุมภายในโรงเรียน ใน 5 องค์กรประกอบโดยรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและรองลงมา ได้แก่ 1) การประเมินความเสี่ยง มีปัญหาปานกลาง คือ หน่วยงาน ยังขาดทรัพยากรที่จะสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์แต่ละระดับกิจกรรม 2) ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม มีปัญหาปานกลาง คือบุคลากรบางคนยังไม่ทราบถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนต่อการควบคุมภายใน 3) ด้านการติดตามและประเมินผล มีปัญหาปานกลาง คือ การประเมินผลยังไม่เป็นปัจจุบัน และการปรับปรุงแก้ไขปัญหาไม่ทันต่อเหตุการณ์ 4) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร มีปัญหาปานกลาง คือ ระบบการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกยังไม่ดีพอ 5) ด้านกิจกรรมการควบคุม มีปัญหาปานกลาง คือมาตรการดูแลทรัพย์สินและป้องกันความเสียหายยังไม่รัดกุม 5) การติดตามประเมินผล แนวทางในการบริหารงบประมาณงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการติดตามประเมินผลปรากฏ ดังนี้ 1) ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกเดือน 2) แต่งตั้งคณะทำงานติดตามประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้มีการติดตามประเมินผลอย่างครอบคลุม และเป็นระบบ 3) นำผลการประเมินที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาการควบคุมภายในของสถานศึกษา 4) จัดให้มีการรายงานการประเมินผลต่อสาธารณะเป็นประจำทุกปี 5) จัดให้มีการระดมความคิดเห็น เพื่อรับทราบปัญหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ สอดคล้องกับ ไสววรรณ แห่เหล้า (2553: 98-99) การพัฒนาระบบการควบคุมภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานีเขต 3 พบว่า 1. สภาพการปฏิบัติงานการควบคุมภายในโรงเรียน โดยรวมมี

การปฏิบัติอยู่ใน 5 องค์กรประกอบ อยู่ระดับมาก โดย 1) สภาพแวดล้อมของการควบคุม มีการมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบได้ระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน 2) การประเมินความเสี่ยง มีการกำหนดวัตถุประสงค์โดยรวมขององค์กรในรูปของพันธกิจ เป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ ซึ่งมีการระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี 3) กิจกรรมการควบคุม มีการกำหนดให้มีนโยบายและระเบียบปฏิบัติที่เหมาะสมเป็นลายลักษณ์อักษร 4) สารสนเทศและการสื่อสารมีการจัดทำและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน การเงิน และการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ไว้อย่างถูกต้องครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน และ 5) การติดตามประเมินผล คณะผู้ประเมินมีความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอถึงภารกิจ เป้าหมายวัตถุประสงค์และการดำเนินงานขององค์กร 2. ปัญหาการปฏิบัติงานการควบคุมภายในโรงเรียนใน 5 องค์กรประกอบโดยรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและรองลงมา ได้แก่ 1) การประเมินความเสี่ยง มีปัญหาปานกลาง คือ หน่วยงาน ยังขาดทรัพยากรที่จะสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์แต่ละระดับกิจกรรม 2) ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม มีปัญหาปานกลาง คือบุคลากรบางคนยังไม่ทราบถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนต่อการควบคุมภายใน 3) ด้านการติดตามและประเมินผล มีปัญหาปานกลาง คือ การประเมินผลยังไม่เป็นปัจจุบัน และการปรับปรุงแก้ไขปัญหาไม่ทันต่อเหตุการณ์ 4) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร มีปัญหาปานกลาง คือ ระบบการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกยังไม่ดีพอ 5) ด้านกิจกรรมการควบคุม มีปัญหาปานกลาง คือมาตรการดูแลทรัพย์สินและป้องกันความเสียหายยังไม่รัดกุม สอดคล้องกับชมาภรณ์ ศรีสุข (2554: 91) แนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีอยุธยา เขต 2

ที่สร้างขึ้นตรงตามเนื้อหา โครงสร้าง และหลักวิชาการ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน 38 รายการ ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1) การทบทวนการจัดวางระบบควบคุมภายใน ประกอบด้วย 10 รายการ เช่น กำหนดวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ขั้นตอนที่ 2) การประเมินความเสี่ยงประกอบด้วย 6 รายการ เช่น พิจารณาขั้นตอนหรือกิจกรรมใดของการบริหารจัดการศึกษาที่เสี่ยงต่อความผิดพลาด การสูญเสีย การสิ้นเปลือง ขั้นตอนที่ 3) การออกแบบการควบคุมภายในประกอบด้วย 6 รายการ เช่น ทำความเข้าใจกับความเสี่ยงต่าง ๆ แต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรมของการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือผลการดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 4) การนำระบบควบคุมภายในไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 รายการ เช่น จัดทำเอกสารระบบควบคุมภายในเพื่อสื่อสารให้ฝ่ายบริหารและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาทราบทั่วกัน ขั้นตอนที่ 5) การประเมินผลการควบคุมภายใน ประกอบด้วย 8 รายการ เช่น ผู้บริหารมอบหมายหัวหน้างานต่าง ๆ และบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษารับผิดชอบการประเมินการควบคุมภายใน ขั้นตอนที่ 6) การปรับปรุงการควบคุมภายใน ประกอบด้วย 4 รายการ เช่น ผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา ร่วมกันปรับปรุงการควบคุมภายในจากผลการประเมินการควบคุมภายในที่ระบุความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ทุกปี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ควรมีการจัดอบรมสัมมนาหรือฝึกรวมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้ สอนงานให้ครูที่รับผิดชอบงานด้านงบประมาณได้มีการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบต่างๆ ที่

เกี่ยวข้องกับการเงิน การบัญชีของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งขอให้มีระบบการนิเทศ ติดตามตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยดูแลและแก้ไขปัญหาอย่างทั่วถึง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรดำเนินการให้มีการร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงานกำหนดกระบวนการประเมินความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยงและส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์งานปัญหา เพื่อร่วมกันประเมินความเสี่ยง

1.3 จัดให้มีการควบคุมในหน้าที่ ตามความจำเป็นอย่างเหมาะสม โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ จัดให้มีการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการควบคุมอย่างเป็นระบบ สม่่าเสมอ นำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุง พัฒนา กิจกรรมการควบคุมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.4 จัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถพัฒนาการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับกรวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับการบริหารการควบคุมภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม การบริหารการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยเข้าไปอยู่ในพื้นที่ เพื่อสังเกตสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้นกว่าเดิม เกิดความหลากหลายในการศึกษาวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *การบริหารจัดการงบประมาณ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ชมาภรณ์ ศรีสุข. (2544). *แนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพระนครศรีอยุธยา.
- ดีใหม่ อินทรพานิชย์. (2551). *สภาพปัญหาการดำเนินการควบคุมภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นฤมล หลักคำ. (2554). *การบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ลิวิระยาสาส์น.
- ปาริชาติ อุ่นเรือน. (2551). *การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในด้านการเงิน การบัญชี และการพัสดุของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2*. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พนารัตน์ วสุวัฒน์ศรี. (2551). *แนวทางการดำเนินงานการควบคุมภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4. (2553). *คำรับรองการปฏิบัติราชการปีงบประมาณ 2553*. อุดรธานี: สำนักงาน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4. (2552). *คู่มือและแนวทางการปฏิบัติงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 4*. อุดรธานี: สำนักงาน.
- โสวรรณี แหล่งหล้า. (2553). *การพัฒนาระบบการควบคุมภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานีเขต 3*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก ศูนย์การเรียนรู้สำหรับบุคคลออทิสติก โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล จังหวัดกาฬสินธุ์

Teaching Behavior of Teachers for Teaching Students with Autism at the Learning Center for Autistic Individuals KalasinPanyanukul School Kalasin Province

ภาสินี ใจมาลัย¹, อาทิตย์ อัจฉาญ², อรุณ ชูยกระเดื่อง³
Pasinee Jaimalai¹, Athit Athan², Arun Suikraduang³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล ของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก ศูนย์การเรียนรู้สำหรับบุคคลออทิสติก โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก จำนวน 5 คน ของศูนย์การเรียนรู้สำหรับบุคคลออทิสติก โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสังเกตและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1. พฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอนของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก พบว่า ในการเตรียมการสอนครูผู้สอนได้ปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้ คือ การวิเคราะห์หลักสูตร การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล การเตรียมแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล IEP การเตรียมแผนการสอนเฉพาะบุคคล IIP และการเตรียมสื่อการสอน 2. พฤติกรรมการสอนด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนได้ปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้ คือ ขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนการสอนโดยสอนเป็นรายบุคคลและตามระดับความสามารถ สอนจากง่ายไปยาก ใกล้ตัวไปไกลตัว สอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สอนโดยใช้หลัก 3R's และสอนโดยการกระตุ้นเตือนขั้นฝึกฝนด้วยการสอนย้ำและขั้นสรุปด้วยการสอนทวน 3. พฤติกรรมการสอนด้านการประเมินผลของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก พบว่า ในการประเมินผลครูผู้สอนได้ปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้ คือ การประเมินผลโดยการสังเกตรายบุคคลและการประเมินผลจากผลงานรายบุคคล

คำสำคัญ: พฤติกรรมการสอนออทิสติก ครูผู้สอนออทิสติก นักเรียนออทิสติก

¹ มหาวิทยาลัยสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร้อยตรี ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹ M. Educational Research and Evaluation Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University

² Dr. Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University

³ Assit. Prof. Dr. Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University

Abstract

This research aims to study the teaching behavior focusing on teaching preparation, teaching activities and the evaluation of the teachers at the Learning Center for Autistic Individuals Kalasin Panyanukul School, Kalasin Province. This study is a qualitative research that focuses on five teachers who teach autistic students at the Learning Center for Autistic Individuals Kalasin Panyanukul School, Kalasin Province. The instruments of this research consist of observation and interview. The data was analyzed by qualitative content analysis.

The results found that 1. Teaching behavior of the teachers for Autistic consists of curriculum analysis, student's individual Analysis, preparation of individualized Education Plan (IEP), preparation of individualised instruction plans, (IIP) and preparation of teaching materials. 2. Teaching behaviors of teaching activities of the teachers for Autistic consists of the introduction to the lesson, teaching by individual teaching and personal skills, teaching from simple to complex and from near to far, teaching students how to practice, using 3R's principles and stimulation, step by step practice and concludes with a retraining tutorial. 3. Teaching behavior of the teachers is comprised of personal observation and personal assessment.

Keywords: Autistic teaching behavior, Autistic teacher, Autistic student

บทนำ

พฤติกรรมการสอน เป็นการกระทำหรือการปฏิบัติของครู ในขณะที่ทำการสอนแต่ละครั้งด้วยการใช้เทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้คิดค้นคว้าและสร้างความรู้ด้วยตนเอง ให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างครูและนักเรียนเป็นการเปลี่ยนแปลงมาจากผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดข้อมูลความรู้มาเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุดมากที่สุดและเกิดผลดีที่สุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล (จินดา ทับจิ้น. 2546: 33) การศึกษาพิเศษ ตามความหมายที่ระบุไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวไว้ใน หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 วรรค 2 ว่า "...การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติ

ปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมี สิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 7)

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดแบ่งตาม ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 จัดประเภทของคณพิการเป็น 9 ประเภท ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. 2552: 3) จุด

มุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนบุคคลออกทิสติกนั้น คือ การปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมพัฒนาการความรู้ ความสามารถ ในการดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมให้ได้ การที่ครูจะปรับพฤติกรรมของเด็กได้นั้นจะต้องเข้าใจในกระบวนการสอนเสียก่อน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และในการจัดการเรียนการสอนสำหรับบุคคลออกทิสติกจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีความยืดหยุ่นสูง ซึ่งครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงวิธีการเรียนรู้ของบุคคลออกทิสติกเป็นสำคัญ การสอนให้บุคคลออกทิสติกเกิดการเรียนรู้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพัฒนาเต็มศักยภาพได้นั้น ครูผู้สอนต้องมีเจตคติที่ดีทั้งต่อบุคคลออกทิสติก คลุกคลีกับเด็กและสร้างความสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันจนเป็นที่ยอมรับของผู้เรียน จึงจะเอื้อให้ผู้เรียนยอมรับการเรียนรู้อย่างดี ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด (สถาบันราชานุกูล, 2555: 26)

โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และนักเรียนออทิสติก เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรครูจำนวน 62 คน นักเรียนจำนวน 424 คน ครูผู้สอนที่ทำการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนนั้น ส่วนใหญ่เป็นครูที่มีวุฒิทางด้านการศึกษาพิเศษ และในศูนย์การเรียนสำหรับบุคคล ออทิสติก มีครูผู้สอนจำนวน 6 คน นักเรียนออทิสติกระดับประถมศึกษา จำนวน 10 คน นักเรียนออทิสติกระดับมัธยมศึกษา จำนวน 6 คน จากรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบ 3 (พ.ศ. 2554-2558) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555: 7-8) พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในตัวบ่งชี้ย่อย ครูหรือครูพี่เลี้ยงส่งเสริมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของ

ผู้เรียน อยู่ในระดับพอใช้ และยังมีจุดที่ควรพัฒนา คือ ครูบางคนยังขาดการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การใช้เทคนิคและสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่หลากหลาย และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมกระตุ้นความคิดของผู้เรียน

จากข้อความข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษานักเรียนออทิสติก เพื่อให้แก่นักเรียนออทิสติกเกิดการเรียนรู้ มีพัฒนาการ มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพัฒนาได้เต็มศักยภาพ และสามารถดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงเป็นแรงจูงใจให้ท้าววิจัย เพื่อค้นหาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก ในศูนย์การเรียนสำหรับบุคคลออทิสติก โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก อีกทั้งยังทราบพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกกว่าเป็นอย่างไร มีจุดที่ควรพัฒนาตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้เสนอไว้หรือไม่ ถ้ามีก็จะได้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อครูจะได้พัฒนาการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของผู้เรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านการเตรียมการสอนของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านการประเมินผลของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. ตัวแปรที่ศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การหาคุณภาพเครื่องมือ
6. การดำเนินการวิจัย
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย (target group) เป็นครูผู้สอนนักเรียนนอกทิสติกของศูนย์การเรียนรู้สำหรับบุคคลออทิสติก โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 5 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครู 3 ด้าน ได้แก่ 1) การเตรียมการสอน 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การประเมินผล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้สำหรับสัมภาษณ์หลังทำการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนนักเรียนนอกทิสติก ซึ่งกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล

2. แบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง (Structured Observation) เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนนักเรียนนอกทิสติก ซึ่งกำหนดกรอบการสังเกตไว้ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียน

การสอนและด้านการประเมินผล

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์

1.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ และพฤติกรรม การสอนของครูผู้สอนนักเรียนนอกทิสติก เพื่อนำมา เป็นข้อมูลในการกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของ แบบสัมภาษณ์ จากหลักสูตรสถานศึกษา (โรงเรียน กาฬสินธุ์ปัญญานุกูล, 2553: 12) และมาตรฐาน ครูการศึกษาพิเศษ (สำนักงานเลขาธิการ ศรุสภ. 2555: 96)

1.2 วิเคราะห์และกำหนดประเด็นที่ต้องการ สัมภาษณ์

1.3 ศึกษาแนวทาง วิธีการสร้างและกำหนด ลักษณะของแบบสัมภาษณ์จากเอกสารประกอบการ สอน วิชา 1043408 การวิจัยทางการศึกษา (อรัญ ชูยกระเตื้อง, 2557: 58-60) การวิจัยทางการศึกษา (ไพศาล วรคำ, 2558: 259) และการวัดผลการ ศึกษา (สมนึก ภัททิยธนี, 2558: 37-38)

1.4 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดการเรียน การสอน และด้านการประเมินผล

1.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและ ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำให้เหมาะสม กับเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. แบบสังเกต

2.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ ต้องการสังเกต จากหลักสูตรสถานศึกษา (โรงเรียน กาฬสินธุ์ปัญญานุกูล, 2553: 12) และมาตรฐาน ครูการศึกษาพิเศษ (สำนักงานเลขาธิการศรุสภ. 2555: 96)

2.2 วิเคราะห์และกำหนดลักษณะที่ต้องการสังเกต

2.3 ศึกษาแนวทาง วิธีการสร้างและกำหนดลักษณะของแบบสังเกตจากเอกสารประกอบการสอนวิชา 1043408 การวิจัยทางการศึกษา (อริญ ชูยกระเดื่อง. 2557: 58-60) การวิจัยทางการศึกษา (ไพศาล วรคำ. 2558: 259) และการวัดผลการศึกษา (สมนึก ภัททิยธนี. 2558: 34-36)

2.4 สร้างแบบสังเกตแบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล

2.5 นำแบบสังเกตที่สร้างขึ้นไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำ และดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตที่ผ่านความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา และนำแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อยแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity)

2. นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (IOC = index of congruence) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พร้อมทั้งแก้ไขปรับปรุง ข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.60 - 1.00 แสดงให้เห็นว่าแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตมีความสอดคล้องและมีความเหมาะสมในการนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตที่ได้ไปทดลอง (Try out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย

5. ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตให้มีความสมบูรณ์

6. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ ครูผู้สอนนักเรียนนอกทิสติก ศูนย์การเรียนสำหรับบุคคลออทิสติก โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล จังหวัดกาฬสินธุ์

6. การดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยบันทึกข้อความขอหนังสือราชการจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้ ด้วยการสัมภาษณ์ถึงพฤติกรรมการสอนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านพฤติกรรมเชิงลึกตามประเด็นที่กำหนด เพื่อนำไปวิเคราะห์ประกอบกับการสังเกต และสัมภาษณ์ตามจังหวะหรือช่วงเวลาที่เหมาะสมในขณะทำการสังเกตในแต่ละครั้ง จะสัมภาษณ์ 2-3 ประเด็นในด้านใดด้านหนึ่ง และจะได้ข้อมูลครบทุกประเด็นในสัปดาห์สุดท้ายของการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. สังเกตแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีกรอบการสังเกต คือ การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล การสังเกตแต่ละครั้งจะสังเกตตั้งแต่นับจนสิ้นสุดการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยจะไม่แจ้งให้กลุ่มเป้าหมายทราบก่อนที่จะทำการสังเกต แต่จะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในแต่ละวันตามปกติ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงและเป็นธรรมชาติ ผู้วิจัยทำการบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนนักเรียนนอกทิสติก ทั้ง 2 ด้าน และเหตุการณ์ในชั้นเรียน โดยวิธีการจดบันทึก ขณะที่ทำการสังเกตและเมื่อสิ้นสุดการสังเกตในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะทำการสรุปข้อมูลทุกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน สามารถตอบปัญหาการวิจัยได้ หากพบว่ามีอาการจดบันทึกข้อมูลไม่ครบถ้วน ต้องบันทึกเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

4. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทั้งแบบ สัมภาษณ์และสังเกตก่อนออกจากพื้นที่เก็บข้อมูล

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และ สังเกตพฤติกรรม มาถ่ายทอดเป็นความเรียง หลังจากนั้นจึงแตกข้อมูลเป็นส่วนย่อย แล้วให้รหัสข้อมูล เป็นการกำหนดความหมายของข้อมูลแต่ละส่วน เพื่อให้สามารถจัดกลุ่มข้อมูลส่วนย่อยเหล่านั้นได้ จากนั้นจัดกลุ่มข้อมูลที่มีลักษณะเหมือนกันอยู่ใน กลุ่มเดียวกัน และแยกข้อมูลที่มีลักษณะต่างกัน อยู่ในกลุ่มที่ต่างกัน กำหนดชื่อให้กลุ่มข้อมูลและ ตีความของกลุ่มข้อมูลนั้น นำข้อมูลที่ได้จากการ สัมภาษณ์และสังเกตมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Descriptive)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยศึกษาพฤติกรรมการสอนของ ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการสอนด้านการเตรียม การสอนของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์หลักสูตร

ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก 3 คน ได้ดำเนินการ ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ศึกษาหลักสูตร สถานศึกษาและหลักสูตรสำหรับบุคคลออทิสติก ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของแต่ละทักษะว่า มีโครงสร้างหรือกรอบให้แก่ผู้เรียนอย่างไร นำข้อมูล จากการศึกษามาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อประโยชน์ในการวางแผนการสอนว่าควรจะสอนเนื้อหาอะไรให้ผู้ เรียน โดยเริ่มจากจัดทำคำอธิบายแต่ละทักษะ จัด ทำกำหนดการสอน/ตารางหน่วยการเรียนรู้ จากนั้น แยกกันจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละทักษะซึ่ง ในแผนก็จะประกอบด้วยเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้

ตัวชี้วัด เวลาเรียน และการวัดผลเป็นรายบุคคล ส่วนครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกอีก 2 คน ไม่ได้ทำ ตามขั้นตอนในการวิเคราะห์หลักสูตร

1.2 การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกทั้ง 5 คน ได้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในทักษะที่ต้องการวิเคราะห์ จากครูผู้สอนในปีการศึกษาที่ผ่านมา จัดสร้างเครื่องมือ แบบทดสอบแต่ละทักษะขึ้นใหม่แล้วนำมาใช้ ทดสอบนักเรียนทุกคน จากนั้นนำข้อมูลมาศึกษา วิเคราะห์หรือแยกแยะ พร้อมกับจัดกลุ่มนักเรียน ออกเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มที่ต้อง ปรับปรุงแก้ไข จัดทำแบบวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นราย บุคคลเพื่อแยกแยะหาความแตกต่างระหว่างบุคคล ในเรื่องความรู้ ความสามารถ ความพร้อมด้านสติ ปัญญา ความพร้อมด้านพฤติกรรม ความพร้อม ด้านร่างกายจิตใจ และความพร้อมด้านสังคม เพื่อ จะได้จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน แต่ละคน

1.3 การเตรียมแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคล (Individualized Education Program: IEP)

ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกทั้ง 5 คน ได้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ข้อมูลด้าน การแพทย์ ข้อมูลด้านการศึกษา ระดับความสามารถ ปัจจุบัน เป้าหมายระยะยาว 1 ปี จุดประสงค์เชิง พฤติกรรม ข้อมูลผู้ปกครอง ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อทางการศึกษา ครูประจำชั้น ครู การศึกษาพิเศษและผู้บริหารสถานศึกษา แต่งตั้ง คณะกรรมการจัดทำแผน IEP จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถาน ศึกษา ประชุมเพื่อจัดทำแผน IEP และลงนามใน แผน IEP เมื่อประชุมเสร็จสิ้นและนำแผนไปสู่การ ปฏิบัติ ประเมิน ทบทวน ปรับแผน และรายงานผล การดำเนินการอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง เพื่อ เป็นข้อมูลในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนต่อไป

1.4 การเตรียมแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan: IIP)

ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกทั้ง 5 คน ได้ทำการศึกษาข้อมูล หลักการในการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล IIP สังเกตในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล IEP ว่ามีเป้าหมายระยะยาว และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมอย่างไร จากนั้นจึงจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล IIP ตามเป้าหมายระยะสั้นหรือจุด ประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล IEP ซึ่งในแผนก็จะประกอบด้วย ชื่อนักเรียน วันเริ่มใช้ วันสิ้นสุด เนื้อหา ผู้รับผิดชอบ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน วิธี/เครื่องมือประเมินผล เกณฑ์การประเมิน และบันทึกหลังการสอน

1.5 การเตรียมสื่อการสอน

ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก 3 คน ได้ศึกษาเนื้อหาและพิจารณาเป้าหมายของวัตถุประสงค์ของบทเรียนเป็นหลัก จากนั้นเลือกสื่อการสอนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมายที่จะสอน ใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย น่าสนใจ เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน สื่อการสอนที่นำมาใช้สอนเป็นสื่อที่เป็นของจริงซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง มีการเตรียมความพร้อมของครูผู้สอนในการใช้สื่อการสอน โดยทำความเข้าใจในเนื้อหาที่มีในสื่อ ขั้นตอน และวิธีการใช้สื่อ เพื่อให้ใช้สื่อการสอนเป็นไปอย่างดี และราบรื่น เตรียมความพร้อมของสื่อให้พร้อมใช้งานได้ ส่วนครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกอีก 2 คน มีการเตรียมสื่อการสอนบ้างเป็นบางครั้ง

2. พฤติกรรมการสอนด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกดังนี้

2.1 ชั้นการนำเข้าสู่บทเรียน

ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกทั้ง 5 คน มีการให้นักเรียนทำสมาธิ ทำกิจกรรมวงกลม ร้องเพลง กิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อให้นักเรียนมีสมาธิ มีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาและพร้อมที่รับฟังในเรื่องที่ครูจะสอน มีการใช้สื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับ

เรื่องที่สอนและซักถามแล้วเชื่อมโยงไปยังเนื้อหาที่สอน มีการใช้บทเพลงที่เกี่ยวกับบทเรียน โดยครูจะนำเพลงมาร้องให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนร้องตาม มีการสนทนา ถามตอบกับนักเรียนเกี่ยวกับบทเรียน โดยครูใช้น้ำเสียง สีหน้า ท่าทาง เพื่อเป็นการกระตุ้นหรือสร้างความสนใจของนักเรียนให้มาอยู่ที่การสอนของครู และเป็นการเตรียมนักเรียนให้มีสมาธิพร้อมที่จะรับฟังเรื่องที่ครูจะสอน เวลาที่ใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียนประมาณ 5-10 นาที หรือดูตามความเหมาะสมของเนื้อหา

2.2 ชั้นการสอน

ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกทั้ง 5 คน ทำการสอนนักเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ สอนนักเรียนเป็นรายบุคคลและตามระดับความสามารถ เพราะนักเรียนแต่ละคนศักยภาพไม่เหมือนกัน โดยจะสอนแยกตามกลุ่มเก่ง ปานกลาง และกลุ่มอ่อน แต่ละกลุ่มจะใช้ชุดฝึกหรือแบบฝึกหัดที่ต่างกัน โดยครูจะเข้าไปสอนแบบตัวต่อตัว สอนทีละขั้นจากง่ายไปหายาก สอนจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปไกลตัว สอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สอนโดยใช้หลัก 3R's คือ สอนซ้ำไปซ้ำมา สอนแบบไม่ตั้งเครียดและสอนสม่ำเสมอ สอนโดยการกระตุ้นเตือน เช่น การกระตุ้นเตือนทางกาย การกระตุ้นเตือนด้วยวาจา และการกระตุ้นเตือนด้วยท่าทาง สอนโดยการสาธิตให้นักเรียนดูแล้วให้นักเรียนทำตามทีละขั้นตอน และมีการชี้แนะอธิบายเพิ่มเติมในเรื่องที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ สอนโดยใช้เกมการสอน มีการเสริมแรงทางบวก เช่น การกล่าวชมเชย การให้รางวัล เมื่อนักเรียนมีการสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสม ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม จำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นสูงในการสอนและคำนึงวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ

2.3 ชั้นฝึกฝนด้วยการสอนซ้ำ

ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก 4 คน ได้ทำการสอนย้ำนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยการนำชั้นการสอนมาสอนอีกครั้ง มีการย้ำทุกครั้งเมื่อสอนเสร็จในครั้งแรกประมาณ 30-60 นาที หรือขึ้นอยู่กับ

เนื้อหา โดยเปลี่ยนแบบฝึกหัดหรือเปลี่ยนกิจกรรมให้แตกต่างจากชั้นการสอนในครั้งแรก บทเรียนที่ยากก็จะย่ำมากกว่าบทเรียนที่ง่าย ย่ำในจุดหรือเนื้อหาที่ต้องการย่ำเมื่อนักเรียนยังไม่เข้าใจ ในขณะที่ครูทำการสอนจะมีการย่ำ ทุก 15-20 นาที และเน้นย่ำให้นักเรียนบ่อย ๆ นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและสามารถจดจำบทเรียนได้อย่างยาวนาน โดยครูใช้ทักษะการใช้วาจา การใช้ท่าเสียงในการเน้นย่ำนักเรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นในการเน้นย่ำนักเรียน ย่ำในจุดที่นักเรียนบกพร่องในชั้นแรก จากการย่ำในรอบที่สองและรอบต่อไป นักเรียนต้องสามารถจำได้หรือบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ส่วนครูผู้สอนนักเรียนออกทิสติกอีก 1 คน ทำการสอนย่ำนักเรียนเป็นบางครั้ง

2.4 ชั้นสรุปด้วยการสอนทวน

ครูผู้สอนนักเรียนออกทิสติก 3 คน ได้ทำการสรุปและทบทวนทุกครั้งหลังจากที่เสร็จสิ้นกระบวนการสอนหรือจากที่มีการวัดผลแล้ว สรุปทบทวนเนื้อหาบทเรียนกิจกรรมทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบอย่างละเอียด พยายามชี้ให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เพิ่งเรียนจบไปและสิ่งที่จะเรียนใหม่ สรุปเรื่องหรือใจความสำคัญเข้าด้วยกันเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์ พยายามให้นักเรียนสรุปด้วยตัวเองก่อนหรือให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นออกมา เพื่อดูว่านักเรียนมีความเข้าใจถูกต้องหรือไม่ แล้วครูก็ช่วยแก้ไขและส่งเสริมให้ถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วน ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป โดยครูจะซักถามแล้วให้นักเรียนตอบจนได้สาระสำคัญครบถ้วน และครูเป็นคนสรุปเมื่อบทเรียนนั้นยากและซับซ้อน สรุปจากการใช้สื่ออุปกรณ์ โดยครูใช้สื่อการสอนมาช่วยให้การสรุปบทเรียนง่ายขึ้น สรุปบทเรียนโดยการใช้คำพูด ท่าทางจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ชัดเจนขึ้น ส่วนครูผู้สอนนักเรียนออกทิสติกอีก 2 คน ไม่ได้สรุปและทบทวนให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3. พฤติกรรมการสอนด้านการประเมินผลของครูผู้สอนนักเรียนออกทิสติก ดังนี้

3.1 การประเมินผลโดยการสังเกตรายบุคคล

ครูผู้สอนนักเรียนออกทิสติกทั้ง 5 คน ได้ทำการประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริง ประเมินตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้แบบประเมินการสังเกตนักเรียนรายบุคคลของโรงเรียนที่มีเกณฑ์ในการประเมินแบบ rating scale 5 ระดับ สังเกตจากการที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งตามที่ครูกำหนดให้ รวมถึงกระบวนการขั้นตอนในการปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม สังเกตนักเรียนว่าเกิดพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายการสอนมากน้อยเพียงใด สังเกตจากการพูดโต้ตอบกับครูในขณะที่ครูซักถามเกี่ยวกับบทเรียน สังเกตพฤติกรรม ความสนใจในบทเรียน ความขยันหมั่นเพียรตั้งใจทำงาน มีความรับผิดชอบ กล้าแสดงออก ความร่วมมือในการทำงาน กลุ่มของนักเรียนในขณะที่เรียน ประเมินผลการกระทำ การแสดงออกของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริง ทั้งในและนอกห้องเรียน

3.2 การประเมินผลจากผลงานรายบุคคล

ครูผู้สอนนักเรียนออกทิสติกทั้ง 5 คน ได้พิจารณาผลงานของนักเรียนแต่ละคนหลังจากที่ทำเสร็จสิ้นแล้วจากการทำแบบฝึกหัด การทำใบงาน หรือชุดฝึกทักษะ โดยใช้แบบประเมิน ผลงานนักเรียนรายบุคคลของโรงเรียนที่มีเกณฑ์ในการประเมินแบบ rating scale 5 ระดับ โดยพิจารณาจากความถูกต้องของงาน ความสะอาดเรียบร้อยในการทำงาน ความประณีตสวยงาม ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนด สังเกตจากการแบบฝึกหัดหรือใบงานก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคนว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร มีความชัดเจนในการประเมิน พิจารณาคุณภาพจากผลงานที่นักเรียนทำ ไม่ได้เน้นที่ความสำคัญของกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติ

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการอภิปรายตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านการเตรียมการสอนของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกของศูนย์การเรียนรู้สำหรับบุคคลออทิสติก โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการ 1) วิเคราะห์หลักสูตร 2) วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3) เตรียมแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล IEP 4) เตรียมแผนการสอนเฉพาะบุคคล IIP 5) เตรียมสื่อการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา วรณวงค์ (2550: 82) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษาและการสื่อสาร โดยใช้เทคนิคการสอนแบบเพ็คส์และทีชโปรแกรม สำหรับเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ก่อนที่ครูจะใช้กิจกรรมฝึกทักษะทางภาษาและการสื่อสารโดยใช้เทคนิคการสอนแบบเพ็คส์และทีชโปรแกรม มีการจัดหมวดหมู่เนื้อหาหรือเรื่องที่จะสอนเป็นรายบุคคล โดยมีความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของเด็กแต่ละคนอันมีผลให้นักเรียนมีทักษะในการเรียนรู้ทางภาษาได้ดียิ่งขึ้น มีการเตรียมสภาพห้องเรียน กำหนดบริเวณภายในห้องเรียนเพื่อจัดมุมสำหรับการจัดกิจกรรม เตรียมโครงสร้างงานในการฝึกแต่ละครั้ง เตรียมสื่ออุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งจะใช้รูปภาพ บัตรคำ หรือของจริง ที่เด็กสนใจเป็นพิเศษเพื่อใช้เป็นแรงเสริมในการทำกิจกรรม เตรียมความพร้อมผู้เรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กออทิสติกเหมือนกันจึงจะต้องมีการวางแผนและเตรียมการในด้านต่างๆ เหมือนกันเพื่อที่จะพัฒนาทักษะต่างๆ ให้แก่เด็กออทิสติก เนื่องจากเด็กออทิสติกสามารถเรียนรู้ได้ดีจากการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบและเหมาะสมต่อการเรียนรู้

2. พฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกของศูนย์การเรียนรู้

สำหรับบุคคลออทิสติก โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการ 1) นำเข้าสู่บทเรียน 2) การสอน 3) ฝึกฝนด้วยการสอนย้ำ 4) สรุปด้วยการสอนทวน สอดคล้องกับหลักการ แนวคิดของแฮร์บาร์ต (Herbart Method) ในการจัดการเรียนการสอนนั้น คือ นักเรียนจะเรียนรู้สิ่งใดนั้นจะต้องมาจากความสนใจของเราก่อนเป็นอันดับแรก ในด้านการเรียนการสอนนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องสร้างความสนใจก่อนเป็นอันดับแรก จึงเข้าสู่ขั้นตอนของการสอนจริงๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งมีอยู่ 5 ขั้นตอน คือ 1.ขั้นเตรียมการหรือขั้นนำ (preparation) 2.ขั้นเสนอ (presentation) 3. ขั้นการสัมพันธ์ความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ (comparison and Abstraction) 4. ขั้นสรุป (generalization) 5. ขั้นประยุกต์ใช้ (application) ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ชินชัย (2551: 128) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ: กรณีศึกษาโรงเรียนเรียนรวมในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งโรงเรียนประสบปัญหาเรื่องครูขาดความรู้เกี่ยวกับการคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และสมาธิสั้นความรู้ในเรื่องเทคนิคการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ความรู้เรื่องของการกระตุ้นพัฒนาการเบื้องต้นและผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ช่วยเหลือบุตรหลานของตนเองอย่างเต็มที่ แนวทางการช่วยเหลือที่จำเป็นคือโรงเรียนจะต้องมีโครงการย่อยๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้แก่ โครงการคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โครงการเทคนิคการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ละประเภท โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน โครงการสร้างเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้แก่เด็กปกติโครงการให้ความรู้เด็กที่มีความต้องการพิเศษในเรื่องการพัฒนาการควบคุมตนเอง โครงการส่งเสริมพัฒนาการด้านการรับรู้ลึกและการใช้กล้ามเนื้อซึ่งเป็นโครงการพัฒนาปัจจัยภายในโรงเรียน และโครงการผู้ปกครองสอนลูกซึ่งเป็นโครงการพัฒนาปัจจัยภายนอกโรงเรียน ทั้งนี้อาจ

เนื่องมาจากบริบทของโรงเรียนต่างกัน แนวทางในการจัดการศึกษาต่างกัน สาขาวิชาเอกของครูต่างกัน ความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษต่างกัน ความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษในการที่จะช่วยเหลือไม่เหมือนกัน

3. พฤติกรรมด้านการประเมินผลของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติก ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกของศูนย์การเรียนสำหรับบุคคลออทิสติก โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการ 1) ประเมินผลโดยการสังเกตรายบุคคล 2) ประเมินผลจากผลงานรายบุคคล สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไขของวัตสัน (John B. Watson) ที่ว่า การศึกษาพฤติกรรม การเรียนรู้ของคน จะต้องศึกษาพฤติกรรมที่สังเกตได้อย่างชัดเจน วัดได้ตรวจสอบได้ ควรศึกษาเฉพาะสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่วัดได้ สังเกตได้อย่างชัดเจนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซูคักดี จันทยานนท์ (2552: 73) ที่ศึกษารูปแบบการจัดศูนย์การเรียนสำหรับบุคคลออทิสติก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบในการจัดศูนย์การเรียนสำหรับบุคคลออทิสติก ตามความต้องการของผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง ควรมีลักษณะเป็นรูปแบบที่จัดทั้งประจำและไปกลับ มีความยืดหยุ่นการให้บริการ มีหลักสูตรที่หลากหลาย เน้นการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาทักษะของบุคคลออทิสติกทั้งในด้านการดำเนินชีวิตประจำวันและทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ผ่านการมอง ได้แก่ สื่อของจริง และรูปภาพแสดงขั้นตอนการทำกิจกรรม เป็นต้น วิธีการวัดและประเมินผลใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริงโดยแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการจากผลงานการปฏิบัติจริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก แนวทางด้านบริหารวิชาการเหมือนกัน หลักในการวัดและประเมินผลนักเรียนเหมือนกัน ความรู้ในเรื่องการวัดและประเมินผลของครูไม่ต่างกัน พฤติกรรมในการประเมินผลของครูไปในทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในด้านการเตรียมการสอน ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกทุกคน ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนในการเตรียมการสอน คือ การวิเคราะห์หลักสูตร การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล การเตรียมแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล IEP การเตรียมแผนการสอนเฉพาะบุคคล IIP และการเตรียมสื่อการสอนอย่างสม่ำเสมอให้ครบทุกขั้นตอน

1.2 ในด้านการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกทุกคน ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน คือ ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ชั้นการสอน ชั้นฝึกฝนด้วยการสอนย้ำและขั้นสรุปด้วยการสอนทวน อย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ

1.3 ครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกต้องพัฒนาตนเองให้มากขึ้น พัฒนาการสอน มีการเตรียมการสอน วางแผนในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนออทิสติกที่จะทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และพัฒนาการที่ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเพิ่มระยะเวลาในการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและชัดเจนมากขึ้น

2.2 ควรรายงานผลในพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล ว่าแต่ละคนเป็นอย่างไร ปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างไรบ้าง เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนนักเรียนออทิสติกด้วย เพื่อจะได้ข้อมูลที่หลากหลาย

และน่าเชื่อถือ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ คณะกรรมการนิเทศห้องเรียน ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง

- กาฬสินธุ์ปัญญานุกูล, โรงเรียน. (2553). *หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล*. กาฬสินธุ์: ฝ่ายวิชาการ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- จันทร์เพ็ญ ภูโสภ. (2558). *จิตวิทยาและการแนะแนวสำหรับครู*. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- จินดา ทับจิ้น. (2546). *พฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ชูศักดิ์ จันทยานนท์. (2552). *รูปแบบการจัดศูนย์การเรียนรู้สำหรับบุคคลออทิสติก*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.
- บริหารงานการศึกษาพิเศษ, สำนัก. (2552). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กำหนดประเภท และหลักเกณฑ์ของคณิศรทางการศึกษา พ.ศ. 2552*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ปริญญา วรรณวงศ์. (2550). *การพัฒนากิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษาและการสื่อสาร โดยใช้เทคนิคการสอนแบบเพ็คส์ (PECS Technique) และทีชโปรแกรม (TEACCH Program) สำหรับเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพฯ.
- ไพศาล วรคำ. (2558). *การวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 7. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), สำนักงาน. (2555). *รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกรอบ 3 (พ.ศ. 2554-2558)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- ราชานุกูล, สถาบัน. (2555). *เด็กออทิสติก คู่มือสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: บียอนด์ พับลิชชิง.
- เลขาธิการครูสภา, สำนักงาน. (2555). *รายงานการวิจัย เรื่อง มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: โบนัส พรีเมส จำกัด.
- สุภาพร ชินชัย. (2551). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ: กรณีศึกษาโรงเรียนเรียนรวมใน จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ วท.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สมนึก ภัททิยธนี. (2558). *การวัดผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กอฟลินธุ์: ประสานการพิมพ์.
อรัญ ชูยกระเดื่อง. (2557). *เอกสารประกอบการสอน วิชา 1043408 การวิจัยทางการศึกษา*.

การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

Developing a Guideline for Participation on Academic Administrative of Basic Educational Committee Members in Secondary Schools under Nakhonratchasima Provincial Administrative Organization

รัตนาภรณ์ อนิวัตวงศ์¹, จตุพร เพ็งชัย², ยูปาสรี ไพวรรณ³

Rattanaporn Aniwatwongsa¹, Jatuporn Pengchai², Yupasri Praiwan³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและและสภาพที่พึงประสงค์ แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา (2) สร้างแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด นครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มแรก คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 6 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา 8 โรงเรียน โรงเรียนละ 15 คนจำนวน 120 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มที่สอง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน ๆ ละ 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและจัดเรียงลำดับความคาดหวังโดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI Modified)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด 2. แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีแนวทางการดำเนินงาน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียน

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Student Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Assoc. Prof., Department of Educational Psychology and Guidance, Faculty of Education, Mahasarakham University

³ Asst. Prof., Department of Educational Psychology and Guidance, Faculty of Education, Mahasarakham University

การสอน จำนวน 15 ข้อ 2) ด้านการพัฒนา/ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ จำนวน 12 ข้อ และ 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จำนวน 21 ข้อ

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วม, การจัดการศึกษาด้านวิชาการ, สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The purposes of this research was (1) to determine the current state and the desired state of Guideline for Participation on academic administrative of Basic Educational Committee Members in secondary schools under Nakhonratchasima Provincial Administrative Organization and (2) to develop a Guideline for Participation on academic administrative of Basic Educational Committee Members in secondary schools under Nakhonratchasima Provincial Administrative Organization. The research samples selected using Purposive Sampling method were divided into two groups. The first group was totally 120 people from 8 schools of Group 6 Secondary School under Nakhonratchasima Provincial Administrative Organization. (15 members from each school) The second group included 3 Best Practice Basic Educational Committee Members from 3 schools (one from each school) and 5 experts. The instruments used in this study were Questionnaire and Interview Schedule. The statistic used for data analysis included the mean and standard deviation, and Modified Priority Needs Index (PNI Modified) was used to arrange the expectations.

The results found that ; 1. In general, the current state of Guideline for Participation on academic administrative in secondary schools under Nakhonratchasima Provincial Administrative Organization was at high level and its desired state was at highest level. 2. There are 3 aspects of the operational guideline on academic administrative for Basic Educational Committee Members in secondary schools under Nakhonratchasima Provincial Administrative Organization including (1) curriculum development consisting of 15 items (2) learning sources support/development consisting of 12 items and (3) learning process development consisting of 21 items.

Keywords: Developing a Guideline for Participation, Participation on Academic, Committee Members in Secondary Schools

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาที่มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีมีความสามารถและมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและ

มีประสิทธิภาพจำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ดังกล่าวมาไว้ในมาตรา 8 มาตรา 9 และมาตรา 29 โดยสรุปใจความว่า “การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคคลครอบครัว ชุมชนองค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชนองค์กรเอกชนองค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งทำวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน” หมายความว่าทุกภาคส่วนของสังคมจำเป็นต้องมีส่วนร่วมทางการศึกษาอันทำให้เห็นได้ว่าชุมชนเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่ต้องเข้ามาช่วยในการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550: 5-7)

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องทำหน้าที่แทนชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนโดยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้องคำนึงถึงการจัดการศึกษาที่เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนซึ่งเป็นลูกหลานของชุมชนในขณะเดียวกันต้องทำงานร่วมกับผู้บริหารและคณะครูโดยตระหนักถึงความเป็นเจ้าของร่วมกันจึงอาศัยกระบวนการทำงานที่เน้นการกระจายอำนาจการมีส่วนร่วมและความโปร่งใสตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษาแต่สภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากอดีตถึงปัจจุบัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดความชัดเจนเรื่องบทบาทหน้าที่ของตนเองส่วนมากได้รับการร้องขอจาก

สถานศึกษามากกว่าได้รับการคัดสรรจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ขาดทักษะในการปฏิบัติงานร่วมกันส่วนมากยังคิดว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเพียงที่ปรึกษาหรือผู้ปฏิบัติตามการร้องขอจากสถานศึกษาและมีภาระงานมากไม่มีเวลาร่วมประชุมทำให้ขาดความพร้อมเพรียงและมีปัญหาอีกมาก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 21-22) สอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัยทิพย์ จันตะวงษ์ (2555: 89-92) ศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านมีปัญหามากที่สุดคือวิชาการ ข้อเสนอแนะคือ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมควรใช้รูปแบบการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในการประชุม จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมประชาสัมพันธ์งานโรงเรียนให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ และให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมจัดระเบียบวาระการประชุม และงานวิจัยวาสนา ยาวิชัย (2553: 100) ศึกษา รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบางปะคำพิทยาสรรค์ พบว่าสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับเพียงการรับรู้ในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองและได้ลงมือปฏิบัติแล้วแต่ยังไม่เห็นผลชัดเจน ด้านความต้องการพบว่าต้องการรวมทั้ง 4 ด้าน ด้านปัญหาการมีส่วนร่วมคือ ไม่มีเวลาร่วมกิจกรรม ไม่เห็นความสำคัญ ส่วนบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญ เป็นคนอยู่นอกพื้นที่ ด้านรูปแบบการมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่ต้องการรูปแบบร่วมคิดร่วมทำ และงานวิจัยกัมพล กมลวิสัย (2554: 91) ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ระบุปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในภาพรวมคือ ไม่ค่อยมีเวลาประชุมในวันเวลาราชการ ขาด

ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควรอาจมีสาเหตุมาจากระเบียบและแนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษายังไม่ชัดเจนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นอาจมีข้อจำกัดเรื่องความรู้และประสบการณ์ทางการศึกษาไม่มีเวลาให้เพราะมีหน้าที่อื่นที่ต้องปฏิบัติมากและไม่เข้าใจบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและจากการประเมินการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาพบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขาดความรู้ความเข้าใจไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนไม่มีเวลาเข้าไปมีส่วนร่วมแผนงาน/โครงการไม่ชัดเจนขาดแนวทางการปฏิบัติขาดการติดตามงานอย่างต่อเนื่องคณะกรรมการไม่ทราบปัญหาแท้จริงสถานศึกษาไม่ทำรายงานผลการศึกษาให้คณะกรรมการทราบขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายสถานศึกษายังไม่รู้หน้าที่ดีพอขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการศึกษารองลงมาเกิดจากผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญแก่กรรมการสถานศึกษาและการคัดเลือกคนเป็นกรรมการสถานศึกษายังไม่ได้คนที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษามีการประชุมกรรมการเพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่น้อยครั้งมาก

ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูสายผู้สอน สนใจที่จะมีวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองได้เต็มศักยภาพเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ อย่างเต็มที่ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

2. เพื่อสร้างแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยกำหนดขอบเขตแนวคิดตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 13-16) บทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 และการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 40 ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำกับกิจการของสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 13-16)

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

2.2 ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

2.2.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 6 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา รวม 120 คน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 6 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 120 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.3 ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน (Best Practice)

จำนวน 3 โรงเรียนๆ ละ 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งทำหน้าที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

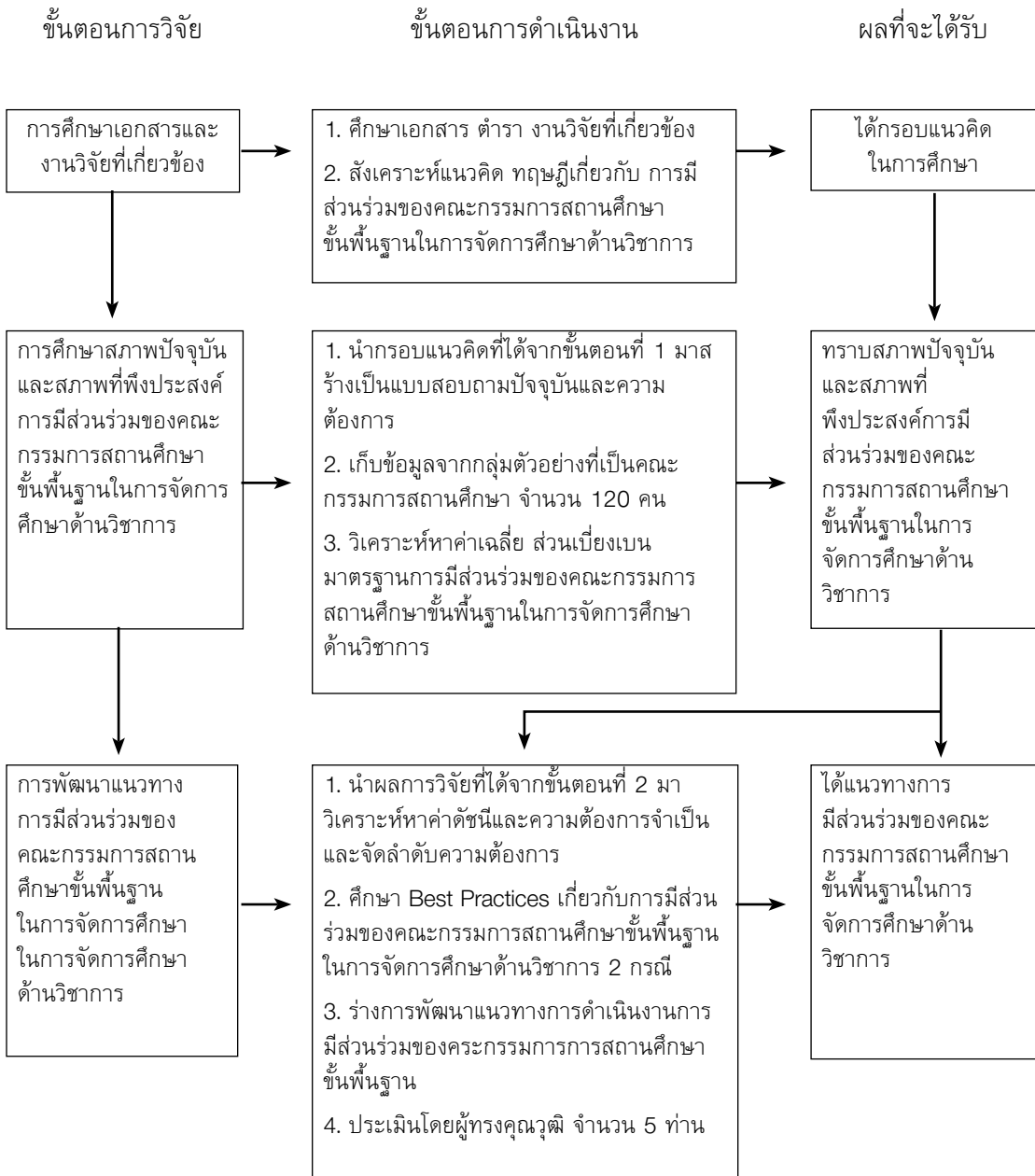
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาทางแนวการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ขั้นตอนวิจัยขั้นตอนดำเนินการ

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

2. แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา มีแนวทางการดำเนินงาน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน จำนวน 15 ข้อ 2) ด้านการพัฒนา/ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ จำนวน 12 ข้อ และ 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จำนวน 21 ข้อ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าด้านความเหมาะสมของผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าเป็นโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.42$) ส่วนความเป็นไปได้ของผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าเป็นโดยภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลการวิจัยในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารงานด้านวิชาการจึงส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกล้าแสดงความคิดเห็นและมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างเต็มที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 เรื่องบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของศึกษาด้านวิชาการตามมาตรา 38 ซึ่งมีสาระสำคัญให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนการจัดบรรยากาศแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้การจัดระบบประกันคุณภาพและอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของอำพร พันธะไชย (2556: 107) ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่าโรงเรียนควรมีข้อมูลแหล่งเรียนรู้ จัดทำสารสนเทศแหล่งเรียนรู้เพื่อเผยแพร่แก่ครู และสถานศึกษาอื่น และชุมชนควรสรรหาคนที่มีความพร้อม คนที่มีประสิทธิภาพเข้ามาปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส และมีการวางแผนป้องกันพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัยทิพย์ จันตะวงษ์ (2555: 100) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมพร มณีกุล (2553: 96) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาและ

ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในอำเภอผาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก สำหรับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม คือสถานศึกษาควรชี้แจงบทบาทที่ชัดเจนให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้ทราบและเสริมสร้างศักยภาพความพร้อมโดยการจัดสรรงบประมาณ ค่าตอบแทน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ เพื่อเป็นการเสริมแรง ส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับงานของโรงเรียน และควรจัดกิจกรรมเสริมความสามัคคี

2. ผลการจัดจัดลำดับต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ กิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา สูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ (1) ด้านการจัดการเรียนการสอนคือการให้ข้อมูลความรู้ด้านวิชาการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการจัดหาวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของกิริติ การรัมย์ (2555: 93-94) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านจั่ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง สำหรับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมใช้แนวทางการอบรมให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านเครื่องกระจายเสียง สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะให้โรงเรียนใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมหลากหลาย เช่น ให้ชุมชนมีส่วนร่วมช่วยสอน หรือรูปแบบโครงการประสานความร่วมมือ และรูปแบบการประชาสัมพันธ์ผลงาน (2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้คือส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิค การวัดผลที่หลากหลาย (3) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ คือสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์การใช้แหล่งเรียนรู้ให้

ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทราบสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sanders (1993: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาความต้องการความร่วมมือและการเพิ่มการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียนผลการศึกษาพบว่าชุมชนหากได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนก็จะเกิดแรงสนับสนุนเกิดความร่วมมือและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อโรงเรียนโดยเฉพาะผู้ปกครองของนักเรียนซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรอันดับต้น ๆ ที่พร้อมจะอุทิศทั้งแรงกายและแรงใจให้กับโรงเรียนเพื่อให้บุตรหลานของตนได้รับสิ่งที่ดี ๆ ขวัญและกำลังใจของนักเรียนที่ดีก็จะทำให้ผลการเรียนดีขึ้นด้วยจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญในการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ กิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้รวมถึงจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องดังผลการวิจัยที่จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานอกจากนี้โรงเรียนยังจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในเพื่อสรุปผลการดำเนินงานต่อสาธารณชนแต่ประเด็นที่น่าสนใจคือการจัดให้มีการประเมินคุณภาพด้านวิชาการ กิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและจัดระบบบริหารและสารสนเทศซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการสะท้อนภาพผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนและกำลังเป็นปัญหาสำคัญในระบบการศึกษาในปัจจุบันกลับเป็นประเด็นที่ให้ความสำคัญในระดับท้าย ๆ ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งจึงควรตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ กิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยเน้นให้ทุกด้านมีความสำคัญเท่าเทียมกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษาการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมกำหนด

ทิศทางและมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับนโยบายและบริบทของสถานศึกษาขับเคลื่อนการจัดการศึกษาด้านวิชาการ กิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาทุกด้านให้มีความสำคัญเท่าเทียมกัน สถานศึกษาควรศึกษาและทำความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาด้านวิชาการ กิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้โดยต้องจัดให้มีและถือว่าการจัดการศึกษาด้านวิชาการ กิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่ต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3. การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ กิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนเพื่อให้ได้แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมที่ครอบคลุมและชัดเจนมากขึ้นสิ่งที่ควรพัฒนามากที่สุดในแต่ละด้านมีดังนี้

3.1 ด้านการการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน มีแนวทางการพัฒนาคือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง สาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานและตามความต้องการผู้เรียน ชุมชนท้องถิ่นและสังคม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและ แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนการสอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันให้ข้อมูลความรู้ด้านวิชาการด้านการ

อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและจัดหาวิทยากรภายนอกและ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันพิจารณาหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบและแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาและรับบริการประเมินจากภายนอก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเห็นชอบและมีส่วนร่วมสำคัญในการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรและหลักเกณฑ์การวัดผล ประเมินผล การเรียนรู้ของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกัน กำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษาและการประเมินคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ สนับสนุนและให้ข้อเสนอแนะครูในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนในพื้นที่โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ร่วมกันจัดทำหลักสูตรและเรียบเรียงก่อนนำไปใช้จริง ครูได้รับการนิเทศและ คำแนะนำการใช้หลักสูตรจากผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูส่งเสริมและ สนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนมา มีพร้อม (2554: 95) ศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านตลาดพัฒนา อำเภอบุพผิมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ จากกลุ่ม

ตัวอย่างคือกลุ่มผู้ร่วมค้นคว้า 5 คนและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 19 คน โดยใช้กลยุทธ์ 2 วงรอบ คือวงรอบที่ 1 และ 2 ใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการสนทนากลุ่ม พบว่าเมื่อผ่านใช้กลยุทธ์ทั้งสองแล้วกลุ่มผู้เข้าร่วมพัฒนามีความรู้ความเข้าใจ บทบาทหน้าที่ที่สามารถร่วมวางแผนการดำเนินงานและเป็นกรรมการร่วมปฏิบัติงานได้จริงที่โรงเรียน ให้ความสนใจความร่วมมือในการจัดกิจกรรมและการประสานงานเป็นอย่างดี จึงควรส่งเสริมสนับสนุน นำกลยุทธ์ดังกล่าวใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในโรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป

3.2 ด้านการพัฒนา/ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ มีแนวทางการพัฒนา คือ ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันกำหนดนโยบายการใช้แหล่งเรียนรู้ ภายในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันจัดทำ แผน/โครงการ/กิจกรรม ที่ส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา อย่างเป็นระบบชัดเจน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารสถานศึกษาและครู ร่วมกันวางแผนสำรวจ แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและชุมชนอย่างเป็นระบบ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอแนะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารสถานศึกษาและครู ชี้แจงและจัดการประชุมเพื่อทราบถึงความมุ่งหมายและความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอแนะผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ทางภูมิปัญญาหรือปราชญ์ชาวบ้านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารสถานศึกษาและครูประชาสัมพันธ์การใช้แหล่งเรียนรู้ให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกัน

ตรวจสอบติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้ครู นักเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้อย่างหลากหลาย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันสรุปผลและปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการการศึกษาในเขตพื้นที่ โดยตรงและมาตรา 40 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษานั้นคือกำกับการดำเนินกิจการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมายระเบียบคำสั่งและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ เกียรติสุรนนท์ (2554: 87) ได้ศึกษาพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรเอกชนจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ได้รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรเอกชนจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีความสมบูรณ์ ถูกต้องเหมาะสม ปฏิบัติได้ และสถานศึกษาได้รับประโยชน์ ซึ่งประกอบด้วย คณะอนุกรรมการจากองค์กรเอกชนเข้าร่วมบริหารจัดการใน 6 ฝ่ายคือ วิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป ระดมทุนเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดของสถานศึกษา โดยร่วมกันกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่ายด้วย

3.3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางการพัฒนา คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ส่งเสริม สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสมให้กับนักเรียนและสถานศึกษา ครู มีบทบาทสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้อัปเดตการเรียนรู้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารสถานศึกษาและครูส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน 3.6 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้บริหารสถานศึกษาร่วมจัดครูเข้าชั้นเรียนและมอบหมายงาน ตามความรู้ ความสามารถ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายให้กับนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำกับดูแลการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมจัดทำเอกสารหลักฐานการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐานส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้เข้าร่วมการแข่งขันทักษะวิชาการต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนิเทศกระบวนการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิค การวัดผล ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูจัดการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูเป็นผู้มีบทบาทในการจัดให้มีการวัดผลประเมินผล ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกันรับทราบผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียนตามระเบียบการวัดผลประเมินผล ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกันรับทราบผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียนตามระเบียบการวัดผลประเมินผล ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมรับรู้/รับทราบตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนการรายงานผลการเรียนรู้ให้ ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน/ปีการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เตชะ พวงงาม (2554: 90-91) ศึกษาพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยใช้กลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนได้เสีย ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีส่วนเข้าร่วมจัดการศึกษา 3 ลักษณะคือ 1) การจัดการศึกษาด้วยตนเอง 2) การร่วมจัดการศึกษาและ 3) การสนับสนุนการจัดการศึกษา 2. ปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาคือ 1) งบประมาณไม่เอื้ออำนวย ระบบงานสารสนเทศยังไม่ชัดเจน ขาดข้อมูลทางการศึกษา และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ไม่เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษา 3. แนวทางแก้ไข คือต้องแก้ไข

ระเบียบ สร้างความเข้าใจและชี้เหตุความจำเป็น
ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องจัดการศึกษา
4. ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการมีส่วนร่วมจัดการ
ศึกษาอยู่ในระดับมาก 5. รูปแบบในการพัฒนาการ
มีส่วนร่วมพบว่า ให้ใช้รูปแบบการมีส่วนร่วม ความ
จำเป็น หลักภารกิจและกฎหมาย หลักการบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ
เกื้อหทัย กาชัย (2556: 71) ศึกษา การมีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาด
กลางในพื้นที่พิเศษ อำเภอแม่สรวย สังกัดเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จากกลุ่ม
ตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษา จาก 3 โรงเรียน
ละ 15 คน รวม 45 คน พบว่าสภาพการมี
ส่วนร่วมจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมี
ส่วนร่วมระดับมากใน 2 งานคือ งบประมาณ และ
บริหารงานทั่วไป สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมคือขาด
ความรู้ ขาดความเข้าใจไม่กล้าแสดงออก ในเรื่อง
ข้อเสนอแนะ ควรใช้รูปแบบการจัดอบรมในการ
พัฒนาความรู้ให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาเน้น
การร่วมคิดร่วมทำระหว่างโรงเรียน คณะกรรมการ
และกลุ่มเครือข่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรนำผลการศึกษาไป
วางแผนและกำหนดแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุน
และพัฒนา รูปแบบวิธีการที่เน้นการส่งเสริมการ
มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 สถานศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์
เกี่ยวกับหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานเพื่อให้คณะกรรมการได้รับทราบและเข้าใจ
ในหน้าที่ของตนเองเพื่อจะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ
บริหารงานของสถานศึกษาให้มากกว่านี้

1.3 ควรจัดอบรมประชุมสัมมนาคณะ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกปีการศึกษา
และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่
และสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของคณะ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม
ในการบริหารและจัดการศึกษาในแต่ละด้านดัง
ต่อไปนี้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการ
เรียนรู้ของนักเรียนมีส่วนร่วมให้ความเห็นชอบใน
การกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานด้านวิชาการมีส่วน
ร่วมในการกำกับติดตามตรวจสอบและประเมิน
ผลการจัดการเรียนการสอนของครูมีส่วนร่วมใน
การประชุมวางแผนบริหารจัดการด้านวิชาการมี
ส่วนร่วมในการพิจารณาแต่งตั้งที่ปรึกษาและ/หรือ
คณะอนุกรรมการตามภารกิจของคณะกรรมการ
สถานศึกษาตามความจำเป็นและเหมาะสมมีส่วน
ร่วมในการแต่งตั้งอนุกรรมการจัดทำนโยบายและ
แผนพัฒนาของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนา
เสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพแก่
บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำกับและติดตามทุก
ขั้นตอนในการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้า ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมี
ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาความต้องการมีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมี
ส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้านอื่นๆ เช่นปัจจัยเกี่ยวกับครูปัจจัยเกี่ยวกับ
ผลงานของโรงเรียนและปัจจัยกับคุณลักษณะของ
กรรมการสถานศึกษาเอง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา. กัมพล กมลวิสัย. (2554). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- เกื้อทัฬหี กาชัย. (2556). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานานาชาติในพื้นที่พิเศษ อำเภอแม่สรวย สังกัดเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงราย: มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- เฉลิมพร มณีกุล. (2553). สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาและศึกษาแนวทางการพัฒนาการ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในอำเภอฝาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่.
- เดชา พวงงาม. (2554). พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ ป.ร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- วัฒนา มีพร้อม. (2554). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านตลาด พัฒนา อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วาสนา ยาวิชัย. (2553). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบางปะผ้า พัทธยาสวรรค์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ศรวิวรรณ เกียรติสุรนนท์. (2554). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรเอกชน จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับธุรกิจและเศรษฐกิจ) ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค.2554) หน้า 225-235.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). คู่มือการสรรหาคัดเลือกคณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศาสนาสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- อุทัยทิพย์ จันตะวงษ์. (2555). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่ม เครือข่ายโรงเรียนตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- Sanders, Guanyu Greg. (1993). *Relationships among External Environment, School System Variables, and Student Achievement*. New York: University of Victories (Canada).

แนวทางการพัฒนาการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

Guideline Development Team Building of Teacher Under The Secondary Education Service Area 24

ลดาวัลย์ พุทรวัช¹, พชรวิทย์ จันทรศิริสิระ²

Ladawun Puttawat¹, Pacharawit Chansirisira²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา 3) พัฒนาแนวทางการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา เป็นการวิจัยและพัฒนาที่มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ตามความมุ่งหมายของการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 375 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. องค์ประกอบการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ได้องค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ คือ 1) บทบาทที่สมดุล 2) วัตถุประสงค์เป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกัน 3) การติดต่อสื่อสารที่เปิดเผยเพื่อสร้างบรรยากาศแก้ปัญหา 4) ความร่วมมือในการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ 5) กระบวนการทำงานการตัดสินใจที่ถูกต้องของผู้นำ 6) ความสัมพันธ์ระหว่างทีม และ 7) การทบทวนประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ และมีกระบวนการสร้างทีม 5 กระบวนการ ได้แก่ 1) การรับรู้ปัญหา 2) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล 3) การวางแผนปฏิบัติการ 4) การนำแผนไปปฏิบัติ และ 5) การประเมินผลลัพธ์จากการดำเนินงาน

2. สภาพปัจจุบันการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านวัตถุประสงค์เป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกัน รองลงมา คือ กระบวนการทำงานการตัดสินใจที่ถูกต้องของผู้นำ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การติดต่อสื่อสารที่เปิดเผยเพื่อสร้างบรรยากาศแก้ปัญหา ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed.Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Astd. Prof. Dr. Educational Administration Faculty of Education, Mahasarakham University

การสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การติดต่อสื่อสารที่เปิดเผยเพื่อสร้างบรรยากาศแก้ปัญหา รองลงมา คือ การทบทวนประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความร่วมมือในการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ 3. แนวทางพัฒนาการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

Abstract

This research is aimed: 1) Study of elements for teacher team building of the education service area office at the high school. 2) Study of the current conditions, desirable condition and how to build a team of teachers. 3) Develop guidelines for teacher team building. The samples include administrators and teachers of the education service area office at the high school The Secondary Education Service Area 24 totally 375 persons selected by Multi-Stage Sampling. Survey questionnaire and evaluation form were used in data collection. Statistics including percentage, Mean, standard deviation and correlation coefficient analysis.

The results of research were as follows: 1. The 7 elements of team building. 1) Team role balance. 2) At the same objectives and target. 3) Communication. 4) Cooperation for conflicts management. 5) Decision making. 6) Team relationship and 7) Review and evaluation. Which is associated with the team building 5 processes 1) Problem Identification 2) Data Gathering 3) Planning 4) Implementation and 5) Evaluation. 2. Assessments of the current conditions as evaluated show middle level. When considered in each aspect found that the same objectives and target was at the highest level and the communicate openly and creating an atmosphere for a problem solving was at the lower level. Assessments of desirable condition and how to build a team of teachers show highest level. When considered in each aspect found that the communicate openly and creating an atmosphere for a problem solving was at the highest level and Cooperation for conflicts management was at the lowest level. 3. The 5 process of team building has 40 team building guidelines. 8 guideline of problem identification, 8 guideline of data gathering, 8 guideline of planning, 8 guideline of implementation and 8 guideline of evaluation.

Keywords: Guideline Development, Team Building of Teacher, The Secondary Education Service Area 24

บทนำ

ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง อยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของเทคโนโลยี การสื่อสาร สภาพเศรษฐกิจและข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่มีการส่งถ่ายถึงกันและกันเร็วขึ้นเป็นเสมือนพลังผลักดันให้องค์กรต้องตระหนักถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงอันทำให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ เพื่อให้มีความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง เริ่มตั้งแต่เรื่องของนโยบาย กระบวนการบริหาร การพัฒนาบุคลากร ลักษณะการทำงาน ตลอดจนทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรเจริญก้าวหน้าและอยู่รอดได้ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารองค์การจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานขององค์การ ซึ่งการพัฒนาองค์การมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของคนและปรับปรุงการพัฒนาในองค์การด้วยการเปลี่ยนนิสัยการทำงานของคนในองค์การนั้น (Vaill. 1989: 261 ; Plunkett. 1994: 296 ; Porras. 1992: 272) การจัดระบบงานภายในสถานศึกษาเป็นการบริหารเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสถานศึกษา ต้องนำศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถทั่วไปในเชิงการบริหารมาใช้เป็นแนวทางหลักในการดำเนินการให้เกิดความมั่นใจในศาสตร์ทางการบริหาร ซึ่งให้เป็นพื้นฐานในการบริหารงาน (สันติ บุญภิรมย์. 2552: 189) การบริหารงานที่ประสบความสำเร็จผู้บริหารจึงต้องทำความเข้าใจในปัจจัยการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง “คน” มักจะเกิดความเสียหายทางอารมณ์ เพราะการที่บุคคลมาจากสิ่งแวดล้อมและสังคมที่แตกต่างกัน เมื่อมาทำงานร่วมกันย่อมก่อให้เกิดปัญหา อุปสรรค ความขัดแย้ง ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศในการทำงานขององค์การ ผู้บริหารต้องตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องสร้างทีมงานในองค์การ เพราะการสร้างทีมงานเป็นเทคนิคการทำงานโดยอาศัยความร่วมมือจากทุก

ฝ่ายในองค์การ เนื่องจากทีมงานมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การ (นงลักษณ์ สุทธิวิวัฒน์พันธ์. 2549: 25)

สถานศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งที่มีหน้าที่ในการให้บริการการศึกษาและสร้างคนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของทางรัฐบาล การบริหารจัดการทีมงานให้มีประสิทธิภาพจึงเป็นงานสำคัญที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้การประสานงานให้ทุกคนในองค์กรปฏิบัติหน้าที่ตามหลักการของการบริหารที่ดี ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีการจัดกระบวนการการทำงานอย่างเป็นระบบ ด้านการวางแผน การจัดระเบียบงาน การประสานงาน การสื่อความหมาย การมอบหมายงาน การวินิจฉัยสั่งการ การมีมนุษยสัมพันธ์ กระบวนการกลุ่ม การประเมินผลงาน และมีเทคนิควิธีการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานด้วยจิตรับผิดชอบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการทำงานเป็นทีม ขึ้นอยู่กับทีมงาน หากสมาชิกของทีมงานไม่ให้ความร่วมมือ ผลงานที่ได้รับย่อมไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรเกิดความเสียหาย (เทพินทร์ จารุศุกร. 2554: 2) การทำงานเป็นทีมมีความสำคัญและเป็นสิ่งที่ทุกองค์กรต้องการให้เกิดขึ้นกับตนเอง แต่ยังมีองค์กรอีกจำนวนมากที่ประสบปัญหาการทำงานเป็นทีม หรือการเป็นทีมที่ขาดประสิทธิภาพ โดยลักษณะที่ทีมขาดประสิทธิภาพคือ บุคคลในทีมไม่มีความรู้สึกผูกพันต่อกัน ขาดการประสานงานที่เพียงพอ ทีมไม่สร้างสรรค์ และต่อต้านองค์การติดต่อสื่อสารระหว่างกันไม่ค่อยดี ไม่มีการเปิดเผย และขาดการไว้วางใจกัน ทีมขาดประสิทธิภาพ สมาชิกในทีมขาดความสามารถ ทีมขาดการเรียนรู้ ประสบการณ์และขาดการชำนาญ (สุนันทา เลาहनันทน์. 2541: 62-117)

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 24 พบว่า มีอุปสรรคและจุดอ่อนคือ บุคลากรในโรงเรียนมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ

ชอบหลายงานนอกเหนือจากงานสอน บุคลากร บางสาขาวิชาขาดแคลน ทำให้ส่งผลต่อคุณภาพ การศึกษาของนักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำลง ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรมองเห็นทิศทางการ เป้าหมายไม่ตรงกัน มีการแบ่งกลุ่มแบ่งฝ่ายเกิด ปัญหาความขัดแย้งขึ้นในองค์กร หัวหน้างาน ขาดภาวะผู้นำ ไม่สามารถนำนโยบาย พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียนไปปฏิบัติได้ผู้ร่วมงานไม่ได้ รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ทำงานร่วมกันเป็น ทีม การสื่อสารข้อมูลข่าวสารในระดับบนลงล่าง หรือล่างขึ้นบนในบางครั้ง บางเรื่องไม่ชัดเจน หรือ ไม่ทั่วถึงทำให้ขาดประสิทธิภาพในการทำงานหรือ ทำงานได้ไม่เต็มศักยภาพของวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่งผลต่อการนำองค์กรให้ขับเคลื่อนไป ข้างหน้าและส่งผลต่อเป้าหมายของการปฏิรูปการ ศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (แผน ปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. 2558: 16)

ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารตระหนักดีว่าความสำเร็จในงานนั้นมีได้เกิดจากสมาชิกคนใดคนหนึ่ง ในองค์กรเพียงลำพังแต่เกิดจากพลังและคุณภาพ ของความร่วมมือ รวมถึงการประสานงานของทุกคนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ภารกิจที่สำคัญด้าน หนึ่งของผู้บริหารในภารกิจหลายๆ ด้านทางการ บริหารก็คือการสร้างทีมงาน ซึ่งเป็นภารกิจที่ผู้ บริหารจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติ งานเช่นเดียวกับภารกิจอื่นๆ คือผู้บริหารจะต้อง สามารถทำให้แต่ละคนในทีมมีความรู้สึกเป็นส่วน หนึ่งของทีมงานจะต้องทำให้แต่ละคนเข้าใจหน่วย งาน เข้าใจบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของงาน เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองและระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ภายในหน่วยงาน เข้าใจถึงเพื่อน ร่วมงานและขอข่ายการบังคับบัญชาภายในทีม งานของตน สามารถร่วมกันแก้ปัญหาและช่วย เหลือกันและกันได้ การสร้างทีมงานเป็นลักษณะ หนึ่งของการพัฒนาหน่วยงานหรือพัฒนาองค์กร (วรรณวิมล อัมรินทร์นุเคราะห์. 2551: 21)

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี แนวทาง การสร้างทีมแล้วเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ในการ วางแผนการพัฒนาการทำงานในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ให้มีประสิทธิภาพและจะเป็นประโยชน์สำนักงานการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้พิจารณาการพัฒนาแนวทางการ สร้างทีมของครูในสถานศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษามัธยมศึกษาเขต 24
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึง ประสงค์ และวิธีการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2,057คน จาก 55 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 375 คน จากสถานศึกษา 48 โรงเรียน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมด กับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบหลายชั้น ตอน (Multi-Stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบการสร้างทีม และแบบประเมินกระบวนการสร้างทีม

2. แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการสร้างทีมครูสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

3. แบบสัมภาษณ์การพัฒนาแนวทางการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

4. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างทีม สำหรับสถานศึกษา

ขั้นตอนการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการสร้างทีมและกระบวนการสร้างทีมสำหรับสถานศึกษา สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้องค์ประกอบการสร้างทีมและกระบวนการสร้างทีมสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบการสร้างทีมและกระบวนการสร้างทีม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2. นำผลการวิจัยในข้อที่ 1 มาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการสร้างทีมของครูสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยการนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 มาหาค่าดัชนีความจำเป็น (Priority Need Index) เพื่อจัดลำดับความจำเป็น

3. สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหน่วยงานที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) จำนวน 3 โรง โดยการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำ

มาออกแบบแนวทางการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา นำแนวทางการดำเนินงานที่ได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ พร้อมทั้งข้อคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการสร้างทีมและกระบวนการสร้างทีม สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ซึ่งเป็นข้อมูลจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการสร้างทีมครูสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency Distributions) และร้อยละ (Percentages) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า PNIModified

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยนำเสนอผลการสังเคราะห์การสัมภาษณ์ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 และแปลความค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 4 ด้าน คือ วัตถุประสงค์เป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกัน การติดต่อสื่อสารที่เปิดเผยเพื่อสร้างบรรยากาศแก้ปัญหา กระบวนการทำงานการตัดสินใจที่ถูกต้องของผู้นำและการทบทวนประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา คือ ความร่วมมือในการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ความสัมพันธ์ระหว่างทีม และบทบาทที่สมดุล

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของกระบวนการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า ความเหมาะสมของกระบวนการสร้างทีมสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

2. สภาพปัจจุบันการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านวัตถุประสงค์เป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกัน รองลงมา คือ กระบวนการทำงานการตัดสินใจที่ถูกต้องของผู้นำ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การติดต่อสื่อสารที่เปิดเผยเพื่อสร้างบรรยากาศแก้ปัญหา

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การติดต่อสื่อสารที่เปิดเผยเพื่อสร้างบรรยากาศแก้ปัญหา รองลงมา คือ การทบทวนประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความร่วมมือในการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

3. แนวทางการพัฒนาการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญจากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัย ที่ควรนำมา

อภิปรายผล ดังนี้

1. องค์ประกอบการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) บทบาทที่สมดุล 2) วัตถุประสงค์เป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกัน 3) การติดต่อสื่อสารที่เปิดเผยเพื่อสร้างบรรยากาศแก้ปัญหา 4) ความร่วมมือในการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ 5) กระบวนการทำงานการตัดสินใจที่ถูกต้องของผู้นำ 6) ความสัมพันธ์ระหว่างทีม 7) การทบทวนประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จ่านงค์ คีลารินทร์ (2550: 94) ที่ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการสร้างทีมงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า องค์ประกอบของการสร้างทีมมีองค์ประกอบอยู่ 7 องค์ประกอบหลักคือ 1) วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและเป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกัน 2) ความเปิดเผยต่อกันและการเผชิญหน้าเพื่อแก้ปัญหา 3) การสนับสนุนและการไว้วางใจต่อกัน 4) ความร่วมมือและการใช้ความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ 5) กระบวนการ

ทำงานและการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม 6) การตรวจสอบผลงานและวิธีการทำงาน และ 7) ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม กระบวนการสร้างทีม ครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จากการวิจัยพบว่า มีกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ 1) การรับรู้ปัญหา 2) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล 3) การวางแผนปฏิบัติการ 4) การนำแผนไปปฏิบัติ 5) การประเมินผลลัพธ์จากการดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ จิราภรณ์ เอมเอี่ยม (2550: 222) ที่เสนอว่ากระบวนการสร้างทีมงานครูใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการเป็นกระบวนการขับเคลื่อนในการสร้างทีมงานครู กำหนดขั้นตอนการดำเนินการโดยเน้นการมีส่วนร่วม ซึ่งมีกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ 1) สร้างความตระหนักในการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาร่วมกัน 2) ร่วมกันศึกษาสภาพความต้องการและปัญหาการทำงานในสถานศึกษา 3) ร่วมกันวางแผนปฏิบัติการสร้างทีมงานครูในโรงเรียน 4) ดำเนินการสร้างทีมงานครูในสถานศึกษา โดยใช้วิธีการแทรกเสริม 5) ประเมินผลการสร้างทีมงานครูในสถานศึกษา และสอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2544: 386-388) ที่ได้กำหนดขั้นตอนในกระบวนการสร้างทีม ไว้ดังนี้ 1) ขั้นการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้น 2) ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล 3) ขั้นการวางแผนเพื่อแก้ปัญหา 4) ขั้นการนำเอาแผนการแก้ปัญหาไปดำเนินการ 5) ขั้นการติดตามและประเมินผล ซึ่งกระบวนการสร้างทีมงานครูโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการนั้น

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า สภาพปัจจุบันการสร้างทีมครู โดยรวมมีความเห็นว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวัตถุประสงค์เป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการติดต่อสื่อสารที่เปิดเผยเพื่อสร้างบรรยากาศแก้ปัญหา ทั้งนี้เนื่องจากองค์กรทุกองค์ที่มีการสร้างทีมงานต้องมีการวางแผนการทำงาน

ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ ทำงานอย่างมีแบบแผน มีระบบ ด้วยการวางวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน เพราะไม่ว่าการทำงานคนเดียวหรือการทำงานเป็นทีม ย่อมมีเป้าหมายของงานนั้นๆ สอดคล้องกับแนวคิดของเอกชัย กี่สุขพันธ์ (2533: 56) ที่เสนอว่า ทีมงานที่ดีต้องมีการกำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ในการทำงานที่ชัดเจนก่อน เมื่อสมาชิกทุกคนรับรู้นโยบาย จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ในการทำงานอย่างทั่วถึงด้วยความเข้าใจตรงกันแล้วจะมีส่วนร่วมในการทำงาน แก้ปัญหา และตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับงานของตนเองมากที่สุด

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรวงวุฒิ ทาระสา (2549: 62) ที่ศึกษาเรื่อง การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการทำงานเป็นทีม โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือ การมีเป้าหมายเดียวกัน รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมและการสื่อสารอย่างเปิดเผยตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภณ หลอดแก้ว (2555: 60) ที่ศึกษาเรื่อง การสร้างทีมงานของครูโรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) สังกัดเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่า การสร้างทีมของครูโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและเป้าหมายที่ยอมรับ ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านภาวะผู้นำที่เหมาะสม

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การสร้างทีมครู สำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรกคือ ด้านการติดต่อสื่อสารที่เปิดเผยเพื่อสร้างบรรยากาศแก้ปัญหา ด้านการ

ทบทวนประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างทีม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความร่วมมือในการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีความต้องการพัฒนาการติดต่อสื่อสารที่เปิดเผยเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของสุนันทา เลาพันธ์ (2549: 115) ที่กล่าวถึง การสื่อสารที่เปิดเผยว่า ทีมจะสื่อสารกันอย่างเปิดเผยได้สมาชิกจะต้องมีความเชื่อใจซึ่งกันและกัน ซึ่งการเชื่อใจจะต้องอาศัยเวลา ในการสร้าง สมาชิกของทีมจะช่วยส่งเสริมให้มีการสื่อสารกันอย่างเปิดเผย ด้วยการทำตนให้เป็นคนเชื่อถือได้ พูดตรงไปตรงมา และให้ความร่วมมือกับทีม ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนให้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันได้ และไม่ตอบโต้พฤติกรรมดังกล่าวด้วยการวิจารณ์พฤติกรรมนั้น มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารระหว่างบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความเปิดเผย จริงใจต่อกัน เพื่อประชาสัมพันธ์ให้เกิดความเข้าใจและสามารถประสานงานฝ่ายต่าง ๆ ทำงานได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการโดยใช้วิธีการหลากหลายรูปแบบ และเหมาะสมตามสถานการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติกรณไชยสาร (2557: 101) ที่ศึกษาเรื่องการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า การสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ด้านการสื่อสารที่เปิดเผย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแจ้งข้อมูลข่าวสารระหว่างบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอยู่เสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ วิธีการสื่อสารที่ทันสมัยเหมาะสมหลายรูปแบบตามสถานการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าบุคลากร

ผู้รับข่าวสารได้รับรู้ความหมายหรือเข้าใจถูกต้องตรงกันทุกคน ผู้บริหารสถานศึกษาสั่งงานตามคำสั่งตามลำดับ ขั้นตอนอย่างถูกต้องและเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศในการทำงานเต็มไปด้วยความเปิดเผย และจริงใจต่อกัน

3. แนวทางการพัฒนาการสร้างทีมครูสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

3.1 ด้านการรับรู้ปัญหา พบว่า ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอนทั้งทางบวกและทางลบ เพื่อจะได้นำความขัดแย้งมาเป็นโอกาสในการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ และต้องเปิดโอกาสให้ครูได้วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นการทำงานได้เพื่อเป็นการลดช่องว่างในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพ กันสการ (2552: 88) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการสร้างทีมงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอโคกสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อภาวะวิกฤตปัญหา หรือสาเหตุต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน หรือมีการประชุมเพื่อวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของกันและกันอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม การเปิดโอกาสให้ครูเข้าพบผู้บริหารเมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน ทำให้ครูพัฒนาการทำงานได้ผลดีขึ้น

3.2 ด้านการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กระบวนการตัดสินใจในการบริหารงานต้องมีความยืดหยุ่นได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ ด้วยการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการบริหารจัดการเพื่อใช้ตัดสินใจในเรื่องต่างๆ และการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญหรือที่เกี่ยวข้องให้ครูได้รับทราบอย่างทันทั่วทั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรศักดิ์ ศรีธนรินทร์ (2546: 88) ได้ทำการศึกษาการสร้างทีมงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทรศณะของผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด

กรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารได้ตระหนักในการพัฒนาครูผู้สอนในโรงเรียน โดยแจ้งข้อมูลที่สำคัญหรือที่เกี่ยวข้องให้ผู้บังคับบัญชาได้รับทราบ โดยผ่านหัวหน้างานตามลำดับขั้นตอน นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ จะช่วยให้โรงเรียนมีความเจริญและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

3.3 การวางแผนปฏิบัติการ พบว่า ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์กระบวนการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้ มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน เหมาะสม มีการวางแผนก่อนปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ครู บุคลากรมีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเพื่อทำหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ตามความสามารถและทักษะที่แตกต่างกันในแต่ละด้านมาทำงานร่วมกัน และจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเอาไว้ อย่างชัดเจนและประกาศให้บุคลากรทราบโดยทั่วกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ หลอดแก้ว (2555: 62) ได้ทำการศึกษาการสร้างทีมงานของครูโรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) สังกัดเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า มีการคัดเลือกครูที่มีความ สามารถและทักษะที่ต่างกันในแต่ละด้าน มาทำงานร่วมกันเสมอ โรงเรียนมีระบบคัดเลือกครูเพื่อปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระตามความรู้ และประสบการณ์การทำงาน จัดทำหนังสือแต่งตั้งกำหนดงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบของแต่ละฝ่ายและบุคคลอย่างชัดเจน

3.4 การนำแผนไปปฏิบัติการ พบว่า จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้และแนวคิดใหม่ให้แก่ครู เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์เพื่อการดำเนินการของโรงเรียน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามนโยบายและแผน การสร้างบรรยากาศในการทำงานในโรงเรียนให้มีการร่วมแรง ร่วมมือ ร่วมใจในการทำงานอย่างดีไม่มีแบ่งพรรคแบ่งพวก ติดตั้งระบบสื่อสารที่ทันสมัย เพื่อสะดวกรวดเร็ว วั้บริการเพื่อการติดต่อประสาน

งานระหว่างบุคลากรในโรงเรียน และประชุมชี้แจงนโยบาย แผนพัฒนา วัตถุประสงค์และเป้าหมาย ให้ครูได้ทราบเพื่อความเข้าใจตรงกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจินดาพร นพนิยม (2555: 66) ได้ทำการศึกษาการทำงานเป็น ทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีการวางแผนและกำหนดปฏิบัติงานประจำปี ให้กับบุคลากรได้มีความเข้าใจตรงกัน เปิดโอกาสให้ผู้ได้ บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.5 การประเมินผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินการ พบว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกลุ่มงานกลุ่มสาระต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของทีมงานทุกครั้ง และนำผลไปปรับปรุงพัฒนาครั้งต่อไป การประชุมครูและบุคลากร เพื่อทบทวนปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการที่ผ่านมาแล้วนำมากำหนดนโยบายและเป้าหมายของโรงเรียนในโอกาสต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ หลอดแก้ว (2555: 65) ได้ทำการศึกษาการสร้างทีมงานของครูโรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) สังกัดเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารให้ฝ่ายกลุ่มสาระงานต่าง ๆ ทบทวนวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กระบวนการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการทุกปีการศึกษามีการนำเอาข้อมูลที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของโรงเรียนมาสรุปผลตามความเป็นจริงแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สถานศึกษาที่ต้องการนำแนวทางการสร้างทีมครูไปใช้ ควรทำการสำรวจสภาพเบื้องต้นในการปฏิบัติงานของครู เพื่อทำการวิเคราะห์ระบบ

โครงสร้างการบริหารและการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การพิจารณาปัญหาหรือจุดพัฒนา ได้อย่างเที่ยงตรงและมีความชัดเจนเพราะการสร้างทีมครูคณะครูต้องประชุม ปรึกษาหารือ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและหาจุดพัฒนานั้นร่วมกัน

1.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียน ภายใต้บรรยากาศแห่งความสมานฉันท์ ข้อมูลสารสนเทศ ที่ถูกต้อง ทันสมัย ยอมรับแนวคิดและวิธีการที่แตกต่าง เพื่อความสำเร็จของงาน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติกรณ ไชยสาร. (2557). การสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ.
- เกรียงศักดิ์ เขียวอึ้ง. (2544). การจัดการและการพัฒนาองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24, สำนักงาน. (2558). แผนปฏิบัติการ ปี 2528. กพส.น. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24.
- จินดาพร นพนิยม. (2555). การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาอำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม, มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- จิราภรณ์ เอ็มเอี่ยม. (2552). การพัฒนารูปแบบการสร้างทีมงานครูในสถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ด, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- จำนงค์ คิลารินทร์. (2550). สภาพและปัญหาการสร้างทีมงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. อุดรธานี.
- เทพินทร์ จารุศุกร. (2554). แนวทางและวิธีการในการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียนสารสาสน์ วิเทศเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- นงลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์. (2549). การบริหารงานงบประมาณ หลักทฤษฎีและวิเคราะห์เชิงปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: หจก.เอ็มเทรตติ้ง.
- วรรณวิมล อัมรินทร์นุเคราะห์. (2551). การบริหารงานพัสดุ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารทั่วไป คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคาแหง.

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานเป็นทีม กับผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อหารูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในการสร้างทีมครู

2.3 ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการสร้างทีมงาน แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา

2.4 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทุกคนในองค์กร

- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บิ๊ค พอยท์.
- สุนันทา เลาพันธ์. (2540). *การสร้างทีมงาน*. กรุงเทพฯ: ดี. ดี บิ๊คสโตร์.
- สุภาพ กันสการ. (2552). *พฤติกรรมกรสร้างทีมงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอโคกสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม, มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- สุรศักดิ์ ศรณรินทร์. (2546). *การสร้างทีมงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามธรรมชาติของผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสระแก้ว*. วิทยานิพนธ์กศ.ม, มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- โสภณ หลอดแก้ว. (2555). *การสร้างทีมงานของครูโรงเรียนเทศบาล 1 (สภาวร) สังกัดเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม, มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2538). *การบริหารทักษะและการปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.
- PlunKett, Warren R. (1994). *Management*. 5th ed. Belmont, Ca.: Wadsworth Publishing Co.
- Porras, Jerryl. (1992). "Organization Development: Theory, Practice and Research," Dunnette Marvin E., eds. *Handbook of Industrial and Organizational Psychology*. 2nd ed. 3(5): 25-30 ; November.
- Vaill, Peter B. (1989). *Seven Process Frontiers for Organization Development*. The Emerging Practice of Organization Development. Sikes, Walter eds. La Jolla, Ca.

โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

Development Programs Teacher of Learning Management under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6

วรนิษฐา เลขนอก¹, จตุพร เพ็งชัย², ยูพาสรี ไพรวรรณ³

Woranita Laknak¹, Chatuporn Phengchai², Yuphasri Phraiwan³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 2) เพื่อพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มแรก คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2557 จากโรงเรียนจำนวน 182 โรงเรียน จำนวน 308 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan กลุ่มที่สอง ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จากโรงเรียน (Best Practices) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและจัดเรียงลำดับความคาดหวังโดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI Modified) ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า 1.1 สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง รองลงมาคือ ด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย และด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม 1.2 สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงรองลงมาคือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน และด้านหลักสูตรและการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้และด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย 2. โปรแกรมการ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Student Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Assoc. Prof., Department of Educational Psychology and Guidance, Faculty of Education, Mahasarakham University

³ Asst. Prof., Department of Educational Psychology and Guidance, Faculty of Education, Mahasarakham University

พัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: โปรแกรมการพัฒนาครู, ด้านการจัดการเรียนรู้

Abstract

The purposes of research were: 1) The study of the present and desirable in the development of the management of development Teacher of Learning Management under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6 2) To develop programs to develop management learning for the school under the district offices, primary education, Nakhon Ratchasima District 6. The sample of this research includes the first group is the teacher in the school under the educational zone Office Nakhon Ratchasima District 6 school year, the number of schools number of schools, 182 2557 308 men determine the size samples using the sizing tables, the samples of Morgan and Krejcie, two groups, namely, those providing information include qualified. 5 penons. .The 5 level rating scale questionnaire of the internal quality assurance procedures and interview form. The data was analyzed by using basic statistics, frequency distribution, percentage, mean and standard deviation and Modified Priority Needs Index (PNI Modified) was used to arrange the expectations.

The results found that ; 1. The current conditions and conditions in the development of the management of teacher learning for educational institutions. Affiliated offices, primary education, Nakhon Ratchasima District 6 found that. 1.1 The current conditions to develop the management of teacher learning for educational institutions. There are many levels. When considering a list of aspects found to have high levels, practices. Sorted by average descending the first three include measuring and evaluating students, according to actual conditions. Is the format and technical specifications for a variety of teaching methods and media development and innovation. 1.2 The conditions required to develop the management of teacher learning for educational level, when considering a list of aspects found to exist in most of the levels on all sides. Sorted by average descending the first three include measuring and evaluating candidates as is designing learning activities suitable for teens, students and the curriculum and integrate content in citizenship and the styles and techniques a variety of teaching methods. 2. The Teacher development program learning for management education Office. Primary education Nakhon Ratchasima District 6 found that consists of 5 main elements and there are 54 indicators are appropriate in most levels, and on most levels.

Keywords: Development Programs Teacher, Learning Management

บทนำ

เพื่อให้การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพ สูงสุดในตน มีความรู้และทักษะที่แข็งแกร่งและเหมาะสม เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ระดับสูงขึ้นไป และการดำรงชีวิตในอนาคต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบาย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ดังนี้ เร่งรัดปฏิรูปการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบ และกระบวนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระบบ ให้มีประสิทธิภาพทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ให้ สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เร่งพัฒนาความแข็งแกร่ง ทางการศึกษา ให้ผู้เรียนทุกระดับทุก ประเภท รวมถึงเด็กพิการ และด้อยโอกาส มีความรู้ และทักษะ แห่งโลกยุคใหม่ควบคู่กันไปโดยเฉพาะทักษะการ อ่าน เขียน และการคิด เพื่อให้มีความพร้อมเข้าสู่ การศึกษาระดับสูง และโลกของการทำงาน เร่งปรับ ระบบสนับสนุนการจัดการศึกษา ที่สอดคล้องไปใน ทิศทางเดียวกัน มีการประสานสัมพันธ์กับเนื้อหา ทักษะ และกระบวนการเรียนการสอนประกอบไป ด้วย มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการ สอน การพัฒนาทางวิชาชีพ สภาพแวดล้อม การเรียน รู้ ยกระดับความแข็งแกร่งมาตรฐานวิชาชีพครูและ ผู้บริหารสถานศึกษา ให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถ และทักษะที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ของ ผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการ บริหารจัดการ และเป็นผู้นำทางวิชาการ ครูและ ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้เรียน สร้างความมั่นใจและไว้วางใจ ส่งเสริม ให้รับผิดชอบต่อผลที่เกิดกับนักเรียน ที่สอดคล้อง กับวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน. 2558: 2-3) สอดคล้องกับการปฏิรูปการ ศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2561) ได้กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ที่เป็นผู้เอื้อ อำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จึงกำหนดแนวทาง

การปฏิรูป การพัฒนาครู โดยมีมาตรการหลักข้อที่ สองคือ พัฒนาครู คณาจารย์ โดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552: 19-20) ซึ่งครูมีความรู้ความสามารถทาง วิชาการรวมถึงการถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และทักษะ การจัดการเรียนการสอนลดน้อยลง เนื่องจากขาด โอกาสในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่ง ปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากตัวครูมีความรู้ และทักษะ การปฏิบัติงาน ในหน้าที่ของครูไม่เพียงพอ ความรู้ ที่มีจำกัดแต่ในหนังสือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงาน หรือขาดการแสวงหาความรู้ ปัญหาการไม่แบ่งปัน ความรู้ ขาดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ไม่มีการเก็บ บันทึกรายงาน หรือสิ่งที่น่าสนใจที่ครูแต่ละคนได้รับ มา การจัดเก็บความรู้ไม่เป็นระบบ ปัญหาที่เกิดจาก ความรู้ในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษาที่ได ้รับไม่สามารถนำมาเชื่อมโยงและไม่สอดคล้องกับ บริบทของงาน จึงทำให้ความรู้กระจุกกระจายและ ต้องใช้เวลารวบรวมข้อมูลนานและสุดท้ายความรู ้นั้นก็จะจางไป (ยุรดา อรรถธนาสาร. 2552: 40)

ดังนั้นการพัฒนาครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพ นั้น ต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรและพัฒนา บุคลากรให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน มีการปรับ ตัวปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนคติใหม่ และเปลี่ยนวิธ ีการทำงานใหม่ ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน กล่าวคือ สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาเพื่อให้ครู และสถานศึกษามีประสิทธิภาพ (จำเริญ จิตรหลัง. 2553: 17) แต่ปัจจุบันพบว่า คุณภาพการศึกษา ขั้นพื้นฐานของประเทศไทยยังไม่ถึงระดับมาตรฐาน สากล ถึงแม้จะมีแนวโน้มว่าจะดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองโดย เฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพผู้เรียนในระดับนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2558: 8) สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพ สถานศึกษาของสำนักงานประเมินมาตรฐานการ ศึกษาแห่งชาติ ในรอบที่สาม ของสถานศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2554-2558 พบว่าสถานศึกษาในสำนักงาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน ลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีผลการจัดการศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานคุณภาพ สมค. ในมาตรฐานที่ 9 ด้านครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับคุณภาพ พอใช้ ผลประเมินอิงสถานศึกษา ระดับคุณภาพ พอใช้ ผลการรับรองมาตรฐานคุณภาพ ยังไม่ได้มาตรฐาน ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในปีการศึกษา 2556 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังมีผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนต่ำอยู่หลายโรงเรียนในสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. 2556: 5) จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครูดังกล่าวข้างต้น พบว่า ครูจะต้องอาศัยความรู้และกระบวนการที่เหมาะสมในการจัดการความรู้ โดยครูพยายามหารูปแบบวิธีการที่เหมาะสมกับผู้เรียน ครูสามารถพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และการพัฒนาที่ดีที่สุดเต็มตามศักยภาพบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และแสวงหาแนวทางใหม่ในการพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการเรียนรู้อะไรก็ตามของผู้เรียนเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ สามารถนำองค์ความรู้นั้นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพทั้งในระดับบุคคลกลุ่มและทีมงาน

จากหลักการและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปฏิบัติและวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของครูเพิ่มคุณภาพครูในโรงเรียนในอันที่จะส่งผลสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยให้ครูมีศักยภาพในการปฏิบัติงานและส่งผลสัมฤทธิ์ให้แก่ผู้เรียน และจะช่วยพัฒนา

วิชาชีพครูให้มีความมั่นคง มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของสังคม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทราบสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา ที่จะเกิดประโยชน์ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาหาแนวทางการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ในด้านองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ครูจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับต่ำและมีความต้องการอยู่ในระดับสูง

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาตามทิตนา แชมมณี และพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2547: 1-7) ธีระ รุญเจริญ (2550: 180-239) กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 1-72) นิชาภา พรราวศรี (2551: 17) ญัฐพันธ์ เจริญนันท์ (2552: 287) แมทธิวส์ (Mathues.

2003: 1208-A)และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: 21) มีดังนี้

1.1 การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน

1.3 การใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย

1.4 การพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม

1.5 การวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

2.1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2557 จากโรงเรียน

จำนวน 182 โรงเรียน จำนวน 1,270 คน

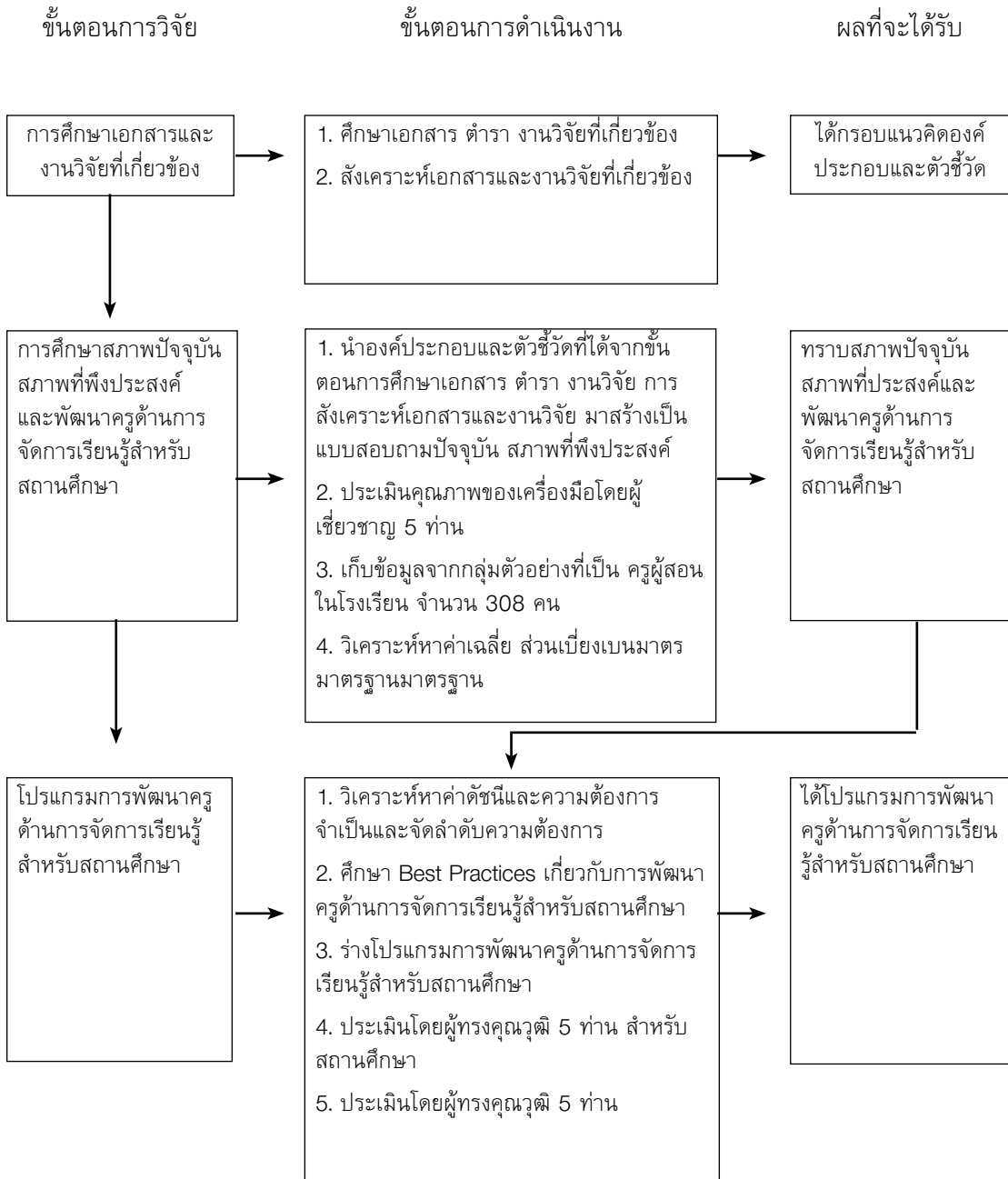
2.1.2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2557 จากโรงเรียนจำนวน 182 โรงเรียน จำนวน 308 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970: 608) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา นำมาคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิ แล้วสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ให้ได้จำนวนที่ครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

2.2 ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งทำหน้าที่ประเมินโปรแกรม โดยประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนคุณภาพ (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน ตามขนาดโรงเรียนโรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

ขั้นตอนการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการและผลที่จะได้ แสดงดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 1 แสดงขั้นตอนการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการและผลที่จะได้

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง รองลงมาคือ ด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย และด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม

1.2 สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 อยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง รองลงมาคือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน และด้านหลักสูตรและการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้และด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย

1.3 การจัดลำดับต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยรวม พบว่า มีต้องการจำเป็นทุกข้อโดยมีค่า PNI Modified อยู่ระหว่าง 0.227 ถึง 0.257 ด้านต้องการจำเป็นที่มีค่าสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านหลักสูตรและการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน และ ลำดับที่ 3 คือ ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม

2. โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบหลักและ 54 ตัวบ่งชี้ รายละเอียด ดังนี้

1) องค์ประกอบด้านหลักสูตรและการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ 1.1 ครูมีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 เป็นอย่างดี 1.2 ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรก่อนนำไปใช้อย่างละเอียด 1.3 ครูสามารถสร้างแผนจัดการเรียนรู้ จากการวิเคราะห์หลักสูตร 1.4 ครูมีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนรับผิดชอบ 1.5 สถานศึกษามีการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ทุกกลุ่มสาระและกิจกรรม 1.6 สถานศึกษามีการเตรียมความพร้อมให้ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1.7 สถานศึกษามีการจัดทำตารางการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ 1.8 สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 1.9 สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการที่เตรียมไว้ 1.10 สถานศึกษามีการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1.11 สถานศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1.12 สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูทุกคนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง 1.13 สถานศึกษาจัดตั้งหน่วยความสะกดคำด้านสื่อการเรียนรู้และเครื่องมือต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2) องค์ประกอบด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน ดังนี้ 2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน 2.4 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวิธีการสอนที่หลากหลาย 2.5 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ 2.6 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง 2.7 จัดกิจกรรมการ

เรียนรู้โดยสอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรม 2.8 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ 2.9 สอนซ่อมเสริมและส่งเสริมความสามารถพิเศษของผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ 2.10 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.11 มีการทำวิจัยในชั้นเรียน 2.12 นำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ 2.13 มีความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2.14 มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2.15 มีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน และการทำโครงการ 2.16 มีความรู้ในด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน 2.17 มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำและใช้สื่อการเรียน 2.18 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนของผู้เรียน

3) องค์ประกอบด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย ดังนี้

3.1 ครูสามารถดำเนินการสอนอย่างเป็นลำดับตามขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง 3.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย 3.3 จัดกิจกรรมที่เน้นทักษะการคิด เช่น การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ฯลฯ ให้แก่ผู้เรียน 3.4 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง 3.5 จัดบรรยากาศการเรียนรู้อย่างดีที่ดึงดูดความสนใจ ให้ผู้เรียนกระตือรือร้น ก่อให้เกิดความสุขและสนุกสนานแก่ผู้เรียน 3.6 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์

4) องค์ประกอบด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม ดังนี้ 4.1 ครูตระหนักและเห็นความสำคัญในการใช้สื่อในการเรียนการสอน 4.2 ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนเป็นอย่างดี 4.3 ครูนำสื่อไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง 4.4 ครูสามารถผลิตสื่อการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง 4.5 ครูสามารถ

เลือกสื่อการเรียนการสอนได้ตรงเหมาะสมกับจุดประสงค์ และเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน ในแผนจัดการเรียนรู้ 4.6 ครูมีสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเพียงพอกับความ ต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4.7 ครูสามารถเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยไปใช้ในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4.8 ครูมีการพัฒนา ปรับปรุง สื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนการสอนอยู่เสมอ

5) องค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ดังนี้ 5.1 ครูมีวิธีการประเมินผลตามสภาพจริง 5.2 มีวิธีการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย 5.3 มีการประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/กิจกรรม การเรียนรู้ 5.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล 5.5 มีเกณฑ์การประเมินชั้นงาน/ภาระงานที่เหมาะสม 5.6 มีการบอกวิธีการวัดผลและประเมินผลแต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า 5.7 มีการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอน 5.8 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล 5.9 วัดผลและประเมินผลครอบคลุมการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ 5.10 ใช้วิธีการ และเครื่องมือหลาย ๆ แบบในการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการประเมินอย่างเพียงพอ 5.11 วัดผลและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียน 5.12 นำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม

ศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 อยู่ในระดับมากที่สุดส่วนการจัดลำดับต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวม พบว่ามีความต้องการจำเป็นทุกข้อโดยมีค่า PNI Modified อยู่ระหว่าง 0.227 ถึง 0.257 ด้านต้องการจำเป็นที่มีค่าสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านหลักสูตรและการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน และ ลำดับที่ 3 คือ ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม จากผลการวิจัยที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า ครูตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ แต่สภาพปัจจุบัน พบว่าครูมีการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เนื่องจากครูไม่ทราบรูปแบบหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ทำให้ครูมีความต้องการในการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ต้องการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการสอนหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยมทอง อัคราช (2553: 81-85) ได้วิจัยเรื่องแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา อำเภอทุระตม แขวงเวียงจันทน์ ที่สนองต่อปัญหาและนโยบายการพัฒนาการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัย พบว่ากลยุทธ์ของแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย 1). พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิทยฐานะและมาตรฐานวิชาชีพ 2). สร้างระบบการพัฒนาวิทยากรเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 3. ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรม รูปแบบ วิธีการและสื่อในการอบรม 4. สร้างระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษารายบุคคล 5. สร้างระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่ง

สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2558: 11) กล่าวว่า ครูจึงต้องยึดหลัก “สอนน้อย เรียนมาก” ด้วยจัดกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้เรียน ครูต้องตอบได้ว่า ศิษย์ได้เรียนอะไร และเพื่อให้ศิษย์ได้อะไร การประสพผลสำเร็จได้นั้น ครูต้องทำอะไร ไม่ทำอะไร การทำหน้าที่ครูจึงไม่ผิดทางคือ ทาให้ศิษย์เรียนไม่สนุกหรือเรียนแบบขาดทักษะสำคัญ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) จะเกิดขึ้นได้จาก “ครูต้องไม่สอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก” ในการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของตนเอง โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้ให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ สอดคล้องกับสุปรียา ศิริพัฒนกุลขจร (2548: 12) ได้ให้ความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงวิถีคิด ให้สอดคล้องและสมดุลกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่นับวันจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงมากขึ้น แต่การเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงวิถีคิดครั้งนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่จะต้องอยู่คู่กันต้องเกื้อกูลกันจะแยกออกจากกันไม่ได้ การจัดลำดับต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวม พบว่ามีความต้องการจำเป็นทุกข้อโดยมีค่า PNI Modified อยู่ระหว่าง 0.227 ถึง 0.257 ด้านต้องการจำเป็นที่มีค่าสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านหลักสูตรและการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน และ ลำดับที่ 3 คือ ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม ซึ่งการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงานวิชาการ เป็นวิธีการดำเนินการให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ ประสบการณ์ มีความสามารถในการดำเนินชีวิต ปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข การจัดการเรียนการสอน (Learning) เป็นการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรม

ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ดังนั้นสมรรถนะการจัดการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2549: 18-23) ได้กล่าวถึงสมรรถนะในงานประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ความสามารถในการเลือกใช้และพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ และความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 2) การพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถในการปลูกฝังจริยธรรม ความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิตสุขภาพกายและสุขภาพจิต ความสามารถในการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย ความสามารถในการปลูกฝังความเป็นไทย และความสามารถในการจัดระบบช่วยเหลือผู้เรียน 3) การบริหารจัดการในชั้นเรียน ได้แก่ ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ความสามารถในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ เอกสารรายวิชาความสามารถในการกำกับดูแลชั้นเรียน 4) การวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัย ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสามารถในการสังเคราะห์ ความสามารถในการเขียนเอกสารทางวิชาการ ความสามารถในการวิจัย 5) การสร้างความร่วมมือกับชุมชน ได้แก่ ความสามารถในการนำชุมชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549: 55-56) ได้กำหนดด้านจัดการเรียนรู้ในสาระความรู้และสมรรถนะไว้ดังนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้และการสอนรูปแบบการเรียนรู้และการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการออกแบบและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การบูรณาการการเรียนรู้แบบเรียนร่วม เทคนิค และวิทยาการจัดการเรียนรู้ การใช้การผลิตสื่อ และการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สมรรถนะในการประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความสามารถในการนำประมวลรายวิชามาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาค สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน สามารถเลือกใช้พัฒนาและสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผลสอดคล้องกับแนวคิดของ วิทยา จันทร์ศิริ (2551: 25-35) กล่าวว่าวิธีการพัฒนาสมรรถนะมี 9 เทคนิควิธีคือ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การฝึกอบรม 3) การบรรยาย 4) การจัดกิจกรรมเสริม 5) การใช้เกมบริหาร 6) การใช้กิจกรรมนันทนาการ 7) การแสดงบทบาทสมมติ 8) การระดมสมอง 9) การศึกษาดูงานนอกสถานที่ สอดคล้องกับแนวคิดของ อภรณ์ภู่ วิทย์พันธ์ (2551: 196) กล่าวว่าแนวทางการพัฒนาสมรรถนะมีวิธีการมากมายที่ผู้บริหารสามารถนำมาเป็นเครื่องมือการพัฒนาและท้องักการต่าง ๆ มักใช้กัน ได้แก่ 1) การฝึกอบรมในขณะทำงาน (OJT: On the Job Training) 2) การสอนงาน (Coaching) 3) การให้คำปรึกษาแนะนำ (Consulting) 4) การหมุนเวียนงาน (Job Rotation) 5) การทำกิจกรรม (Activity) 6) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning) 7) การให้ดูงานนอกสถานที่ (Visiting) 8) การเข้าร่วมประชุมสัมมนา (Meeting and Seminar) 9) การศึกษาต่อ (Continuous Studying) 10) การฝึกงานและทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ (Counterpart) 11) การเพิ่มคุณค่าในงาน (Job Enlargement) 12) การเพิ่มปริมาณงาน (Job Enlargement) 13) การเฝ้าติดตาม/สังเกตพฤติกรรม (Job Shadowing) 14) การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring)

2. โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความ

เป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากครู เป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่ง เป็นหัวใจสำคัญ ของกระบวนการจัดการศึกษา เป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน อบรมขัดเกลาและให้คำแนะนำ มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับผู้เรียน การปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนของครูจึงส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นขีดความสามารถหรือคุณลักษณะของครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ครูจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายหรือคาดหมายคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง จึงต้องมีการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของครูให้มีความรู้ทักษะ คุณลักษณะตลอดจนเจตคติที่ดีต่อความเป็นครูและวิชาชีพครูอย่างแท้จริง ก็จะสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นที่พอใจตามจุดหมายของหลักสูตรตามต้องการได้ การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม วัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เยาวชนในยุคใหม่ได้ อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องหลักการจัดการศึกษาตาม มาตรา 22 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการ

จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของยอดอนงค์ จอมหงษ์พิพัฒน์ (2553: 154-160) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน โปรแกรมกรมการพัฒนาครู มีองค์ประกอบที่สำคัญ 7 ประการ คือ 1) วิสัยทัศน์ 2) หลักการ 3) วัตถุประสงค์ 4) เนื้อหา 5) กระบวนการ 6) โครงสร้าง 7) การวัดและประเมินผล พบว่า 1) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ

เป็นครูผู้นำการจัดการเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษายู่ในระดับดีที่สุด 2) ด้านเจตคติต่อการเป็นครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษายู่ในระดับดีที่สุด 3) ด้านทักษะเป็นครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษายู่ในระดับดีที่สุดและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรเชษฐ์ สร้อยสวิง (2552: 127-128) ได้วิจัยเรื่องความต้องการและแนวทางการพัฒนาครู โรงเรียนผายกวังวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ผลการวิจัย พบว่า ครูมีแนวทางการพัฒนาครูทั้ง 8 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ พบว่า เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการการพัฒนาครูสูงที่สุด คือ การนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ การใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางาน และความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ของผลการที่สุด คือ การจัดระบบการให้บริการบนพื้นฐานของข้อมูลความต้องการและการปรับปรุงพัฒนาการให้บริการ รองลงมาคือ ความรู้ ความเข้าใจในระบบการให้บริการที่ดี 3. ด้านการพัฒนาตนเองพบว่า เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการการพัฒนาครูสูงที่สุด คือ การนำและการผลิตนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนางาน รองลงมา คือ การเลือกใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม และการอธิบาย ยกตัวอย่าง ตั้งคำถามโดยใช้ภาษาอังกฤษ 4. ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการการพัฒนาครูสูงที่สุด คือ ทีมงานกับการแก้ปัญหาการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกับผู้อื่น 5. ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการการพัฒนาครูสูงที่สุด คือ การดำเนินการสร้าง/พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาหรือหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมาคือ การใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ได้อย่างมีระบบโดยมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกัน 6. ด้านการพัฒนาผู้เรียน พบว่า เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยของ

ระดับความต้องการการพัฒนาครูสูงสุด คือ การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน รองลงมา คือ การแนะแนว และให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา และการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือผู้เรียน 7. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน พบว่าเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการการพัฒนาครูสูงสุดคือ การแก้ปัญหาพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยในชั้นเรียน รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และการจัดมุมประสบการณ์ และสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน 8. ด้านการสังเคราะห์ วิเคราะห์และการวิจัย พบว่า เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการการพัฒนาครูสูงสุด คือ การวิจัยและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น รองลงมา คือ การวิจัยในชั้นเรียน และการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนทั้งระบบ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนา ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น จัดให้มีการฝึกอบรมเป็นระยะอย่างต่อเนื่องจัดให้ครูร่วมศึกษาดูงานกับหน่วยงานปฏิบัติดี จัดเวทีเสวนาให้ครู สร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรนำการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยด้านหลักสูตร และการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้/ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน/ด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย/ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม/ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาครูเพื่อให้ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาครูให้มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ดังนี้ 1) ให้ครูได้เรียนรู้ตามคู่มือปฏิบัติงาน 2) การจัดให้มีระบบพี่เลี้ยง การนิเทศครูให้ได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ จัดให้มีการฝึกอบรมเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง พี่กให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อใช้พัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูร่วมศึกษาดูงานกับหน่วยงานที่ปฏิบัติดี ส่งเสริมให้ครูได้รับการศึกษาต่อ จัดเวทีเสวนาให้ครู สร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดให้มีการสุนทรียสนทนาเพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนของครู เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับกาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร บุคลากรครูบุคลากรฝ่ายสนับสนุน การสอน ให้มีสมรรถนะสูงทั่วทั้งองค์กร

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *รวมกฎหมายการศึกษา ฉบับเพื่อการปฏิบัติงานด้านกฎหมายการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คอมมิวเคชั่น.
- ทิศนา แชมมณี และพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2550). *การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: บริษัท แอล. ที. เพรส จำกัด.
- จรรย์ จิตรหลัง. (2552). “การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้.” ใน *วารสารวิชาการ*. 12(3): 19-20 ; กรกฎาคม-กันยายน.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บริษัท แอล.ที.เพรส จำกัด.
- ยุรดา อรรถนสาร. (2552). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารในการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ บรรยากาศองค์การ และคุณลักษณะของครูกับการจัดการความรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพฯ. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*. 6(11): 40 ; กรกฎาคม-ธันวาคม.
- ยอดอนงค์ จอมหงส์พิพัฒน์. (2553). *การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นิชภา พราวศรี. (2551). *การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการโรงเรียนบ้านสิริขุนหาญ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2552). *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). *เรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง: Transformative Learning*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิทยา จันทร์ศิริ. (2551). *การพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยของรัฐ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. (2458). *การจัดการความรู้ในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ลาดพร้าว.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. (2550). *การวิจัยตามภาวการณ์ครูรายจังหวัด (Teacher Watch) และการสร้างตัวแบบการพัฒนาครูที่สนองตอบสภาวการณ์และปัญหาในการทำงานของครู*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *จากจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน...สู่ขั้นเรียนการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *วารสารวิชาการ*. ฉบับที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว,

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). *คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุปรียา ศิริพัฒนกุลขจร. (2548). *การพัฒนารูปแบบห้องเรียนเสมือนจริงแบบจำลองสถานการณ์ร่วมกับการฝึกปฏิบัติเรื่องการผลิตรายการโทรทัศน์*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรเชษฐ์ สร้อยสวิง. (2552). *ความต้องการและแนวทางการพัฒนาครู โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. (2556). *รายงานการประเมินตนเองประจำปีการศึกษา 2556: นิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6*. นครราชสีมา.
- อาภรณ์ภู วิทยพันธ์. (2551). *สมรรถนะครูกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ คม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาว์ปัญญาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

Developing Multimedia Using Intelligent Thinking Method to Promote Creativity of Students in Matthayomsuksa 1

วรวรรณ วงศ์ศรีจันทร์¹, คชากฤษ เหลี่ยมไธสง², สติพิพงษ์ เอื้ออาริมิตร³

Worawan wongsrijantr¹, Khanchakrit Liamthaisong², Sathitipong Uea-Arreemitr³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาว์ปัญญา เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน ชัยมงคลวิทยา อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 30 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) สื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาว์ปัญญา 2) แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญในระดับมาก 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ตัวอักษรแบบ Lily UPC (2) ภาพจากหลังเป็นสีโทนอ่อน (3) ตัวละครเป็นการตูน 2 มิติ (4) ภาพเคลื่อนไหวเป็นแอนิเมชันผสมภาพนิ่ง (5) เสียงเป็นเสียงบรรเลง เสียงบรรยายและเสียงดนตรี (6) การปฏิสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ควบคุมการใช้สื่อด้วยตนเอง และ (7) เนื้อหาเรื่องที่คนธาตุทางศิลปะ ซึ่งนำเสนอผ่านสื่อมัลติมีเดียด้วยเทคนิควิธีคิดเชาว์ปัญญาที่ประกอบด้วย การแทนค่า การยืดความหมายเก่ามาใช้ใหม่ การเพิ่ม การเชื่อมโยง และความไม่เกี่ยวข้องกันเลย โดยผลการประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีคุณภาพในระดับมากที่สุด 2) ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และ 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจหลังเรียนด้วย สื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: สื่อมัลติมีเดีย เทคนิควิธีคิดเชาว์ปัญญา ความคิดสร้างสรรค์

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาสื่อนวัตกรรม คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{2,3} อาจารย์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.S.c. Master of science Creative Media, Faculty of informatics, Mahasarakham University

^{2,3} Lecturer, Dr.Khanchakrit, Dr.Sathitipong, Faculty of informatics, Mahasarakham University

Abstract

The objectives of this study were (1) to develop multimedia to promote creativity of students in M.1 by using intelligent thinking method. (2) to study creativity of students in M.1 after using the developed media (3) To study satisfaction of students after using the media. By using cluster sampling method, the sample group consisted of 30 students in Matthayomsuksa.1 level of Submongkolwittaya School, Thep Sathit District ; Chaiyaphum Province. The employed research instrument were 1) the developed multimedia using intelligent thinking method 2) the creativity measuring form 3) the satisfaction survey. Statistic methods that were employed to use in the study were percentage, mean, and standard deviation.

Research findings were as follows: 1) By using the multimedia which was consisted of 1) using Lily UPC font 2) using the soft color as the background 3) using cartoon character to present the idea along with slides 4) the slides along with the 2D animation to present motion pictures 5) using various sounds such as instrumental music, soundtrack as well as narration to explain the matter 6) interactive between users and the multimedia which allowed users to stop, continue, etc at will 7) using the visual elements as the main subject in the developed multimedia, after evaluating the quality of the multimedia, the experts said that 1) the multimedia is in high quality level 2) After using the developed multimedia, the students had increased their creativity and 3) students were satisfied with the developed multimedia after using it in the high level.

Keywords: Multimedia, Intelligent Thinking, Creativity

บทนำ

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2552-2559) ฉบับปรับปรุง ได้กำหนดเจตนารมณ์ของแผนการศึกษา คือ มุ่งเน้นพัฒนาให้คนไทยเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข โดยได้ระบุให้ความคิดสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะหนึ่งของคนเก่ง ดังนี้ “คนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี มีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือรอบด้าน หรือมีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง เช่น ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถด้านภาษา ศิลปะ ดนตรี กีฬา มีภาวะผู้นำ รู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ เป็นต้น เป็นคนก้าวทันโลก ทันเหตุการณ์ ทันเทคโนโลยี สามารถใช้สติและปัญญาในการเผชิญ

และ พิชิตปัญหา พัฒนาการเองให้เต็มตามศักยภาพ และทำประโยชน์ให้เกิดแก่ตนสังคมและประเทศชาติได้” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553) ดังนั้นความคิดสร้างสรรค์จึงมีความสำคัญต่อการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของสถานศึกษาทำได้หลายวิธี เช่น การทำกิจกรรมศิลปะซึ่งเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก สอดคล้องกับ Linda Naiman (2014) ได้กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้เมื่อมีการออกแบบและจัดการอย่างได้เป็นอย่างดีเป็นระบบ ทั้งนี้พื้นฐานของความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วย 3 อย่าง คือ ความรู้ หลักการ และแนวคิด ในการพัฒนาจึงจำเป็นต้องมีการวางแผน และออกแบบกระบวนการอย่างเป็นระบบ

ในปัจจุบันความคิดสร้างสรรค์เป็นทักษะทางด้านสติปัญญาที่ทุกคนต้องฝึกฝนและพัฒนาให้ดีขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง และความคิดสร้างสรรค์ยังเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะส่งเสริมใน 3 ประเด็นหลัก คือ เพื่อแก้ปัญหาในระดับบุคคล เพื่อเป็นศักยภาพในการประกอบอาชีพ และเพื่อเป็นทรัพยากรที่สำคัญของสังคม (Todd Lubart, 2558) และสอดคล้องกับ ไกรยส ภัทราวาท (2556: เว็บไซท์) ได้กล่าวว่าหลายประเทศกำลังตื่นตัวและให้ความสำคัญกับความคิดสร้างสรรค์ อาทิเช่น ประเทศเกาหลีใต้ได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาเน้นสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้เด็กมีทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพประชากรที่ต้องการให้มีและเสริมสร้างพัฒนาการตั้งแต่วัยเด็กถ้าถูกกระตุ้นอย่างถูกวิธีในปริมาณที่เหมาะสมอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง (ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. 2558) ดังนั้นในสถานศึกษาครูสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนโดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้หลายอย่าง จากการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ต่ำสามารถปลูกฝังและส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นไป

การใช้สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนการสอนเป็นอีกทางเลือกในการเรียนการสอน สามารถตอบสนองรูปแบบของการเรียนการสอนของนักเรียนที่แตกต่างได้ สื่อมัลติมีเดียจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความคิดริเริ่มให้เกิดความอิสระทางความคิดสู่จินตนาการสร้างสรรค์ (ศิโรจน์ศรีโกมลทิพย์. 2559: 1461) สอดคล้องกับ ญันฐณณสุเมธอธิตคม (2554: 7) ได้กล่าวว่า สื่อมัลติมีเดียถูกนำมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนเพราะสื่อมัลติมีเดียสามารถสร้างความสนใจผู้เรียนและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น เกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน อีกทั้งมีส่วนปฏิสัมพันธ์ทำให้ผู้เรียนสามารถควบคุมบทเรียนด้วยตนเอง ผู้เรียนที่เรียนช้า หรือผู้เรียนที่เรียนเร็ว ก็สามารถเรียนได้ตามความถนัดของตนเอง จึงเป็นการลด

ข้อจำกัดเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถทบทวนบทเรียนได้เมื่อต้องการ รวมถึงสะท้อนหรือแจ้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ด้วย ช่วยสร้างแรงจูงใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาได้ดีมากยิ่งขึ้น ด้วยมัลติมีเดียเป็นการผสมสื่อที่หลากหลายรูปแบบไม่ว่าเป็น ภาพนิ่ง ตัวอักษร เสียง วีดีโอ ภาพเคลื่อนไหว และฉันทาตุทอง (2554:79) ได้กล่าวว่าสื่อมัลติมีเดียช่วยเพิ่มความสามารถในการรับรู้การเข้าใจของผู้เรียนได้เรียนรู้อเนื้อหาที่ซับซ้อนทำให้การจดจำ การคิดริเริ่มขั้นพื้นฐานตลอดจนการคิดได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งเป็นเชาวันปัญญา โดยการพัฒนาล้อมลติมีเดียนั้นผู้ออกแบบสามารถนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่หลากหลาย แปลกใหม่ เชื่อมโยง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ สามารถมองเห็นประเด็นต่างๆ ในมุมมองที่หลากหลาย และเกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์ในที่สุด (ปาพจน์ หนูนภักดี. 2555: 46) การนำเทคนิควิธีคิดเชาวันปัญญา (Witty Thinking) จึงเป็นแนวทางหนึ่งซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบล้อมลติมีเดียเพื่อนำเสนอเนื้อหาได้ เพราะเทคนิคเชาวันปัญญาเป็นแนวทางหรือวิธีการคิดที่ช่วยให้ล้อมลติมีเดียเกิดความน่าสนใจใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์งานออกแบบต่างๆ มากมาย (ปาพจน์ หนูนภักดี, 2555)

จากเหตุผลและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาล้อมลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาวันปัญญาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เป็นแนวทางการนำล้อมลติมีเดียมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาล้อมลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาวันปัญญาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายโป่งนก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3 จำนวน 6 โรงเรียน จำนวน 129 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน ชัยมงคลวิทยา อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์และความพึงพอใจของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญา มีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ตัวอักษรแบบ Lily UPC (2) ภาพฉากหลังเป็นสีโทนอ่อน (3) ตัวละครเป็นการ์ตูน 2 มิติ (4) ภาพเคลื่อนไหวเป็นแอนิเมชันผสมภาพนิ่ง (5) เสียงเป็นเสียงบรรเลง เสียงบรรยายและเสียงดนตรี (6) การปฏิสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ควบคุมการใช้สื่อด้วยตนเอง และ (7) เนื้อหาเรื่องทัศนธาตุทางศิลปะ ได้แก่ จุด เส้น รูปร่างและรูปทรง น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา พื้นที่ว่าง พื้นผิว และสี โดยสื่อมัลติมีเดียนำเสนอ

เนื้อหาดังกล่าวตามเทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญาที่ประกอบด้วย การแทนค่า การยืมความหมายเก่ามาใช้ใหม่ การเพิ่ม การเชื่อมโยง และความไม่เกี่ยวข้องกันเลย

2. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ที่ปรับปรุงมาจากแนวคิดของทอแรนซ์ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญในระดับมาก จำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ จุด เส้น รูปร่างและรูปทรง น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา รูปแบบของที่ว่าง พื้นผิว และสี โดยเป็นแบบคะแนนรูบริกส์ (Scoring Rubrics) มีเกณฑ์การให้ค่าคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 4 คะแนน

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญา โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87

ขั้นตอนการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1. การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของสื่อมัลติมีเดีย และเทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญาได้ผลดังนี้ องค์ประกอบของสื่อมัลติมีเดียประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ตัวอักษรแบบ Lily UPC (2) ภาพฉากหลังเป็นสีโทนอ่อน (3) ตัวละครเป็นการ์ตูน 2 มิติ (4) ภาพเคลื่อนไหวเป็นแอนิเมชันผสมภาพนิ่ง (5) เสียงเป็นเสียงบรรเลง เสียงบรรยายและเสียงดนตรี (6) การปฏิสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ควบคุมการใช้สื่อด้วยตนเอง และ (7) เนื้อหาเรื่องทัศนธาตุทางศิลปะ

2. การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของเทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญาที่ประกอบด้วย การแทนค่า การยืมความหมายเก่ามาใช้ใหม่ การเพิ่ม การเชื่อมโยง และความไม่เกี่ยวข้องกันเลย

3. การวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาเรื่องทัศนธาตุทางศิลปะ มี 7 เรื่องย่อย ดังนี้ จุด เส้น

รูปร่างและรูปทรง หน้าหน้าอ่อนแก่ของแสงและเงา พื้นที่ว่าง พื้นผิว และสี

4. ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาวน์ปัญญาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน

5. การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาวน์ปัญญาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการออกแบบกราฟิก การสร้างภาพเคลื่อนไหว การบันทึกเสียง การตัดต่อและการลำดับภาพให้สมบูรณ์ และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมัลติมีเดีย จำนวน 5 คนเพื่อประเมินคุณภาพของสื่อมัลติมีเดียที่สร้างขึ้นด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบภาพกราฟิก ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง

ระยะที่ 2 การศึกษาความคิดสร้างสรรค์และความพึงพอใจของของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาวน์ปัญญา

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์และอธิบายขั้นตอนการใช้สื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาวน์ปัญญา (Witty Thinking) เรื่องทัศนธาตุทางศิลปะ

2. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียน

3. ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาสื่อมัลติมีเดียที่ละเรื่อง จำนวน 7 เรื่อง

4. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์หลังเรียน

5. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความพึงพอใจ

6. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนิน

การดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาวน์ปัญญาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วองค์ประกอบที่ได้มาสร้างสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาวน์ปัญญา แล้วนำไปประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อวิเคราะห์คุณภาพ โดยใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนจากแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ 7 เรื่อง เรื่องละ 5 ข้อ โดยมีคะแนนเต็มข้อละ 4 คะแนนซึ่งได้จากแนวคิดของ Torrance โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนจากแบบสอบถามความพึงพอใจเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) จำนวน 10 ข้อ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาวน์ปัญญาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาวน์ปัญญาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ตัวอักษรแบบ Lily UPC เป็นตัวอักษรแบบไม่มีหัว ดูเรียบง่ายเมื่อนำมาใช้กับงานดูทันสมัย และใช้อักษรสีดำ (2) ภาพฉากหลังเป็นสีโทนอ่อน ใช้อักษรสีเข้มเพื่อให้มีความแตกต่างจากสีพื้นหลังและใช้แบบ

ตัวอักษรหนึ่งแบบแต่ใช้ขนาดตัวอักษรที่มีใหญ่ในส่วนของหัวเรื่องในการวางข้อความบนภาพใช้กรอบโปร่งใสระหว่างภาพและข้อความเพื่อเป็นการแยกข้อความออกจากภาพ (3) ตัวละครเป็นการ์ตูน 2 มิติ มีบุคลิกคล้ายกับศิลปินต้นแบบทางศิลปะที่มีผลงานโดดเด่นอายุใกล้เคียงกับนักเรียนมาเป็นพิธีกรดำเนินเรื่องผสมการนำเสนอภาพนิ่งเรื่องทัศนธาตุทางศิลปะ (4) ภาพเคลื่อนไหวเป็นแอนิเมชันผสมภาพนิ่ง (5) เสียงเป็นเสียงบรรเลง เสียงบรรยายและเสียงดนตรี (6) การปฏิสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ควบคุมการใช้สื่อด้วยตนเอง และ (7) เนื้อหาเรื่องทัศนธาตุทางศิลปะ ได้แก่ จุด เส้น รูปร่างและรูปทรง น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา พื้นที่ว่าง พื้นผิวและสี โดยสื่อมัลติมีเดียนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวตามเทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญาที่ประกอบด้วย การแทนค่า การยืมความหมายเก่ามาใช้ใหม่ การเพิ่ม การเชื่อมโยง และความไม่เกี่ยวข้องกันเลย โดยมีรายละเอียดการนำเสนอเนื้อหาของแต่ละเรื่องตามแนวคิดเทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญา ดังนี้

1.1 การนำเสนอเนื้อหาเรื่องจุดใช้เทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญา คือ การแทนค่า การยืมความหมายของสิ่งเก่ามาใช้และการเชื่อมโยง ผ่านการนำเสนอพร้อมภาพประกอบ

1.2 การนำเสนอเนื้อหาเรื่องเส้น ใช้เทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญาคือการเชื่อมโยงการ และยืมความหมายของสิ่งเก่ามาใช้ ผ่านการนำเสนอพร้อมภาพประกอบ

1.3 การนำเสนอเนื้อหาเรื่องรูปร่างรูปทรง ใช้เทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญาคือการเพิ่ม การยืมความหมายของสิ่งเก่ามาใช้ ผ่านการนำเสนอ

พร้อมภาพประกอบ

1.4 การนำเสนอเนื้อหาเรื่องน้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงาใช้เทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญาคือ ความไม่เกี่ยวข้องกันเลยการยืมความหมายของสิ่งเก่ามาใช้ผ่านการนำเสนอพร้อมภาพประกอบ

1.5 การนำเสนอเนื้อหาเรื่องพื้นผิว ใช้เทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญาคือ การยืมความหมายของสิ่งเก่ามาใช้ การเพิ่ม ผ่านการนำเสนอพร้อมภาพประกอบ

1.6 การนำเสนอเนื้อหาเรื่องแบบรูปของที่ว่าง ใช้เทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญาคือ การยืมความหมายของสิ่งเก่ามาใช้ผ่านการนำเสนอพร้อมภาพประกอบ

1.7 การนำเสนอเนื้อหาเรื่องสีใช้เทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญาคือ การแทนค่าและการเพิ่ม การเชื่อมโยง และความไม่เกี่ยวข้องกันเลยผ่านการนำเสนอพร้อมภาพประกอบ

ผลจากการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อมัลติมีเดีย จำนวน 5 คน เพื่อประเมินคุณภาพของสื่อมัลติมีเดียที่สร้างขึ้นด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบภาพกราฟิก ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง พบว่า โดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น แสดงผลดังตารางที่ 1

ตาราง 1 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น จำนวน 30 คน

ความคิดสร้างสรรค์	ก่อนเรียน (140 คะแนน)		หลังเรียน (140 คะแนน)		df	t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
ด้านความคิดคล่องแคล่ว	108.54	0.91	126.53	0.75	29	25.15**	.000
ด้านความคิดริเริ่ม	100.07	0.77	129.77	0.88	29	28.80**	.000
ด้านความคิดยืดหยุ่น	105.58	0.84	124.25	0.65	29	28.54**	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์โดยรวมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ นักเรียนชอบมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ภาพมีความสวยงามดูง่าย น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.90 รองลงมา ได้แก่ การใช้ภาพประกอบเนื้อหาและเสียงประกอบมีความเหมาะสม น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.87 และรองลงมาสื่อมัลติมีเดียช่วยให้นักเรียนสร้างความสนใจในการเรียน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.83

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเชาวนปัญญาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียมีคุณภาพในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีทางด้านสื่อมัลติมีเดียจากนักวิชาการ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ทวีศักดิ์

กาญจนสุวรรณ, ปาพจน์ หนูนักดี, กิดานันท์ มลิทอง (2543), แอนนา พายุพัด, ญัฐกร สงคราม, ที่ได้กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า สื่อมัลติมีเดียมีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ตัวอักษร ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่า ตัวอักษรแบบ Lily UPC เป็นตัวอักษรแบบไม่มีหัว ดูเรียบง่ายเมื่อนำมาใช้กับงานดูทันสมัย และใช้อักษรสีดำ สอดคล้องกับแอนนา พายุพัด (2558:51) กล่าวว่า ควรเลือกใช้อักษรที่อ่านง่ายสื่อสารได้ชัดเจน ถ้าต้องการให้เกิดความแตกต่างระหว่างหัวข้อและเนื้อหาควรเลือกใช้สีที่ต่างกัน (2) ภาพจากหลัง เป็นสีโทนอ่อน ใช้อักษรสีเข้มเพื่อให้ความแตกต่างจากสีพื้นหลังและใช้แบบตัวอักษรหนึ่งแบบแต่ใช้ขนาดตัวอักษรที่มีใหญ่ในส่วนหัวข้อเรื่อง ในการวางข้อความบนภาพใช้กรอบโปร่งใสระหว่างภาพและข้อความเพื่อเป็นการแยกข้อความออกจากภาพ สอดคล้องกับ พัชรารัตน์ จินอนงค์ (2559:242) กล่าวไว้ว่า การนำเสนอด้วยภาพและอักษรไปพร้อมๆ กันจะกระตุ้นการเรียนรู้ได้ดี (3) ตัวละครเป็นการตุน 2 มิติ มีบุคลิกคล้ายกับศิลปินต้นแบบทางศิลปะที่มีผลงานโดดเด่นอายุใกล้เคียงกับนักเรียนมาเป็นพิธีกรดำเนินเรื่องผลสมการนำเสนอภาพหนึ่งเรื่องทัศนธาตุทางศิลปะ สอดคล้องกับ ภัทรพรรณ ปุยะติ (2558: 27) กล่าวไว้ว่า ตัวละครต้องให้สอดคล้องกับเรื่องราวที่กำหนดเพราะ

เรื่องนั้น ๆ จะดำเนินไปได้ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของตัวละคร (4) ภาพเคลื่อนไหวเป็นแอนิเมชันผสมภาพนิ่ง สอดคล้องกับ สมหมาย มณีโชติ (2555: 234) กล่าวว่าไว้ว่าสื่อบทเรียนมัลติมีเดียที่นำเสนอรูปภาพ ภาพเคลื่อนไหวประกอบกันทั้งบทเรียนจะทำให้บทเรียนมัลติมีเดียดึงดูดความสนใจ (5) เสียงเป็นเสียงบรรเลง เสียงบรรยายและเสียงดนตรี สอดคล้องกับ ธีรกร สงคราม (2553: 115) กล่าวว่า การใช้เสียงจะใช้ในการนำเสนอบทเรียนให้น่าสนใจ เสียงพูดใช้เพื่อเสริมการช่วยเหลือ เสียงดนตรีช่วยเพิ่มความเข้าใจและบรรยากาศในการนำเสนอเนื้อหา เสียงประกอบฉากช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ (6) การปฏิสัมพันธ์ให้ผู้ควบคุมการใช้สื่อด้วยตนเองสอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ กาญจนสุวรรณ (2552:7) กล่าวว่าไว้ว่าควรมีลักษณะการนำเสนอที่ผู้ใช้งานสามารถควบคุมการนำเสนอได้ด้วยการเลือกชม หรือเลือกข้อมูลจากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่งได้ตามต้องการอย่างรวดเร็ว และ (7) เนื้อหาเรื่องที่คนธาตุทางศิลปะ ได้แก่ จุด เส้น รูปร่างและรูปทรง น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา พื้นที่ว่าง พื้นผิว และสี ได้นำมาจากหนังสือแบบเรียนรายวิชาพื้นฐานศิลปะ สาระทัศนศิลป์ 1 ช่วงชั้นที่ 3 โดยสื่อมัลติมีเดียนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวตามเทคนิควิธีคิดเชาวน์ปัญญาของ ปาพจน์ หนูนักดี ที่ประกอบด้วย การแทนค่า การยืมความหมายเก่ามาใช้ใหม่ การเพิ่ม การเชื่อมโยง และความไม่เกี่ยวข้องกัน เลย โดยมีรายละเอียดการนำเสนอเนื้อหาของแต่ละเรื่องตามแนวคิดเทคนิควิธีคิดเชาวน์ปัญญา ดังนี้

2. จากผลการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์โดยรวมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อมัลติมีเดียใช้เทคนิควิธีคิดเชาวน์ปัญญาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์นั้นสามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ วาทีนี บรรจง (2557: 730) ได้

ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดประสบการณ์ศิลปะโดยบูรณาการแนวคิดเชิงออกแบบ พบว่า การพัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการได้แก่การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ ความสามารถเฉพาะตัวของผู้เรียน และการใช้สื่อประกอบกิจกรรมและประสบการณ์และสอดคล้องกับ รุ่งโรจน์ หัวใจแก้ว (2559: 904) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียตามรูปแบบขนเนคติกส์ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องระบบสุริยะ วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียตามรูปแบบขนเนคติกส์มีการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในรูปแบบที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นตัวอักษรภาพนิ่ง เสียง ภาพแอนิเมชัน วิดิทัศน์ ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน ทำให้นักเรียนเพลิดเพลินในการเรียนรู้และรู้สึกสนุกสนานในการจินตนาการด้วย และระดับความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียตามรูปแบบขนเนคติกส์ สูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีปกติ เนื่องจากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียตามรูปแบบขนเนคติกส์นั้น มีรูปแบบที่แปลกใหม่กว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียโดยทั่วไป เพราะนำเอาหลักการของขนเนคติกส์ ซึ่งเป็นหลักการฝึกการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ ผสมผสานในเนื้อหาของบทเรียนด้วย ทำให้นักเรียนได้ฝึกคิดเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนให้กับนักเรียนเพื่อให้ศึกษาได้ด้วยตนเอง ตามความสนใจและสนุกสนานไปกับการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิโรจน์ ศรีโกมลทิพย์ (2559:1470) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้สื่อมัลติมีเดียร่วมกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ

ไฟล์สัณนิษฐานในการผลิตสื่อศิลปะ สำหรับเด็ก พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่องการจัดการเรียนรู้การสร้างสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ คำอธิบายเนื้อหาแต่ละหน่วยมีความชัดเจน มีการจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก และแบบทดสอบมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา ลักษณะของสื่อการเรียนการสอน ตัวอักษรมีลักษณะอ่านง่ายชัดเจน และระบบบริหารจัดการเรียนรู้แบบชี้แนะมีการออกแบบ รูปร่าง ตำแหน่ง การจัดวางหน้าจอและเมนูต่าง ๆ เหมาะสม การจัดการเรียนรู้มีสื่อเอกสาร สื่อมัลติมีเดียที่เหมาะสมและน่าสนใจ สำหรับผู้เรียน และรูปแบบที่ใช้สวยงามน่าสนใจ และสอดคล้องกับ สุพรรณษา ครุฑเงิน (2555: 74) ได้ทำวิจัยเรื่อง สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง ข้อมูลและสารสนเทศสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเนื่องจาก สื่อ

มัลติมีเดียเป็นการเรียนแบบอิสระ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสื่อ นักเรียนสามารถเลือกเนื้อหาและทบทวนเนื้อหาได้บ่อยตามความต้องการ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการนำสื่อมัลติมีเดียโดยใช้เทคนิควิธีคิดเขาวงกตปัญหาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีอื่น ๆ เพื่อนำไปส่งเสริมนักเรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ที่สูงขึ้น
2. ควรมีการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียใช้เทคนิคอื่น ๆ ที่น่าสนใจเพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนให้มีผลการเรียนรู้ที่สูงขึ้น เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ ทักษะปฏิบัติ เป็นต้น
3. ผู้สอนควรควบคุมการเรียนการสอนด้วยสื่อมัลติมีเดียอย่างใกล้ชิดกับตัวผู้เรียนเพราะอาจทำให้ผู้เรียนขาดสมาธิในการเรียนได้

Reference

- Anna payupat. (2015). *Multimedia presentation (2nd Edition)*. Bangkok: OdeonStroll.
- Kraisapat Varatavati. (2013). *Creativity needed for 21st century education*. https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1359702484.
- Kanut thathong. (2011). *Learning to develop thinking*. Nakhon Pathom: Petchkasem Printing.
- Linda Naiman. (2014). *Can Creativity be Taught Results from Research Studies*.<http://www.creativityatwork.com/2012/03/23/can-creativity-be-taught/>.
- Kidanan Malithong. (2005). *Educational Technology and Innovation*. Bangkok: Arunkanpim Ltd.
- Nattakorn Songkham. (2010). *Multimedia Design and Development for Education*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Nattapon Sumathathikom. (2011). *The Development of Computer Multimedia through the internet Teaching tool for Lighting for Broadcasting Course (Undergraduate Level)*. Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. Research.
- Office of the Secretary of the Council for Education. (2010). *Educational reform proposals in the second decade*. Bangkok: Pixwah graphic limited.
- Pashtun nunpakdee (2012). *Graphic desing principles*. Nonthaburi: IDC.

- Patharapan Puyati (2015). *Multimedia Electronic Model Book using Pop-up image technique for Matthayomsuksa 2 students*. Thesis M.s.c (Master of science creative Media) Mahasarakham University.
- Phatcharavalai Jeenanong. (2016). The Development of Multimedia for Learning on a Hundred Colored Pha Khow Ma for Level 2 Primary students. *Veridian E- Journal, Silpakorn University, Thai version in Human, Arts, Social and Art Year 9 No.3 September - December 2016*. <https://www.tci-thaijo.org/index.p>.
- Rungroche huajaikal. (2016). *Development of computer multimedia based on synectics method entitled solar system to enhance scientific creative thinking of Prathomsuksa 4 students*. National Symposium and Research Presentation No. 3 Steps to the 2nd Decade: Integrating Research Use knowledge for sustainability June 17, 2016 at Nakhon Ratchasima College, Muang District, Nakhon Ratchasima.
- Sommai Maneechote. (2015). *Development of Multimedia Computer Instruction, Topic: the Ethics in the world of Information for Mathayomsuksa 5*. The 1st National Conference on Technology and Innovation Management NCTIM Rajabhat Maha Sarakham University MahaSarakham Thailand 12 – 13 May 2015.
- Sirote Srikomontip. (2016). The Effect of the multimedia with Classroom Instruction to Enhance Achievement Motivation of Production Media Arts for children, *Veridian E-Journal, Silpakorn University Thai version in Human, Arts, Social and Art Year 9 No.1 January - April 2016*. <https://www.tci-thaijo.org/index.p>.
- Suchart Thaothong et al. (2002). *Basic Art Learning Materials Visual Art 1*. 3rd Floor Bangkok: Charoen Prathet.
- Supansa Khruger. (2012). *The Self – Learning Multimedia on Data and Information for Matthayomsuksa 1 Students*. Rajamangala University of Technology Thanyaburi. Research.
- Taweesak Kanjanasawan. (2009). *Multimedia technology*. Bangkok KTP Com and Consultant.
- Thaweesak Jindanukrak. (2015). *Creativity in the science of thinking*. Bangkok: Business-Dindit University
- Todd Lubart. (2515). *International conferences subject Assessment of the development of thinking processes*. Creative analysis <http://www.edsiam.com/creativity/>
- Vatinee Bunjong. (2014). Effects of Organizing Art Experiences by Intergrating Design Thinking Approach on Kindergarteners' Creativity. *Chulalong University OJED, Vol.9, No.1 January - April 2014*, <http://www.edu.chula.ac.th/ojed>.

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

Development of Academic Leadership Enhancement Program for Educational Institution Administrators under Secondary Education Service Area 26

วัลลภ ปุยสุวรรณ¹, สาวิตรี รตโนภาสสุวรรณลี²

Wanlop Puyasuwan¹, Sawitree Ratanopatsuwanee²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิประเมินที่ประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน ระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และครู จำนวน 129 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างแบบแบ่งชั้น ระยะที่ 3 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบประเมินความเหมาะสม แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.33–0.73 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมของโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีองค์ประกอบ จำนวน 3 ด้าน และ 11 ตัวชี้วัด ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดพันธกิจ จำนวน 3 ตัวชี้วัด 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน จำนวน 4 ตัวชี้วัด และ 3) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน จำนวน 4 ตัวชี้วัด ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 3. โปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีองค์ประกอบดังนี้คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการพัฒนา และ

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Mahasarakham University

การประเมินผล เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีภาวะผู้นำทางวิชาการ จึงออกแบบเนื้อหาของโปรแกรม โดยเน้นเนื้อหาตามลำดับความต้องการจำเป็นที่มีความต้องการอันดับแรก คือ ด้านการกำหนดพันธกิจ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน วิธีการพัฒนาคือการประชุมเชิงปฏิบัติการและการฝึกอบรม

ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

Abstract

The study aimed to 1) study the components and indicators of academic leadership of the educational institution administrators ; 2) study the current state and desirable state of academic leadership enhancement of the educational institution administrators ; 3) design an academic leadership enhancement program for the educational institution administrators. The study was divided into 3 phases. In Phase 1, the certified scholars who assessed the components and indicators comprised 5 certified scholars in educational administration. In Phase 2, the sample comprised educational institution administrators, deputy educational institution administrators for academic affairs, and teachers, totally 129 persons, obtained through stratified random sampling. In Phase 3, the certified scholars who assessed the academic leadership enhancement program for the educational institution administrators comprised 5 educational institution administrators and deputy educational institution administrators for academic affairs. The instruments for data collection comprised a suitability assessment form, a questionnaire inquiring about the current state and desirable state, which was a 5-level rating scale questionnaire with the discrimination ranging from 0.33 to 0.73 and the total reliability of 0.82, an interview form, and a suitability assessment form for the program. The analysis employed the mean and standard deviation.

The results are as follows: 1. The components of academic leadership of the educational institution administrators were in 3 aspects and there were 11 indicators. They were: 1) defining the mission, with 3 indicators ; 2) administration of the curriculum and teaching, with 4 indicators ; and 3) promotion of instructional atmosphere, with 4 indicators. The assessment of the components and indicators of academic leadership of the educational institution administrators revealed high suitability. 2. The study revealed that the current state of academic leadership of the educational institution administrators was in the high level, on the whole and on every aspect, and the desirable state of academic leadership of the educational institution administrators was in the high level, on the whole and on every aspect. 3. The academic leadership enhancement program for the educational institution administrators had the following components: principle, objective, content, method of development, and evaluation. In order to equip the educational institution administrators with academic leadership, the content of the program was designed to emphasize the content according to the

need indexes of the first few needs, which were: defining the mission, promotion of learning atmosphere, and administration of the curriculum and teaching. The method of development employed workshop and training.

The assessment of the academic leadership enhancement program for the educational institution administrators under Secondary Education Service Area 26 by the certified scholars revealed that the suitability was in the high level.

Keywords: Development, Academic Leadership

บทนำ

การบริหารจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน เพราะผู้บริหารถือเป็นผู้นำหลักของโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษาที่จะส่งผลให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารต้องรู้จักวิธีการดึงผู้ร่วมงานเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ผู้นำต้องมีลักษณะดังนี้คือ จะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ (Vision) คือ สามารถกำหนดหรือสร้างภาพความสำเร็จขององค์กรในอนาคต สามารถสื่อความหมายของวิสัยทัศน์ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจในองค์กรเข้าใจตรงกัน (Communication) โดยต้องโน้มน้าวให้ทุกคนในองค์กรหรือสถานศึกษา ยอมรับวิสัยทัศน์หรือภาพความสำเร็จนั้น เกิดจากความคิดของทุกคนมิใช่เกิดจากผู้นำหรือผู้บริหาร การศึกษาแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่จะต้องเกิดจากทุกฝ่ายในโรงเรียนที่มีภาระผูกพันและต้องมีความมุ่งมั่น (Commitment) คือต้องไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่จะขัดขวางต่อความพยายามหรือต่อการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552: 9) สอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy and Miskel (2005: 45) ที่สรุปว่าประสิทธิผลทางการจัดการสถานศึกษาคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (Hoy and Miskel. 2005: 380) จะเห็นได้ว่าภารกิจของการศึกษาและผู้จัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.

2545 ก็คือการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ 1) การเป็นคนดี 2) การเป็นคนเก่ง 3) การเป็นคนมีความสุข

ผู้บริหารนับว่ามีความสำคัญต่อการจัดการทางการศึกษาผู้บริหารเป็นผู้นำจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมากโดยทั่วไปคุณลักษณะของผู้บริหารจัดการจะต้องเป็นผู้มีความรู้ดี มีปฏิภาณไหวพริบดี มีบุคลิกภาพดี มีความคิดริเริ่ม รู้จักปรับปรุงแก้ไขความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจมีความเข้าใจบุคลิกทั่วไปและเข้าใจสังคมได้ดี มีความอดทนและรับผิดชอบสูงมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีประสานงานได้ดีมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงและยอมรับนับถือ ผู้ซึ่งให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและความยุติธรรม ลักษณะดังกล่าวไม่ได้หากันได้ง่ายๆ ในสถานศึกษาที่ท้าทายกว่านั้น คือ ภาวะผู้นำ (ธรสุนทรายุทธ. 2551: 325)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) เป็นภาวะผู้นำที่พัฒนามาจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) (Mc Ewans. 1998) มุ่งการปรับเปลี่ยนมุมมองของงานในวงที่กว้างกว่าและเป็นระบบมากกว่า แต่ภาวะผู้นำทางวิชาการจำกัดวงเข้ามาที่งานด้านวิชาการขององค์กรความพยายามในการปฏิรูปการศึกษาในวงกว้างจะมุ่งไปที่วิธีการที่เป็นระบบเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้มีรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการ (Elmore. 2000) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งที่จะต้องส่งเสริมให้เกิดความร่วมมืออย่างมากจาก

ครุความร่วมมือนี้จะนำไปสู่การพัฒนาการปฏิบัติการสอนของครูซึ่งการพัฒนาเช่นนี้จะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย (Leithwood. 2006) รูปแบบภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational Leadership) ส่วนใหญ่เน้นความสำคัญของผู้นำโรงเรียน (School Leaders) โดยที่ผู้นำโรงเรียนจะต้องใส่ใจอย่างมากกับงานการเรียนการสอนของโรงเรียนหากต้องการที่จะพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องเป็นผู้นำทางวิชาการและหลักสูตรดังนั้นจึงเรียกมิติภาวะผู้นำโรงเรียน (School Leadership) ว่าเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการ (MacNeill และคณะ. 2003) ดังนั้นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยผู้บริหารต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายและโครงสร้างสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรรวมทั้งพัฒนาเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนซึ่งผู้บริหารจะต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรกระบวนการพัฒนาหลักสูตรการจัดทำเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องตามและประเมินผลการศึกษาเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้นำการพัฒนาจนให้เกิดประสิทธิภาพ

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 ปีพ.ศ. 2557 ที่ผ่านมาจากการสำรวจความคิดเห็นจากบุคลากรทางการศึกษาพบว่า ประสพปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในด้านวิชาการ คือผู้บริหารสถานศึกษาขาดวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาระบบการบริหารงานวิชาการยังขาดประสิทธิภาพและเอกภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านสถานศึกษาพบว่าผู้บริหารยังขาดความมุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษา การกำหนดพันธกิจ การบริหารหลักสูตรและการสอนการนิเทศการสอน การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนทำให้คุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และเพื่อให้สถาน

ศึกษามีคุณภาพและการเปลี่ยนแนวทางการบริหารตามการปฏิรูปในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ซึ่งจำเป็นต้องมีผู้บริหารการศึกษาที่มีความรู้มีบทบาทในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยมุ่งเน้นการส่งเสริมด้านวิชาการเป็นหลักสำคัญอันจะก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิรูปการเรียนรู้และปฏิรูปการการศึกษาโดยรวม ซึ่งบทบาทที่สำคัญอันดับแรก คือการเป็นผู้นำทางวิชาการโดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา ซึ่งในปีการศึกษา 2557 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ได้มีนโยบายส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาโดยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทำให้ผู้บริหารมีการดำเนินการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ และบริหารงานในสถานศึกษาตามนโยบายดังกล่าวมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในระยะเวลาที่ผ่านมา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. 2557: 18 – 19)

การนำโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวาง โปรแกรมการพัฒนาถูกใช้เพื่อช่วยเพิ่มทักษะ ประสิทธิภาพของการทำงาน การฝึกทักษะภาวะผู้นำสามารถจัดทำขึ้นได้หลายรูปแบบ นับตั้งแต่การสัมมนาเชิงปฏิบัติการที่มุ่งเน้นที่ทักษะเฉพาะอย่างที่ใช้เวลาสั้น ๆ ไปจนถึงโปรแกรมซึ่งครอบคลุมเนื้อหาและการฝึกทักษะในระดับกว้างซึ่งใช้เวลานาน (วิเชียร วิทยาอุดม. 2550: 250) ประกอบการบริหารการศึกษาแนวใหม่ที่ยึดโรงเรียนเป็นฐานและวิธีการพัฒนางานที่เหมาะสมก็คือ การใช้หลักการประเมินครบวงจรหรือวงจรพัฒนางาน (PDCA) เพราะเป็นรูปแบบที่สะท้อนการปฏิบัติงานหรือตรวจสอบการปฏิบัติงานของคน ทำให้เข้าใจสภาพการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อร่วมงานและองค์การ สามารถตัดสินใจเลือกสภาพที่เหมาะสมกับการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ รวมทั้งมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงผลการปฏิบัติงานหรือแก้ไข

ปัญหาเฉพาะจุด (สันต์ ศูนย์กลาง. 2551: 56) โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับสถานศึกษาและแนวทางพัฒนางานในแนวคิดดังกล่าวจะนำมาใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารได้เป็น อย่างดี

จากเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของครูและบุคลากรและบริบทการปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ผู้รับการพัฒนาก่อเกิดความรอบรู้และสามารถนำผลการพัฒนาไปปฏิบัติงานตามขอบข่ายงานวิชาการที่จะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคุณลักษณะที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาโดยเฉพาะการบริหารงานด้านวิชาการให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพซึ่งข้อค้นพบอาจเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ และอาจส่งผลให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย ผู้เรียนมีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26
3. เพื่อออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษาคือผู้บริหารหน่วยงานหรือศึกษานิเทศก์นักวิชาการที่มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาเอกเป็นผู้มีบทบาทในการเป็นวิทยากรให้หน่วยงานพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นผู้บริหารระดับสูงที่ประสบความสำเร็จเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 129 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ระยะที่ 3 ออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประเมินความเหมาะสม

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 5 คน ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก มีประสบการณ์ด้านการบริหารงานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ไม่ต่ำกว่า 10 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 4 ชนิด

1. แบบประเมินความเหมาะสม
2. แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

3. แบบสัมภาษณ์

4. แบบประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแต่ละฉบับ ใช้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพและขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาให้คะแนนตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย (Mean)

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเพื่อการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีองค์ประกอบ จำนวน 3 ด้าน และ 11 ตัวชี้วัด ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดพันธกิจ จำนวน 3 ตัวชี้วัด 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน จำนวน 4 ตัวชี้วัด และ 3) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน จำนวน 4 ตัวชี้วัด ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารพบว่า ทั้งองค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสม

อยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม และเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

3. โปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีองค์ประกอบดังนี้คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการพัฒนา และการประเมินผล เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ จึงออกแบบเนื้อหาของโปรแกรมโดยเน้นเนื้อหาตามคำดัชนีความต้องการจำเป็นที่มีความต้องการอันดับแรก คือ ด้านการกำหนดพันธกิจ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน วิธีการพัฒนาคือการประชุมเชิงปฏิบัติการและการฝึกอบรมมีการประเมินความรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมและการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรม

ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การกำหนดพันธกิจ มี 3 ตัวชี้วัด คือ 1) กำหนดวิสัยทัศน์ด้านวิชาการสำหรับสถานศึกษา 2) การกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการสำหรับสถานศึกษา 3) การ

สื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน การบริหารหลักสูตร และการสอนมี 4 ตัวชี้วัด คือ 1) การนิเทศและการประเมินการสอนของครู 2) การประสานการใช้หลักสูตร 3) การติดตามตรวจสอบและดำเนินการความก้าวหน้าของนักเรียน 4) การวัดและประเมินผล และการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนมี 4 ตัวชี้วัด คือ 1) การบริหารเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2) การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู 3) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู 4) การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้วิจัยอภิปรายแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดพันธกิจ มีรายละเอียดตัวชี้วัดดังนี้ การกำหนดวิสัยทัศน์ด้านวิชาการสำหรับสถานศึกษา การกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการสำหรับสถานศึกษา และการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะการกำหนดพันธกิจของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิ ผลสู่แนวทางการปฏิบัติที่เกิดประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะเปิดโอกาสให้ครู ชุมชน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของนักเรียนและชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดพันธกิจ มีการประชุมชี้แจงและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพันธกิจ เพื่อพัฒนางานวิชาการ รวมถึงเป็นผู้นำในการจัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของทุกฝ่าย มีการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และนำผลการประเมินไปกำหนดแนวทาง การพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2553: 26) ได้สรุปว่า การกำหนดพันธกิจเป็นการกำหนดทิศทางของโรงเรียนเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของผู้เป็นครูใหญ่จะต้องทำให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ของตน การกำหนดทิศทาง (Direction Setting) ที่ดีควรครอบคลุมภารกิจ 3 ด้าน อย่างชัดเจน ได้แก่ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมของโรงเรียน 2) การสร้างฉันทามติร่วมกันต่อเป้าหมาย 3) การกำหนดความคาดหวังต่อผลงานไว้สูง และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ พันธ์ ด้วงเอก (2555: 22) ได้สรุปว่า การ

กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายจำเป็นต้องกำหนด วิสัยทัศน์เพื่อบ่งบอกอนาคตว่าโลกและสังคมรอบๆ จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร สถานศึกษาจะต้องปรับตัวปรับหลักสูตรอย่างไร จึงจะพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับยุคสมัยในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ ซึ่งทำได้โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เรียน ภาคธุรกิจ ภาครัฐในชุมชน ร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษาแสดงความประสงค์อันสูงส่งหรือวิสัยทัศน์ที่ปรารถนาให้สถานศึกษาเป็นสถาบันพัฒนาผู้เรียนที่มีพันธกิจ เพื่อการปฏิบัติงานที่เหมาะสมตามหลักสูตรของสถานศึกษาและมาตรฐานหลักการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติที่กำหนดไว้

1.2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน มีรายละเอียดตัวชี้วัดดังนี้ การนิเทศและการประเมินการสอนของครู การประสานการใช้หลักสูตร การติดตามตรวจสอบและดำเนินการความก้าวหน้าของนักเรียน การวัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารหลักสูตรในด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารจะต้องจัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับคณะครู ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นพัฒนาการเด็กทุกด้าน ส่งเสริมให้ครูนำเทคนิคการสอนแบบใหม่มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและนำผลการพัฒนานักเรียน เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน รวมถึงจัดให้ครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาการเรียนการสอน สอดคล้องกับ Mbatha (2004: 165-A) ที่สรุปว่า การสร้างเป้าหมายของโรงเรียนให้ชัดเจนการสร้างเครือข่ายวิชาการระหว่างสถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์สูง และการอภิปรายกันเป็นประจำระหว่างผู้เรียนกับครูเกี่ยวกับความก้าวหน้า จะช่วยปรับปรุงผลการเรียนให้ดีขึ้นในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน จำเป็นต้องจัดการฝึกอบรมภายใน

สถานศึกษาให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการตั้งเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประจำปี และจัดตั้งเครือข่ายสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับแนวคิดของรุจිර์ ภูสาระ (2545: 154-159) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารหลักสูตรในด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการใช้หลักสูตรการวางแผนดำเนินการอย่าง มีการส่งเสริมของทุกกลุ่มทุกคนในด้านการบริหารงานวิชาการ

1.3 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน มีรายละเอียดตัวชี้วัดดังนี้ การบริหารเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2) การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู 3) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู 4) การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะว่าการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์ที่พึงปรารถนา เป็นการสร้างบรรยากาศเชิงบวกด้านการเรียนรู้ รวมทั้งการให้รางวัลและการให้การยอมรับการทำงานของครู นับเป็นบทบาทที่สำคัญส่วนหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนในการที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ David และ Thomas (1989: 40) ได้อธิบายว่า การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีบรรยากาศด้านวิชาการ ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการสร้างความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนอย่างเป็นระเบียบ คำแนะนำที่ผู้บริหารควรนำไปปฏิบัติคือ 1) ปกป้องเวลาการสอนและการเรียนจากสิ่งที่รบกวนต่างๆ 2) พัฒนานโยบายที่มีอยู่ให้ชัดเจนและส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎระเบียบและการควบคุม 3) ช่วยเหลือครูเรียนรู้และเข้าใจกฎเกณฑ์ของการจัดการภายในห้องเรียน 4) ได้รับความร่วมมือของนักเรียนในการสร้างสิ่งแวดล้อมทางด้านวิชาการและความเป็นระเบียบเรียบร้อย 5) รักษาสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนและสถานที่ที่เป็นที่อยู่อาศัยน่าพึงพอใจ 6) แสดงความสนใจต่อตัวนักเรียนโดยการถามถึงสุขภาพครอบครัว

ชั้นเรียนและกิจกรรมต่างๆ 7) ถ้าจำเป็นต้องใช้ระเบียบวินัยการไล่ออกก็ต้องนำมาใช้กับผู้ที่สร้างปัญหาอย่างร้ายแรงภายในโรงเรียน

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของวานิลินธุ์ ผาลา (2557: 79) ที่พบว่าการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองนครพนมที่พัฒนาได้ มีจำนวน 88 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด จำนวน 46 ตัวบ่งชี้ และเหมาะสมระดับมาก จำนวน 42 ตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยนำประเด็นแต่ละด้านมาอภิปรายดังนี้

2.1 ด้านการกำหนดพันธกิจ

สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสื่อสารและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์เป้าหมายและพันธกิจ เพื่อพัฒนางานวิชาการให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้นำในการจัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยการมีส่วนร่วมของครู บุคลากรและชุมชน

สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ กำหนดเป้าหมายของโรงเรียนโดยคำนึงถึงนโยบายและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับชาติ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้นำในการจัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยการมีส่วนร่วมของครู บุคลากรและชุมชน

ผลจากการศึกษาที่พบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการกำหนด พันธกิจ

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการและครู มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการใช้กลยุทธ์ทั้งการเป็นผู้นำการบริหารและการนำกลุ่มให้กระทำการกิจกรรมทางด้านวิชาการให้บรรลุผลซึ่งจะมีผลต่อการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนต่อไป และการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนนั้นจะต้องมีความชัดเจน โดยเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยเน้นให้ทีมงานมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งจะต้องรวมถึงความรับผิดชอบของคณะครู เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด สอดคล้องกับ Neal (2007: 36-A) ที่พบว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพสามารถบริหารและแก้ไขวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นได้โดยใช้เทคนิคการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

2.2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน

สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อจัดทำและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียน ชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา

สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนและเป็นผู้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร ตามสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทุกปี ชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีการประเมินพัฒนาการผู้เรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

ผลจากการศึกษาที่พบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการและครู มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับ

มาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการบริหารหลักสูตรในด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ อย่างมีประสิทธิภาพโดยการใช้หลักสูตรการวางแผนดำเนินการอย่างมีการส่งเสริมของทุกกลุ่มทุกคน โดยผู้บริหารจะต้องมีการประชุมชี้แจงให้ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับคณะครู ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นพัฒนาการเด็กทุกด้าน ส่งเสริมให้ครูนำเทคนิคการสอนแบบใหม่มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและนำผลการพัฒนาให้นักเรียน เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน รวมถึงจัดให้ครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

2.3 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน

สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนและให้รางวัลจากการปฏิบัติงานที่เป็นผลสำเร็จ ชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้เวลาให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกิดประโยชน์ต่อการเรียน การสอน ชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เวลาให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน

ผลจากการศึกษาที่พบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และครู มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดูแล เอาใจใส่ครู

และนักเรียนอย่างใกล้ชิด เป็นการเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้บริหารและนักเรียน ดังนั้นการส่งเสริมบรรยากาศด้านการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการให้รางวัลและการให้การยอมรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการสูง และ เมื่อนักเรียนมีการปรับปรุงผลการเรียนขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารต้องให้โอกาสนักเรียนในการเป็นที่ยอมรับในห้องเรียน และในโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้ทำหน้าที่ประสานระหว่างห้องเรียนและโรงเรียน ในด้านการให้รางวัล เพื่อเป็นการยืนยันว่าผู้บริหารให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง

3. โปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีองค์ประกอบดังนี้คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการพัฒนา และการประเมินผล เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ จึงออกแบบเนื้อหาของโปรแกรมโดยเน้นเนื้อหาตามลำดับความสำคัญตามลำดับที่มีความต้องการอันดับแรก ผู้วิจัยได้สร้างกระบวนการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยแยกออกเป็น 3 Module ดังนี้คือ Module 1 การกำหนดพันธกิจ เนื้อหาในโมดูลนี้เป็นการจัดทำกรอบเป้าหมาย จุดประสงค์ และพันธกิจของสถานศึกษา ซึ่งจะต้องมีจุดประสงค์ที่ระบุชัดเจนต้องเป็นไปตามสภาพการณ์ในช่วงเวลาหรือช่วงวิกฤติด้วยสามารถมองเห็นวิธีการปฏิบัติที่มีทิศทางและขอบเขตที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ เนื้อหาจึงมุ่งให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาและการสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา Module 2 การบริหารหลักสูตรและการสอน เนื้อหาในโมดูลนี้เนื้อหามุ่งให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ การกำหนดมาตรฐาน การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทรัพยากร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และ Module 3 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน เนื้อหาในโมดูลนี้เป็นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่สะอาดร่มรื่น เป็นระเบียบ ปลอดภัยและเอื้อต่อการจัดการ

เรียนรู้ สนับสนุนสื่อการเรียนการสอน ทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางวิชาการแหล่งเรียนรู้ รวมถึงสร้างความสัมพันธ์ที่ีระหว่างครูกับนักเรียนในชั้นเรียน เนื้อหาจึงมุ่งให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษาแก่ผู้เข้ารับการพัฒนา วิธีการพัฒนาคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการฝึกอบรม โดยมีการประเมินความรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมและมีการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรม ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะก่อนการสร้างโปรแกรมผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมและการสังเคราะห์กระบวนการพัฒนาโปรแกรม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า โปรแกรม คือ ชุดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบพัฒนาขึ้นจากแนวคิดทฤษฎี หลักการ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของผู้เข้าร่วมโปรแกรม ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบของโปรแกรม 2) กระบวนการพัฒนาโปรแกรม องค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีดำเนินการ 5) การประเมินผลโปรแกรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปริญญา มีสุข (2552: 56) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพของครูว่าเป็นระบบแผนโครงสร้างที่กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบมา เพื่อช่วยเหลือครูให้ทำกิจกรรมกับเพื่อนร่วมงานโดยทุกกิจกรรมล้วนมีทางแนวทาง เพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันเพื่อการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานของครู และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจินตนา ศรีสารคาม (2554: 56) ได้ศึกษาการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการประเมินก่อนและหลังการทดลองโปรแกรมพัฒนา

ภาวะผู้นำทางวิชาการกับผู้ร่วมโปรแกรมทุกประเภท เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .01 2) การเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ปฏิบัติการของกลุ่มตัวอย่าง ต่อโครงการ อยู่ในระดับมาก คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่วิจัยและพัฒนาขึ้นมีคุณภาพตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการกำหนดพันธกิจ สถานศึกษา ควรมีการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของนักเรียนและชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจ การประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปกำหนด แนวทางการพัฒนา และต้องการผู้บริหารที่เป็นนักปรับปรุงส่งเสริมแนวทางในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

1.2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารควรส่งเสริมจัดประชุมอบรมครูให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและแนวทางการใช้หลักสูตร ผู้บริหารจัดทำโครงสร้างหลักสูตร และสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษา และนำผลการประเมินไปปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของหลักสูตร

1.3 ด้านส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูค้นคว้าหาความรู้ใหม่ และสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารรับรู้แสดงความยินดีและประกาศเมื่อมีความก้าวหน้าหรือความเป็นเลิศทางวิชาการของนักเรียนหรือครู และส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำความรู้และทักษะต่างๆ ที่ได้รับการศึกษาอบรมใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต่างๆ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรให้มีการวิจัยตรวจสอบภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาตามหลักการพัฒนาแบบต่อเนื่อง เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อยทั้งที่เป็นภาวะผู้นำทางวิชาการและปัจจัยที่มีอิทธิพลเพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นไปอย่างสอดคล้องกับปัญหาและไม่หลงทาง

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ เพื่อตรวจสอบความสำคัญของโปรแกรมการวิจัยว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาหรือไม่ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะและบริบทใกล้เคียงกัน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาวิตรี รตโนภาสสุวรรณลี ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิด และข้อเสนอแนะ ตลอดจน

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา ศรีสารคาม. (2554). *การวิจัยและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษา* ชั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธรร สุนทรายุทธ. (2554). *ปรัชญาการบริหารจัดการ*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ปริญญา มีสุข. (2552). *ผลของการออกแบบโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพแบบมีส่วนร่วมของครู*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนัส ด้วงเอก. (2555). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รุจิร ภูสาระ. (2545). *การเขียนแผนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: บิ๊ก พอยส์.
- วานิลินธุ์ ผาสา. (2557). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. นครพนม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม.
- วิเชียร วิทยาอุดม. (2550). *การพัฒนาองค์การ: Organization Development*. กรุงเทพฯ: ธนัชชการพิมพ์.
- สันต์ ศูนย์กลาง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม สำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. (2557). *รายงานประจำปี. กลุ่มงานและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2549). *คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา*. <http://suthep.ricr.ac.th>.
- Davis, G. and Thomas, M. A. (1989). *Effective Schools and Effective Teachers*. Boston: Allyn and Bacon.
- Elmore, R. (2000). Hard questions about practice. *Educational leadership*, 59: 8. Pp. 22-26.
- Hallinger, P. and Murpy, J. (1985). Assessing the Instructional Management Behaviors of Principals. *Elementary School Journal*, 86(2): 217-248.
- Hoy, Wayne K and Miskel G.Cecil. (2005). *Educational Administration Theory Research and Practice*. Singapore: Grow-Hill Inc.
- Leithwood, Jantzi and Fernandez. (2006). *Transformational Leadership and Teacher commitment to change*. In J. Murphy and K.S. Louis (Eds.) *Reshaping the principaship: Insights from transformational reform effects*. California: Corwin Press.
- MacNeil, C. and others. (2003). *Educational leadership: Culture and Diversity Gates head*. Athenaeum Press.

การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

The Development of Guideline Teacher Competency for Learning management of learners Under The Office of Beungkan Educational Service Area.

สิริพร ศรีปัญญา¹, ธรินธร นามวรรณ²

Siriporn Sripunya¹, Tharinthron Namwan²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ 3) พัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างสมรรถนะและวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ การพัฒนาแนวทางโดยวิธีการสังเคราะห์ข้อมูลแนวคิดและทฤษฎี ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา และการศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่ดำเนินการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษาที่ปฏิบัติดีเลิศ และปรับปรุงแนวทางการพัฒนา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ 33 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 ตัวชี้วัด 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 ตัวชี้วัด 3) ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 ตัวชี้วัด 4) ด้านบทบาทครู จำนวน 5 ตัวชี้วัด 5) ด้านประเมินผลการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 ตัวชี้วัด 2. สภาพปัจจุบัน การดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Student Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Assistant Professor., Educational Administration Faculty of Education, Mahasarakham University

สำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมมีสภาพ การปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง โดยสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันที่มีผลรวมรายด้านมากที่สุด คือด้านบทบาทครู อยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านน้อยที่สุดคือด้านแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ใน ระดับปานกลาง การศึกษาสภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในสถานศึกษา โดยรวมมีสภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยสภาพการปฏิบัติที่พึง ประสงค์ที่มีผลรวมรายด้านมากที่สุดคือด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก และราย ด้านน้อยที่สุดคือด้านบทบาทครู อยู่ในระดับมาก 3. การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา โดยการเชื่อมโยงองค์ประกอบ ตัวชี้วัดของข้อมูลที่ได้ จากการศึกษารายเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี แบบสอบถาม และจากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อใช้ออกแบบแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในสถานศึกษา โดยผ่านการตรวจสอบ และเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ 33 ตัวชี้วัด ซึ่งพบว่า แนวทางแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษาที่มีผลรวมรายด้านมากที่สุดคือด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ใน ระดับมากที่สุดรองลงมาคือด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านบทบาทครู อยู่ในระดับมาก ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่สูงสุดที่สุดคือด้านการจัดการ เรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะ, การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, ครูใน สถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the factors and indicators of teacher competency for Learning management of learners under the office of Beungkan educational service area. 2) to study the current situation, desirable situation, and technique for teacher competency for Learning management of learners under the office of Beungkan educational service area. 3) to develop the guidelines teacher competency for Learning management of learners under the office of Beungkan educational service area. There were 3 phases of implementation. Phase 1, to study the factors and indicators of teacher competency for Learning management of learners under the office of Beungkan educational service area. Phase 2, to study the current situation, desirable situation, and technique for teacher competency for Learning management of learners under the office of Beungkan educational service area. Phase 3, to develop the guidelines teacher competency for Learning management of learners under the office of Beungkan educational service area. The guidelines were developed by synthesizing the data and theoretical approach of current situation, desirable situation, guidelines for enhancing the high school students' learning oriented, field trip studying from the best practice schools implementing the development of guidelines for learning oriented characteristic, and improving the guidelines for development by 7 experts.

The research findings found that: 1. The factors and indicators of teacher competency for Learning management of learners under the office of Beungkan educational service area. consisted of 5 factors and 33 indicators as follows: 1) 6 indicators of learning management plan, 2) 8 indicators of learning management, 3) 5 indicators of media learners, 4) 5 indicators of teacher role, 5) 9 indicators of the measurement and evaluation of learning. 2. The current situation of teacher competency for Learning management of learners under the office of Beungkan educational service area. in overall, the practice was in level Moderate The most practice was teacher role in level Moderate And the less practice was the learning management plan in level Moderate The desirable situation of teacher competency for Learning management of learners under the office of Beungkan educational service area. in overall, the practice was in level high The most practice was the measurement and evaluation of learning in level high And the less practice was teacher role in level high 3. The development of guidelines teacher competency for Learning management of learners under the office of Beungkan educational service area, was implemented by associating the factors and indicators of data from studying of documents and theoretical approach of questionnaire as well as Best Practice for designing the guidelines teacher competency for Learning management of learners under the office of Beungkan educational service area. which were investigated by the experts including 5 factors 33 indicators, There was the development of guidelines teacher competency for Learning management of learners in overall, the practice was in level highest The most practice was the media learners in level highest The second practice was the measurement and evaluation of learning in level highest The third practice was teacher role in level highest The fourth practice was learning management plan in level highest And the less practice was learning management in level highest

Keywords: Development of Guideline, Teacher Competency, Learning management of learners Under The Office

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถ และความต้องการของตนเอง ได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งแนวคิด

การจัดการศึกษานี้เป็นแนวคิดที่มีรากฐาน จากปรัชญาการศึกษา และทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ที่ได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และเป็นแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามต้องการอย่างได้ผล (วัฒนาพรระจับทุกซ์. 2542: 5) การสอนโดยเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ จะช่วยพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ(ลักษณะนิสัย) และทั้งด้าน IQ (Intelligence Quotient) และด้าน EQ (Emotional

Quotient) ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข” (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2552: 4)

กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาจะต้องพัฒนากำลังคนให้มีขีดความสามารถ และศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลก จึงได้มีแผนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (พ.ศ. 2558-2564) มีแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของชาติ ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนอย่างยั่งยืน และจากแนวโน้มการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับ “ทักษะ” (Skill) หรือความชำนาญในการปฏิบัติ มากกว่าเนื้อหาตามตำรา (Content) ซึ่งองค์การยูเนสโกได้แนะนำว่าผู้เรียนควรมีทักษะที่ครอบคลุม 3 กลุ่ม ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ทักษะเพื่อทำงาน คือ ทักษะพื้นฐานในการทำงานของทุกอาชีพได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร และทักษะเฉพาะอาชีพ คือ ทักษะเบื้องต้นของอาชีพที่สนใจ ซึ่งการศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่าเทียมในสังคม และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ แต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมการเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนาส่งผลให้วิถีชีวิตของคนที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันมากขึ้น ผู้คนจำนวนมากหลากหลายเชื้อชาติย้ายข้าม ข้ามประเทศ ภาษา และข้ามวัฒนธรรม มาอาศัยอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม โลกการทำงานปรับเปลี่ยนจากการทำงานที่ใช้บุคคลที่มีองค์ความรู้เดียวกัน ทักษะเดียวกัน และทำงานใน สายงานเดียวกัน

จำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยต้องจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลกที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ก้าวทันต่อกระแสอาชีพในปัจจุบัน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งในกลุ่มประเทศอาเซียนมีจุดมุ่งหมายสำคัญร่วมกันในการยกระดับการแข่งขันของภูมิภาค การร่วมแบ่งปันทรัพยากรทางการศึกษาระหว่างกัน นำไปสู่การส่งเสริม การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (Single Market) เพื่อรองรับการปรับตัว การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานเสรี โดยเฉพาะการพัฒนามาตรฐานทางการศึกษาร่วมกันของสถาบันการศึกษาในภูมิภาค และการรับรองระบบเทียบหน่วยกิตระหว่างกันจะนำไปสู่การขยายโอกาสทางการศึกษาของบุคลากรในภูมิภาคมากยิ่งขึ้น ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนากำลังคนให้มีมาตรฐานเทียบกับอาเซียนหรือนานาชาติ ตลอดจนเตรียมความพร้อมประชากรวัยเรียนให้มีทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งหมายความว่าเรียนรู้เพื่อให้ได้วิชาแกนและแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องให้ได้ทั้งสาระวิชาและได้ทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิต และอาชีพเพื่อความสำเร็จทั้งด้านการทำงาน และการดำเนินชีวิต (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. 2558: 3)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาแนวทางพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ โดยการหาแนวทางหรือรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ให้มีแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น สถานศึกษาในสังกัดสามารถนำแนวทางพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนำไป

ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ให้บรรลุเป้าหมาย ตามแนวคิดในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในการพัฒนา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิด การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) เพื่อ ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประธม ศึกษาบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่ พึ่งประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประธมศึกษาบึงกาฬ
3. เพื่อพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประธมศึกษาบึงกาฬ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึ่งประสงค์ในการเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประธมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ แนวคิดของนักวิชาการ ได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา ไว้ 6 ด้าน ดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ 2) แผนการจัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) สื่อการเรียนการสอนในการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) บทบาท ครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5) การวัดและการประเมินผลในการจัดการเรียนรู้ที่

เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อ ให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่งหมายการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและ ตัวชี้วัด สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่งตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพที่พึ่งประสงค์ของ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประธมศึกษาบึงกาฬ

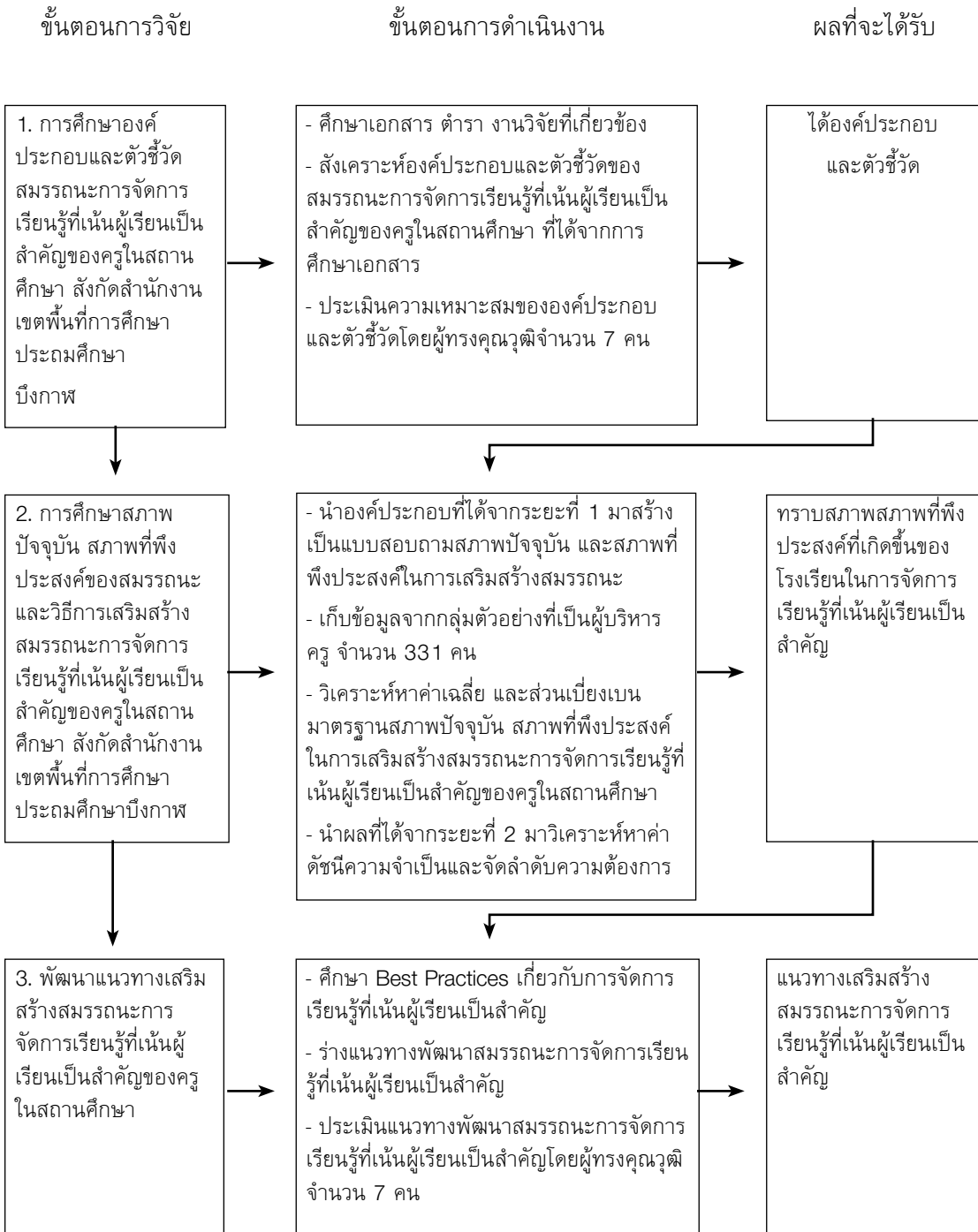
1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประธมศึกษา บึงกาฬ ประกอบด้วย ผู้บริหารและครู จำนวน 2,380 คน

2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประธมศึกษา บึงกาฬ จำนวน 331 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 84 คนและ ครูจำนวน 247 คน โดยการ เทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิควิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางเสริมสร้าง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประธมศึกษาบึงกาฬ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่งทำหน้าที่ประเมินแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

ขั้นตอนการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการและผลที่จะได้รับ แสดงดังภาพประกอบ 1

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัด การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้ วัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 33 ตัวชี้วัด คือ 1. ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 ตัวชี้วัด 2. ด้านการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 ตัวชี้วัด 3. ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 ตัวชี้ วัด 4. ด้านบทบาทครู จำนวน 5 ตัวชี้วัด 5. ด้าน ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 ตัวชี้วัด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพการ ปฏิบัติที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สถาน ศึกษาดำเนินการดังนี้

2.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน การดำเนินการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมมีสภาพการปฏิบัติ ในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง โดยสภาพการ ปฏิบัติในปัจจุบันที่มีผลรวมรายด้านมากที่สุดคือ ด้านบทบาทครู อยู่ในระดับปานกลาง และราย ด้านน้อยที่สุดคือด้านแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ใน ระดับปานกลาง

2.2 ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติที่พึง ประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในสถานศึกษา โดยรวมมีสภาพการปฏิบัติที่ พึงประสงค์อยู่ในระดับ โดยสภาพการปฏิบัติที่พึง ประสงค์ที่มีผลรวมรายด้านมากที่สุดคือด้านการ ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และ รายด้านน้อยที่สุดคือด้านบทบาทครู อยู่ในระดับมาก

3. ผลการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูใน สถานศึกษา โดยการเชื่อมโยงองค์ประกอบ ตัวชี้

วัดของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี แบบสอบถาม และจากการศึกษาโรงเรียน ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อใช้ ออกแบบแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา โดยผ่านการตรวจสอบ และเสนอแนะจากผู้ทรง คุณวุฒิ ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ 32 ตัวชี้วัด ซึ่งพบ ว่า แนวทางแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยแนวทางเสริม สร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญของครูในสถานศึกษาที่มีผลรวมรายด้านมาก ที่สุดคือด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ที่สุด รองลงมาคือด้านการประเมินผลการจัดการ เรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านบทบาทครูอยู่ใน ระดับมากที่สุด ด้านแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ใน ระดับมากที่สุด และด้านที่น้อยที่สุดคือด้านการ จัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดแนวทางเสริม สร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 32 ตัวชี้วัด ได้แก่ ด้านแผนการ จัดการเรียนรู้ จำนวน 6 ตัวชี้วัด ด้านแผนจัดการ เรียนรู้ จำนวน 8 ตัวชี้วัด ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 ตัวชี้วัด ด้านบทบาทครู จำนวน 5 ตัวชี้วัด ด้านประเมินผลการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 ตัวชี้ วัด สอดคล้องกับ Ryan (1999: 1247) ได้ทำการ ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานอนุบาลเด็ก เล็กของชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการศึกษาอยู่ในเมืองของ ประเทศโคลัมเบีย พบว่า เมื่อเด็กได้มีโอกาสเลือก ที่จะเล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถ ของตนเองแล้วเด็กเหล่านั้นจะแสดงออกซึ่งศักยภาพ ของตนเองอย่างสมบูรณ์มากกว่าการที่ได้รับจาก

ครูเป็นผู้กำหนดให้ทั้งนี้ครูจะต้องแสดงบทบาทของตน เป็นทั้งผู้อำนวยความสะดวกและผู้กำกับ การเรียนรู้ของเด็กในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ Moore (2004: 809-A) ได้ศึกษาการวิเคราะห์การพัฒนาการสอนของครูและนักเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ที่ผู้เรียนจะประสบผลสำเร็จ ครูจะต้องมีการพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา องค์ประกอบที่สำคัญจะต้องทำสื่อการเรียนที่ทันสมัยมาสอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นข้อตกลงระหว่างครูกับนักเรียนที่จะส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ เป้าหมายของการศึกษาเรื่องนี้ เพื่อชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและนักเรียนที่ทำสื่อสมัยใหม่มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและเข้าใจดียิ่งขึ้น นักเรียนจะได้พัฒนาตนเองแต่ความสามารถแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การศึกษาที่ดีมีคุณภาพจะต้องมีการวิเคราะห์จากกลุ่ม ตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่พัฒนาตนเองตลอดเวลา คือ ครู 2) กลุ่มที่ได้รับการพัฒนาคือนักเรียน จากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์จากครู จำนวน 19 คน นักเรียน 20 คน พบว่าการศึกษาจะประสบผลสำเร็จที่มีผลดี ตัวนักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงวิธี และสร้างความเข้าใจระหว่างครูกับนักเรียน มีการวางแผนร่วมกันกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและจะต้องให้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ จึงประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

2. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ดังนี้

2.1 สภาพปัจจุบัน แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา โดยรวมมีสภาพปัจจุบันการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = .39) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียน

เป็นสำคัญ ที่ชัดเจน และครูจัดการเรียนรู้โดยยึดตัวครูเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ เน็ชชา ศรีเศรษฐา (2555: 67 - 121) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 สามารถสรุปผลได้ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแต่งตั้งคณะกรรมการทำงาน เพื่อกำหนดนโยบายและการวางแผนที่ชัดเจนในการบริหารจัดการสถานศึกษา และมีการกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างชัดเจน 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมผู้บริหารและบุคลากรเพื่อร่วมกันคิดวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้นและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ มีการแต่งตั้งมอบหมายให้บุคลากรทำหน้าที่ในการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีความหลากหลายทาง ด้านวิชาการรวมทั้งการปฏิรูปหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อชุมชน และท้องถิ่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรที่ต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยส่งเสริมกิจกรรมในด้านวิชาการ มีการส่งเสริมด้านแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันสำคัญ และสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มิชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้เกณฑ์ที่มีความ

เหมาะสมมีความยืดหยุ่นสามารถประเมินนักเรียนได้ทุกกลุ่มและทุกสถานภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับ คงเดช ภาววงศ์ (2553: 65 - 103) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านคาบิตโคกโพธิ์ เขต 2 มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรม ติดตามและประเมินผลการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ และความสามารถของครู ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับไม่ผ่านเกณฑ์ และครูจัดการเรียนรู้โดยยึดตัวครูเป็นสำคัญ 2) แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กระทำโดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นการทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูและนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปใช้สอนกับเด็กนักเรียนและดำเนินการนิเทศ ติดตามและประเมินผล สอดคล้องกับ สุวัจน์ ศรีสวัสดิ์ (2556: 58-86) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ครูผู้สอน จาก 12 โรงเรียน จำนวน 184 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูเห็นว่าปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ครูที่มีเพศ วุฒิการศึกษา และการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกันเห็นว่าปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน

ต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการวางแผนการสอนเห็นว่าสถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายและการประชุมวางแผนที่ชัดเจนในการบริหารจัดการสถานศึกษา ศึกษาสภาพปัจจุบันศึกษาปัญหาและแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานเพื่อรับผิดชอบในการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพ และส่งเสริมในด้านการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมมาปรับปรุงแก้ไขการเรียนของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการเตรียมการสอน ควรมีการจัดประชุมผู้บริหารและบุคลากรเพื่อร่วมกันคิดวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้นและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ จัดทำหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ห้องครท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการเรียนรู้ ควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยส่งเสริมกิจกรรมในด้านวิชาการทักษะความรู้ การประกวดโครงการ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านวิชาการ อยู่เสมอ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมด้านแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันสำคัญและด้านการวัดผลและประเมินผลควรเน้นการวัดที่การปฏิบัติจริงมากกว่าทดสอบเนื้อหาวิชา สามารถตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนแต่ละคนได้ การกำหนดระบบการประเมินควรมีชัดเจน และครอบคลุมวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สามารถนำไปบูรณาการใช้ได้กับทุกรายวิชา และควรประเมินผู้เรียนจากความก้าวหน้าเป็นรายบุคคลซึ่งจะสามารถทราบถึงพัฒนาการของนักเรียน สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคลได้ สอดคล้องกับ มัลลิกา วิเชียรดี (2556: 72 - 93) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิ เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัญหา เปรียบเทียบสภาพปัญหาและศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูปฏิบัติการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 325 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) เปรียบเทียบสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์สอนของครูพบว่า ขนาดโรงเรียนและประสบการณ์สอนของครูแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ควรพัฒนา 3 อันดับแรกคือ 1) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านศิลปะ ดนตรีนาฏศิลป์ และกีฬาันทนาการ 3) จัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ ส่วนด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีความถี่อยู่ในระดับมากที่สุดควรพัฒนา คือ 1) ครูฝึกให้นักเรียนมีกริยามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย 2) ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง และด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความถี่อยู่ในระดับมากที่สุดควรพัฒนา คือ 1) นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสาร เช่น ฟัง พูด อ่าน เขียนและมีทักษะทางสังคมกับเพื่อนและกับครู 2) นักเรียนมีความกระตือรือร้นและตั้งใจเรียน สอดคล้องกับ Confer (2001: 2573-A) ได้ศึกษาการมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 42 คน และครูจำนวน 6 คน พบว่าครูยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบแนวคิดหรือขาดความเข้าใจในการปฏิบัติตามความหมายของรูปแบบการสอนแผนใหม่ผู้ศึกษาซึ่งได้กำหนดระดับความเข้าใจกรอบแนวคิดและการปฏิบัติไว้ 5 ระดับ เพื่อใช้ในการ

ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมกับนักเรียนและการพัฒนาความเข้าใจของครูเหล่านั้น ผลการศึกษาพบว่า (1) ครูยังไม่สามารถพัฒนาฐานความคิดที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการสอนแนวใหม่ได้ส่วนการสร้างแนวคิดนี้ผิดพลาดทำให้มีการใช้ยุทธศาสตร์การสอนที่ไม่เหมาะสม (2) เมื่อครูเริ่มทำตัวเป็นนักเรียนที่เรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบการสอนไม่ทำให้ครูมีความเข้าใจแนวคิดและการปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น ส่วนครูบางคนหลังจากได้ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การสอนแบบใหม่แล้วจึงเกิดความเข้าใจกรอบความคิดได้

2.2 สภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์ในการพัฒนา แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ครูเห็นความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับ ปาณิสรา ปานที (2553: 56 - 86) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน พร้อมทั้งเปรียบเทียบปัญหาของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนใน อำเภอวัฒนานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์การทำงานของครู ผลการวิจัย พบว่า ด้านการเตรียมการสอนครูมีความต้องการให้โรงเรียนสนับสนุนให้ครูมีการเตรียมการเรียนการสอนกันเอง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อ ครูต้องการให้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้อ ครูต้องการให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสื่อการสอน และด้านการประเมินผล ครูต้องการให้จัดอบรมวิธีการประเมินผล และการประเมินผลตามสภาพจริง สอดคล้องกับ ธันวดี ศรีธาวีรัตน์ (2553: 1) การศึกษารูปแบบการ

จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชามลพิษสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทราบถึงผลการปฏิบัติจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้รูปแบบการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem Based learning) ในรายวิชามลพิษสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชามลพิษสิ่งแวดล้อมช่วยพัฒนาการเรียนการสอนโดยทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 สอดคล้องกับ พัชรชาติ ทองเนื่อง (2553: 73) วิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่อความรู้และการพัฒนาผู้เรียนในรายวิชาพยาธิสรีรวิทยาสำหรับนักศึกษาพยาบาล พบว่า ภายหลังจากจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 รูปแบบ ได้แก่ การบรรยายเชิงอภิปราย การอภิปรายกลุ่ม กรณีศึกษา ฟังความคิด และการเรียนแบบร่วมมือ คะแนนการพัฒนาผู้เรียนภาพรวมทั้ง 3 ด้านของนักศึกษาอยู่ในระดับสูง โดยรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และรูปแบบการบรรยายเชิงอภิปรายมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อจำแนกการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายด้านพบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านทักษะทางสังคมสูงที่สุดจากการสอนด้วยรูปแบบการบรรยายเชิงอภิปราย ส่วนด้านการพัฒนาตนเองและด้านการยอมรับความเท่าเทียมกันสูงที่สุดจากการสอนด้วยรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ ตามลำดับนอกจากนี้พบว่า คะแนนความรู้เฉลี่ยของนักศึกษาหลังการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 รูปแบบสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 จากผลการศึกษาผู้สอนอาจจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเพิ่มเติมการนำรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา และปรับรูปแบบการบรรยายเชิงอภิปรายให้มีกิจกรรมการเรียนรู้อันช่วยส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนในด้านการพัฒนาตนเองมากขึ้น สอดคล้องกับ Watamura (2001: 1279) การวิจัยนี้ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น

ศูนย์กลางกับการสอนที่ครูเป็นผู้สอนความรู้โดยตรงในการเรียนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนประถมศึกษาสรุปได้ว่า เด็กได้รับสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ที่มากขึ้น เมื่อได้รับการสอนในชั้นเรียนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางมากขึ้น ส่วนการแบบตรงทำให้เด็กที่รู้ข้อเท็จจริงที่แยกแยะออกจากกันได้ แต่ไม่สามารถเชื่อมโยงข้อเท็จจริงเหล่านั้นเข้าด้วยกันเป็นประเด็นรวมที่ใหญ่ขึ้น และเด็กเหล่านี้ไม่มีความคงทนของสารสนเทศนี้ จากผลการศึกษาเปรียบเทียบชั้นเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกับชั้นเรียนที่สอนแบบตรง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในด้านการเรียนรู้ โดยชั้นเรียนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางผลิตนักเรียนที่มีฐานความรู้กว้างไกลและเป็นนักเรียนที่สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ตนมีอยู่เดิมกับโลกรอบ ๆ ตัวพวกเขาได้

3. แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา โดยการเชื่อมโยงองค์ประกอบ ตัวชี้วัดของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีแบบสอบถาม และจากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อใช้พัฒนาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา และผ่านการตรวจสอบ เสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 33 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 1) ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 ตัวชี้วัด
- 2) ด้านแผนจัดการเรียนรู้จำนวน 8 ตัวชี้วัด
- 3) ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 ตัวชี้วัด
- 4) ด้านบทบาทครู จำนวน 5 ตัวชี้วัด และ
- 5) ด้านประเมินผลการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 ตัวชี้วัดสอดคล้องกับ พรพนา บัวอินทร์ (2553: 50-71) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบ สภาพและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสถานงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่

ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 254 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ จัดอบรมเกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการศึกษาดูงานนอกสถานที่และสนับสนุนการจัดกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ได้แก่ ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสื่อการสอน ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนของครูและส่งเสริมโครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการสอน ได้แก่ โรงเรียนมีการสนับสนุนให้ครูมีการนิเทศกันเองนำผลการนิเทศมาปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอน นิเทศการสอนเป็นรายบุคคลและการติดตามผลหลังการนิเทศ ด้านการวัดผลและประเมินผล ได้แก่ นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน จัดอบรมวิธีการวัดผลและประเมินผล การประเมินผลตามสภาพจริง การจัดระบบและใช้วิธีการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับ ชัชวาลย์ เจริญบุญ (2554: 90-168) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในจังหวัดมหาสารคามใน 3 เขตพื้นที่การศึกษา คือ เขต 1 เขต 2 และ เขต 3 พบว่ามีปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ปัจจัยด้านการพัฒนาครู ปัจจัยที่ 1.1 ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการประชุม อบรม และสัมมนา และปัจจัยที่ 2 ด้านคุณลักษณะวิชาชีพ คือ 1) ส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในจังหวัดมหาสารคามใน 3 เขตพื้นที่การศึกษา ได้กำหนดกิจกรรมในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูผู้สอนในจังหวัดมหาสารคาม 7 กิจกรรม 2.1) ด้านการพัฒนาครู 3 กิจกรรม คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การผลิตสื่อนวัตกรรม การศึกษาดูงาน การประชุมทบทวนความรู้/นำเสนอผลการพัฒนางาน เดือนละ 1 ครั้ง 2.2) ด้านคุณลักษณะวิชาชีพ 4 กิจกรรม คือ การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรการอบรมจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลและการสรุปผล 3) ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในจังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เขต 2 เขต 3 พบว่า ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ดีขึ้นตามลำดับ และผลการประเมินความพึงพอใจในงานของครู พบว่าครูมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Gills (2000: Abstracts) ได้ศึกษาการสร้างสรรคงานศิลปะโดยการยึดเด็กเป็นศูนย์กลางและการสื่อความหมาย พบว่า การสร้างสรรคงานศิลปะของเด็ก โดยให้เด็กเริ่มต้นจากการคิดและมีผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้ปกครอง เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความรู้ และทักษะทางศิลปะในการสื่อความหมายของกิจกรรมต้องอาศัยประสบการณ์จริง และการสร้างความสุขในการเรียน สิ่งที่เป็นตัวอย่างที่ดีและน่าสนใจในการสร้างศิลปะเด็กคือ การวาดภาพที่เกิดจากประสบการณ์แล้วตั้งชื่อภาพและสื่อความหมายจากภาพนั้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ครู

จะนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย และมีประสิทธิภาพ บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร กำหนด การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น ผู้บริหาร จะต้องเป็นผู้นำทางด้านวิชาการและบริหารจัดการ อย่างเป็นระบบ จะต้องนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ครู ผู้สอนมีการเตรียมการสอนที่ให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมได้ปฏิบัติจริง สนับสนุนส่งเสริมให้ครูนำสื่อ เทคโนโลยี สอดคล้องกับ Schottelkorb (2008: 208-A) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียน แบบนักเรียนเป็นศูนย์กลางและวิธีการให้คาบปรึกษา ของครูแกนนำของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อ เป็นข้อบ่งชี้เชิงวิเคราะห์และแบ่งระดับพฤติกรรม เป็นการเรียนรู้แบบรายงาน และแบบทบทวนบท เรียนและได้มีการตรวจสอบผลกระทบใน 2 ส่วน คือ ผู้ปกครอง และความเข้มในการการสอนของ ครูโดยศึกษาพฤติกรรมนักเรียน 5 คน ฝ้าสังเกต พฤติกรรมขณะอบรมเป็นเวลา 3 ครั้งต่อสัปดาห์ ผู้ปกครองและครูถูกจัดทำมาตราวัดพฤติกรรมและ บัญชีรายการวัดเนื้อหาก่อนอบรม ระหว่างและ หลังการอบรม เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนขอ การสังเกต โดยได้แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่ม 3 คนแรกให้การสังเกต 24 สัปดาห์ จำนวน 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ครั้งละ 30 นาที ส่วน อีก 2 คน รับการสังเกต 14 สัปดาห์ จำนวน 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ครั้งละ 30 นาที การวิเคราะห์เชิง ประจักษ์จากข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่า นักเรียน 3 คนแรก เห็นการพัฒนาอย่างชัดเจนจากการสังเกต ในห้องเรียน สอดคล้องกับ Margonis (2007: 141-149) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “New Problems in child centered pedagogy” จากการวิจัยเกี่ยวกับการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้ ผู้วิจัยพบว่าการ จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนในสังคมที่ไม่ใช่ระบบประชาธิปไตย ในการตัดสินใจ หรือไม่ให้อ่านากับเด็ก กลุ่มที่ไม่ ให้อ่านตัดสินใจโดยเน้นที่การแก้ปัญหา กลุ่มที่ ต่อต้านโรงเรียนเนื่องจากวาระหรือปัญหาขั้น ในสังคม ซึ่งบริบทเหล่านี้อาจนำมาสู่จุดขัดแย้งกับ

ทัศนคติ ค่านิยม และวิธีการคิดในสังคมของผู้เรียน ที่ศึกษาโดยการใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ และสามารถนำไปใช้ในสังคมที่ผู้เรียนเกิดและ เติบโตจากการเรียน ปัญหาที่ผู้เรียนจากระบบนี้ อาจถูกแบ่งแยกออกจากสังคม และคิดทบทวนถึง ปัจจัยต่างๆ ในกรณีการจัดการเรียนการสอนอาจ ไม่ประสบผลสำเร็จซึ่งมีมากกว่าแค่ความสัมพันธ์ ระหว่างครูกับนักเรียน และบางครั้งความสำเร็จ ของการเรียนการสอนก็มาจากบริบททางสังคมที่ เอื้ออำนวยให้เด็กได้เรียนรู้เป็นอย่างดี การวิจัยชี้ ว่าวิธีการสอนแบบต่างๆ มีข้อดีของตนเอง แต่ใน บางครั้งความเป็นไปในสังคมก็อาจชี้ให้เห็นว่าการ สอนบางแบบอาจช่วยผู้เรียนบางคนในขณะที่ทำร้าย ผู้เรียนอีกคนหนึ่งก็ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการ วิจัยไปใช้

1.1 ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารควรศึกษาและ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูใน สถานศึกษา ก่อน ควรกระตุ้นและสร้างความตระหนัก ให้กับครูผู้สอน ให้เห็นความสำคัญของการเสริม สร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญของครูในสถานศึกษา และดำเนินงานตาม แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษา และ ควรมีการปรับกิจกรรมโครงการให้เหมาะสมและ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา มีการสร้าง ขวัญ กำลังใจแก่ครู เป็นแบบอย่างที่ดี ให้ปรึกษา และช่วยเหลือ ตามความเหมาะสม

1.2 ด้านครูผู้สอน ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการ จัดการเรียนรู้อันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถาน ศึกษาให้เกิดความเข้าใจชัดเจนก่อนนำมาปฏิบัติ การสอนจริง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยการบริหารแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- คงเดช ภาวงศ์. (2553). การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านคาบิต โพนยาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชัชวาลย์ เจริญบุญ. (2554). รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ป.ร.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธันวดี ศรีธาวีรัตน์. (2553). การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในวิชา มลพิษสิ่งแวดล้อม, วารสารวิทยาศาสตร์. 11(12): 35-40, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- พรพนา บัวอินทร์. (2553). สภาพและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชรชาติ ทองเนื่อง. (2553). ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่อความรู้และการพัฒนาผู้เรียนในรายวิชาพยาธิสรีรวิทยาสำหรับนักศึกษาพยาบาล, วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. 2(1): 73 ; มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.
- ณัชชา ศรีเศรษฐา. (2555). การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- ปาณิสรา ปานที. (2553). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจักระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอพัฒนานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวัจน์ ศรีสวัสดิ์. (2556). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2552). การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- Confer, Carla S. (2001). Student Participation in a Process of Teacher Change: Toward Student-centred Teaching and Learning, *Dissertation Abstracts International*. 61(7): 2573 ; January.
- Gills, Amy Renee Walson. (2000). *Marking Special: Child-centered, Meaning and Artistically Authentic Early Childhood Art Education*. Ed.D. University of Illinois at urbana-champaign.
- Moore, Frances Lynn. (2004). Perspective on the Critical Factors for Student Success in Developmental Education: Instructors and Student Speak, *Dissertation Abstracts International*. 65(3): 809-A ; September.
- Schottelkorb, A. (2008). Effectiveness of Child-Centered Play Therapy and Person centered Teacher Consultation on ADHD Behavioral Problems of Elementary School Children: A Single Case Design, *Dissertation Abstracts International*. 69(2): 208-A ; August.
- Watamura, Kathleen Patricia. (2001). Child-centered Learning Versus Direct Instruction in Mathematics in the Elementary Classroom, *Masters Abstracts International*. 39(5): 1279 ; October.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT

A comparison of Learning Achievement in using Microsoft PowerPoint Program on The computer subject for Prathmsuksa 6 Student by using Problem – based learning and Learning 4 MAT Approaches

สุนต์ทิพย์ บัวชุม¹, นีราศ จันทรจิตร², สรร ธงยศ³

Sukontip Buachum¹, Nirat Janthajit², Sun Thongyot³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) หาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และ การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint (2) หาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และ การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT (3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน กับ การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองนครพนม และโรงเรียนบ้านนาหมูลอื่น โรงเรียนละ 20 คน รวม 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT แบบละ 8 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดเลือกตอบ มีค่าความยากระหว่าง 0.62 – 0.75 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.26 – 0.49 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และ การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.90/ 86.75 และ 87.04/ 80.37 ตามลำดับ 2) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT มีค่าเท่ากับ 0.74 และ 0.66 ตามลำดับ 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน, การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและนวัตกรรมจัดการเรียนรู้อ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

^{2,3} อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

¹ Master of Education Program in Curriculums and Innovation of Learning Management, NakhonPhanom University

^{2,3} Lecturer, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, NakhonPhanom University

Abstract

The purposes of this study were 1) to investigate the effectiveness of learning management by using the problem-based learning and learning management by using the 4 MAT ; 2) to find the effectiveness index of the problem-based learning management and the 4 MAT learning management, 3) to compare learning achievement using problem-based management and learning management using the 4 MAT. The sample selected by cluster random sampling consisted of 298 Prathomsuksda 6 students in Mueangnakhonphanom School and Bannamunhin School. The instruments used to collect the data were comprised of the learning management plans, the 4 MAT learning management plans. The data obtained were analyzed using percentage, mean, t-test (Independent Samples), and standard deviation.

The results showed that: 1) The efficiency of the problem-based learning management plans and the 4 MAT learning management plans was found to be 87.90 / 86.75 and 87.04 / 80.37 respectively ; 2) The effectiveness index of problem-based learning management and the 4 MAT learning management were found to be 0.7402 and 0.6616, respectively ; 3) Students learning by using the problem-based learning management were found to have higher learning achievement than those learning with the 4 MAT management. The amount of difference was found to be significant at .01.

Keywords: Program Microsoft Power Point, Problem-based learning, Learning 4 MAT

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นจุดหมายสำคัญสำหรับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาการทางสมอง เน้นคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้แบบ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนใช้สื่อ การเรียนรู้ที่หลากหลายแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์สื่อการเรียนรู้ระบบสารสนเทศ เครือข่ายการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของ

หลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และนำผลที่ได้ใช้เป็นข้อมูล เพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพสูงสุดต่อผู้เรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2553: 2)

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ และศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและครอบครัว การออกแบบและเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร และการอาชีพ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2551: 1 – 2)

การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีอีกประการหนึ่งคือ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เนื่องจากเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อช่วยฝึกทักษะพื้นฐานทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมีระบบ รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีทักษะการตั้งคำถาม และรู้จักแสวงหาคำตอบ มีความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนรู้จักคิด และตัดสินใจในการสร้างทางเลือกอย่างมีเหตุผล แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมีหลายวิธี เช่น แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมีหลายวิธี เช่น การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ แบบเน้นทักษะกระบวนการ รวมทั้งการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่ง โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังนี้ การตั้งหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา การวางแผน การกำหนดจุดประสงค์ การตั้งสมมุติฐาน การกำหนดวิธีการศึกษา การลงมือปฏิบัติ การเขียนรายงาน การนำเสนอผลงาน (ชวลิต ชูกำแพง.2551: 106 - 107) ดังรายงานการวิจัยของ พิทักษ์ สอนดี (2550: 112) ที่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบ การคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่าการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี และ เพชรศิริวรรณ อินธิสาร (2552: 100) ที่ได้ทำการวิจัยการเปรียบเทียบผลการเรียน เรื่อง การสร้างผลงานด้วยทักษะคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระเพิ่มเติมคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนระบบเครือข่ายตามรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้กับการเรียนปกติ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์หลังเรียนมากกว่าก่อนเรียนและมีความความพึงพอใจสูงกว่าเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และสำราญ บุญธรรม (2550: 142 - 143) ที่ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) และการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ ผลปรากฏว่านักเรียนกลุ่มที่ได้เรียนด้วยแบบ PBL มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้เรียนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ นักเรียนกลุ่มที่ได้เรียนด้วยวิธีสอนแบบ PBL มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้เรียน 4 MAT และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบ PBL ในระดับมาก

ปัจจุบันคอมพิวเตอร์มีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของคนเรามากขึ้น ทั้งด้านธุรกิจ การสื่อสารและธุรกิจ การเลือกซื้อสินค้า เพราะสะดวก รวดเร็ว ทำให้ธุรกิจดำเนินไปอย่างรวดเร็ว และประหยัดพลังงานด้านบุคลากร ด้านการศึกษา ใช้พิมพ์รายงาน การคำนวณรายการค่าใช้จ่ายต่าง ๆ นำเสนอผลงาน ทำสื่อการเรียนการสอน สามารถเข้าเรียนวิชาต่าง ๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต การสืบค้นข้อมูล ทำได้อย่างรวดเร็วทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ค้นหาบทความ ข่าวสาร รูปภาพต่าง ๆ รวมถึงด้านความบันเทิง และเล่นเกมเพื่อการศึกษาหาความรู้ ฝึกทักษะด้านต่าง ๆ และผ่อนคลายความเครียด ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมาก จากที่กล่าวมาสภาพการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี โรงเรียนเมืองนครพนมยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะวิชาคอมพิวเตอร์ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ขาดการคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมีระบบ ไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี ประกอบกับครูขาดเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนไม่ได้แสวงหาความรู้ที่หลากหลาย และไม่สามารถสรุปองค์ความรู้จากสิ่งที่เรียนได้ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ดังรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2555 ซึ่งด้านการคิดวิเคราะห์อยู่

ในระดับพอใช้ (โรงเรียนเมืองนครพนม.2555: 4) การสอนแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วจึงมีความสนใจที่จะนำแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT มาประยุกต์ใช้ในการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่าง การจัดการเรียนรู้ทั้งสอง เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ให้บังเกิดผลดีต่อการพัฒนาการเรียนรู้และเป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน กับ การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เรื่องการใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เรื่องการใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มเครือข่ายนครพนม สำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 มี 7 โรงเรียน 11 ห้องเรียน รวม 298 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองนครพนม ห้อง 6/1 จำนวน 20 คน เป็นกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 และนักเรียนโรงเรียนบ้านนามูลอื่น ห้อง 6/1 จำนวน 20 คน เป็นกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 รวมทั้งสิ้น 40 คนโดยวิธีเลือกการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดย กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานและกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ จำแนกเป็น 2 แบบ ได้แก่

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกเป็น 1 ชนิด คือ

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การดำเนินการวิจัย

1. ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองทั้ง 2 กลุ่ม ใช้เนื้อหาเดียวกันใช้เวลาช่วงการสอนเดียวกันเป็นเวลา 32 ชั่วโมงดังนี้

กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 16 ชั่วโมง

กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT จำนวน 16 ชั่วโมง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบ Two Group Pretest-Posttest Design (กนกวรรณ ภูทองพลอย. 2552: 79) โดยใช้ แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองแบบ Two Group Pretest-Posttest Design

2. ชี้แจงให้นักเรียนกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม เข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT

3. ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint กับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ทดลองตามแผนทั้ง 2 กลุ่ม โดยกลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานจำนวน 8 แผนรวม 16 ชั่วโมง และกลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT จำนวน 8 แผนรวม 16 ชั่วโมง

5. ทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่องการใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ชุดเดิมโดยใช้ทดสอบทั้งกลุ่มทดลองที่ 1 (Experimental Group 1) และกลุ่มทดลองที่ 2 (Experimental Group 2) เพื่อนำผลไปใช้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และ การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เรื่องการใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80

2. หาค่าดัชนีประสิทธิผลของ การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และ การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เรื่องการใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และ การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และ การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เรื่องการใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเท่ากับ 87.90/86.75 และ 87.04/80.37 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/ 80

2. ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และ การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เรื่องการใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.7402 และ 0.6616 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 74.02 และ 66.16 ตามลำดับ

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีการคิดแก้ปัญหาสูงกว่าที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และ การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เรื่องการใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.90/ 86.75 และ 87.04/80.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทั้งสองวิธี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แผนการเรียนรู้ทั้งสองแบบอย่างเป็นระบบโดยผ่านกระบวนการ ขั้นตอนการสร้างที่มีระบบการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผ่านการประเมินตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และได้ผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนเพื่อหาความเหมาะสมของเนื้อหา เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงและนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ และการนำเสนอผลงานที่ถูกต้อง ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้เอง รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยการคิดหาเหตุผล ค้นคว้าจนพบคำตอบ มีพัฒนาการทางความคิด จึงส่งผลให้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของเบญจมาศ เทพบุตรดี (2550: 74 - 109) ได้ทำการวิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) และการจัดการเรียนรู้แบบปกติเรื่องการบวกลบคูณหารทศนิยมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.34/70.45 และ 78.49/70.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดเช่นเดียวกับผลการวิจัยของพิทักษ์ สวนดี (2550: 71 - 86) ได้วิจัยผลการจัดการเรียนรู้ระหว่างการเรียนรู้แบบชิปปาและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดวิเคราะห์และเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.62/ 82.06 และ 83.08/ 82.01

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของ แผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เรื่องการใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7402 และ 0.6616 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองเมื่อผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา มีความรู้เรื่องการใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint สามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้คะแนนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.02 และแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ คิดเป็นร้อยละ 66.16 แสดงให้เห็นว่านักเรียนกลุ่มควบคุม เมื่อผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีการพัฒนาทางด้านสติปัญญา มีความรู้เรื่องการใช้โปรแกรม Microsoft

PowerPoint สามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ได้คะแนนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.16 ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 แบบ ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงในส่วนที่บกพร่องก่อนนำมาใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างจึงทำให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพัฒนาการด้านความรู้เพิ่มขึ้นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษารายงานของพิทักษ์ สวนดี (2550: 71 - 86) ได้วิจัยผลการจัดการเรียนรู้ระหว่างการเรียนรู้แบบชิปปาและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดวิเคราะห์และเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้แบบชิปปาและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีค่าเท่ากับ 0.6489 และ 0.7141 เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ เบญจมาศ เทพบุตรดี (2550: 74 - 109) ได้ทำการวิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) และการจัดการเรียนรู้แบบปกติเรื่องการบวกลบคูณหารทศนิยมมีค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติเรื่องการบวกลบคูณหารทศนิยมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.4433 และ 0.5102

3. ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่องการใช้โปรแกรม Microsoft Power Point ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน กับ การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนที่ให้นักเรียน

เป็นกลุ่มย่อยที่คลงกันตามความสามารถโดยใช้ประเด็นปัญหาจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์จริงหรืออาจารย์กำหนดขึ้นสำหรับเป็นสถานการณ์กระตุ้นให้กลุ่มนักเรียนนำไปวิเคราะห์และค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นด้วยตนเองโดยใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์พื้นฐานของนักเรียนนำมาพิจารณาประกอบการให้คำแนะนำจากอาจารย์เพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การอภิปรายและสรุปองค์ความรู้ที่เป็นคำตอบของปัญหาสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเบญจมาศ เทพบุตรดี (2550: 74 - 109) ได้ทำการวิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) และการจัดการเรียนรู้แบบปกติเรื่องการบวกลบคูณหารทศนิยมมีผลสัมฤทธิ์การเรียนการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนที่ให้นักเรียนเป็นกลุ่มย่อยที่คลงกันตามความสามารถโดยใช้ประเด็นปัญหาจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์จริงหรืออาจารย์กำหนดขึ้นสำหรับเป็นสถานการณ์กระตุ้นให้กลุ่มนักเรียนนำไปวิเคราะห์และค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นด้วยตนเองโดยใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์พื้นฐานของนักเรียนนำมาพิจารณาประกอบการให้คำแนะนำจากอาจารย์เพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การอภิปรายและสรุปองค์ความรู้ที่เป็นคำตอบของปัญหา ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้แบบปกติซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เพ็ญศรี พิลานันต์ (2551: 72 - 112) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการจัดการเรียนรู้ตามวิธีปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจ

ใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนที่ให้นักเรียนเป็นกลุ่มย่อยที่คลงกันตามความสามารถโดยใช้ประเด็นปัญหาจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์จริงหรืออาจารย์กำหนดขึ้นสำหรับเป็นสถานการณ์กระตุ้นให้กลุ่มนักเรียนนำไปวิเคราะห์และค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นด้วยตนเองโดยใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์พื้นฐานของนักเรียนนำมาพิจารณาประกอบการให้คำแนะนำจากอาจารย์เพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การอภิปรายและสรุปองค์ความรู้ที่เป็นคำตอบของปัญหาส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าแบบวิธีปกติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการวิจัยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานกับแบบ 4 MAT เป็นแผนที่มีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมครูผู้สอนควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับเนื้อหารายวิชาที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นอื่นโดยเพิ่มระยะเวลาในการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและสภาพบริบทของสถานศึกษาของแต่ละแห่ง

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานกับแบบ 4 MAT มีคะแนนเฉลี่ยการคิดแก้ปัญหา หลังเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้แสดงว่าการจัดการเรียนรู้ทั้งสองรูปแบบมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและรายวิชาที่ผู้วิจัยเลือกมาทำวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากระยะเวลาและสภาพแวดล้อมในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสม ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้นำการจัดกิจกรรมทั้งสองวิธีไปประยุกต์ใช้กับเนื้อหาเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องเพิ่มที่จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของการคิดแก้ปัญหาให้ผู้เรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานกับแบบ 4 MAT กับวิธีสอนอื่นๆ ว่ามีความแตกต่างต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าเหมือนกันหรือแตกต่างกัน

2.2 การนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปทำการวิจัยกับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ นอกเหนือจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อศึกษาว่านักเรียนในระดับชั้นที่ต่างกันจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ภูทองพลอย. (2552). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดวิเคราะห์และความพึงพอใจในการเรียนรู้กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีเรื่องธุรกิจในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบ CIPPA กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เบญจมาศ เทพบุตรดี. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) และการจัดการเรียนรู้แบบปกติเรื่องการบวก ลบ คูณ หาร ทศนิยม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.มหาสารคาม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิทักษ์ สวนดี. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อินเทอร์เน็ตและการสร้างเว็บเพจ การคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA) และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL). วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพชรศิริวรรณ อินธิสาร. (2552). การเปรียบเทียบผลการเรียน เรื่อง การสร้างผลงานด้วยทักษะคอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระเพิ่มเติมคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการเรียนด้วยบทเรียนบนระบบเครือข่ายตามรูปแบบ 4 MAT กับการเรียนปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.มหาสารคาม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญศรี พิลาสันต์. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวิธีปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนเมืองนครพนม. (2554). แผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา. นครพนม.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ลำราญ บุญธรรม. (2550). *การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) และการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังกระแสวิทยานคม จังหวัดนครพนม

A Study of Learning Achievement Using by BBL Model in Thai Language about Part of Speech in Mathayomsuksa 1 under Wungkrasaewittayakom School Nakhon Phanom Province

สุทธิดา เชื้อชาติ¹, บุญรอด ดอนประเพ็ง², สมสมร เรืองวรบูรณ์³

Suttida Chueachat¹, Boonrod Donprapeng², Somsamorn Ruangworaboon³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) หาประสิทธิภาพของการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน กับเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน การเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนวังกระแสวิทยานคม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t – test (Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังกระแสวิทยานคม จังหวัดนครพนม ประสิทธิภาพ 83.09 / 81.01 2) ผลสัมฤทธิ์คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน การเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังกระแสวิทยานคม จังหวัดนครพนม ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียน สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังกระแสวิทยานคม จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและนวัตกรรมฯ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

² อาจารย์ ดร. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม

³ อาจารย์ ดร. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม

¹ M.Ed. Candidate in Curriculum and Learning Management Innovation, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

² Lecturer Dr., Boromarajonani College of Nursing (Nakhon Phanom), Nakhon Phanom University

³ Lecturer Dr., Boromarajonani College of Nursing (Nakhon Phanom), Nakhon Phanom University

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the efficiency of learning achievement using by BBL model in Thai language about part of speech in mathayomsuksa 1 under Wungkrasaewittayakom school Nakhon Phanom province. (2) to compare the learning achievement before and after learning achievement using by BBL model in Thai language about part of speech in mathayomsuksa 1 under Wungkrasaewittayakom school Nakhon Phanom province. (3) student satisfaction with learning achievement using by BBL model in Thai language about part of speech in mathayomsuksa 1 under Wungkrasaewittayakom school Nakhon Phanom province. The samples were 34 students selected by Cluster Random Sampling. The instruments used for data collection were Learning management plan and achievement test of the satisfaction. Samples were percentage, arithmetic mean, standard deviation and t-test (Dependent samples).

The results of this research are as follows: (1) The efficiency of learning achievement using by BBL model in Thai language about part of speech in mathayomsuksa 1 under Wungkrasaewittayakom school Nakhon Phanom province was 83.09 / 81.01, 80/80 above the established threshold. (2) The comparing of learning achievement using by BBL model in Thai language about part of speech in mathayomsuksa 1 under Wungkrasaewittayakom school Nakhon Phanom province was posttest higher than pretest significantly at 0.01 level different. (3) The students opinion toward learning achievement using by BBL model in Thai language about part of speech in mathayomsuksa 1 under Wungkrasaewittayakom school Nakhon Phanom province was . very satisfied the average of 4.41 and deviation Of 0.50.

Keywords: BBL model, achievement, satisfaction

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2552 – 2559) กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพของ คนไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และมีความ รอบรู้อย่างเท่าทัน มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย สติ ปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการ เปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเพื่อนำไปสู่สังคมโลกเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางในการพัฒนาดังกล่าว ได้มุ่งเตรียมเยาวชน โดยเน้นให้พื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้ง มีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลถึงการพัฒนาประเทศชาติอย่างยั่งยืน ดังนั้นการจะพัฒนาเยาวชนให้เป็น

ไปตามแนวทางการพัฒนาของประเทศจึงขึ้นอยู่กับ การจัดการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โรงเรียน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนของครูที่จะเป็นการ พัฒนาเยาวชนให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติ ทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และ เสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็น ไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้ สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิต ร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และ

เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดง ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 37) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้ให้ความสำคัญของการหลัก การใช้ภาษาไทยไว้ในสาระที่ 4 มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญา ทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552:7) นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลกกว่า ให้ผู้เรียนมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียงมุ่งมั่นใน การทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 5)

ผู้วิจัยพบว่าการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยประสบปัญหาค่อนข้างมาก เนื่องจากนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนมากขาดทักษะการ อ่าน การเขียน และใช้ภาษาไทยได้ไม่เหมาะสม อ่านหนังสือ ไม่คล่อง เขียนหนังสือได้ไม่ถูกต้อง ไม่เข้าใจความหมายของคำ ประโยค ข้อความ ใช้ ภาษาในการสื่อสาร เพื่อรับและส่งสารได้ไม่เข้าใจ เท่าที่ควร สื่อความหมายได้ไม่ชัดเจนและไม่มีทักษะ ในการทำงานเป็นกลุ่ม มีความจำที่ไม่คงทน อยู่ใน ระดับที่ต้องได้รับการพัฒนาและไม่มีนิสัยรักการ อ่าน อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนยังขาดการฝึก ให้ผู้เรียนได้ออกแบบ ลงมือสร้าง ประดิษฐ์ และ ร่วมมือกับผู้อื่นที่จะต้องสอนให้ผู้เรียนรู้จักผลิตผล

งาน ลงมือทำงานเพื่อผลงานที่เป็นเลิศส่วนตัว และผลงานที่เป็นเลิศของกลุ่มร่วมกัน ครูผู้สอน จะต้องตระหนัก และคิดหาวิธีแก้ไข พัฒนา การ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน ควรใช้ เทคนิคการสอนที่หลากหลาย วิธีที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ ร่วมทำกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการ จัดการเรียนรู้อิงชีวิตจริงและกำหนดเงื่อนไขการ รับรู้ของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ผู้เรียนมีอิสระและควรได้ รับการส่งเสริมให้พัฒนาเต็มศักยภาพของความเป็น มนุษย์ทั้งจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาแบบองค์รวม (สุภรณ์ สภาพงศ์, 2545: 16) ถ้าหากนักเรียนสามารถ พัฒนาศักยภาพด้วยการพัฒนาสมองสองซีกจะ ทำให้ผู้เรียนสามารถดึงอัจฉริยภาพที่มีอยู่ในตัวมา ใช้พัฒนาตนเอง ครอบคลุมและสังคมได้ (วิชัย วงษ์ ใหญ่, 2541: 31-33) และการจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับการทำงานของสมอง จะทำให้ ผู้เรียนรู้สึกได้ว่า ถูกท้าทาย ไม่น่าเบื่อ สามารถเรียน ด้วยความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ส่งผลต่ออารมณ์ และความจำที่คงทนต่อเนื่องเป็นเวลานานเนื่องจาก กระบวนการทำงานของสมอง เป็นการเรียนรู้โดย ธรรมชาติส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถ เต็มศักยภาพของตนเอง

การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการ ทางสมอง การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เป็นการ จัดการเรียนรู้อุปแบบหนึ่งที่มีความสอดคล้องกับ แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการ ศึกษาแห่งชาติ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งปรับเป็นหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ พัฒนาการของสมองแต่ละช่วงวัย มีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับ ประสบการณ์อันหลากหลายด้วยเทคนิควิธีสอน หลายรูปแบบ บนพื้นฐานแนวคิดของความแตก ต่างระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับวิถีการทำงานของสมองทางธรรมชาติ สามารถ พัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของสมองได้ นักเรียน

มีโอกาสได้เรียนรู้ ได้ปฏิบัติกิจกรรม ที่ตนชอบและ ได้ปรับตัวเรียนรู้ในการเรียนอื่น ๆ ด้วย และมีการ จัดประสบการณ์ ที่ช่วยกระตุ้น การพัฒนาสมองซีก ซ้ายและซีกขวาเพื่อให้สมองทั้งสองซีกมีพัฒนาการที่ สมดุล การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานบนการ ทำงานของสมอง ตามศักยภาพที่เป็นจริงของเด็ก และเยาวชน แต่ละคน โดยไม่มีข้อจำกัดที่อายุหรือ ชั้นเรียน และให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ทุกที่และ ทุกเวลา การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ต้องให้ผู้เรียนได้ใช้สมองทุกส่วนพร้อม ๆ กัน ครู ควรสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้ผู้เรียน ตื่นตัว ไม่สร้างความคิดตัน กระตุ้นความสนใจให้ สมองอยากเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 4) เนื่องจากการสอนตามแนวการเรียนรู้โดยใช้สมอง เป็นพื้นฐาน เป็นการสอนที่ช่วยสร้างบรรยากาศที่ตื่น ตื่น และผ่อนคลาย มีกระบวนการเรียนการสอนที่ใช้ ประสิทธิภาพหลายอย่าง ทำให้เกิดการซึมซับ ของการเรียนรู้ (อารี สันหนวี, 2550: 77) เป็น กิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นสมอง ส่งเสริมให้นักเรียน เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนฝึก ทำโดยลงมือทดลองใช้ความรู้ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ได้ฝึกทำซ้ำ ๆ จนเข้าใจ และมองเห็นกฎเกณฑ์ของ องค์ความรู้ด้วยบรรยากาศที่สนุกสนาน น่าสนใจ และกระตุ้นให้อยากรู้อยากลอง (พรพิไล เลิศวิชา, 2550: 68 - 78) โดยการจัดหลักสูตรเพื่อพัฒนา ศักยภาพทางสมอง จำเป็นต้องคำนึงถึงกระบวนการ ทำงานของสมองและการทำงานที่ประสานสัมพันธ์ ของสมองทั้งสองซีก (อัศรภูมิ จารุภากร และพร พิไล เลิศวิชา, 2550: 25) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมี ความสามารถสูงสุดเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน (อังสนา ศรีสวนแดง, 2555: 47) ช่วยให้ผู้เรียนมี ความรู้ สามารถจำได้นานเมื่อมีการทบทวนความรู้ เดิม การทบทวนซ้ำบ่อย และการนำความรู้เดิมไป สัมพันธ์เชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ทำให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้กว้างขวางขึ้น (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2551: 66-68) การเรียนรู้ของมนุษย์จะเป็นไป ได้อย่างมีคุณภาพ สมองจะต้องอยู่ในสภาวะที่มี

ความยินดี พอใจ สนุก สมองก็จะจดจำ และเก็บ ความทรงจำได้ดีมากขึ้น

ผู้วิจัยได้พัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้สอดคล้องกับเจตนาารมณ์ ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กำหนดให้เด็กและ เยาวชนมีทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะด้านการอ่าน การใช้ภาษาไทย และทักษะด้าน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ที่เป็นประจักษ์ความสำเร็จในการ เรียนรู้วิชาอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการวางรากฐาน และ บ่มเพาะความเป็นคนดี มีคุณธรรม (รุ่ง แก้วแดง, 2549: 32) เนื่องจากการเรียนรู้ในสาระต่าง ๆ มี กระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้อง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่คำนึงถึงพัฒนาการทาง ด้านร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา วิธีการเรียน รู้ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเป็นระ ยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

การจัดการเรียนรู้ควรใช้รูปแบบ วิธีการที่ หลากหลายเน้นการจัดการเรียนรู้ ตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกันการเรียน รู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและ การเรียนรู้แบบบูรณาการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามแบบใช้สมองเป็นพื้นฐาน มาใช้ ในการออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อพัฒนาการ เรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ในการจัดการเรียนการ สอนในการวิจัยผู้สอนสามารถจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อ ต่อการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนการสอนเป็นไป ตามขั้นตอน จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหาและสามารถนำมาใช้ได้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการ เรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นพื้นฐาน สำหรับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังกระแสวิทยาาคม จังหวัดนครพนม กับเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน การเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังกระแจะวิทยาคม จังหวัดนครพนม

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังกระแจะวิทยาคม จังหวัดนครพนม

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้ การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ การเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังกระแจะวิทยาคม ตำบลบ้านผึ่ง อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 70 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนวังกระแจะวิทยาคม ตำบลบ้านผึ่ง อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม รวมทั้งสิ้น 34 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน จำนวน 7 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 14 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การดำเนินการวิจัย

1. ก่อนทดลอง ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการเรียน เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน

2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre - test) กับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผล การเรียน เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการกิจกรรม การเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน จำนวน 40 ข้อ แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้พร้อมทั้งเก็บข้อมูลไว้

3. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การเรียน เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน ทำการสอนสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง (ชั่วโมงละ 50 นาที) รวม 14 ชั่วโมง ใช้เวลาเรียนในการเรียน การสอนปกติ และนอกเวลาเรียน ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

4. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) หลังการทดลองสิ้นสุดลง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนฉบับเดียวกันกับที่ทดลองก่อนเรียน

5. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เรื่อง ชนิด และหน้าที่ของคำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ชนิด และหน้าที่ของคำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. วิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง ชนิด และหน้าที่ของคำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานโดยใช้ t - test (Dependent Samples)

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียน เรื่อง ชนิด และหน้าที่ ของคำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมอง โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังกระแสวิทยานคม จังหวัดนครพนม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.03 /84.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังกระแสวิทยานคม จังหวัดนครพนม พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังกระแสวิทยานคม จังหวัดนครพนม มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนวังกระแสวิทยานคม จังหวัดนครพนม อภิปรายผล ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังกระแสวิทยานคม จังหวัดนครพนม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.03 /84.83 หมายความว่านักเรียนได้คะแนนสอบย่อยประจำแผนการจัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 82.03 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 84.83 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังกระแสวิทยานคม จังหวัดนครพนม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80 / 80 ทั้งนี้เนื่องจาก จัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สอดคล้องกับการทำงานของสมองของนักเรียน สอดคล้องกับธีรศักดิ์ โกรธกล้า (2551, หน้า 65-68) ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ประกอบชุดการจัดการเรียนด้วยบทเรียนการ์ตูน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การจัดการเรียนการสอนด้วยการจัดกิจกรรม โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกิจกรรมที่ใช้สมองเป็นฐาน ประกอบบทเรียนการ์ตูน พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียน ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.80/83.02 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ และกับวิมล เหล่าเคน (2552: บทคัดย่อ) การสร้างคำตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.95/84.56

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน วัจนวิทย์วิทยาเขต จังหวัดนครพนม พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน จะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความคงทนในความรู้ที่ได้เรียน สอดคล้องกับ วิมล เหล่าเคน (2552: บทคัดย่อ) ศึกษาการสร้างคำตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าการสร้างคำด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความคงทนหลังเรียนได้ทั้งหมดและมีความก้าวหน้าในการเรียนมากขึ้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้นเมื่อได้เรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ดังจะเห็นได้จากการศึกษาของ ฮีรศักดิ์ โกรธกล้า (2551, หน้า 65-68) ศึกษาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ประกอบชุดกิจกรรมการเรียนด้วยบทเรียนการ์ตูน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การจัดการเรียนการสอนด้วยการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และยังเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดความสุขเพลิดเพลินและพอใจที่จะเรียน อีกทั้งยังช่วยให้เข้าใจเนื้อหาในการเรียนรู้ได้ง่าย มีความน่าสนใจ เหมาะกับผู้เรียนในวัย

เด็กมากกว่าสื่อการเรียนชนิด พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียน อรวรรณ บุญสมปาน (2551 หน้า 66-70) ได้ศึกษาเรื่องการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านคำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการทดลองผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คือร้อยละ 50 และอยู่ในระดับดีมาก ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังจากการทดลองผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 50 และอยู่ในระดับดี เช่นเดียวกันกับผลการศึกษาของอัญชลี เฟื่องชูชาติ (2552: 50) เรื่อง การส่งเสริมทักษะการเขียนภาษาไทยโดยใช้การเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ทักษะการเขียนของนักเรียน หลังการใช้เทคนิคกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน นักเรียน มีทักษะการเขียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และฟอร์ทเนอร์ (Fortner, 2005: 2882-A) พบว่าการใช้แบบฝึกตามแนวสมองเป็นฐานร่วมกับทฤษฎีพหุปัญญา สำหรับนักเรียนเกรด 6-8 ของโรงเรียนนอร์ฟอร์ดพับบลิค ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับกลาง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทักษะการคิดสร้างสรรค์วิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนเกรด 6-8 สูงขึ้นหลังจากการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกตามแนวสมองเป็นฐานร่วมกับทฤษฎีพหุปัญญา

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัจนวิทย์วิทยาเขต จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการเรียนการสอนแบบใช้สมองเป็นฐาน จะเน้นให้นักเรียนได้ฝึกและมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทำให้นักเรียนมีอิสระในการคิด ในการทำกิจกรรม ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฮีรศักดิ์ โกรธกล้า (2551, หน้า 65-68) เรื่องการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้

สมองเป็นฐาน (BBL) ประกอบชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนการ์ตูน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การจัดการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรม โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกิจกรรมที่ใช้สมองเป็นฐาน ประกอบบทเรียนการ์ตูน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และยังเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดความสนุกเพลิดเพลินและพอใจที่จะเรียน อีกทั้งยังช่วยให้เข้าใจเนื้อหาในการเรียนรู้ได้ง่าย ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่ใช้สมองเป็นฐานประกอบบทเรียนการ์ตูน โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยวิมล เหล่าเคน (2552: บทคัดย่อ) ศึกษาการสร้างคำตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าการสร้างคำด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 แผนพบว่า นักเรียนมีความคงทนหลังเรียนได้ทั้งหมด และมีความก้าวหน้าในการเรียนมากขึ้น เช่นเดียวกับเจมส์ (Jame. 2003: unpage) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเข้าถึงและการสอนนักเรียนชายแอฟริกัน-อเมริกัน โดยใช้หลักสูตรวิธีการเรียนรู้ระบบความเชื่อและแบบฝึกหัด เพื่อตรวจสอบและการสำรวจถึงประวัติการศึกษาของชาวอเมริกัน โดยใช้การวิจัยตามแนวทฤษฎีสมอง พบว่า ช่วยให้เข้าใจความสำคัญของเนื้อหา หลักสูตร ระบบความเชื่อ การเรียนรู้ประวัติและความเป็นอยู่ของนักเรียน ทำให้ครูเข้าถึงและการสอนนักเรียนชายแอฟริกัน-อเมริกัน และโฮก (Hoge. 2003: 3884-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรวบรวมผลของการเรียนรู้ตามแนว Brain Based Learning และการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน การเรียนรู้ตามแนวคิดพัฒนาการและการเรียนรู้ของสมองนั้น เป็นการเน้นให้มนุษย์เรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อมีแนวการสอนที่

ทำให้สมองของนักเรียนทำงานได้ อย่างไรก็ตามรูปแบบการสอนที่พบเสมอ ๆ คือ การจัดประสบการณ์ให้นักเรียนโดยการเรียนรู้แบบท่องจำ จึงทำวิจัยในชั้นเรียนที่นำแนวคิดพัฒนาการและการเรียนรู้ของสมองและความสามารถในการอ่านออกเขียนได้

สรุปจากการดำเนินการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังกระแจะวิทยาคม จังหวัดนครพนม เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ใช้สมองในการพัฒนาความรู้ความสามารถใน คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และกระตือรือร้นในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการนำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างครูผู้สอนและนักเรียนก่อนการจัดกิจกรรม

1.2 ครูผู้สอนควรสนับสนุนและส่งเสริมให้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แก่ผู้เรียน เพื่อเป็นแรงผลักดันในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งอาจจะต้องเพิ่มรางวัลที่เหมาะสมกับนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเพื่อเปรียบเทียบกระบวนการจัดการเรียนการสอนกับวิธีอื่น ๆ เพื่อดูความกับบริบทของสถานที่ และนักเรียน

2.2 ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เข้ามาเป็นส่วนประกอบในกระบวนการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง

- ธีรศักดิ์ โกรธกล้า .(2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL)*. โรงเรียนบ้านอำปอ (ปอเกีย- พลินอุทิศ 3) อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1.
- พรพิไล เลิศวิชา . (2550). *สมองเรียนรู้ได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ: ศาลาแดง.
- รุ่ง แก้วแดง. (2549). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษา: ผู้บริหาร (การศึกษา) มืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: วี. ที. ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2541). *กระบวนการทัศน์ใหม่: การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิมล เหล่าเคน. (2552). *ผลการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การสร้างคาคตามหลักเกณฑ์ทาง ภาษาด้วยการ จัดกิจกรรมตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *ตัวชี้ วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุภรณ์ สภางค์. 2545. การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด. *วารสารวิชาการ*, 5 (กันยายน), 31-34.
- อรรวรรณ บุญสมปาน. (2551). *การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านคำ คัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- อัครภูมิ จารุภากร และพรวิไล เลิศวิชา. (2550). *สมองเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิทยาการการเรียนรู้.
- อังสนา ศรีสวนแดง. (2555). *การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาหระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ร่วมกับเทคนิค KWDL วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- อัมพร ทองใบ และมาลี พันธุ์ประเสริฐ. (2555). *หลักภาษาไทย ฉบับสมบูรณ์*. นนทบุรี: ริงค์ ปียอนด์.
- อัญชลี เพ็องชูชาติ. (2552). *การส่งเสริมทักษะการเขียนภาษาไทย โดยการใช้การเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปรินทร์รอยแยลล์ วิทยาลัย จังหวัด เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- อารี สัณหฉวี. (2550). *ทฤษฎีการเรียนรู้ของสมองสำหรับ พ่อ แม่ ครูและผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บ็อค จำกัด.

Fortner, Sandra Gail. (2005). Examining Pedagogical Practices through Brain-Based Learning in Multiple Intelligences Theory. *Dissertation Abstracts international*, 65(8): 2882-A ; February.

Hoge, Pamela Thomson. (2003). The Integration of Brain-Based Learning and Literacy Acquisition. *Dissertation Abstract International*, 63(11): 3884-A ; May.

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนทร เขต 3

Development of Academic Administration Guidelines for the Educational Institutions under Surin Office of Primary Education Service Area 3

อัทพร อูระงาม¹, สาวิตรี รตโนภาสสุวรรณลี²

Ataporn Urangam¹, Sawitree Ratanopatsuwanee²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา และ 3) พัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนทร เขต 3 แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม จำนวน 5 คน ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนทร เขต 3 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 105 คน และระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนทร เขต 3 ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีตำแหน่งทางวิชาการ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.26-0.74 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.81 แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการศึกษการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนทร เขต 3 มีองค์ประกอบจำนวน 7 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรศึกษา จำนวน 4 ตัวชี้วัด 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จำนวน 4 ตัวชี้วัด 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 2 ตัวชี้วัด 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 3 ตัวชี้วัด 5) ด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 3 ตัวชี้วัด 6) ด้านการแนะแนวการศึกษา จำนวน 3 ตัวชี้วัด และ 7) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 3 ตัวชี้วัด 2. ผลการศึกษสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการ มีสภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการ

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Mahasarakham University

บริหารงานวิชาการทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3. แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สำนักเขตพื้นที่ศึกษาการศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI modified) 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการนิตการศึกษาด้านการแนะแนว และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามลำดับ ซึ่งมีแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาดังนี้ ควรนำผลการนิตการไปใช้วางแผนการทำงาน หรือแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง สถานศึกษาควรมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ ด้วยการประชุม แลกเปลี่ยน เสนอแนะสร้างปฏิทินการทำงาน ควรจัดระบบโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ศึกษาหลักสูตรแกนกลางให้ชัดเจน ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและนำไปใช้กับนักเรียนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านการทำวิจัยสำหรับครูผู้สอนโดยการเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เรื่องการทำวิจัย ผู้บริหารควรกำหนดระเบียบ การวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาการติดตามงาน ควรพัฒนาตนเองในด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการอบรมสัมมนา พัฒนาโดยใช้สื่อ เอกสารวีดิทัศน์ เป็นต้น

ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมาก

Abstract

The research aimed to 1) study the components and indicators of academic administration of the educational institutions ; 2) study the current state and the desirable state of academic administration of the educational institutions ; and 3) develop academic administration guidelines for the educational institutions under Surin Office of Primary Education Service Area 3. The study was divided into 3 phases. Phase 1 dealt with the study of the components and indicators of academic administration of the educational institutions. The informants were 5 certified scholars in suitability assessment. Phase 2 dealt with the study of the current state and the desirable state of academic administration of the educational institutions under Surin Office of Primary Education Service Area 3. The sample consisted of 105 persons obtained through stratified random sampling. And Phase 3 was the development of academic administration guidelines for the educational institutions under Surin Office of Primary Education Service Area 3. The informants interviewed were 9 certified scholars holding an academic position. They were educational institution directors and chiefs of academic affairs. The instruments comprised a questionnaire with the discrimination ranging from 0.26 to 0.74 and the total reliability of 0.81, an interview form, and a suitability and feasibility assessment form. The analysis employed the mean and standard deviation.

The results are as follows: 1. The study of the components and indicators of academic administration of the educational institutions under Surin Office of Primary Education Service Area 3 revealed 7 components: 1) school-based curriculum development, with 4 indicators ; 2) learning process development, with 4 indicators ; 3) measurement

and evaluation, with 2 indicators ; 4) research for educational quality development, with 3 indicators ; 5) educational supervision, with 3 indicators ; 6) educational guidance, with 3 indicators ; and 7) internal quality assurance system development, with 3 indicators. 2. The study of the current state and the desirable state of academic administration revealed that the current state, on the whole and by aspect, was in the high level, and the desirable state of academic administration, on the whole and by aspect, was in the high level. 3. Regarding the academic administration guidelines for the educational institutions under Surin Office of Primary Education Service Area 3 basing on the need analysis (PNImodified), the top 3 aspects were: educational supervision, educational guidance, and internal quality assurance system development, respectively. The academic administration guidelines of the educational institutions were: the results of supervision should be used in planning seriously ; the educational institution should organize the academic guidance system through meetings, exchanging ideas, making suggestions, and making a work calendar ; the organizational structure should be organized to support the internal quality assurance system of the educational institution ; the core curriculum should be studied clearly ; every party should take part in curriculum development and implementation as well as in teacher mentor system development to assist teachers in conducting their research by inviting experts to impart research knowledge to the teachers ; the administrator should set regulations for measurement and evaluation and monitoring ; the teachers should develop themselves in effective and learner-centered instructional organization techniques through seminars, media, documents and videos.

The academic administration guidelines for the educational institutions under Surin Office of Primary Education Service Area 3, as assessed by the certified scholars, revealed the suitability in the high level and the feasibility was in the high level.

Keywords: Development, Academic Administration, Educational Institutions

บทนำ

การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของโรงเรียน เพราะไม่ว่าโรงเรียนประเภทใดมาตรฐานหรือคุณภาพของการจัดการศึกษามักจะได้รับพิจารณาจากผลงานวิชาการเป็นสำคัญนอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ 17 ด้าน คือ การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถาน

ศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550: 29)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้ดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550 โดยได้กำหนดกลยุทธ์สำคัญในการดำเนินการ คือ สร้างความเสมอภาคและเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เร่งปฏิรูปการศึกษานุเคราะห์ และกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ วิจัยและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ จัดตารางวันเสริมสร้างเด็กให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพภายในอย่างมีระบบและต่อเนื่องเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งจากการดำเนินการดังกล่าว มีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้มีความรู้ ความเข้าใจในองค์ความรู้ที่ยืดผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูยึดติดกับการเรียน การสอนแบบเก่า (Talk and Chalk) ครูไม่เข้าใจวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการสอนแบบบูรณาการ ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนใหญ่ใช้วิธีมอบหมายงานให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเองเกือบทุกวิชาทำให้ผู้เรียนมีภาระงานมากเกินไปส่งผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของผู้เรียนบางคนเกิดความเบื่อหน่ายการเรียนและหนีเรียน รวมทั้งก่อให้เกิดระบบคัดลอกงานมากขึ้น และปัญหาด้านการพัฒนาผู้เรียน นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ อย่างมีข้อมูลและวิจารณ์ญาณมีการฝึกทักษะน้อย มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้น้อย ทำให้การบริหารจัดการโรงเรียนไม่บรรลุเป้าหมายโดยเฉพาะงานวิชาการ จากผลการทดสอบระดับชาติ O-NET

ปีการศึกษา 2557 ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยภาพรวมต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทุกวิชาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระภาษาไทย ผลการประเมินค่าเฉลี่ย 42.56 กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ผลการประเมินค่าเฉลี่ย 32.61 กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ผลการประเมินค่าเฉลี่ย 39.05 กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ผลการประเมินค่าเฉลี่ย 29.56 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมผลการประเมินค่าเฉลี่ย 47.61 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระภาษาไทยผลการประเมินค่าเฉลี่ย 32.53 กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ผลการประเมินค่าเฉลี่ย 25.21 กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ ผลการประเมินค่าเฉลี่ย 34.92 กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศผลการประเมิน ค่าเฉลี่ย 25.79 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมผลการประเมินค่าเฉลี่ย 43.34 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. 2557: 12)

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นปัญหาของการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่จะต้องทำให้ความรู้อันสูงของวิชาการแก่นักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งภารกิจในงานวิชาการนั้นสถานศึกษาต้องสามารถ ที่จะปฏิบัติให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้ส่งผลต่อนักเรียนเป็นผลผลิตของสถานศึกษาโดยตรง โดยการดำเนินงานให้ได้ผลนั้นต้องอาศัยกระบวนการที่ประสิทธิผลยึดรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาร่วมกัน โดยกระบวนการที่สำคัญประกอบด้วยกระบวนการบริหาร 4 ส่วนคือ การวางแผนพัฒนา การนำแผนไปปฏิบัติ การประเมินผล การปฏิบัติงาน และการปรับปรุงพัฒนางาน เป็นแนวทางทำให้โรงเรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และนอกจากนี้งานวิจัยอาจเป็นประโยชน์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาใช้เป็นข้อมูลและเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อความก้าวหน้าของระบบการศึกษาไทยต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาการศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาการศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาการศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการเป็นที่ยอมรับ

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 2,987 คน จากโรงเรียน 234 แห่ง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2558

2. กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 105 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีตำแหน่งทางวิชาการ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวนรวม 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนที่มีการปฏิบัติงานเป็นเลิศทางการบริหารงานวิชาการ (Best Practices) ขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ จำนวน 3 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 4 ชนิด

1. แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารงานวิชาการ เพื่อใช้สอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านความเหมาะสมมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีคะแนนความคิดเห็นในแต่ละระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ

2. แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

3. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

4. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแต่ละฉบับ ใช้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพและขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมา ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยหาเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลิเคิร์ต (Likerts Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

5 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย (Mean)

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเพื่อการพัฒนาแนวทางการ บริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาการศึกษาประถม ศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีองค์ประกอบจำนวน 7 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรศึกษา จำนวน 4 ตัวชี้วัด 2) ด้านการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ จำนวน 4 ตัวชี้วัด 3) ด้านการวัดผลและ ประเมินผล จำนวน 2 ตัวชี้วัด 4) ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 3 ตัวชี้วัด 5) ด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 3 ตัวชี้วัด 6) ด้านการแนะแนวการศึกษา จำนวน 3 ตัวชี้วัด และ 7) ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา จำนวน 3 ตัวชี้วัด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการ บริหารงานวิชาการ มีสภาพปัจจุบันโดยรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์

ของการบริหารงานวิชาการทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาการศึกษาประถม ศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จากการวิเคราะห์ความต้องการ จำเป็น (PNImodified) 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้าน การนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนว และด้านการ พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามลำดับ ซึ่งมีแนวทางการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษา ดังนี้ ควรนำผลการนิเทศไปใช้วางแผน การทำงาน หรือแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง สถาน ศึกษาควรมีการจัดระบบการแนะแนวทางการ ศึกษา ด้วยการประชุม แลกเปลี่ยน เสนอแนะสร้างปฏิทิน การทำงานควรจัดระบบโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับ ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ศึกษา หลักสูตรแกนกลางให้ชัดเจน ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตรและนำไปใช้กับนักเรียน การ พัฒนาระบบครูพี่เลี้ยงเพื่อให้ความช่วยเหลือในด้ว การทำวิจัยสำหรับครูผู้สอน โดยการเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เรื่องการทำวิจัย ผู้บริหาร ควรกำหนดระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถาน ศึกษาการติดตามงาน ครูควรพัฒนาตนเองในด้าน เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการอบรมสัมมนา พัฒนาโดยใช้สื่อ เอกสารวีดิทัศน์ เป็นต้น

ผลการประเมินแนวทางการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผู้ทรง คุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาการพัฒนาโปรแกรม เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ผู้นำเขตพื้นที่ศึกษาศึกษาประถมศึกษาศรีนรินทร์ เขต 3 พบว่าประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ตัวชี้วัดรวม 22 ตัวชี้วัดได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรศึกษา มีจำนวน 4 ตัวชี้วัด ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จำนวน 4 ตัวชี้วัด ด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 2 ตัวชี้วัด ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 3 ตัวชี้วัด ด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 3 ตัวชี้วัด ด้านการแนะแนวการศึกษา จำนวน 3 ตัวชี้วัด ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 3 ตัวชี้วัดและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 เมื่อพิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 นอกนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านผู้วิจัยนำประเด็นมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า การวิเคราะห์หลักสูตรและนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบันอยู่ในระดับมากที่สุด การศึกษานโยบาย การพัฒนาหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษานโยบายการพัฒนาหลักสูตรทำให้ได้หลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับซุมคักดี อินทร์รักษ์ (2551: 59) ได้สรุปว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึงความพยายามจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด ไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามที่พึงประสงค์ของสังคม

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า การจัดให้มีการอบรมสัมมนาให้ความรู้ด้านการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะการพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านการเรียนการสอน ด้วยวิธีการอบรมหรือสัมมนาจะทำให้ครูเกิดกระบวนการคิดเพื่อต่อยอดสู่การพัฒนาหลักสูตร นอกจากนี้สถาน

ศึกษาควรสำรวจสภาพและความต้องการของครูต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ตรงต่อการพัฒนาตนเองเพื่อต่อยอดสู่การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของจันทรานี สงวนนาม (2551: 146-147) ที่ได้สรุปว่าการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยงานการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

1.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมิน ความสภาพจริงจากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีความจำเป็นต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลนักเรียนต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของสันติ บุญภิรมย์ (2552: 173) ที่สรุปว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการที่เกิดจากการนำข้อมูลที่ได้อาจจากการวัดมาทำการพิจารณาตัดสินเป็นระบบอย่างครอบคลุมเพื่อหาข้อสรุปด้วยคุณธรรม โดยสถานศึกษาจะต้องกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา

1.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ศึกษาวิเคราะห์วิจัย

การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา และประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ ตลอดจนการสนับสนุนให้ครูมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยกับหน่วยงานอื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เพราะกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพให้ครูมีความเป็นผู้นำทางวิชาการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ครูสามารถใช้ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และให้สามารถศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นที่ยอมรับของสากลสถานศึกษาควรมีการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น และการสนับสนุนให้ครูมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยกับหน่วยงานอื่น สอดคล้องกับแนวคิดของสุกัน เทียนทอง (2546: 29) ที่สรุปว่า แนวทางในการพัฒนาศักยภาพให้ครูมีความเป็นผู้นำทางวิชาการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และให้สามารถศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.5 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า การปรับปรุงวิธีการนิเทศภายในให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการจำเป็น อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้เนื่องมาจาก การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยการให้ความช่วยเหลือ และนำส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เต็มศักยภาพสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญและปรับปรุงวิธีการนิเทศภายใน ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการจำเป็น นอกจากนี้ การสนทนทางวิชาการเพื่อระดมความคิดเห็นพูนความรู้ความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติงานการเรียนการสอนตลอดจนเทคนิคการสอนแก่คณะ

ครู ยังเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้กระบวนการเรียนรู้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2543: 2) ที่สรุปว่าการนิเทศคือ กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยการให้ความช่วยเหลือ และนำส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เต็มศักยภาพ

1.6 ด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่า มีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน และการประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะการแนะแนวเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์เพื่อช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักเข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อมสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองอย่างฉลาดมีเหตุผลรู้จักป้องกันปัญหา วางแผนและพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข สถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและขอบข่ายของการบริการงานแนะแนวเป็นอย่างดี มีความตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดบริการนี้ในโรงเรียน พร้อมทั้งให้การสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ เวลาที่จัดกิจกรรม กำลังคนอีกทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการแนะแนว จะต้องมีการคัดเลือกบุคลากรที่จะมาดำเนินการแนะแนวโดยเลือกจากบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทั้งความรู้ คือ ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะทางการแนะแนวและการให้คำปรึกษาตลอดจนมีประสบการณ์และบุคลิกภาพที่เหมาะสม ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนตลอดจนผู้ปกครองรู้จักบริการแนะแนวในโรงเรียน

1.7 ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า การดำเนินการพัฒนาตามแผนและติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาภายนอก

และหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะว่าการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามกระบวนการที่ได้จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ ผลผลิตมีคุณภาพ ผู้รับบริการพึงพอใจ สถานศึกษาจะต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชน จัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางานและการสร้างระบบประกันคุณภาพภายใน จัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ข้อมูล มีความสมบูรณ์เรียกใช้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ปรับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และจัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์/แผนยุทธศาสตร์) เพื่อให้ได้ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับซุมคักดี อินทร์รักษ์ (2551: 186) ได้สรุปว่า การประกันคุณภาพการศึกษาหมายถึงกระบวนการที่ทำให้มั่นใจว่าผลผลิตนั้น มีมาตรฐานเป็นที่พอใจแก่ผู้ใช้บริการในระดับสากลซึ่งมีองค์ประกอบทำให้มีคุณภาพ ได้แก่ ปัจจัยตัวป้อน กระบวนการและผลผลิต

2. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับ 4.20 เมื่อพิจารณาทางด้านที่มีเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการวิจัย และพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 สอดคล้องกับสมหวัง ว่องไวไพศาล (2551: 143) ที่ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประชาบำรุง สำนักงานเขตหนองแขม

สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประชาบำรุง สำนักงานเขตหนองแขม สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาตามขอบข่ายงานวิชาการ ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและแต่ละรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญเพ็ง กุละนาม (2550: 94) ที่ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 2 และพบว่าผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการแต่ละด้านพบว่า

2.1 ด้านการวัดผลและประเมินผล มีความสำคัญต่อการบริหารวิชาการเพราะสถานศึกษาต้องการปฏิบัติการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การจัดทำแผนการดำเนินการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง และพัฒนาเครื่องมือให้ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับแนวคิดของปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 166) ได้สรุปถึงการวัดผลไว้ว่าเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น ๆ ส่วนการประเมินผลเป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า ความจริงและการกระทำ

2.2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีขอบเขตในการช่วยแก้ปัญหาและพัฒนา ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการส่งเสริมให้ครูมีความเป็น ผู้นำทางวิชาการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และให้สามารถศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหาเหตุ

ผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

2.3 ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการจักระบบโครงสร้างองค์การให้รองรับการจักระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาตามแผนและติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาภายนอกและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน และการประสานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามกระบวนการที่ได้จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ ผลผลิตมีคุณภาพ ผู้รับบริการพึงพอใจ

2.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากการทำข้อมูลพื้นฐานอย่างเป็นระบบของสถานศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดทางด้านวิชาการด้านหลักสูตร สามารถทำให้เห็นพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้การศึกษานโยบายการพัฒนาหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของซุมคักดี อินทร์รักษ์ (2551: 59) ได้สรุปว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึงความพยายามจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด ไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามที่พึงประสงค์ของสังคม

2.5 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยฝึกทักษะกระบวนการคิด และการประยุกต์ใช้ความรู้ การนิเทศการเรียนการสอน

สอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบ กัลยามิตร และส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ครูผู้สอนเป็นส่วนสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเฉพาะการฝึกทักษะกระบวนการคิด การประยุกต์ใช้ความรู้ และจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องซึ่งสถานศึกษาต้องมีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยามิตร สอดคล้องกับแนวคิดของสุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545: 15) ได้สรุปว่ากระบวนการเรียนรู้หมายถึง การที่โรงเรียนจัดมวลงประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความคาดหวัง

2.6 ด้านการแนะแนวการศึกษา เนื่องจากเป็นกระบวนการต่อเนื้อที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักเข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อม สามารถตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองอย่างฉลาดมีเหตุผลรู้จักป้องกันปัญหา วางแผนและพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข สถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและขอบข่ายของการบริการงานแนะแนว เป็นอย่างดี มีความตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดบริการนี้ในโรงเรียนพร้อมทั้งให้การสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ เวลาที่จัดกิจกรรม กำลังคนอีกทั้งวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการแนะแนว จะต้องมีการคัดเลือกบุคลากรที่จะมาดำเนินการแนะแนวโดยเลือกจากบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทั้งความรู้ คือ ได้รับการฝึกอบรมโดยเฉพาะทางการแนะแนวและการให้คำปรึกษาตลอดจนมีประสบการณ์และบุคลิกภาพที่เหมาะสม ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนตลอดจนผู้ปกครองรู้จักบริการแนะแนวในโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550: 151) ได้ให้

ความหมายการแนะแนวว่าการแนะแนวเป็นกิจกรรม กระบวนการที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้บริการแก่ ผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนโดยการ ชี้แนะช่วยเหลือให้สามารถเข้ากับสิ่งแวดล้อมสังคม ได้อย่างมีความสุข

2.7 การนิเทศการศึกษา มีความสำคัญต่อ การบริหารงานวิชาการเนื่องจากการทำความเข้าใจ ในภารกิจที่พึงปฏิบัติเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ด้วย กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการ ศึกษาด้วยการให้ความช่วยเหลือ และนำเสนอส่งเสริม ให้เกิดการปรับปรุงการสอน เพื่อพัฒนานักเรียน ให้เต็มศักยภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2543: 2) ได้ให้ความหมายของการ นิเทศ คือ กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคล กรทางการศึกษาด้วยการให้ความช่วยเหลือ และ นำเสนอส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงการสอน เพื่อพัฒนา นักเรียนให้เต็มศักยภาพ

3. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 มีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และ มีความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ชัชฎาภรณ์ ไชยฤทธิ์ (2554: 91) สุณิสสา ถิ่นชนนาง (2555: 76) สายทอง พรหมมา (2554: 86) และนิตยา พูนแสง (2554: 69) สรุปว่าแนวทางในการพัฒนาพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กเขตอำเภอแกลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ได้แก่ ควรมีการ ประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู คณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา จากวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา ครูผู้สอน ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือ วัดผล และประเมินผล จัดให้มีการอบรมครูเกี่ยว กับ การสร้างและการใช้นวัตกรรมด้วยวิธีหลากหลาย ควรจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการ

จัดการเรียนการสอนและพัฒนาด้านวิชาการ ควร ส่งเสริมสนับสนุนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอก โรงเรียน และจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการแก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในเรื่องเทคนิคและวิธีการ นิเทศ ซึ่งสรุปแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มี ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ดังนี้

3.1 ด้านการวัดผลและประเมินผล มี แนวทางในการพัฒนาคือ ผู้บริหารควรกำหนด ระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาการ ติดตามงาน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ควรมีการให้ผู้รับผิดชอบรายงานการปฏิบัติในการ วัดและประเมินผล ด้วยการส่งเสริมให้ครูจัดทำ แผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียน รู้ ควรให้ความรู้บุคลากรที่รับผิดชอบในเรื่องงาน วัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และมีการนิเทศ การวัดประเมินผล และเทียบโอนผลการ เรียนอย่างต่อเนื่องส่งเสริมให้ครูวัดผลประเมินผล ตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ส่งเสริมการ พัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ด้วยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ

3.2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการ ศึกษา มีแนวทางในการพัฒนาคือ การพัฒนาระบบ ครูพี่เลี้ยงเพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านการทำวิจัย สำหรับครูผู้สอน โดยการเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ มาให้ความรู้เรื่องการทำวิจัย ส่งเสริมให้ครูทำวิจัย ในชั้นเรียนอย่างน้อย กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 เรื่องต่อภาคเรียน นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาเพื่อ ปรับปรุงการเรียนการสอน โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมา ให้คำแนะนำเป็นรายบุคคล สถานศึกษามีการกระ ดุนและส่งเสริมให้ครูจัดทำการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรมสามารถนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมการ เรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยการส่งครูไป อบรมกับหน่วยงานเฉพาะด้านการทำวิจัย มุ่งเน้นให้ ครูมีความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยศึกษานักเรียน เป็นรายบุคคล โดยใช้เทคนิค SWOT พิจารณา

ถึงพื้นฐานสภาพปัญหา วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และแก้ปัญหาให้ตรงจุด มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยการกำหนดปฏิทินการทำงานร่วมกัน เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงส่งเสริม และพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไปการประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์วิจัยในลักษณะภาคี โดยเน้นเครือข่ายนักวิจัย ครูสภาอาจารย์มหาวิทยาลัย สอดคล้องกับ Smith (2006: 145-A) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสหรัฐอเมริกา ได้แก่ การให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการอบรม จัดโครงการให้ครูได้สับเปลี่ยนและเยี่ยม ชั้นเรียนและสังเกตการณ์สอนการประเมินและการติดตามผลการปฏิบัติงาน การสาธิตการกระทำให้การบริหารงานวิชาการมีสมรรถภาพสูงต้องส่งเสริมให้ครูใช้ส่วนร่วมในการเลือกโสตทัศนอุปกรณ์ จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาแก่ครูเพิ่มเติม

3.3 ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีแนวทางในการพัฒนา คือ การจัดระบบโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาตามตัวบ่งชี้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยการจัดทำคู่มือ การประเมินผลของโรงเรียน ทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการประชุมวิเคราะห์ ประเมินและสรุปผลทุกเดือนอย่างจริงจังต่อเนื่อง และต้องมีการรายงานผลต่อสาธารณะชนทุกเดือน สร้างความตระหนักรู้ให้คณะครูที่ยึดหลักแนวคิดที่ว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในคือหัวใจของการประเมินภายนอก เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการประเมินภายนอก การแต่งตั้งคณะดำเนินงานการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จัดบุคลากรในสถานศึกษารับผิดชอบในแต่ละมาตรฐาน

3.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษา ควรศึกษา

หลักสูตรแกนกลางให้ชัดเจน ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและนำไปใช้กับนักเรียน วิเคราะห์ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นและจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องโดยให้ครูทุกคนมีส่วนร่วม แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรยึดโครงสร้างหลักที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นขอบข่ายในการจัดทำหลักสูตร ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร สภาพแวดล้อม กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระวิชาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยการประเมินหลักสูตร ทำการปรับปรุงหลักสูตรทุกปี การศึกษาประสานความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียน เพื่อให้ครูสามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนครอบคลุม ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามตัวชี้วัดเพื่อให้ครอบคลุมตามหลักสูตรของสถานศึกษา ประเมินผลหลักสูตรของสถานศึกษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขทุกปีการศึกษา นิเทศการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

3.5 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางในการพัฒนา คือ ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดการทำกิจกรรมการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง โดยการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีบันทึกความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ 1 สัปดาห์ และ 1 เดือน ครูควรพัฒนาตนเองในด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการอบรมสัมมนา พัฒนาโดยใช้สื่อเอกสารวีดิทัศน์ สร้างความตระหนักรู้ให้ครูได้พัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ

สำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการควรเลือกบุคลากรที่มีศักยภาพ สามารถเป็นต้นแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในโรงเรียนเครือข่ายได้ ด้วยการประเมินจากผลงาน การสำรวจความคิดเห็นที่เป็นประจักษ์จากกลุ่มครูเพื่อสรรหาบุคคลที่เหมาะสมเป็นครูต้นแบบ จัดกิจกรรมซ่อมเสริม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและควรพัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ใช้สื่อ เทคโนโลยี ประกอบในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมการอบรม นิเทศ กำกับ ติดตาม สอดคล้องกับ Piercy (2007: 2950-A) ได้วิจัยเปรียบเทียบครูที่ให้ความสำคัญในกิจกรรมทางด้านวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร นักเรียน ชุมชน และผู้ร่วมงานพบว่า ครูปฏิบัติการสอนที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมเกี่ยวกับหลักสูตร นักเรียน และผู้ร่วมงานมีความคิดเห็นที่ตนเองประสบความสำเร็จมากกว่าครูปฏิบัติการสอนที่ไม่ได้เน้นความสำคัญในด้านนี้

3.6 ด้านการแนะแนวการศึกษา มีแนวทางในการพัฒนาคือสถานศึกษาควรมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ ด้วยการประชุม แลกเปลี่ยน เสนอแนะสร้างปฏิทินการทำงาน จัดทำคู่มือการแนะแนวการศึกษาสำหรับครูและนักเรียน จัดประชุมเสวนาเพื่อแนะนำการศึกษาสำหรับนักเรียน ทุกสิ้นปีภาคเรียน ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก ในการแนะแนวทางการศึกษา จัดทำแผนการแนะแนวการศึกษา และมีการติดตามผลการแนะนำการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2546: 36) ที่ได้กำหนดแนวทางสำหรับผู้บริหารในการปฏิบัติในแนะแนวการศึกษาคือการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญโดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

และจัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนว ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน

3.7 การนิเทศการศึกษา มีแนวทางในการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีผลการนิเทศไปใช้วางแผนการทำงาน หรือแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ควรให้บุคลากรเห็นความสำคัญในการนิเทศภายใน ผู้บริหารและครูควรทำความเข้าใจในการนิเทศภายในให้ตรงกัน ควรมีจัดทำเอกสารการนิเทศภายในไม่เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยการให้ความช่วยเหลือ และนำส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เต็มศักยภาพสถานศึกษา จะต้องให้ความสำคัญและปรับปรุงวิธีการนิเทศภายใน ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการจำเป็น นอกจากนี้การสนทนาทางวิชาการเพื่อระดมความคิดเห็นพูนความรู้ความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติงานการเรียนการสอน ตลอดจนเทคนิคการสอนแก่ คณะครู ยังเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้กระบวนการเรียนรู้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการจากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุรินทร์ เขต 3 ทั้ง 7 ด้าน หน่วยงานที่จะนำแนวทางดังกล่าวไปปรับใช้ควรศึกษาสภาพปัญหา บริบทในเขตพื้นที่นั้น ๆ ให้เหมาะสมกับหน่วยงานเสียก่อน ดังเช่น ด้านการแนะแนวการศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการด้วยการประชุม แลกเปลี่ยน เสนอแนะสร้างปฏิทินการทำงาน จัดทำคู่มือการแนะแนวการศึกษาสำหรับครูและนักเรียน ดังนั้นผู้บริหาร ควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมกันประชุม แลกเปลี่ยนเพื่อจัดทำคู่มือการแนะแนวสำหรับสถานศึกษาต่อไป

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรมีระบบครูพี่เลี้ยงเพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านการทำวิจัยสำหรับครูผู้สอน โดยการเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เรื่องการทำวิจัย ดังนั้นผู้บริหารควรสรรหาผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมาให้ความรู้แก่ครูต่อไป

1.2 ผู้บริหารควรจัดทำคู่มือการประเมินผลของโรงเรียน ทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการประชุมวิเคราะห์ ประเมินและสรุปผลทุกเดือนอย่างจริงจังต่อเนื่อง

1.3 ผู้บริหารควรมอบหมายให้ครูศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีบันทึกความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ 1 สัปดาห์ และ 1 เดือน เพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน

1.4 สถานศึกษาควรมีการมอบหมายภาระงานให้ชัดเจนกับบุคลากร ควรมีการจัดฝึกอบรมเพื่อทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาการจัดทำคู่มือการแนะแนวการศึกษาสำหรับครูและนักเรียน

2.2 ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเฉพาะด้าน เช่น ด้านหลักสูตร

2.3 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของ ครู บุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อที่นำไปสู่ความมั่นใจยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ และก่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับรางวัลหรือประสบความสำเร็จในการบริหารงาน เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จได้อย่างไร

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาวิตรี รตโนภาสสุวรรณลี ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิด และข้อเสนอแนะ ตลอดจน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชัยฎาภรณ์ ไชยฤทธิ์. (2554). *ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตอำเภอแกลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชุมศักดิ์ อินทรักษ์. (2551). *การบริหารงานวิชาการ*. ปัตตานี: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์.
- นิตยา พูลแสง. (2554). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเพ็ง กุละนาม. (2550). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- รุ่งชัชดาพร เวทชาติ. (2550). *การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน*. สงขลา: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สายทอง พรหมมา. (2554). *สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุกัน เทียนทอง. (2546). การวิจัยในชั้นเรียนแบบหน้าเดียว, *วารสารวิชาการ*. 6(6) 29-30.
- สุณิสา ถิ่นชนนาง. (2555.) *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). *21 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- Smith, A. K. (2006). Information of Law Student. *New York: Kidney Notes*, 57 (2): 65-66 ; Feb.
- Piercy, G.E. (2007). Illinois secondary Scholl teachers of 1988-99 introduction year activities, *Dissertation Abstracts International*. 51 (08): 2950-51-A.

คำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์

วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นวารสารวิชาการสาขาวิชาทางการศึกษา พิมพ์เผยแพร่ผลงานในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความทั่วไปทางการศึกษา บทความที่ได้รับการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารจะต้องมีสาระน่าสนใจ เป็นงานทบทวนความรู้เดิมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมทั้งข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน เป็นบทความที่ไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดๆ บทความอาจได้รับการปรับปรุงตามที่กองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบทางวิชาการเห็นสมควร เพื่อให้วารสารมีคุณภาพระดับมาตรฐานสากลและนำไปอ้างอิงได้

การส่งต้นฉบับ

1. ภาษา พิมพ์ต้นฉบับเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน คำศัพท์ภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะ ถ้าต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษก่อน

2. รูปแบบต้นฉบับ ใช้กระดาษ A4 พิมพ์ห่างจากขอบกระดาษด้าน บน ซ้าย 3.5 เซนติเมตร และล่าง ขวา 2.5 เซนติเมตร จัดรูปแบบ 2 คอลัมน์ ยกเว้น บทความย่อทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เอกสารอ้างอิง และตาราง ให้จัดรูปแบบ 1 คอลัมน์

3. ชนิดและขนาดตัวอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร Cordia New ซึ่งขนาดตัวอักษร มีดังนี้

ชื่อเรื่อง ใช้ตัวอักษรขนาด 20 pt. ตัวหนา

ชื่อ-สกุลผู้พิมพ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวปกติ

หัวข้อหลัก ใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา

หัวข้อย่อย ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา

เนื้อเรื่องในหัวข้อหลักและหัวข้อย่อย ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวปกติ

เชิงอรรถหน้าแรกที่เป็นชื่อ-สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ และหน่วยงานต้นสังกัดของผู้พิมพ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ

4. จำนวนหน้า ความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า รวมตาราง ภาพประกอบ รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง

5. การส่งส่ง file ต้นฉบับลงในระบบออนไลน์ <https://edu.msu.ac.th/> (วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา) โดยการสมัครสมาชิกตามระบบและขั้นตอนของวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา

ต้นฉบับให้ระบุชื่อ-สกุลผู้พิมพ์ทุกคน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ E-mail address ทุกคนที่สามารถติดต่อได้สะดวก

บทความวิจัยและบทความวิทยานิพนธ์

ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 300 คำ)
4. คำสำคัญภาษาไทย
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 400 คำ)
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keywords)
7. บทนำ
8. วัตถุประสงค์
9. สมมุติฐาน (ถ้ามี)
10. วิธีการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร เครื่องมือ การดำเนินการวิจัย หรือการทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูล)
11. ผลการวิจัย
12. อภิปรายผล
13. ข้อเสนอแนะ
14. เอกสารอ้างอิง (ให้อ้างอิงเฉพาะที่อ้างในบทความเท่านั้น)

บทความทั่วไป

ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย
4. คำสำคัญภาษาไทย
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keyword) (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 400 คำ)
7. บทนำ
8. เนื้อหา
9. บทสรุป
10. เอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงเอกสาร

ใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงระบบ American Psychological Association (APA) ดังตัวอย่าง

ระบบการอ้างอิงแบบนาม-ปี (the author-date system)

ในกรณีที่เป็นกรอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วย โดยพิมพ์ต่อท้ายปีพิมพ์ คั่นด้วยเครื่องหมาย: อย่างไรก็ตามการไม่ระบุเลขหน้าอาจทำได้ในกรณีที่เป็นการอ้างอิงงานของผู้อื่น โดยการสรุปเนื้อหาหรือแนวคิดทั้งหมดของงานชิ้นนั้น (เช่น บุญชม ศรีสะอาด, 2547: 50-52 หรือประวัติ เอราวรณ, 2550)

1. หนังสือ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อหนังสือ* (ครั้งที่พิมพ์ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
บุญชม ศรีสะอาด. (2547). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

Kosslyn, S. M., & Rosenberg, R. S. (2004). *Psychology: The brain, the person, the world* (2nd ed.). Essex, England: Pearson Education Limited.

Mussen, P., Rosenzweig, M. R., Aronson, E., Elkind, D., Feshbach, S., Geiwitz, P. J., et al. (1973). *Psychology: An introduction*. Lexington, Mass.: Heath.

2. วารสาร

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อบทความ*. *ชื่อวารสาร*, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย เฉพาะบทความเรื่องนี้.

เฟชชัญ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี. (2545). ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.). *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(1), 30-36.

Klimoski, R., & Palmer, S. (1993). The ADA and the hiring process in organizations. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 45(2), 10-36.

3. วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อวิทยานิพนธ์ระดับปริญญา*, สถาบันการศึกษา, เมือง.

นงเยาว์ ธรรมวงศา. (2549). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรื่องเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

Piyakun, A. (2007). *Reading strategies used by Thai ESL students*. Doctoral dissertation, Monash University, Melbourne.

4. หนังสือรวมเรื่อง

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ), ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์ ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป, เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย เฉพาะเรื่องนี้). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ประสาธน์ เถืองเฉลิม. (2549). วิทยาศาสตร์พื้นบ้าน: การจัดการเรียนรู้มิติทางวัฒนธรรมท้องถิ่น การบูรณาการความรู้พื้นบ้านกับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อชุมชน: กรณีศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ป่าปูด. ใน ฉลาด จันทรมบัติ (บรรณาธิการ), *ศึกษาศาสตร์วิจัย ประจำปี 2548-2549* (หน้า 127-140). มหาสารคาม: สารคามการพิมพ์-สารคามเปเปอร์.

Cooper, J., Mirabile, R., & Scher, S. J. (2005). Actions and attitudes: The theory of cognitive dissonance. In T. C. Brock & M. C. Green (Eds.), *Persuasion: Psychological insights and perspectives* (2nd ed., pp. 63-79). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.

5. หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้นิพนธ์. (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้า.

รัฐพงศ์ ศิริสานนท์. (25 กุมภาพันธ์ 2548). องค์ประกอบของความสำเริง. *มติชน*, หน้า 22.

Brown, P. J. (2007, March 1). Satellites and national security. *Bangkok Post*, p. B4.

6. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้นิพนธ์. (วันที่ เดือน ปีที่ปรับปรุงล่าสุด). ชื่อเรื่อง. วันที่ทำการสืบค้น, ชื่อฐานข้อมูล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (3 ธันวาคม 2548). *ธนาคารหลักสูตร*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2550, จาก <http://db.onec.go.th/thaigifted/lessonplan/index.php>

Wollman, N. (1999, November 12). *Influencing attitudes and behaviors for social change*. Retrieved July 6, 2005, from <http://www.radpsynet.org/docs/wollman-attitude.html>

Instruction for Authors

Journal of Educational Administration and Supervisor, Mahasarakham University is an academic journal in the field of education. The journal publishes a variety of academic results, including research articles, thesis articles, book review articles, and review articles. The articles to be published may be reviews of current issues, or scholarly issues that contribute a new body of knowledge, that demonstrate interesting and valuable points of view for readers. It is important to note that articles submitted for Journal of Education should not have been preprinted or previously submitted to other publications. The context of the articles may be revised as appropriate by the journal editorial board and peer reviews in order to make it fit the international standard and be accepted as reference.

Submission of manuscripts:

1. **Language:** Manuscripts can be written in either Thai or English.

Thai language manuscripts should adhere to the Royal Institute's principles in using vocabulary and borrowed English words. All English words must be typed in small letters, except specific names. English language manuscripts must be checked for the correctness of language by an English expert prior to submission.

2. **Papers:** Manuscripts should be typed in A4 paper, and required to have 3.5 cm margins on each of the four sides: top, bottom, right and left. The contents of the Abstract in both Thai and English, other headings, and references should be arranged in one column.

3. **Style and size of font:** Both Thai and English manuscripts are required to type in "Browallia New" font style with font size as follows ;

Title of the article: **20 pt. Bold**

Name(s) of the authors: 18 pt. Normal

Main heading: **18 pt. Bold**

Sub-heading: **16 pt. Bold**

Body of the text: 16 pt. Normal

The first page of footnotes presenting authors' names, academic titles, and affiliations: 14 pt. Normal

4. **Number of pages:** The article is required not to be longer than 15 pages. These include tables, figures, pictures, and references.

5. **Submission:** The author(s) should submit an original file to <https://edu.msu.ac.th> (Journal of Educational Administration and Supervisor)

Organization of research and thesis articles: Should be arranged in the following order ;

1. Title in Thai and English
2. Name(s) of the author(s) in Thai and English
3. Abstract in Thai
4. Keyword in Thai
5. Abstract in English
6. Keyword in English (Abstract should be no more than 400 words)
7. Introduction
8. Objectives
9. Hypotheses (if any)
10. Research methodology: population and samples, variables, instruments, procedures/experiments, and data analysis
11. Research results
12. Discussion
13. Suggestion
14. References

Organization of review articles: Should be arranged in the following order ;

1. Title in Thai and English
2. Name(s) of the author(s) in Thai and English
3. Abstract in Thai
4. Keyword in Thai
5. Abstract in English
6. Keyword in English (Abstract should be no more than 400 words)
7. Introduction
8. *Contents*
9. *Summary*
10. *References*

References: Listed and referred to in the American Psychological Association (APA)

style

ใบสมัครสมาชิกวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
(Membership Application Form)

วันที่ (Date)
ชื่อ-สกุล (First Name and Surname)
ที่อยู่สำหรับจัดส่งวารสาร (Mailing Address)
.....
จังหวัด (State/Province)
รหัสไปรษณีย์ (Post/Zip Code)
ประเทศ (Country)
โทรศัพท์ (Telephone No.)
โทรสาร (Fax No.)
Email Address

- ค่าสมัครสมาชิก 1 ปี 270 บาท (One-year Membership 270 ฿)
 ค่าสมัครสมาชิก 2 ปี 480 บาท (Two-year Membership 480 ฿)
 ค่าสมัครสมาชิก 3 ปี 700 บาท (Three-year Membership 700 ฿)

ส่งจ่ายธนาคัตหรือตัวแลกเงิน ส่งจ่าย ปณ. โนนศรีสวัสดิ์

ในนาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ถัชชัย จิตรนันท์ งานวารสารการบริหารและนิเทศ
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม 44000

Please send your personal check or money order to the following address:
Assistant Professor Dr. Thatchai Chittranun, The Journal of Educational
Administration and Supervisor, Faculty of Education, Mahasarakham
University, Tambon Talat, Amphoe Mueng, Maha Sarakham 44000.

สำหรับเจ้าหน้าที่ (Officer only)

สมาชิกเลขที่

รับวารสาร เล่มที่.....

Guest Advisory Board

Professor Dr. Kriengsak Chareonwongsak	Institute of Future Studies for Development
Professor Dr. Phaithoon Sinlarat	Dhurikij Pundit University
Professor Dr. Teera Runcharoen	Vongchavalitkul University
Professor Dr. Duangduen Bhanthumnavin	National Institute of Development Administration
Professor Dr. Suthat Yoksan	Srinakharinwirot University
Professor Dr. Pruet Siribanpitak	Chulalongkorn University
Associate Professor Dr. Prasart Isarapreeda	Chaiyaphum Rajabhat University
Associate Professor Dr. Suwakit Sripatta	Rajabhat Mahasarakham University

Peer Reviewers

Associate Professor Dr. Thooptong Kwangsawad	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Suwakit Sripatta	Rajabhat Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Prasart Nuangchalem	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Chowwalit Chookhampaeng	Nakhonphanom University
Assistant professor Dr. Thatchai Chittranun	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Thasanee Nakunsong	RajabhatMahasarakham University
Assistant Professor Dr. Kochaporn Numnaphol	Roi-etRajabhat University
Assistant professor Dr. MontreeWongsaphan	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Amnarj Chanawong	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Somprasong Senarat	Roi-etRajabhat University
Assistant professor Dr. Chachawan Ratanaporn	Institute of Physical Education Mahasarakham
Assistant professor Dr. Bunjob Boonchan	NakhonRatchasimaRajabhat University
Assistant professor Dr. Jiraporn Chano	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Yurawadee Nuangnorach	Institute of Physical Education Mahasarakham
AVM. Dr. Anan Sri-Ampai	North Eastern University
Dr. Kowat Tesaputa	Mahasarakham University
Dr. Khachakrit Liamthaisong	Mahasarakham University
Dr. Tanyatorn Sriwichian	Mahasarakham University
Dr. Tirawat Yeamsang	RajabhatMahasarakham University
Dr. Somsong Sitti	Mahasarakham University
Dr. Surachet Noirid	Mahasarakham University
Dr. Suphatanakris Yordsala	Rajabhat Surin University

Editorial Board

Professor Dr. Kriengsak Chareonwongsak	Institute of Future Studies for Development
Professor Dr. Phaithoon Sinlarat	Dhurikij Pundit University
Professor Dr. Teera Runcharoen	Vongchavalitkul University
Associate Professor Dr. Nit Bungamongkon	Khonkaen University
Assistant professor Dr. Chaiyuth Sirisuthi	NakhonPhanom University
Professor Dr. Gary Price	University of Wisconsin-Madison,USA
Professor Dr. MarilynWaring	Deakin University, Australia
Associate Professor Dr. Nareerat Rakvichitkul	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Chalard Chantarasombat	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Pacharawit Chansirisira	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Suwat Julsuwan	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Sutum Tummatasananon	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Amnarj Chanawong	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Tharinthorn Namwan	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Karn Ruangmontri	Mahasarakham University
Dr. Kowat Tesaputa	Mahasarakham University
Dr. Surachet Noirid	Mahasarakham University

Educational Administration and Supervisor, Mahasarakham University

ISSN 1906-4950

Volume 8 Number 2 May-August 2017

Aim and Scope

To disseminate academic work in educational administration, educational supervision, research and development, participatory action research, innovative development in educational administration and technology management, knowledge management and instructional management, publishing in research articles, thesis articles, book reviews articles, and general articles.

Academic Revision

One article is peer-reviewed by two experts

Publishing Type

Quarterly publishing

No.1: January-April

No.2: May-August

No.3: September-December

Ownership

Faculty of Education, Mahasarakham University
Tambon Talat, Amphoe Mueang, Maha Sarakham 44000
Tel. 0-4374-3143-4 Fax 0-4374-3174

Advisor

Assistant professor Dr. Pacharawit Chansirisira
Dean of Faculty of Education, Mahasarakham University

Editor-in-chief

Assistant professor Dr. Thatchai Chittranun
Mahasarakham University

Secretary and Treasurer

Miss Natchalida Leamthaisong
Dr. Surachet Noirid

The articles in The Journal of Educational Administration and Supervisor,
Mahasarakham University
are authors' own opinions. The editorial board has not always agreed absolutely with.

200฿ Web site: <http://edu.msu.ac.th/journal>
Date of Publication: 31 August 2017 E-mail: jeas.msu@gmail.com

DESIGN BY: Samorn Legkha
Suannangsue: 189 Moo 12 Rachawadee Garden view,
Thakhonyang, Khamreang, Khantawichai, Mahasarakham 44150
TELEPHONE: 09-2956-2419

จริยธรรมการตีพิมพ์ในวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ISSN 1906-4950)

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์

- ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่าผลงานที่ส่งมานั้นเป็นผลงานที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ใดมาก่อน หรืออยู่ระหว่างการ พิจารณาโดยกองบรรณาธิการวารสารอื่น ๆ
- ผู้นิพนธ์ต้องรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย ไม่บิดเบือนข้อมูล หรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ
- ผู้นิพนธ์ต้องอ้างอิงผลงานทางวิชาการของผู้อื่น กรณีที่มีการนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ใน ผลงานของตนเองรวมทั้งจัดทำรายการอ้างอิงท้ายบทความ
- ผู้นิพนธ์ต้องเขียนบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบที่วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำหนดไว้
- ผู้นิพนธ์ที่มีชื่อปรากฏในบทความทุกคน ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการดำเนินการวิจัยจริง
- ผู้นิพนธ์ต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัย (หากมี)
- ผู้นิพนธ์ต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (หากมี)

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ

- บรรณาธิการวารสารมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความเบื้องต้นเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ ในวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลผู้นิพนธ์และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วง ระยะเวลาของการประเมินบทความ
- บรรณาธิการต้องตัดสินใจเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความ แล้ว โดยพิจารณาจากความสำคัญ ความชัดเจน ระเบียบวิธีวิจัย และความสอดคล้องของเนื้อหา กับ วัตถุประสงค์ ของวารสารเป็นสำคัญ
- หากตรวจสอบพบว่าบทความมีการตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว บรรณาธิการต้องไม่รับพิจารณา บทความนั้น
- บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์และผู้ประเมิน
- หากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น ในกระบวนการประเมินบทความ บรรณาธิการต้อง หยุด กระบวนการประเมินบทความดังกล่าวทันที และติดต่อผู้นิพนธ์เพื่อขอคำชี้แจงประกอบการพิจารณา “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมิน

1. เมื่อได้รับบทความจากบรรณาธิการวารสาร แล้วผู้ประเมินบทความตระหนักดีว่า ตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ เช่น เป็นผู้เข้าร่วมโครงการ หรือรู้จักผู้นิพนธ์เป็นการส่วนตัว หรือเหตุผลอื่นๆ ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ

2. ผู้ประเมินบทความ ต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของบทความที่ ส่งมาให้พิจารณาแก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ

3. ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญ ของเนื้อหาในบทความที่จะมีต่อสาขานั้น ๆ คุณภาพของการวิเคราะห์และความเข้มข้นของผลงานไม่ใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ

4. ในกรณีที่ผู้ประเมินทราบว่าบทความที่ กำลังพิจารณานั้น มีส่วนใดของบทความเข้าข่ายซ้ำซ้อนกับผลงาน ผู้อื่นหรือมีการส่งบทความซ้ำเพื่อให้วารสารพิจารณา ผู้ประเมินต้องแจ้งให้บรรณาธิการของวารสารทราบ

คำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์

วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นวารสารวิชาการสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ พิมพ์เผยแพร่ผลงานในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความทั่วไปทางการศึกษา บทความที่ได้รับการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารจะต้องมีสาระน่าสนใจ เป็นงานทบทวนความรู้เดิมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมทั้งข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน เป็นบทความที่ไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดๆ บทความอาจได้รับการปรับปรุงตามที่กองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบทางวิชาการเห็นสมควร เพื่อให้วารสารมีคุณภาพระดับมาตรฐานสากลและนำไปอ้างอิงได้

การส่งต้นฉบับ

1. ภาษา พิมพ์ต้นฉบับเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน คำศัพท์ภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะ ถ้าต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษก่อน

2. รูปแบบต้นฉบับ ใช้กระดาษ A4 พิมพ์ห่างจากขอบกระดาษด้าน บน ซ้าย 3.5 เซนติเมตร และล่าง ขวา 2.5 เซนติเมตร จัดรูปแบบ 2 คอลัมน์ ยกเว้น บทความย่อทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เอกสารอ้างอิง และตาราง ให้จัดรูปแบบ 1 คอลัมน์

3. ชนิดและขนาดตัวอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร Cordia New ซึ่งขนาดตัวอักษร มีดังนี้

ชื่อเรื่อง ใช้ตัวอักษรขนาด 20 pt. ตัวหนา

ชื่อ-สกุลผู้พิมพ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวปกติ

หัวข้อหลัก ใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา

หัวข้อย่อย ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา

เนื้อเรื่องในหัวข้อหลักและหัวข้อย่อย ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวปกติ

เชิงอรรถหน้าแรกที่เป็นชื่อ-สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ และหน่วยงานต้นสังกัดของผู้พิมพ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ

4. จำนวนหน้า ความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า รวมตาราง ภาพประกอบ รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง

5. การส่งส่ง file ต้นฉบับลงในระบบออนไลน์ <https://edu.msu.ac.th/> (วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา) โดยการสมัครสมาชิกตามระบบและขั้นตอนของวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา

ต้นฉบับให้ระบุชื่อ-สกุลผู้พิมพ์ทุกคน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ E-mail address ทุกคนที่สามารถติดต่อได้สะดวก

บทความวิจัยและบทความวิทยานิพนธ์

ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 300 คำ)
4. คำสำคัญภาษาไทย
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 400 คำ)
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keywords)
7. บทนำ
8. วัตถุประสงค์
9. สมมุติฐาน (ถ้ามี)
10. วิธีการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร เครื่องมือ การดำเนินการวิจัย หรือการทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูล)
11. ผลการวิจัย
12. อภิปรายผล
13. ข้อเสนอแนะ
14. เอกสารอ้างอิง (ให้อ้างอิงเฉพาะที่อ้างในบทความเท่านั้น)

บทความทั่วไป

ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย
4. คำสำคัญภาษาไทย
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keyword) (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 400 คำ)
7. บทนำ
8. เนื้อหา
9. บทสรุป
10. เอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงเอกสาร

ใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงระบบ American Psychological Association (APA) ดังตัวอย่าง

ระบบการอ้างอิงแบบนาม-ปี (the author-date system)

ในกรณีที่เป็นการอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วย โดยพิมพ์ต่อท้ายปีพิมพ์ คั่นด้วยเครื่องหมาย: อย่างไรก็ตามการไม่ระบุเลขหน้าอาจทำได้ในกรณีที่เป็นการอ้างอิงงานของผู้อื่น โดยการสรุปเนื้อหาหรือแนวคิดทั้งหมดของงานชิ้นนั้น (เช่น บุญชม ศรีสะอาด, 2547: 50-52 หรือประวัติ เอราวรณ, 2550)

1. หนังสือ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อหนังสือ* (ครั้งที่พิมพ์ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
บุญชม ศรีสะอาด. (2547). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
Kosslyn, S.M., and Rosenberg, R.S. (2004). *Psychology: The brain, the person, the world* (2nd ed.). Essex, England: Pearson Education Limited.
Mussen, P., Rosenzweig, M.R., Aronson, E., Elkind, D., Feshbach, S., Geiwitz, P.J., et al. (1973). *Psychology: An introduction*. Lexington, Mass.: Heath.

2. วารสาร

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อบทความ*. *ชื่อวารสาร*, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย เฉพาะบทความเรื่องนี้.
เฟชชัญญ์ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี. (2545). ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.). *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(1), 30-36.
Klimoski, R. and Palmer, S. (1993). The ADA and the hiring process in organizations. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 45(2), 10-36.

3. วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อวิทยานิพนธ์ระดับปริญญา*, สถาบันการศึกษา, เมือง.
นงเยาว์ ธรรมวงศา. (2549). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรื่องเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ* กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
Piyakun, A. (2007). *Reading strategies used by Thai ESL students*. Doctoral dissertation, Monash University, Melbourne.

4. หนังสือรวมเรื่อง

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ), *ชื่อหนังสือ* (ครั้งที่พิมพ์ ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป, เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย เฉพาะเรื่องนี้). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ประสาธ เมืองเฉลิม. (2549). วิทยาศาสตร์พื้นฐาน: การจัดการเรียนรู้มิติทางวัฒนธรรมท้องถิ่น การบูรณาการความรู้พื้นฐานกับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อชุมชน: กรณีศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ป่าปูดตา. ใน ฉลาด จันทรมบัติ (บรรณาธิการ), *ศึกษาศาสตร์วิจัย ประจำปี 2548-2549* (หน้า 127-140). มหาสารคาม: สารคามการพิมพ์-สารคามเปเปอร์.

Cooper, J., Mirabile, R., & Scher, S. J. (2005). Actions and attitudes: The theory of cognitive dissonance. In T. C. Brock and M. C. Green (Eds.), *Persuasion: Psychological insights and perspectives* (2nd ed., pp. 63-79). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.

5. หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้นิพนธ์. (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. *ชื่อหนังสือพิมพ์*, เลขหน้า.

รัฐพงศ์ ศิริสานนท์. (25 กุมภาพันธ์ 2548). องค์ประกอบของความสำเริง. *มติชน*, หน้า 22.

Brown, P.J. (2007, March 1). Satellites and national security. *Bangkok Post*, p. B4.

6. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้นิพนธ์. (วันที่ เดือน ปีที่ปรับปรุงล่าสุด). ชื่อเรื่อง. วันที่ทำการสืบค้น, ชื่อฐานข้อมูล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (3 ธันวาคม 2548). *ธนาคารหลักสูตร*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2550, จาก <http://db.onec.go.th/thaigifted/lessonplan/index.php>

Wollman, N. (1999, November 12). *Influencing attitudes and behaviors for social change*. Retrieved July 6, 2005, from <http://www.radpsynet.org/docs/wollman-attitude.html>

Instruction for Authors

Journal of Educational Administration and Supervision, Mahasarakham University is an academic journal in the field of education. The journal publishes a variety of academic results, including research articles, thesis articles, book review articles, and review articles. The articles to be published may be reviews of current issues, or scholarly issues that contribute a new body of knowledge, that demonstrate interesting and valuable points of view for readers. It is important to note that articles submitted for Journal of Education should not have been preprinted or previously submitted to other publications. The context of the articles may be revised as appropriate by the journal editorial board and peer reviews in order to make it fit the international standard and be accepted as reference.

Submission of manuscripts:

1. **Language:** Manuscripts can be written in either Thai or English.

Thai language manuscripts should adhere to the Royal Institute's principles in using vocabulary and borrowed English words. All English words must be typed in small letters, except specific names. English language manuscripts must be checked for the correctness of language by an English expert prior to submission.

2. **Papers:** Manuscripts should be typed in A4 paper, and required to have 3.5 cm margins on each of the four sides: top, bottom, right and left. The contents of the Abstract in both Thai and English, other headings, and references should be arranged in one column.

3. **Style and size of font:** Both Thai and English manuscripts are required to type in "Browallia New" font style with font size as follows ;

Title of the article: 20 pt. Bold

Name(s) of the authors: 18 pt. Normal

Main heading: 18 pt. Bold

Sub-heading: 16 pt. Bold

Body of the text: 16 pt. Normal

The first page of footnotes presenting authors' names, academic titles, and affiliations: 14 pt. Normal

4. **Number of pages:** The article is required not to be longer than 15 pages. These include tables, figures, pictures, and references.

5. **Submission:** The author(s) should submit an original file to <https://edu.msu.ac.th> (Journal of Educational Administration and Supervision)

Organization of research and thesis articles: Should be arranged in the following order ;

1. Title in Thai and English
2. Name(s) of the author(s) in Thai and English
3. Abstract in Thai
4. Keyword in Thai
5. Abstract in English
6. Keyword in English (Abstract should be no more than 400 words)
7. Introduction
8. Objectives
9. Hypotheses (if any)
10. Research methodology: population and samples, variables, instruments, procedures/experiments, and data analysis
11. Research results
12. Discussion
13. Suggestion
14. References

Organization of review articles: Should be arranged in the following order ;

1. Title in Thai and English
2. Name(s) of the author(s) in Thai and English
3. Abstract in Thai
4. Keyword in Thai
5. Abstract in English
6. Keyword in English (Abstract should be no more than 400 words)
7. Introduction
8. *Contents*
9. *Summary*
10. *References*

References: Listed and referred to in the American Psychological Association (APA)

style

ใบสมัครสมาชิกวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
(Membership Application Form)

วันที่ (Date)
ชื่อ-สกุล (First Name and Surname)
ที่อยู่สำหรับจัดส่งวารสาร (Mailing Address)
.....
จังหวัด (State/Province)
รหัสไปรษณีย์ (Post/Zip Code)
ประเทศ (Country)
โทรศัพท์ (Telephone No.)
โทรสาร (Fax No.)
Email Address

- ค่าสมัครสมาชิก 1 ปี 270 บาท (One-year Membership 270 ฿)
 ค่าสมัครสมาชิก 2 ปี 480 บาท (Two-year Membership 480 ฿)
 ค่าสมัครสมาชิก 3 ปี 700 บาท (Three-year Membership 700 ฿)

ส่งจ่ายธนาคัตหรือตัวแลกเงิน ส่งจ่าย ปณ. โนนศรีสวัสดิ์

ในนาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ถัชชัย จิตรนันท์ งานวารสารการบริหารและนิเทศ
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม 44000

Please send your personal check or money order to the following address:
Assistant Professor Dr. Thatchai Chittranun, The Journal of Educational
Administration and Supervision, Faculty of Education, Mahasarakham
University, Tambon Talat, Amphoe Mueng, Maha Sarakham 44000.

สำหรับเจ้าหน้าที่ (Officer only)

สมาชิกเลขที่

รับวารสาร เล่มที่.....

Guest Advisory Board

Professor Dr. Kriengsak Chareonwongsak	Institute of Future Studies for Development
Professor Dr. Phaithoon Sinlarat	Dhurikij Pundit University
Professor Dr. Teera Runcharoen	Vongchavalitkul University
Professor Dr. Pruet Siribanpitak	Chulalongkorn University
Professor Dr. Kanokorn Somprach	Khon Kaen University
Associate Professor Dr. Ekkarin Sungtong	Songkla University
Associate Professor Dr. Sombat Tayraukham	Chiang Mai University
Associate Professor Dr. Jinawatara Pakotang	Nakhonphanom University
Associate Professor Dr. Nirat Jantarajit	Nakhonphanom University
Associate Professor Dr. Suwakit Sripatta	Rajabhat Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Kowat Tesaputa	Roi-Et Rajabhat University

Peer Reviewers

Associate Professor Dr. Pacharawit Chansirisira	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Lakkhana Sariwat	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Prasart Nuangchalerm	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Songsak Phusee-orn	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Suwat Julsuwan	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Tharinthorn Namwan	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Kowat Tesaputa	Roi-Et Rajabhat University
Assistant Professor Dr. Amnarj Chanawong	College of Asian Scholars
Assistant Professor Dr. Chaiyuth Sirisuthi	North Eastern University
Assistant Professor Dr. Somsong Sitti	North Eastern University
Assistant Professor Dr. Piyatida Panya	Rajabhat Mahasarakham University
Dr. Khachakrit Liamthaisong	Mahasarakham University

Editorial Board

Professor Dr. Kriengsak Chareonwongsak	Institute of Future Studies for Development
Professor Dr. Phaithoon Sinlarat	Dhurikij Pundit University
Professor Dr. Teera Runcharoen	Vongchavalitkul University
Professor Dr. Kanokorn Somprach	Khon Kaen University
Associate Professor Dr. Ekkarin Sungtong	Songkla University
Associate Professor Dr. Sombat Tayraukham	Chiang Mai University
Associate Professor Dr. Jinawatara Pakotang	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Associate Professor Dr. Nirat Jantarajit	Nakhonphanom University
Associate Professor Dr. Suwat Julsuwan	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Sutum Tummatasananon	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Tharinthorn Namwan	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Songsak Phusee-orn	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Karn Ruangmontri	Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Kowat Tesaputa	Roi-Et Rajabhat University
Assistant Professor Dr. Sumalee Sriputtarin	Nakhonphanom University
Assistant Professor Dr. Jumnean Ponhan	Rajabhat Mahasarakham University
Assistant Professor Dr. Chaiyuth Sirisuthi	North Eastern University
Professor Dr. Gary Price	University of Wisconsin-Madison,USA
Professor Dr. Marilyn Waring	Deakin University, Australia
Professor Dr. Dennis A. Francis	University of the Free State, South Africa
Associate Professor Dr. Tran Vui	Hue University, Vietnam

Educational Administration and Supervision, Maharakham University

ISSN 1906-4950

Volume 11 Number 2 May - August 2020

Aim and Scope

To disseminate academic work in educational administration, educational supervision, research and development, participatory action research, innovative development in educational administration and technology management, knowledge management and instructional management, publishing in research articles, thesis articles, book reviews articles, and general articles.

Academic Revision

One article is peer-reviewed by two experts

Publishing Type

Quarterly publishing

No.1: January - April

No.2: May - August

No.3: September - December

Ownership

Faculty of Education, Maharakham University
Tambon Talat, Amphoe Mueang, Maha Sarakham 44000
Tel. 0-4374-3143-4 Fax 0-4374-3174

Advisor

Associate Professor Dr. Pacharawit Chansirisira
Dean of Faculty of Education, Maharakham University

Editor-in-chief

Assistant Professor Dr. Thatchai Chittranun
Maharakham University

Secretary and Treasurer

Miss Natchalida Leamthaisong

The articles in The Journal of Educational Administration and Supervision,
Maharakham University
are authors' own opinions. The editorial board has not always agreed absolutely with.

200฿ Web site: <http://edu.msu.ac.th/journal>
Date of Publication: 31 August 2020 E-mail: jeas.msu@gmail.com

DESIGN BY: Samorn Legkha
Suannangsue: 189 Moo 12 Rachawadee Garden view,
Thakhonyang, Khamreang, Khantawichai, Maharakham 44150
TELEPHONE: 09-2956-2419

คำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์

วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นวารสารวิชาการสาขาวิชาทางการศึกษา พิมพ์เผยแพร่ผลงานในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความทั่วไปทางการศึกษา บทความที่ได้รับการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารจะต้องมีสาระน่าสนใจ เป็นงานทบทวนความรู้เดิมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมทั้งข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน เป็นบทความที่ไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดๆ บทความอาจได้รับการปรับปรุงตามที่กองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบทางวิชาการเห็นสมควร เพื่อให้วารสารมีคุณภาพระดับมาตรฐานสากลและนำไปอ้างอิงได้

การส่งต้นฉบับ

1. ภาษา พิมพ์ต้นฉบับเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน คำศัพท์ภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะ ถ้าต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษก่อน

2. รูปแบบต้นฉบับ ใช้กระดาษ A4 พิมพ์ห่างจากขอบกระดาษด้าน บน ซ้าย 3.5 เซนติเมตร และล่าง ขวา 2.5 เซนติเมตร จัดรูปแบบ 2 คอลัมน์ ยกเว้น บทความย่อทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เอกสารอ้างอิง และตาราง ให้จัดรูปแบบ 1 คอลัมน์

3. ชนิดและขนาดตัวอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร Cordia New ซึ่งขนาดตัวอักษร มีดังนี้

ชื่อเรื่อง ใช้ตัวอักษรขนาด 20 pt. ตัวหนา

ชื่อ-สกุลผู้พิมพ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวปกติ

หัวข้อหลัก ใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา

หัวข้อย่อย ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา

เนื้อเรื่องในหัวข้อหลักและหัวข้อย่อย ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวปกติ

เชิงอรรถหน้าแรกที่เป็นชื่อ-สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ และหน่วยงานต้นสังกัดของผู้พิมพ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ

4. จำนวนหน้า ความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า รวมตาราง ภาพประกอบ รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง

5. การส่งส่ง file ต้นฉบับลงในระบบออนไลน์ <https://edu.msu.ac.th/> (วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา) โดยการสมัครสมาชิกตามระบบและขั้นตอนของวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา

ต้นฉบับให้ระบุชื่อ-สกุลผู้พิมพ์ทุกคน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ E-mail address ทุกคนที่สามารถติดต่อได้สะดวก

บทความวิจัยและบทความวิทยานิพนธ์

ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 300 คำ)
4. คำสำคัญภาษาไทย
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 400 คำ)
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keywords)
7. บทนำ
8. วัตถุประสงค์
9. สมมุติฐาน (ถ้ามี)
10. วิธีการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร เครื่องมือ การดำเนินการวิจัย หรือการทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูล)
11. ผลการวิจัย
12. อภิปรายผล
13. ข้อเสนอแนะ
14. เอกสารอ้างอิง (ให้อ้างอิงเฉพาะที่อ้างในบทความเท่านั้น)

บทความทั่วไป

ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย
4. คำสำคัญภาษาไทย
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keyword) (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 400 คำ)
7. บทนำ
8. เนื้อหา
9. บทสรุป
10. เอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงเอกสาร

ใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงระบบ American Psychological Association (APA) ดังตัวอย่าง

ระบบการอ้างอิงแบบนาม-ปี (the author-date system)

ในกรณีที่เป็นกรอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วย โดยพิมพ์ต่อท้ายปีพิมพ์ คั่นด้วยเครื่องหมาย: อย่างไรก็ตามการไม่ระบุเลขหน้าอาจทำได้ในกรณีที่เป็นการอ้างอิงงานของผู้อื่น โดยการสรุปเนื้อหาหรือแนวคิดทั้งหมดของงานชิ้นนั้น (เช่น บุญชม ศรีสะอาด, 2547: 50-52 หรือประวัติ เอราวรณ, 2550)

1. หนังสือ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อหนังสือ* (ครั้งที่พิมพ์ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. บุญชม ศรีสะอาด. (2547). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

Kosslyn, S. M., & Rosenberg, R. S. (2004). *Psychology: The brain, the person, the world* (2nd ed.). Essex, England: Pearson Education Limited.

Mussen, P., Rosenzweig, M. R., Aronson, E., Elkind, D., Feshbach, S., Geiwitz, P. J., et al. (1973). *Psychology: An introduction*. Lexington, Mass.: Heath.

2. วารสาร

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อบทความ*. *ชื่อวารสาร*, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย เฉพาะบทความเรื่องนี้.

เฟชชัญญ์ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี. (2545). ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.). *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(1), 30-36.

Klimoski, R., & Palmer, S. (1993). The ADA and the hiring process in organizations. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 45(2), 10-36.

3. วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อวิทยานิพนธ์ระดับปริญญา*, สถาบันการศึกษา, เมือง.

นงเยาว์ ธรรมวงศา. (2549). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรื่องเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ* กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

Piyakun, A. (2007). *Reading strategies used by Thai ESL students*. Doctoral dissertation, Monash University, Melbourne.

4. หนังสือรวมเรื่อง

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ), ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์ ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป, เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย เฉพาะเรื่องนี้). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ประสาธน์ เถืองเฉลิม. (2549). วิทยาศาสตร์พื้นบ้าน: การจัดการเรียนรู้มิติทางวัฒนธรรมท้องถิ่น การบูรณาการความรู้พื้นบ้านกับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อชุมชน: กรณีศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ป่าปูลตา. ใน ฉลาด จันทรสสมบัติ (บรรณาธิการ), *ศึกษาศาสตร์วิจัย ประจำปี 2548-2549* (หน้า 127-140). มหาสารคาม: สารคามการพิมพ์-สารคามเปเปอร์.

Cooper, J., Mirabile, R., & Scher, S. J. (2005). Actions and attitudes: The theory of cognitive dissonance. In T. C. Brock & M. C. Green (Eds.), *Persuasion: Psychological insights and perspectives* (2nd ed., pp. 63-79). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.

5. หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้นิพนธ์. (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้า.

รัฐพงศ์ ศิริสานนท์. (25 กุมภาพันธ์ 2548). องค์ประกอบของความสำเริง. *มติชน*, หน้า 22.

Brown, P. J. (2007, March 1). Satellites and national security. *Bangkok Post*, p. B4.

6. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้นิพนธ์. (วันที่ เดือน ปีที่ปรับปรุงล่าสุด). ชื่อเรื่อง. วันที่ทำการสืบค้น, ชื่อฐานข้อมูล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (3 ธันวาคม 2548). *ธนาคารหลักสูตร*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2550, จาก <http://db.onec.go.th/thaigifted/lessonplan/index.php>

Wollman, N. (1999, November 12). *Influencing attitudes and behaviors for social change*. Retrieved July 6, 2005, from <http://www.radpsynet.org/docs/wollman-attitude.html>

Instruction for Authors

Journal of Educational Administration and Supervisor, Mahasarakham University is an academic journal in the field of education. The journal publishes a variety of academic results, including research articles, thesis articles, book review articles, and review articles. The articles to be published may be reviews of current issues, or scholarly issues that contribute a new body of knowledge, that demonstrate interesting and valuable points of view for readers. It is important to note that articles submitted for Journal of Education should not have been preprinted or previously submitted to other publications. The context of the articles may be revised as appropriate by the journal editorial board and peer reviews in order to make it fit the international standard and be accepted as reference.

Submission of manuscripts:

1. **Language:** Manuscripts can be written in either Thai or English.

Thai language manuscripts should adhere to the Royal Institute's principles in using vocabulary and borrowed English words. All English words must be typed in small letters, except specific names. English language manuscripts must be checked for the correctness of language by an English expert prior to submission.

2. **Papers:** Manuscripts should be typed in A4 paper, and required to have 3.5 cm margins on each of the four sides: top, bottom, right and left. The contents of the Abstract in both Thai and English, other headings, and references should be arranged in one column.

3. **Style and size of font:** Both Thai and English manuscripts are required to type in "Browallia New" font style with font size as follows ;

Title of the article: **20 pt. Bold**

Name(s) of the authors: **18 pt. Normal**

Main heading: **18 pt. Bold**

Sub-heading: **16 pt. Bold**

Body of the text: **16 pt. Normal**

The first page of footnotes presenting authors' names, academic titles, and affiliations: **14 pt. Normal**

4. **Number of pages:** The article is required not to be longer than 15 pages. These include tables, figures, pictures, and references.

5. **Submission:** The author(s) should submit an original file to <https://edu.msu.ac.th> (Journal of Educational Administration and Supervisor)

Organization of research and thesis articles: Should be arranged in the following order ;

1. Title in Thai and English
2. Name(s) of the author(s) in Thai and English
3. Abstract in Thai
4. Keyword in Thai
5. Abstract in English
6. Keyword in English (Abstract should be no more than 400 words)
7. Introduction
8. Objectives
9. Hypotheses (if any)
10. Research methodology: population and samples, variables, instruments, procedures/experiments, and data analysis
11. Research results
12. Discussion
13. Suggestion
14. References

Organization of review articles: Should be arranged in the following order ;

1. Title in Thai and English
2. Name(s) of the author(s) in Thai and English
3. Abstract in Thai
4. Keyword in Thai
5. Abstract in English
6. Keyword in English (Abstract should be no more than 400 words)
7. Introduction
8. *Contents*
9. *Summary*
10. *References*

References: Listed and referred to in the American Psychological Association (APA)

style

ใบสมัครสมาชิกวารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
(Membership Application Form)

วันที่ (Date)
ชื่อ-สกุล (First Name and Surname)
ที่อยู่สำหรับจัดส่งวารสาร (Mailing Address)
.....
จังหวัด (State/Province)
รหัสไปรษณีย์ (Post/Zip Code)
ประเทศ (Country)
โทรศัพท์ (Telephone No.)
โทรสาร (Fax No.)
Email Address

- ค่าสมัครสมาชิก 1 ปี 270 บาท (One-year Membership 270 ฿)
 ค่าสมัครสมาชิก 2 ปี 480 บาท (Two-year Membership 480 ฿)
 ค่าสมัครสมาชิก 3 ปี 700 บาท (Three-year Membership 700 ฿)

ส่งจ่ายธนาคัติหรือตัวแลกเงิน ส่งจ่าย ปณ. โนนศรีสวัสดิ์

ในนาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ถัชชัย จิตรนันท์ งานวารสารการบริหารและนิเทศ
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม 44000

Please send your personal check or money order to the following address:
Assistant Professor Dr. Thatchai Chittranun, The Journal of Educational
Administration and Supervisor, Faculty of Education, Mahasarakham
University, Tambon Talat, Amphoe Mueng, Maha Sarakham 44000.

สำหรับเจ้าหน้าที่ (Officer only)

สมาชิกเลขที่

รับวารสาร เล่มที่.....

Guest Advisory Board

Professor Dr. Kriengsak Chareonwongsak	Institute of Future Studies for Development
Professor Dr. Phaithoon Sinlarat	Dhurikij Pundit University
Professor Dr. Teera Runcharoen	Vongchavalitkul University
Professor Dr. Duangduen Bhanthumnavin	National Institute of Development Administration
Professor Dr. Suthat Yoksan	Srinakharinwirot University
Professor Dr. Pruet Siribanpitak	Chulalongkorn University
Associate Professor Dr. Prasart Isarapreeda	Chaiyaphum Rajabhat University
Associate Professor Dr. Suwakit Sripatta	Rajabhat Mahasarakham University

Peer Reviewers

Associate Professor Dr. Pissamai Sri-Ampai	ChaiyaphumRajabhat University
Associate Professor Dr. Suwakit Sripatta	RajabhatMahasarakhamUniversity
Associate Professor Dr. Nirat Jantarajit	NakhonphanomUniversity
Associate Professor Dr. Prasart Nuangchalem	Mahasarakham University
Associate Professor Dr. Nareerat Rakvichitkul	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Songsak Poosee-orn	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Chaiyuth Sirisuthi	Nakhon Phanom University
Assistant professor Dr. Pacharawit Chansirisira	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Amnarj Chanawong	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Kowat Tesaputa	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Suwat Julsuwan	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Sanich Temongsay	RajabhatMahasarakham University
Assistant professor Dr. Jiraporn Chano	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Thatchai Chittranun	Mahasarakham University
AVM,Dr. Anan Sri-Ampai	North Eastern University
Dr. Teerawat Yiamsang	RajabhatMahasarakham University
Dr. Surachet Noirid	Mahasarakham University
Dr. Nikom Chompoolong	RajabhatMahasarakham University

Editorial Board

Professor Dr. Kriengsak Chareonwongsak	Institute of Future Studies for Development
Professor Dr. Phaithoon Sinlarat	Dhurikij Pundit University
Professor Dr. Teera Runcharoen	VongchavalitkulUniversity
Associate Professor Dr. Nit Bungamongkon	KhonkaenUniversity
Associate Professor Dr. Chalard Chantarasombat	Pitchayabundit College
Assistant professor Dr. Kowat Tesaputa	Roi-Et Rajabhat University
Assistant professor Dr. Chaiyuth Sirisuthi	NakhonPhanomUniversity
Professor Dr. Gary Price	University of Wisconsin-Madison, USA
Professor Dr. MarilynWaring	Deakin University, Australia
Associate Professor Dr. Nareerat Rakvichitkul	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Pacharawit Chansirisira	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Suwat Julsuwan	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Sutum Tummatasananon	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Amnarj Chanawong	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Tharinthorn Namwan	Mahasarakham University
Assistant professor Dr. Karn Ruangmontri	Mahasarakham University
Dr. Surachet Noirid	Mahasarakham University

Educational Administration and Supervisor, Maharakham University

ISSN 1906-4950

Volume 9 Number 1 January - April 2018

Aim and Scope

To disseminate academic work in educational administration, educational supervision, research and development, participatory action research, innovative development in educational administration and technology management, knowledge management and instructional management, publishing in research articles, thesis articles, book reviews articles, and general articles.

Academic Revision

One article is peer-reviewed by two experts

Publishing Type

Quarterly publishing

No.1: January-April

No.2: May-August

No.3: September-December

Ownership

Faculty of Education, Maharakham University
Tambon Talat, Amphoe Mueang, Maha Sarakham 44000
Tel. 0-4374-3143-4 Fax 0-4374-3174

Advisor

Assistant Professor Dr. Pacharawit Chansirisira
Dean of Faculty of Education, Maharakham University

Editor-in-chief

Assistant Professor Dr. Thatchai Chittranun
Maharakham University

Secretary and Treasurer

Miss Natchalida Leamthaisong
Dr. Surachet Noirid

The articles in The Journal of Educational Administration and Supervisor,
Maharakham University
are authors' own opinions. The editorial board has not always agreed absolutely with.

200฿ Web site: <http://edu.msu.ac.th/journal>
Date of Publication: 30 April 2018 E-mail: jeas.msu@gmail.com

DESIGN BY: Samorn Legkha
Suannangsue: 189 Moo 12 Rachawadee Garden view,
Thakhonyang, Khamreang, Khantawichai, Maharakham 44150
TELEPHONE: 09-2956-2419

